

Pelottomat kaupungit

*Munisipalistisen
liikkeen opas*

Barcelona En Comú (toim.)

KSL
OPINTO-
KESKUS

Barcelona En Comú (toim.)

Pelottomat kaupungit

Munisipalistisen liikkeen opas

Barcelona En Comú (toim.):

Pelottomat kaupungit – Munisipalistisen liikkeen opas

Kirjan on koostanut Barcelona En Comú yhdessä kirjoittajien Debbie Bookchinin, Ada Colaun ja muiden kanssa.

Pelottomat kaupungit – Munisipalistisen liikkeen opas on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0 Kansainvälinen (CC BY-NC-ND 4.0) -lisenssillä. Kirjan kuvien käyttöluvut on mainittu kuvien yhteydessä.

Kirjan on suomentanut espanjan- ja englanninkielisten versioiden pohjalta Jouni Sirén Intertext Osuuskunnasta.

Kirja on osa KSL-opintokeskuksen yhteiskunnallisia julkaisuja ja se on suomennettu Kuluttajaosuustoiminnan säätiön tuella.

Kannen kuva: Cataleirxs, [Wikimedia Commons](#). CC BY-SA 4.0.

ISBN 978-952-6693-73-6 (nid.)

ISBN 978-952-6693-74-3 (pdf)

Paino: Punamusta 2024

Taitto: Kuohu & Kaisla Creative

Sisältö

Esipuhe suomenkieliseen painokseen	5
Johdanto	13
1 Tulevaisuus, jonka ansaitsemme	16
2 Uusi elämä alkaa paikallistasolta	21
3 Munisipalismi ja feministinen politiikka	24
4 Kamppailu äärioikeistoa vastaan	28
5 Munisipalistisen vaalikampanjan rakentaminen	32
6 Etiikka ja rahoitus	42
7 Munisipalistisen liikkeen organisointi: yhteistyötä edistävä rakenne	50
8 Viestintä muutoksen voimana	60
9 Munisipalismi pienillä paikkakunnilla	69
10 Ei-valtiollisten instituutioiden luominen	76
11 Radikaalia demokratiaa kunnanvaltuustossa	83
12 Julkinen tila	92
13 Asuminen, gentrifikaatio ja turismi	99
14 Yhteinen vauraus	107
15 Liikenne, liikkuminen ja saasteet	113
16 Peruspalvelujen palauttaminen kunnallisiksi	120
17 Läpinäkyvyys ja korruption vastainen taistelu	127

18 Taloutta yhteiseksi hyväksi	133
19 Kaupungit turvapaikkana	140
Jälkisanat: Pelosta toivoon	148
Jälkisanat: Pelottomat kaupungit vuonna 2021	152
Munisipalistinen maailmankartta	161
Kiitokset	204

Esipuhe suomenkieliseen painokseen

Jukka Peltokoski, KSL-opintokeskus

Toisenlainen kaupunki on mahdollinen! Munisipalistinen liike radikalisoi käsityksemme paikallispolitiikasta ja kääntää katseen kaupunkipolitiikkaan. Voimme haastaa paikallisesti globaalin vallan ja luoda ympärillemme vapaata ja tasa-arvoista tilaa.

Uusi munisipalistinen liike nousee eteläisestä Euroopasta ja Espanjasta, mutta se on levinnyt ympäri Eurooppaa ja muille mantereille. Tavoitteena on murtaa uusliberaalille yksityistämispolitiikalle ja talouskurille perustuva kaupunkikehityksen malli ja johtaa kaupungit toisenlaisen kehityksen tielle.

Tämä kirja on espanjalaisten munisipalistien tuottama, mutta sen kirjoittajakunta tulee globaaleista verkostoista. Kirjan 114 kirjoittajaa edustavat munisipalistista liikehdintää 54 kaupungissa eri puolilla maailmaa. Paikallisyhteisöjen nousu on yleismaailmallinen ilmiö.

Liikkeen keskeisenä tavoitteena on suoran ja osallistavan demokratian syventäminen paikallispolitiikassa. Munisipalistit järjestävät kaupunkifoorumeita, kehittävät demokratia-alustoja, ajavat vuokraisten oikeuksia ja vastustavat korruptoitunutta politiikkaa sekä uusliberaalia talouskuria. Liike organisoi yhteistoimintaa, kampanjoita ja

yhteiskunnallisia liikkeitä vaikuttamiseksi hallintoon ja luodakseen vastarinnan yhteisöjä.

Espanjassa munisipalistit ovat organisoituneet omiksi paikallispuolueikseen, jotka ottavat osaa paikallisvaaleihin – ja ovat myös menestyneet! Usein munisipalistien tavoitteena on kaupungin pormestarin paikan valtaaminen. Liike on sekä ruohonjuuritason aktivismia että puoluepoliittista vaikuttamista paikallishallinnon rakenteissa.

Ihmiskunnan enemmistön eläessä kaupungeissa kaupungit on valittava takaisin ihmisille!

Toreilta kabinetteihin ja kirjan kansiin

Pelottomat kaupungit – Munisipalistisen liikkeen opas on Barcelonan munisipalistisen paikallispuolue Barcelona En Común toimittama kirja. Kirja myös kantaa puolueen järjestämän Fearless Cities -konferenssin nimeä. Tapahtuma järjestettiin Barcelonassa vuonna 2017 ja se oli munisipalistien kansainvälinen voimannäyte. Barcelona En Comú oli juuri voittanut paikallisvaalit ja sen nokkahahmo Ada Colau oli nousut kaupungin pormestariksi.

Común ja Colaun nousu tapahtui espanjalaisten toriliikkeiden myötävaikutuksesta (15M, Indignados). Vuonna 2015 laajat ihmisjoukot kokoontuivat Espanjan toreille vaatien muutosta uusliberaaliin politiikkaan ja korruptioon. Aikaisemmin Colau oli toiminut vuokralaisten häättöjen vastaisessa liikkeessä, nyt hänestä tuli nyt Barcelona En Común perustajia. Tämän kirjan jälkisanat ovat Colaun kirjoittamat.

Samoilta toreilta politiikan näyttämölle ponnisti myös uusi vasemistopuolue Podemos. Aluksi Podemoksen ja munisipalistien matka kulkikin rinta rinnan, mutta kiistojen ja pettymysten myötä munisipalistinen liike eriytyi kokonaan omiksi paikallispuolueikseen.

Toriliikkeet olivat kansainvälinen ilmiö ja ne kytkeytyivät laajempaan protestiaaltoon. Arabikevään kansannousut lähtivät Tunisiasta vuonna 2011 ja kiersivät Egyptin kautta läpi Välimeren alueen ulottuen aina Sudanin 2020-luvun vaihteessa. Occupy Wall Street valtasi New Yorkin bisneskorttelit vuonna 2011 samana syksynä, kun myös Lontoon lähiössä toisensa perään puhkesi mellakoita. Black Lives Matter tuli kadulle vuonna 2013. Brasiliassa protestoitiin vuonna 2013 ja Hong Kongissa vuosina 2019–2020. Monet protestit kantoivat toistensa tunnuksia.

Espanjan toriliikkeessä toimineet munisipalistit suuntasivat katseensa paikallishallintoon. He organisoituivat paikallispuolueiksi ja ottivat osaa Espanjan paikallisvaaleihin. Varsinkin Ahora Madridin ja Barcelona En Común menestys saavutti kansainvälistä huomiota.¹

Syksyllä 2023 tämän kirjan suomentamisen aikoihin Ada Colau tip-pui Barcelonan pormestarin paikalta. Munisipalistinen liike on koke-nut muitakin haasteita. Kuvaavaa on, että moni alkuperäisen teoksen sisältämä esittely ja linkkivinkki johonkin tiettyyn munisipalistiseen projektiin oli suomennosta tehtäessä jo vanhentunut. Olemme nämä karsineet suomennoksesta pois.

Kuitenkin liike elää ja kehittyy ja se on saanut yhä uusia muotoja! Munisipalismin kehitystä vuoden 2017 jälkeen kuvaavat kirjan toiset jälkisanat, jotka ovat kirjoittaneet Kate Shea Baird ja Júlia Miralles de Imperial Barcelona En Comústa.

Alun perin kirjan ruotsinnokseen Orädda Städer (Lode 2022) kir-joitettu teksti kytkee munisipalismin ilmastoliikkeeseen ja henkii mu-nisipalismin eteenpäin menevää voimaa. Jälkisanojen julkaiseminen myös suomennoksessa kytkeköön yhteen pohjoismaisen munisipa-lismin verkostoja!

Ajattele globaalisti, toimi glokaalisti!

Pelottomat kaupungit -kirjan yli satapäinen kirjoittajakaarti ilmentää hyvin munisipalistisen liikkeen levinneisyyttä ja sen ajattelumaailmaa. Liki läkähdyttävä määrä artikkeleita ja esimerkkejä kertoo yhteisölli-sestä aktivismista ja puoluepoliittisesta vaikuttamisesta maailman eri kylissä ja kaupungeissa. Ikkunat avautuvat Espanjasta Chileen ja Hong Kongista Rojavaan, Montrealista Mississipin Jacksoniin ja Etelä Afrikan Kapkaupungista Argentiinan Rosarioon.

Kaikkialla maailmassa ihmiset rakentavat vastarinnan yhteisöjä, jotka kamppailevat harvainvaltaa ja yhteiskunnallista sortoa vastaan.

1 Voi olla kiinnostavaa tietää, että Helsingin kaupungin osallistuvassa budjetoinnis-sa käytettävä Decidim-alusta juontaa juurensa espanjalaisten munisipalistikoodareiden avoimeen koodiin. Ensimmäisen version alustasta tuottivat 15M/Indignados-liikkeeseen osallistuneet haktivistit nimellä Decide heti Ahora Madridin vaalivoiton jälkeen vuonna 2015. Decidimin koodi perustuu tälle lähteelle, ja sen tuottivat barcelonalaiset munisipa-listit vuonna 2017, samana vuonna kuin Fearless Cities -konferenssi järjestettiin.

Ensimmäinen Fearless Cities -konferenssi järjestettiin Barcelonassa 9.–11.6.2017.

Kuvaaja: Sylvia Fredriksson, [Wikimedia Commons](#). Lisenssi: CC BY 2.0.

Kaikkialla ihmiset luovat yhteisöllistä toimeentuloa ja hyvinvointia kasatakseen yhteisvaurautta yksityisten pääomien sijaan. Lähähdytävyydessäänkin esimerkkien vyöry on sytykettä paikallispolitiikan uudelleen keksimiselle ja vastarinnan yhteisöllisyydelle; suoranainen runsaudensampo paikallispoliittiselle mielikuvitukselle ja innoitukselle. Liike itsessään on toisenlaisen elämän ja politiikan tila!

Samalla esiin tulevat eri paikkojen erilaiset poliittiset toimintakulttuurit ja rakenteet sekä ajankohtaiset vaatimukset. Poliitiikka on aina paikkasidonnaista, vaikka sitä sävyttävätkin globaalisti jaetut huolenaiheet. Moni kirjan artikkeleista antaa käytännön neuvoja itse liikkeen rakentamiseen. Osa neuvoistakin on paikkasidonnaisia ja heijastelee esimerkiksi eri maiden eroja kansalaisjärjestöjen ja puolueiden rahoituksessa ja varainkeruukulttuurissa.

Munisipalismin voi nähdä myös sateenvarjokäsitteeksi, joka tuo yhteen samansuuntaista paikallispoliittista toimintaa. Yhteistä tälle on paikallishallinnon haastaminen paikallisyhteisön voimin, mutta

aina yhteistä ei ole edes nimi. Liikkeellä on monia nimiä ja usein nimet liittyvät erityisiin kampanjoihin ja niiden vaatimuksiin.

Silti munisipalismin ja sen suuntaisen liikehdinnän nousu on globaali ilmiö. Sen takana seisoo konkreettisia ihmisiä ja yhteisöjä, joiden äänten ja esimerkkien kuuleminen lisää ymmärrystämme paitsi paikallisuuksista myös yhteisestä. Maailmankolkasta huolimatta kamppailuissa on samasuuntaisuutta, joka yhdistää niitä yli rajojen.

Onkin tärkeää erottaa munisipalismin nurkkapatriotismista. Munisipalismin on avoimuutta globaalille solidaarisuudelle, ei eristäytymistä omaan pikkuavaruuteen. Munisipalismin ei aseta paikallista globaalia vastaan, vaan politisoi paikallisen globaalien huolenaiheiden puitteissa.

Munisipalismin on sekä paikallistoimintaa että globaalia liikettä. Ekologinen kriisi, yhtiövalta, poliittinen suhmurointi, äärioikeiston nousu, sukupuolten eriarvoisuus, siirtolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeudet ja moni muu ovat asioita, joihin on vastattava suoraan paikallisesti samalla kun paikalliset kysymykset on ratkottava globaalistuneessa maailmassa. Siksi vanha tuttu slogan on muotoiltava uudelleen: Ajattele globaalisti, toimi glokaalisti!

Suoraa demokratiaa ja ekologista kaupunkitilaa

Aatteellisesti munisipalismin juuret palaavat paljolti yhdysvaltalaisen aktivistifilosofi Murray Bookchinin kommunalismiin ja yhteiskuntaekologiaan. Opeissaan Bookchin korosti paikallishallinnon ja paikallistalouden merkitystä sekä kritisoi kahtiajakoa suoran ja puoluepoliittisen toiminnan välillä. Yhteyttä Bookchiniin alleviivaa kirjan avausartikkeli, jonka on kirjoittanut Debbie Bookchin, Murray Bookchinin tytär.

On kuitenkin syytä korostaa myös munisipalismin aatteellista avoimuutta. Liikkeen ajattelumaailma palaa moniin lähteisiin anarkismista kunnallissosialismiin sekä ympäristöliikkeen, naisliikkeen, mustien vapautusliikkeiden sekä avoimen ja vapaan tiedon liikkeiden keskusteluihin. Erityisesti feminismien merkitystä ei voi korostaa liikaa. Liki jokainen kirjan artikkeli sisältää oman lukunsa feminismistä!

Sanana munisipalismin tulee latinan sanoista *municipium*, *municipalis* ja *municipes*, jotka tarkoittavat kaupunkia, kaupungillisuutta ja kaupungin asukia. *Munus* ja *capiō* viittaavat yhteisten velvoitteiden

kantamiseen, ja onkin mielenkiintoista, että sanassa yhdistyy sekä ajatus itsehallinnollisuudesta että velvoitteista, siis vapaudesta ja vastuusta.

Munisipalismin voi nähdä myös osaksi pitkäaikaista yhteisö- ja solidaarisuustalouden virtausta, jolla tarkoitetaan kautta historian vaikuttanutta ihmisten keskinäistä taloudellista toimeliaisuutta ja yhteisöllisyyttä toimeentulon ja hyvinvoinnin rakentamiseksi tasavertaisesti ja demokraattisesti. Yhteisenä nimittäjänä on esimerkiksi osuuskunta. Varsinkin modernina aikana yhteisö- ja solidaarisuustalous on asetunut kriittiseksi vastavoimaksi kapitalististen yritysten ja valtioiden hallitsemalle taloudelle.

Uusi munisipalismin lähtee kuitenkin vahvemmin kaupungistumisen, tietoteknologisen murroksen ja ekologisen kriisin olosuhteista sekä uusien globaalien liikkeiden vaatimuksista. Se tavallaan keksii vanhan pyörän uudestaan – kaikessa hyvässä – ja sisältää sekä vapauttavan että vastuullisen vision kaupungista kestävästä elämästä.

Kunnallissosialismista kaupunkipolitiikkaan

Vuoden 2024 alussa Suomessa oli vähän yli 300 kuntaa, joista vähän yli 100 kutsuu itsestään kaupungiksi. Kaupunkien historialliset etuoikeudet on purettu, mutta kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen elämän tihentyminä ja kriittisen massan tyyssijoina kaupungeilla on erityinen asemansa. Erityistä juridista asemaa kaupungeilla ei ole, vaan kaupunkimaisuus on lunastettava teoilla.

Kaupunkien itsehallinnollisuudelle Suomesta ei löydy etelä-eurooppalaisittain vahvaa perinnettä, kaupunkivaltioita kun ei Suomessa ole koskaan ollut, kuten ei Pohjolassa laajemminkaan. Kuitenkin kuntataperinteestämme löytyy omat lähtökohtansa kuntien ja kaupunkien itsehallinnollisuudelle.

Kylät ovat esimerkiksi Suomessa olleet aina vahvoja yhteisöjä ja talkooperinteemme on omaa luokkaa. Myös yhdistyssektorimme on mittava ja osuustoiminta elää. Kunnallisdemokratialla on arvostettu sija, ja ainakin muodollisesti kunnat on määritelty perustuslaissa itsehallinnollisiksi yksiköiksi verotusoikeuksineen. Ei siis tarvitse mennä merta edemmäs kalaan löytääkseen kotikutoisia lähtökohtia munisipalismille!

Tampereen julkisen liikenteen saavutettavuus otti ison harppauksen eteenpäin elokuussa 2021 avautuneen raitiotieliikenteen myötä. *Tampereen ratikka* saatiin liikennöintiin pitkän kaupunkipoliittisen kamppailun tuloksena.

Lähde: Kallerna, [Wikimedia Commons](#). Lisenssi: CC BY-SA 4.0.

Uudelle ajattelulle on myös tilausta. Kaupungistuminen on globaali megatrendi, joka läpäisee Suomenkin, minkä lisäksi suomalainen kuntakenttä on uuden edessä hyvinvointialueuudistuksen myötä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyminen aluehallintojen vastuulle on muuttanut kuntien tehtäväkuvaa ja kuntien on löydettävä itsensä uudelleen. Munisipalisismi tarjoaa aineksia uudelle kuntakuvalle.

Myös suomalainen vasemmisto ja sen kunta politiikka on uuden edessä. Huolehtiminen kuntien julkisista sosiaali- ja terveyspalveluista on ollut vasemmiston päätehtäviä, mutta nyt vasemmiston on profiloituttava uudelleen. Liioittelematta voi sanoa, että kunnat ovat olleet vasemmistolle eräänlaisia minihyvinvointivaltioita, joihin on sovellettu valtakunnan politiikasta johdettuja tavoitteita. Kuntapolitiikka on ollut kunnallissosialismia, jossa keskeistä on julkisten palvelujen rakentaminen. Fabianismin lippu on kulkenut vahvana läpi 1900-luvun vasemmiston.

Kunnille jää yhä paljon hyvinvointiin liittyviä tehtäviä sivistyksestä ja kulttuurista ympäristöasioihin ja rakentamiseen, joten minihyvin-

vointivaltioprojektin ei tarvitse päättyä. Kunnilla on yhä jatkossakin suuri merkitys myös yhteisen toimeentulon edellytysten luomisessa elinkeinopoliittisina toimijoina. Kuitenkin sosiaali- ja terveyspalvelujen siirto hyvinvointialueille avaa vasemmistolle mahdollisuuden, ja pienois- sen välttämättömyydenkin, päivittää kunnallissosialismi 2000-luvulle.

Vasemmiston on luotava uusi visio siitä, millainen olisi vasemmistolainen kunta. Tässä munisipalismi ei tyydy vain julkisiin palveluihin, vaan peräänkuuluttaa syvempää demokratiaa ja itsehallinnollisuutta sekä yhteisöllisyyden ja yhteisvaurauden luomista. Se kutsuu vahvistamaan suoraa ja osallistuvaa demokratiaa sekä rakentamaan yhteisöllisiä ja solidaarisia kaupunkitiloja.

Tässä munisipalismi myös peräänkuuluttaa rohkeutta kohdata valta vallan rakenteissa sekä ihmiset tarpeineen lähiyhteisöissä. Kaupungit kriittisen massan tyyssijoina on politisoitava muutoksen airuiksi!

Oikeus kaupunkiin!

Mielikuvat Suomesta maalaismaana ovat tiukassa, vaikka suurin osa suomalaisista on jo pitkään asunut kaupungissa – ja muuttoliike jatkuu. Kaupunkikulttuuri tapahtumineen kukoistaa, ja on symbolista, ettei kaupungista lähdetä aina enää edes juhannuksena maalle. Maalaiskansasta on tullut kaupunkilaisväkeä.

Kaupungistuminen ei tarkoita kuitenkaan vain Helsinkiä Tampereä ja Turkuja, vaan myös maakuntien kaupungit kasvavat. Pienet ja keskiuuret kaupungit muodostavatkin suurimman osan suomalaisista kaupungeista. Lisäksi vain osa kaupunkilaisista asuu kaupunkikeskustoissa suuren osan asuessa kaupunkiseuduilla. Seutuistuminen on ilmiönä yhä merkittävä kuin kaupungistuminen.

Munisipalismi haastaa kaupunkikehityksen, jossa yhtiövalta on kaapannut kaupungit ja kaupunkien päätöksenteko seuraa tosiasias- sa harvainvaltaisia rahapiirejä kaupunkilaisten tasavertaisen äänen sijaan. Elämästä kaupungissa on tullut elämää sijoitusympäristössä, jossa kaupunkitila on pitkälti yksityistetty aina maa-aluetta myöten.

Uusi paikallispolitiikka peräänkuuluttaa pelottomia kaupunkveja! Munisipalismi valtaa kaupungit takaisin tulevaisuuden haltuun! Siksi oikeus kaupunkiin on uusi yhteiskunnallinen vaatimus!

Minna Canthin ja tasa-arvon päivänä 19.3.2024 Tampereella.

Johdanto

Gerardo Pisarello ja Barcelona En Común kansainvälinen työryhmä

Tämä kirja on globaalin yhteiskunnallisen liikkeen opas. Me sen kirjoittajat olemme itse mukana liikkeessä, rakentamassa sitä katu kerrallaan. Liikkeellä on monta nimeä. Joillekin se on Fearless Cities, Cities of Change tai Indy Towns, jotkut taas kutsuvat sitä munisipalismiksi, demokraattiseksi konfederalismiksi tai kommunalismiksi. Nimitysten kirjavuus kuvastaa liikettämme: se on moninainen ja radikaalin pragmaattinen, ja se toimii hajautetusti.

Täällä Barcelonassa kaupunginvaltuustoa johtaa entinen asuntoaktivisti Ada Colau. Hänen valittiin pormestariksi vuonna 2015 vaaleissa, joissa munisipalistinen liikkeemme Barcelona En Comú (Barcelona yhdessä) sai yllätysvoiton. Tuosta voitosta käynnistyi kansainvälinen yhteistyö, jonka tuloksena tämä kirja on syntynyt.

Barcelona En Comú on kartoittanut ja vertaillut kokemuksiaan yli sadan muun eri puolilla maailmaa toimivan munisipalististen liikkeen kanssa. Liikkeidemme päämäärät ovat yhteiset, ja pyrimme tukemaan toisiamme. Kesäkuussa 2017 järjestettiin ensimmäinen kansainvälinen munisipalistikonferenssi Fearless Cities Barcelonassa. Konferenssiin kokoontui yli 700 osanottajaa kaikkialta maailmasta. Tapaaminen osoitti, että emme ole yksin: jokainen munisipalistinen ryhmittymä on osa kasvavaa kansainvälistä liikettä, joka ulottuu kaupungista ja valtiosta toiseen.

Tämä opas ei ole päätepysäkki, vaan yksi matkan vaihe. Sitä ei myöskään ole tarkoitettu munisipalismin tietosanakirjaksi. Pikem-

minkin se on tilannekuva liikkeestä, joka kasvaa ja kehittyy jatkuvasti. Se on ensimmäinen ja epätäydellinen kuvaus globaalista järjestöjen verkostosta, joka on jäänyt vaille suurta huomiota mutta joka on silti muuttanut kaupunkoja alhaalta ylöspäin.

Kirjan lopussa on kuvattu munisipalisista liikkeitä eri maista. Mukaan on valittu liikkeitä, jotka toimivat yhteistyössä Barcelona En Común kanssa. Lista on epätäydellinen, mutta se antaa kuvan munisipalistisen liikkeen maantieteellisestä laajuudesta ja moninaisuudesta.

Tämä kirja on itsessään monella tapaa esimerkki munisipalististen liikkeen toiminnasta. Sitä on ollut tekemässä 144 kirjoittajaa 54 kaupungista. Se on syntynyt horisontaalisen yhteistyön tuloksena ja kuvaa liikkeen kehitystä toisen toimijoiden – niin pormestarien, kaupunginvaltuutettujen kuin ruohonjuuritason aktivistienkin – kokemusten pohjalta.

Ensimmäisen osan neljässä luvussa etsitään vastausta siihen, mitä munisipalisismi on ja miten se voi radikalisoida demokratian, tehdä politiikasta feministisempää ja luoda vaihtoehtoja äärioikeistolle.

Yksi munisipalismin olennainen piirre on ajattelutapa, että politiikassa se, miten asiat tehdään, on yhtä tärkeää kuin se, mitä tehdään. Kirjan toisessa osassa esitelläänkin keinoja, joilla esimerkiksi vaalien ehdokasasettelu voidaan tehdä osallistavasti ja luoda sellaisia vaihtoehtoisia käytäntöjä, prioriteetteja ja päätöksentekorakenteita, joita haluamme nähdä järjestöissämme.

Munisipalistinen on hajautettu ja autonominen liike, eikä sillä ole standardisoitua yhteistä politiikan sisältöä. Silti on nähtävissä, että paikallistasolla julkinen keskustelu usein keskittyy tiettyihin poliittisiin kysymyksiin. Paikallishallinnon päätösvalta ja vastuualueet vaihtelevat eri maissa, mutta kaikkialla paikallispolitiikassa käsitellään konkreettisia ihmisten arkeen vaikuttavia kysymyksiä. Kirjan kolmas osa käsitteleeikin teemoja, jotka ovat munisipalistisessä politiikassa keskeisiä tällä hetkellä, kuten asuntokysymystä, julkisten tilojen käyttöä ja paikallistaloutta.

Munisipalismissa on kolme ulottuvuutta, jotka ovat meistä niin keskeisiä, että ne läpäisevät koko kirjan. Ensimmäinen on feministinen politiikka. Se tarkoittaa patriarkaalisten järjestäytymistapojen ja valtarakenteiden kyseenalaistamista ja palkattoman koti- ja hoivatyön huomioimista sekä politiikassa että järjestötoiminnassa. Tämä on niin

olennainen osa munisipalismia, että se on mukana lähes jokaisessa tämän kirjan luvussa.

Toinen läpileikkaava teema on käytännön toiminnan korostaminen. Uskomme, että paras argumentti poliittisessa keskustelussa ovat pienet edistysaskelet, jotka osoittavat, että asiat voidaan tehdä toisin sekä kunnanhallinnossa että sen ulkopuolella. Siksi esittelemme esimerkkejä paikallisista uudistavista toimintatavoista, työkaluista ja käytännöistä, jotka voivat olla inspiraation lähteinä ja oppaana muille.

Kolmas keskeinen ulottuvuus, jota haluamme korostaa, on munisipalistisen liikkeen kansainvälisyys. Vaikka munisipalismissa ensisijaista ovat paikallistason järjestäytyminen, toiminta ja ratkaisut, se ei tarkoita itsekeskeisyyttä tai nurkkakuntaisuutta. Ongelmat, joita kohtaamme yhteisössämme, ovat globaaleja, ja uskomme, että niihin voidaan löytää ratkaisu vain yhteistyöllä. Siksi olemme ottaneet mukaan esimerkkejä siitä, miten kaupungit ja munisipalistiset järjestöt toimivat yhdessä maailmanlaajusten haasteiden ratkaisemiseksi.

Haluamme myös tuoda esille sen, miten munisipalistinen liike kasvaa. Ensimmäinen Fearless Cities -tapaaminen Barcelonassa oli vasta alkua. Sen jälkeen on syntynyt monia muita aloitteita ja tapahtumia, kuten alueellisia pelottomien kaupunkien tapaamisia, tukikampanjoita, paikallisia tapaamisia ja muita tapahtumia, joissa käsitellään kulttuurin, ympäristön tai sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kysymyksiä munisipalistisesta näkökulmasta.

Toivomme, että tämä kirja on innostava ja ennen kaikkea hyödyllinen. Jotta me Barcelonassa voimme saada kaupungin toimimaan yhteiseksi hyväksi, tarvitsemme tueksemme samanmielisiä ihmisiä muualla maailmassa. Ihmisiä, jotka liittyvät yhteen naapuriensa kanssa, käyttävät mielikuvitustaan luodakseen vaihtoehtoja ja toteuttavat niitä yhdessä. Tämä on vasta alkua.

Tulevaisuus, jonka ansaitsemme

Debbie Bookchin, kirjailija ja toimittaja

Olen kahden pitkään toimineen munisipalistin tytär. Äitini Beatrice Bookchin oli ehdolla kunnallisvaaleissa Burlingtonin kaupungissa Vermontissa Yhdysvalloissa vuonna 1987. Hänen vaaliohjelmansa oli munisipalistinen: siinä vaadittiin ekologista kaupunkia, eettistä taloutta ja ennen kaikkea asukasneuvostoja haastamaan kansallisvaltion valtaa. Isäni on yhteiskuntateoreetikko ja libertaarinen munisipalisti Murray Bookchin.

Vasemmiston suuri kysymys on jo pitkään ollut se, millä keinoilla voimme toteuttaa tavoitteemme eli tasa-arvon, taloudellisen oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeudet. Minun ehdotukseni perustuu isäni poliittiseen ajatteluun. Isäni mukaan munisipalisismi ei ole vain yksi monista tavoista muuttaa yhteiskuntaa, vaan se on ainoa tapa, jolla muutos voi onnistua.

Isäni oli nuorena kommunisti ja perehtyi perusteellisesti marxilaiseen teoriaan. Myöhemmin häntä alkoi häiritä se reduktionistinen ja ekonomistinen ajattelutapa, joka oli tunnusomaista perinteiselle marxilaiselle vasemmistolle. Hän pyrki laajentamaan vapauden määritelmää. Hänelle vapaus ei ollut vain vapautta taloudellisesta riistosta, vaan myös vapautta kaikesta riistosta, myös rotuun, luokkaan, sukupuoleen tai etniseen taustaan perustuvasta riistosta.

Sen lähtökohtana oli ajatus siitä, että kaikki ekologiset ongelmat ovat yhteiskunnallisia ongelmia.

Samaan aikaan – 1960-luvun alussa – tuli yhä selvemmäksi, että kapitalismi oli törmäyskurssilla luonnon kanssa. Isäni ei uskonut, että ympäristöongelmia voitiin ratkaista pala kerrallaan – yrittämällä pelastaa punapuumetsiä yhtenä päivänä ja vastustamalla ydinvoimalan rakentamista toisena – koska kapitalismi uhkasi koko luonnon tasapainoa. Kapitalistinen voitontavoittelu ja jatkuvan kasvun periaate olivat soveltamattomassa ristiriidassa maapallon ekologisen tasapainon kanssa.

Niinpä isäni alkoi kehitellä ajattelutapaa, jota hän kutsui yhteiskuntaekologiaksi. Sen lähtökohtana oli ajatus siitä, että kaikki ekologiset ongelmat ovat yhteiskunnallisia ongelmia. Murray uskoi, että jotta voimme korjata ahneen luontosuhteemme, meidän on korjattava keskinäiset suhteemme. Meidän tulee poistaa paitsi luokkaan perustuva sorto, myös valtarakenteet ja hierarkia kaikilla muilla tasoilla: miesten valta suhteessa naisiin, heteroseksuaalien valta suhteessa homoseksuaaleihin ja transihmisiin, valkoihoisten valta suhteessa ei-valkoiisiin ja vanhojen valta suhteessa nuoriin.

Isälleni tärkeimmäksi kysymykseksi muodostui se, miten uusi, tasa-arvoinen yhteiskunta voidaan toteuttaa. Millainen sosiaalinen järjestelmä tuottaa yhteiskunnan, jossa aidosti itsenäiset yksilöt voivat kukoistaa ja korjata suhteemme luontoon. Pohjimmiltaan kysymys oli siitä, millainen poliittinen järjestäytymisen tapa pystyy parhaiten kilpailemaan valtiovallan kanssa.

1960-luvun lopulla Murray alkoi hahmotella järjestäytymisen muotoa, jolle hän antoi nimen libertaarinen munisipalismi.

Hän uskoi, että munisipalismi olisi kolmas tie, joka ratkaisisi marxilaisen ja anarkistisen perinteen välisen ristiriidan. Munisipalismi ei tavoittele valtiovaltaa. Kuten Neuvostoliiton esimerkki osoitti, se on umpikuja ja tuhoon tuomittu yritys. Niin kapitalistinen kuin sosialistinenkin valtio on kasvoton byrokratia, joka ei kuuntele kansaa.

Toisaalta yhteiskunnallista muutosta ei saavuteta myöskään pelkällä katuaktivismilla. Isot mielenilmaukset voivat haastaa valtiovallan, mutta ne eivät kaada sitä. Niiden, jotka valitsevat poliittiseksi toimintatavakseen vain protestit tai järjestäytymisen yhteiskunnan ulkopuolella, on hyväksyttävä se, että valtaa on aina olemassa. Se ei katoa. Kysymys on siitä, kenellä valta on: valtiolla ja sen viranomaisilla vai paikallistason ihmisillä.

On yhä ilmeisempää, että välttämätöntä perusteellista yhteiskunnallista muutosta ei saada aikaan vain äänestämällä vaaleissa. Yhteiskunta ei muutu äänestämällä ehdokasta, joka lupaa 15 dollarin vähimmäistuntipalkan, maksuttoman koulutuksen tai perhevapaita tai joka latelee latteuksia sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Jos alistumme vain äänestämään vähiten huonoa vaihtoehtoa ja tyydymme luihin, joita sosialidemokratia meille heittää, päädymme tukemaan keskitettyä valtiorakennelmaa, joka on suunniteltu alistamaan meitä.

Suoran demokratian politiikalla ja kansalaisten itsehallinnolla on pitkä ja värikäs historia, vaikka sitä vasemmistolaisessa liikkeessä usein vähätellään. Se ulottuu antiikin Ateenasta Pariisin kommuuniin ja anarkistien yhteisöihin Espanjassa vuonna 1936, Meksikon Chiapasista Barcelonaan ja muihin Espanjan kaupunkeihin ja viimeksi Syyrian Rojajaan, jossa kurdit toteuttavat demokraattisen itsehallinnon mallia, jollaista ei ole nähty missään muualla Lähi-idässä.

Munisipalistinen politiikka on paljon enemmän kuin vain edistysellisten asioiden ajamista kunnanvaltuustossa, vaikka sekin on tärkeää. Munisipalismi – tai kommunalismi, kuten isäni sitä kutsui – tarkoittaa paluuta politiikan alkuperäiseen merkitykseen moraalina, joka perustuu rationaalisuuteen, yhteisöllisyyteen, luovuuteen, vapaisiin yhteenliittymiin ja vapauteen. Se on visio hajautetusta demokratiasta, jossa ihmiset rakentavat yhdessä järkevää tulevaisuutta. Aikana, jolloin valtiot muuttuvat yhä kansallismielisemmiksi ja autoritaarisemmiksi ja uhkaavat ihmisoikeuksia, demokratiaa ja yleistä hyvää, munisipalismi on keino vallata takaisin julkinen tila ja käyttää sitä aidon kansalaisuuden ja vapauden toteuttamiseen.

Munisipalismi vaatii, että valta palautetaan tavallisille kansalaisille. Samalla pitää määritellä uudestaan, mitä poliittinen toiminta ja kansalaisuus tarkoittavat. Todellinen politiikka on parlamentaarisen politiikan vastakohta. Se alkaa perustasolta, paikallisista asukkaiden kokoontumi-

sista. Se on läpinäkyvää: siinä ehdokkaat vastaavat 100-prosenttisesti teoistaan yhteisönsä järjestöille ja ovat yhteisönsä edustajia eivätkä lehmänkauppoja tekeviä suhmuroijia. Todellinen politiikka tuo esiin paikallisyhteisöjen muutosvoiman ja kyvyn muuttua itse, kun kansalaisten tietoisuus kasvaa. Se on myös iloa: tekemällä politiikkaa kehittymme ihmisinä ja rakennamme vaihtoehtoa nykyiselle kapitalismille.

Munisipalismin keskeisiä kysymyksiä ovat: Mitä tarkoittaa ihmisenä oleminen? Mitä tarkoittaa vapaudessa eläminen? Miten yhteiskunta voidaan järjestää niin, että se edistää keskinäistä avunantoa, välittämistä ja yhteistyötä?

Nämä kysymykset ja niihin perustuva politiikka sisältävät eettisen veloitteen. Sen lisäksi, että meidän on elettävä sopusoinnussa luonnon kanssa, jotta emme tuhoa koko elämän perustaa, meillä on moraalinen velvollisuus maksimoida tasa-arvo ja vapaus.

Hyvä uutinen on se, että tällainen politiikka ilmenee yhä voimakkaammin horisontalistisissa liikkeissä eri puolilla maailmaa: Argentiinan tehdasvaltausliikkeessä, Bolivian vesikamppailussa ja Italian naapurustoneuvostoissa, jotka syntyivät, kun valtiovalta oli kyvytön auttamaan tuhoisista tulvista kärsineitä kuntia. Kerta toisensa jälkeen nähdään, miten ihmiset järjestäytyvät ja ottavat vallan paikallistasolla. Samalla he luovat vastavoiman, joka yhä suuremmassa määrin haastaa kansallisvaltion vallan ja auktoriteetin.

Nämä liikkeet toteuttavat demokratian ideaa ja käyttävät hyödyksi sen kaikki mahdollisuudet. Näin ne luovat politiikkaa, joka vastaa ihmisten tarpeisiin ja edistää jakamista, yhteistoimintaa, keskinäistä avunantoa ja solidaarisuutta ja jossa ymmärretään, että naisilla pitää olla johtava asema.

Jotta tämä voidaan saavuttaa, meidän on vietävä politiikka kaikialle asuinympäristöömme. Siksi meidän on tehtävä sitä, mitä konservatiivit eri puolilla maailmaa ovat tehneet menestyksekkäästi viime vuosikymmenet: osallistuttava vaaleihin kunnissa.

Vaaliohjelmassa pitää olla vähimmäisvaatimukset (kuten asuntolainansa kanssa maksuongelmiin joutuneiden ihmisten asuntojen pakkomyyntien lopettaminen, vuokrien nousun pysäyttäminen ja asuinalueiden suojaaminen gentrifikaatiolta). Lisäksi tarvitsemme pitkän aikavälin ohjelman, joka kuvaa, millainen yhteiskunta olisi, jos voisimme rakentaa solidaarisen talouden ja ottaa käyttöön uuden tekniikan.

Tarvitsemme kestäviä paikallistason poliittisia instituutioita, emme vain poliitikkoja, jotka ajavat sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Millainen olisi yhteiskunta, jossa jokainen ihminen voisi elää vapaasti ja toteuttaa kansalaisoikeuksiaan kukoistavan ja aidosti demokraattisen yhteisön jäsenenä.

Meidän on myös liittouduttava ja tehtävä yhteistyötä alueellisten ja kansallisten rajojen ylitse. Meidän on etsittävä keinoja yhteisten alueellisten ja myös kansainvälisten ongelmien ratkaisemiseksi. Jotkut väittävät, että isoja kansainvälisiä ongelmia ei voida ratkaista paikallistasolla. Todellisuudessa kansainvälisiä ongelmia ratkaistaan juuri paikallisesti joka päivä. Paikallisyhteisöjen liittoumat voivat lähettää edustajiaan käsittelemään myös alueellisia ja jopa ilmastomuutoksen kaltaisia globaaleja kysymyksiä. Siihen ei tarvita valtioiden keskitettyä byrokratiaa.

Tarvitsemme kestäviä paikallistason poliittisia instituutioita, emme vain poliitikkoja, jotka ajavat sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Näiden instituutioiden tulee toteuttaa suoraa demokratiaa ja tasa-arvoa. Niiden on oltava läpinäkyviä, vastuullisia, antikapitalistisia ja ympäristötietoisia, ja niiden on edistettävä ihmisten tavoitteita. Kunnallistason kansankokouksien rakentaminen kansallisvaltion vastavoimaksi vaatii aikaa ja oppimista, mutta se on ainoa tapa, jolla voimme kehittyä ihmisiksi, jotka voivat rakentaa uuden yhteiskunnan.

Meidän aikamme on nyt. Ihmiset eri puolilla maailmaa haluavat elää, eivät vain selviytyä. Jos haluamme siirtyä vuosikausia jatkuneen uusliberalismin synnyttämästä tuhon kierteestä ja kohti uutta rationaalista yhteiskuntaa, joka antaa ihmiskunnalle toivoa, meidän on luotava globaali pelottomien kaupunkien ja kylien verkosto. Me ansaitsemme sen.

Uusi elämä alkaa paikallistasolta

Jorge Sharp, pormestari, Valparaíso, Chile

Valparaíso on erityinen kaupunki, kuten satamakaupungit usein ovat. Satamakaupungit ovat avoimia uusille tuulille, ja avoimuus tuo mukanaan monenlaisia ihmisiä. Valparaísossa on kuitenkin erityistä myös sen historia ja yhdessä tekemisen perinne, joka on näkynyt niin osuustoiminnassa kuin ammattiyhdistysliikkeen synnyssä. Valparaíso on tunnettu myös kallioisesta rannikostaan ja värikkäistä taloistaan – ja taipumattomista asukkaistaan, jotka ovat talojen värit valinneet.

Valparaíso, Chilen toiseksi suurin kaupunki, on myös poliittisesti monitahoinen paikka. Epädemokraattisten voimien jäljiltä kaupunki on pahasti velkaantunut ja sillä on monia ongelmia, joita se oli pitkään kyvytön ratkaisemaan. Se oli jätetty oman onnensa nojaan, ja sitä koettelivat sekä köyhyys että toistuvat tulipalot.

Otimme kaupungin hallinnon hoitoomme joulukuussa 2016 nöyryn mielin. Suurin osa meistä oli aikaisemmin vaikuttanut kansalaisliikkeissä ja poliittisissa ryhmittymissä, joiden tavoitteena oli katkaista se pitkä perinne, jossa epäpätevät, piittaamattomat ja jopa korruptoituneet vallanpitäjät seurasivat toinen toistaan. Monet meistä olivat ol-

leet mukana opiskelijaliikkeessä, joka horjutti koko Chilen poliittista ja taloudellista järjestelmää vuosina 2011 ja 2012.

Kaupunkiamme johtamaan nousi ainutlaatuinen joukko ihmisiä erilaisista poliittisista ja yhteiskunnallisista suuntauksista. Mutta me emme tienneet, miten kaupunkia hallitaan. Meillä ei ollut kokemusta eikä tarpeeksi koulutettuja ihmisiä. Sen sijaan meillä oli päättäväisyyttä, solidaarisuutta ja tukea niin muualta Chilestä kuin ulkomailtakin – ja tahtoa tehdä töitä asioiden muuttamiseksi.

Ennen kaikkea meillä oli halua kehittää politiikkaa omalla kotiseudullamme. Kun aloimme järjestäytyä ja valmistauduimme osallistumaan vaaleihin, Chilessä ei juuri keskusteltu paikallispolitiikan roolista. Opiskelijaliikkeen menestyksekkään kamppailun jäljiltä poliittisen keskustelun pääpaino oli yksittäisissä asiakysymyksissä.

Me Valparaísossa emme ehkä olleet ainoita, jotka ymmärsivät tarpeen elvyttää paikallis- ja aluepolitiikka, mutta me pääsimme ensimmäisinä toteuttamaan sitä, kun voitimme kuntavaalit lokakuussa 2016. Aikaisemmin samana vuonna olimme järjestäneet niin kutsutut kansalaisten esivaalit. Nykyään kukaan Chilessä ei vähättele paikallispolitiikan merkitystä.

Kuntapolitiikka ei silti ole erillään valtakunnan politiikasta. Chile on äärimmäisen keskusvaltainen maa, jossa on vahvoja oligarkkisia piirteitä. Valtiovalta on hyvin presidenttijohtoinen, ja koska sen politiikka on uusliberalistista, se on lähinnä kiinnostunut maailman suurten talousmahtien ja globaalien rahoituslaitosten mielipiteistä. Paikallinen itsehallinto on hyvin rajoitettua, ja koska päätökset tehdään pääkaupungissa, myös vauraus keskittyy sinne. Tällaisessa ympäristössä on mahdotonta kehittää paikallisia strategioita ottamatta huomioon valtakunnan politiikkaa. Sitä paitsi paikallistason poliittinen ja hallinnollinen aluejako on perua sotilasdiktatuurin ajalta. Monet nykyiset ongelmat juontuvat juuri 1980-luvun epäonnistuneesta keskittämispolitiikasta.

Tässä tilanteessa paikallistason poliittinen toiminta on ensiarvoisen tärkeää, jotta paikallishallinnon käytännöt saadaan muutettua ja paikallisyhteisöjä voidaan elävöittää. Paikallispolitiikalla voidaan yhtä aikaa tukea yhteisöjä, kansanliikkeitä ja niiden vastarintaa ja rakentaa uutta rikkaampaa ja tasa-arvoisempaa elämäntapaa. Meidän kokemuksemme osoittaa, että juuri paikallisyhteisö – vaikka se olisi vasta synty-mässä – voi luoda ja toteuttaa vaihtoehtoisia elämäntapoja ja rakentaa

tulevaisuutta, jossa sosiaaliset suhteet eivät perustu kaupallisuuteen ja ihmiset elävät yhdenvertaisina rinta rinnan.

Tärkein keino on saada ihmiset osallistumaan. Se on itse asiassa enemmän kuin keino: se on käytännön työtä tasa-arvon, demokratian ja yhdenvertaisuuden puolesta.

Samalla kun etsimme uusia tapoja elää, pyrimme käyttämään kaupungin varoja kaikkien asukkaiden elämän parantamiseksi. Olemme muun muassa perustaneet apteekin, joka myy lääkkeitä omakustannushintaan, ja optikon, josta saa näöntarkistuksia ja silmälaseja edulliseen hintaan. Seuraavaksi tavoitteena on perustaa kunnallinen terveydenhuollon laboratoriolakeskus. Suunnitteilla on myös rakentaa kohtuuhintaisia paloturvallisia asuntoja.

Näillä toimenpiteillä voimme osittain lievittää niitä sosiaalisia epäkohtia, jotka uusliberalistinen talousjärjestelmä on aiheuttanut ja jotka ovat tehneet Chilestä yhden maailman epätasa-arvoisimmista yhteiskunnista.

Se ei kuitenkaan riitä. Samalla kun pyrimme tarjoamaan asukkaillemme kohtuuhintaisia palveluja ja asteittain parantamaan ihmisten elinolosuhteita, haluamme rakentaa osallistavaa yhteisöllisyyttä, jossa ihmiset voivat itse ratkaista omia ongelmiaan ja suunnitella tulevaisuuttaan. Haluamme, että kunta on väline, jolla asukkaat voivat tehdä kaupungistaan sellaisen kuin he haluavat. Se on paikallisen poliittisen toimintamme suurin arvo ja päämäärä.

Monet haasteistamme ovat globaaleja, ja siksi me pyrimme myös näkemään asioiden laajemmat yhteydet. Valparaíso on perinteisesti ollut eteläisen Tyynenmeren tärkein satama, ja se on tiiviissä yhteydessä muuhun maailmaan. Täällä tuntuvat maailmantalouden ja raaka-ainekaupan suhdannevaihtelut, kiinteistökeinottelu ja kaikki muut nykykapitalismin haasteet. Nämä tekijät on huomioitava koko ajan myös paikallispolitiikassa, kun tavoittelemme sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Olemme kuitenkin myös oppineet puhumaan kokemuksistamme ja ottamaan opiksi muilta, jotka tavoittelevat samaa kuin me mutta omista lähtökohdistaan.

Munisipalismi ja feministinen politiikka

Laura Pérez, kaupunginvaltuutettu, Barcelona

Historia on osoittanut, että rohkeus ja muutosvoima ovat aina olleet osa feminismiä. Rohkeus ja muutosvoima eivät ole ilmenneet vain kykynä luoda tasa-arvoa lisäävää politiikkaa, vaan myös feminismin ja sitä toteuttavien järjestöjen itsearviointina. Meidän on jatkuvasti pidettävä silmällä niitä sosiaalisia rakenteita, jotka vaikuttavat meidän jokapäiväiseen elämäämme. Feminismin pitää olla osa käytännön poliittista toimintaamme, sillä kuten vanha sanonta kuuluu: ilman feminismiä ei voi olla vallankumousta. Mikään todellinen muutos ei ole mahdollista, ellei muutos näy jokapäiväisessä elämässä.

Keskeinen kysymys onkin, miten voimme demokratisoida vaaleihin osallistumisen ja toimintamme kunnissa feministisesti. Viime vuosina yhä useammin kuultu vastaus on, että meidän täytyy ”feminisoida politiikka”. Yritän tässä artikkelissa kuvata, mitä todellinen feministinen politiikka voisi olla ja mitä sen saavuttamiseksi tarvitaan. Tämä kirjoitus on tulosta sadoista keskusteluista, sadoista luetuista artikkeleista, virheistä ja oivalluksista. Niiden pohjalta olen koonnut yhteen

käsityksiämme siitä, mitä feministinen politiikka voisi ja millä keinoilla sitä voitaisiin toteuttaa.

Ensimmäinen perusehto on se, että siellä, missä politiikkaa tehdään, on oltava yhtä paljon miehiä ja naisia. Naisten osallistuminen politiikkaan on välttämätöntä, koska perinteisesti meidän tietomme ja näkemyksemme on sivuutettu ja meidät on suljettu sosiaalisen elämän ja poliittisen päätöksenteon ulkopuolelle. Naisten syrjinnästä eroon pääseminen on ollut alusta asti selvää myös monille munisipalistisille liikkeille Espanjan ulkopuolella.

Esimerkiksi kurdien munisipalistiset liikkeet perustuvat jaettuun johtajuuteen niin, että päättävissä asemissa on aina mies ja nainen. Tämä periaate ulottuu ylimpään johtoon asti. Niinpä pormestareina tai muissa johtotehtävissä ei koskaan ole vain miehiä. Barcelona En Comú yrittää seurata tätä esimerkkiä. Meidän toimeenpanevissa ja hallinnollisissa elimissämme on yhtä paljon miehiä ja naisia, ja kaupungin johtoryhmän jäsenistä 60 prosenttia on naisia.

Toinen tärkeä keino on vähentää hierarkiaa ja luoda mekanismeja, joilla voimme saada esiin joukossamme olevan tiedon ja hyödyntää sitä yhteisesti sen sijaan, että tieto jää pienen ryhmän käyttöön. Uskomme, että jokaista ääntä pitää kuulla. Siksi tarvitsemme entistä demokraattisempia ja vähemmän hierarkkisia kokouskäytäntöjä: puheenvuoroja voidaan lyhentää, ja ne voidaan jakaa niin, että samat ihmiset eivät ole äänessä koko ajan, vaan kaikki osallistuvat päätöksentekoon.

Tutkimukset osoittavat, että miehillä on taipumus puhua pidempään kuin naiset ja siksi heidän mielipiteensä usein saavat suuremman painoarvon päätöksenteossa. Tämä on huomioitava meidänkin kokouksissamme. Voimme esimerkiksi jakaa puheenvuorot vuoron perään sukupuolen mukaan tai kannustaa naisia käyttämään puheenvuoroja. Tällaisilla keinoilla voimme tehdä epätasa-arvoa näkyväksi ja saada naisten äänen kuuluviin demokraattisessa päätöksenteossa. Barcelona En Común kokouksissa on käytäntönä mitata, miten kauan miehet ja naiset puhuvat, jotta ero tulee esiin ja siihen voidaan vaikuttaa. Tämä on yksi tapa tuoda esiin ilmiöitä, jotka yleensä jäävät huomaamatta. Samanlaisia keinoja on ollut käytössä muun muassa espanjalaisessa M15-liikkeessä ja kansainvälisessä Women's March -liikkeessä.

Meidän on myös mietittävä, mitä ymmärrämme asiantuntijuudella. Kelpaako asiantuntijaksi vain henkilö, jolla on yliopistotutkinto tai

joka on nimekäs poliitikko tai liikkeen johtohahmo? Tämä on munisipalismin kannalta keskeinen kysymys. Usein tavalliset ihmiset, jotka osallistuvat alueensa asukasneuvostoihin, tuntevat yhteisönsä todellisuuden parhaiten. Heidän näkemyksensä ovat ensisijaisen tärkeitä, jotta voidaan tehdä oikeasti vaikuttavaa politiikkaa. Kuntapoliittiset ongelmat ovat nimenomaan jokapäiväisen elämän ongelmia, ja jokainen asukas on oman asuinalueensa asiantuntija. Siksi heidän tietämyksensä on nostettava etusijalle.

Kolmas keino on aito vastuun jakaminen niin henkilökohtaisessa elämässä kuin politiikassakin. Se on todennäköisesti kaikkein vaikeinta. Vastuu kotitöistä ja läheisten hoivasta jakautuu äärimmäisen epätasaisesti. Suurin taakka on naisilla. Naisten osallistuminen poliittiseen toimintaan riippuu pitkälti yhteiskunnan rakenteista: siitä, miten ihmiset voivat järjestää ajankäyttönsä, ja miesten ja naisten sosiaalista rooleista. Lisäksi työmarkkinoiden paine kaventaa ihmisten omalle yksityiselämälle käytettävissä olevaa aikaa ja vaikeuttaa siten osallistumista poliittiseen toimintaan.

Omissa järjestöissämme voimme esimerkiksi ajoittaa kokoukset muualle kuin työpäivän päätteeksi ja pitää kokoukset sellaisissa tiloissa, joihin voi ottaa lapset mukaan. Voimme myös rakentaa omiin toimitiloihimme leikkinurkkauksia tai järjestää lastenhoitoa. Meidän on myös hyödynnettävä digitaalisia osallistumismuotoja, kuten WhatsAppia tai Telegramia, videoyhteyksiä ja sähköpostiryhmiä. Näin voimme luoda toimintakulttuurin, joka kunnioittaa erilaisia yksityiselämän muotoja.

Neljänneksi meidän on otettava sukupuolten välinen tasa-arvo kaiken toimintamme lähtökohdaksi. Kun Barcelona En Comú laati vuoden 2015 kuntavaaliohjelman, lähdimme siitä, että tasa-arvo ei saa olla erillään muista tavoitteista. Sukupuolten välistä tasa-arvoa tai sukupuolivähemmistöjen asemaa koskevat tavoitteet eivät ole irrallaan esimerkiksi talouspolitiikasta tai kaupunkisuunnittelusta. Päinvastoin sukupuolten tasa-arvon edistämisen ja ihmisten demokraattisen osallisuuden lisäämisen pitää olla mukana kaikissa tavoitteissamme. Päämäärämme on, että sukupuoli, luokka ja ihmisten sosiaalinen tausta huomioidaan kaikilla politiikkamme osa-alueilla.

Barcelonan kaupunginvaltuustossa olemme toteuttaneet tätä periaatetta muun muassa niin, että talousarviota laadittaessa on huo-

mioitu sen vaikutukset eri sukupuoliin ja asuinalueisiin. Esimerkiksi liikenneyhteyksien suunnittelussa otettiin huomioon naisten ja miesten erilaiset liikkumistarpeet. Koska suurin osa palkattomasta kotitalous- ja hoivatyöstä –kaupassa käynti, lasten vieminen kouluun, sairaalassa olevien omaisten luona vierailu ja niin edelleen – on edelleen naisten vastuulla, he liikkuvat kaupungissa on eri tavoin kuin miehet. Jos haluamme tehdä aidosti tasa-arvoista politiikkaa, sukupuolinäkökulman on oltava keskeinen lähtökohta.

Erilaiset tarpeet ja näkökulmat on huomioitava myös siinä, miten kaupunkia, sen katuja ja rakennuksia suunnitellaan ja miten sen historia kerrotaan. Meidän pitää muistaa, että tähän asti politiikkaa on usein pidetty miesten toimintakenttänä ja sen sisältö on määritetty miesten näkökulmasta. Siksi julkisten hankintojen kilpailutuksissa sopimusehtoihin pitää sisältyä kriteerit sukupuolten tasa-arvokiintiöistä, työn ja perhe-elämän yhdistämisen mahdollistamisesta, palkkatasa-arvosta ja ammattien tasaisesta jakautumisesta sukupuolittain.

Sukupuolinäkökulma on otettava huomioon myös kaupungin taloudessa. Talouden pitää lähteä ihmisten tarpeista, ja siinä tulee tunnustaa kotitalous- ja hoivatyön merkitys sekä ihmisten elämälle että yhteiskunnan vaurauden tuottajana. Siksi hoivatyö on huomioitava myös kaupungin budjettia laadittaessa. Jokainen meistä tarvitsee hoivaa eri elämänvaiheissaan, vaikka sitä ei nykyisin juuri tunnusteta – paljolti siksi, että vastuu hoivan tuottamisesta on naisten ja usein etenkin maahanmuuttajanaisten harteilla.

Nykypolitiikassa rohkeutta on hyväksyä kaiken toiminnan perustaksi se, että ihmiset ovat hauraita ja riippuvaisia toisistaan. Rohkeutta on myös vastustaa sellaista järjestelmää, joka perustuu väärään käsitykseen yksilön kaikkivoipaisuudesta ja vahvimpien vallasta muihin.

Feministinen politiikka tarkoittaa realistista käsitystä ihmisten ja yhteisöjen tarpeista yhteiskunnassa ja sen ymmärtämistä, että vaikka mielikuvissa ihanneyksilö on vahva, itsenäinen ja muista riippumaton, todellisuudessa jokainen ihminen on riippuvainen muiden ihmisten, enimmäkseen naisten, tuottamasta hoivasta.

Todelliset keskipitkän ja pitkän aikavälin muutokset ovat mahdollisia vain feminismin politiikan avulla. Teemme työtä sen puolesta, koska haluamme elää vapaina ja ilman pelkoa ja osallistua politiikkaan yhdenvertaisina.

Kamppailu äärioikeistoa vastaan

Fátima Taleb, kaupunginvaltuutettu, Badalona, Katalonia/ Espanja

OLEN Fátima Taleb ja toimin kansalaisliikkeessä, joka puolustaa maahanmuuttajataustaisten katalonialaisten oikeuksia. Olen myös Badalonan kaupunginvaltuutettu. Vastuualueenani on asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon, eritaustaisten asukkaiden rinnakkainelo ja sovittelu asukkaiden välillä. Kaupunginvaltuustossa olen mukana hallitsevassa koalitiossa, johon kuuluvat munisipalistinen Guanyem Badalona, sosiaalidemokraattinen Esquerra Republicana ja vihreä ICV-EUA.

Haluan kertoa, miten voimme munisipalismin keinoin vastustaa äärioikeistoa, joka voi myös piillä perinteisissä uusliberalistisissa oikeistopuolueissa.

Badalona on Katalonian kolmanneksi suurin kaupunki. Kun oikeistolainen Partido Popular (PP) oli täällä vallassa vuosina 2012–2015, se ajoi syrjivää politiikkaa. Sillä oli muun muassa iskulause ”Siivotaan Badalona”, ja pormestari Xavier García Albiol puhui siitä, miten ”kantaväestön koululaiset joutuvat käymään koulua maahanmuuttajien kanssa”. Todellisuudessa suuri osa ihmisistä, joita hän kutsui maa-

hanmuuttajiksi, on syntynyt Espanjassa. Partido Popularin puhetapa oli hyvin samanlainen kuin esimerkiksi äärioikeistolaisella Plataforma por Catalunyalla, jonka iskulause oli ”Oma väki ensin”.

Kun Partido Popular oli vallassa, kaupunki muun muassa sulki tiettyjen uskonnollisten ryhmien, lähinnä muslimien ja protestanttisten kristittyjen, rukoushuoneita ja lopetti yhteistyön niiden järjestöjen kanssa, jotka eivät tukeneet puolueen politiikkaa. Puolue syrji tiettyjä väestöryhmiä ja lietsoi vihamielisyyttä kaikkea erilaisuutta vastaan. Syrjintä ei kohdistunut vain monikulttuurisuuteen, vaan Partido Popularin johdolla kaupunki lopetti myös sukupuoleen tai vammaisuuteen perustuvan syrjinnän vastaisen työn ja lakkautti tuen kansainväliselle solidaarisuustoiminnalle.

Partido Popularin valtakausi osui samaan aikaan vakavan talouskriisin kanssa. Ihmiset pelkäsivät menettävänsä työnsä ja asuntonsa. Samaan aikaan tehtiin kovia leikkauksia julkisiin palveluihin, kuten terveydenhuoltoon ja kouluihin. Äärioikeisto käytti tilaisuutta hyväkseen. Se puhui ”ulkoa tulevasta uhkasta” jota vastaan pitää puolustautua ja väitti, että ”vain me voimme suojella sinua”.

Äärioikeisto kohdisti viestinsä yhteisöille, joissa oli jo entuudestaan paljon ennakkoluuloja, rasismia ja islamofobiaa. Näin syntyi ilmapiiri, jossa ne, jotka aikaisemmin eivät olleet kehdanneet lausua rasistia mielipiteitä, kokivat, että rasismi ja syrjintä nyt oli sallittua. Oikeuslaitos ei juuri reagoinut rasistisiin puheisiin, mikä osoittaa, että Espanjan laki on tältä osin epäoikeudenmukainen.

Äärioikeiston sanoma meni hyvin perille osassa väestöä. Sanomaa vahvasti osaltaan Trumpin, Putinin ja Le Penin kaltaisten poliitikkojen menestys. Äärioikeiston tavoitteena on tehdä yhdestä ihmisryhmästä syntipukki ja esittää toiset uhrina: ”Se on noiden vika. He vievät sinun työsi, he saavat hyvät asunnot ja heille jaetaan sosiaalietuuksia.”

Ihmiset, jotka uskovat äärioikeistoa, eivät ymmärrä, että äärioikeiston politiikka koskee koko väestöä. Sen tavoitteena on kaventaa kaikkien ihmisten vapautta, lisätä valtion kontrollia ja sortoa ja kyseenalaistaa ihmisoikeudet.

Äärioikeiston päämääränä on totalitarismi ja ihmisten tasapäistäminen. Äärioikeiston koko perusta on demokratian vastainen, sillä demokratia perustuu erilaisten ihmisten oikeuksien tunnustamiseen, kunnioittamiseen ja suojelemiseen.

Kaikki, jotka asuvat kaupungissa, ovat kaupunkilaisia, ja heille kuuluvat samat oikeudet kansalaisuudesta riippumatta.

Yhteisö voi kokea yhteenkuuluvuutta, vaikka sen jäsenet ovat erilaisia. Me tarvitsemme poliittisen filosofian, joka perustuu ihmisten veljeyteen ja sisaruuteen, joka näkee ihmisten erilaisuuden rikkautena ja joka suojelee vähemmistöjä. Meidän on taisteltava epätasa-arvoa vastaan ja erilaisuuden hyväksymisen puolesta. Erilaisuus ei tarkoita epätasa-arvoa eikä vastakkainasettelua miesten ja naisten, paikallisten ja ulkomaalaisten tai nuorten ja vanhojen välillä.

Uskon, että munisipalismi on erinomainen lähtökohta äärioikeiston vastaiselle taistelulle. Syrjintä ja uuden pelko ilmenevät juuri ihmisten välisissä suhteissa, mutta paikallistasolla – niin miljoonakaupungeissa kuin muutaman sadan asukkaan kylissäkin – myös rakennetaan vaihtoehtoja ja yhteisöllisyyttä, joka perustuu moninaisuuden hyväksymiseen. Siksi pitää välttää yleistämistä: kaikki eivät hyväksy syrjintää. On ihmisiä, jotka ajattelevat ja toimivat toisin. Minut on valittu kotikaupunkini rohkeiden asukkaiden äänillä. Vastineeksi lupaan toimia kaikkien kaupunkilaisten hyväksi riippumatta ihmisten taustasta tai uskosta.

Äärioikeisto voidaan pysäyttää vain kadulla. Sitä vastaan pitää toimia julkisilla paikoilla, mutta myös järjestöissä ja yrityksissä, rakentamalla kunnioitusta ja yhteisymmärrystä ihmisten välille. Meidän on luotava yhteyksiä ihmisten välille. Jos *tunnen naapurini, en pelkää heitä eivätkä he pelkää minua*. Näistä yhteyksistä rakentuu turvaverkko, joka perustuu veljeyteen ja sisaruuteen ja erilaisuuden tunnustamiseen. Perheessäkkin kaikki sisarukset ovat erilaisia, mutta heitä yhdistää keskinäinen riippuvuus. Ristiriitoja syntyy väistämättä, mutta kun välillämme on yhteys, voimme ratkaista ne rakentavalla tavalla. Siksi me Espanjassa puhumme yhteisömme jäsenistä perheenjäseninä. Espanjan sanoilla *tío* ja *tía* (setä ja täti), *primo* ja *hermano* (serkku ja veli) puhutellaan muitakin kuin sukulaisia. Myös espanjan *me-sana* *nosotras* sisältää moninaisuuden idean. Se koostuu kahdesta osasta: *nos* (me) ja *otras* (muut).

Meidän pitää oppia uudestaan näkemään toisemme naapureina. Naapuruutta ei tarvitse todistaa papereilla; riittää, että asumme samassa paikassa. Siksi haluamme määritellä ihmisen kansalaisuuden hänen asuinpaikkansa emmekä juridisen statuksensa tai kansallisuutensa mukaan. Kaupungit, jotka ovat allekirjoittaneet ihmisoikeuksien suojelua koskevan eurooppalaisen peruskirjan², sitoutuvat antamaan oikeuden äänestää ja asettua ehdolle kuntavaaleissa kaikille täysi-ikäisille asukkailleen, jotka ovat asuneet kaupungissa vähintään kaksi vuotta. Kaikki, jotka asuvat kaupungissa, ovat kaupunkilaisia, ja heille kuuluvat samat oikeudet kansalaisuudesta riippumatta.

Fearless Cities -liike ajaa paikallispolitiikkaa, joka edistää moninaisuutta mutta tunnustaa erilaiset mielipiteet. Esimerkiksi Badalonaassa olemme avanneet uudestaan rukoushuoneita, mutta sitä ennen kävimme keskustelu- ja sovittelukierroksen naapuruston asukkaiden kanssa. Olemme myös järjestäneet kaikille avoimia iftar-aterioita ramadanin aikana ja tehneet yhteistyötä pakolaisia tukevan Colors de la Convivência -liikkeen kanssa. Haluamme osoittaa, että pelko ja rajat ovat keinotekoisia ja että ne eristävät meitä toisistamme. Mikään ei synnytä pelkoa niin kuin tunne siitä, että on eristetty, hylätty ja jätetty ulkopuolelle.

Uskon, että yhteiskuntaa voidaan muuttaa alhaalta ylöspäin vain kaupunkien yhteistyön ja asukkaiden aktiivisuuden kautta. Tarvitsemme uudenlaisen yhteiskunnan, joka on oikeudenmukainen ja osallistava, jossa on paikka jokaiselle ja joka näkee moninaisuuden rikkautena ja muutosvoimana. Jos haluamme aidosti uudenlaisia kaupunkeja, pelottomia kaupunkeja, meidän on tunnustettava kaikkien ihmisten oikeudet riippumatta heidän taustastaan, uskonnostaan, seksuaalisesta suuntauksesta, iästään, sukupuolestaan, ideologiastaan, vammastaan tai muusta ominaisuudestaan. Meidän on siis nähtävänä asiat intersektionaalisesti.

Rohkea kaupunki syntyy rohkeista ihmisistä. Ihmiset voittavat pelkonsa, kun heillä on tukenaan muita rohkeita ihmisiä. Totalitarismi ja äärioikeisto voidaan torjua ja voittaa vain, jos paikallisyhteisöt ovat vahvoja ja luottavat itseensä.

2 Eurooppalainen peruskirja ihmisoikeuksien turvaamisesta kaupungeissa (European Charter for the Safeguarding of Human Rights in the City).

5'

Munisipalistisen vaalikampanjan rakentaminen

Kate Shea Baird (Barcelona En Comú), **Claudia Delso** (kaupunginvaltuutettu, A Coruña, Espanja) ja **Manuela Zechner** (tutkija ja kulttuurityöntekijä)

Osallistavan munisipalistisen vaaliohjelman luomisessa ei ole kyse markkinoinnista vaan politiikasta. Poliitiikkaa ei tehdä kyselytutkimuksilla, vaan tarvitaan kertomus, joka voi koota enemmistön muutoksen tueksi. Suurin haaste ei ole vaalistrategia, vaan asukkaista huolehtiminen, sillä he joutuvat kantamaan uusliberalismin seuraukset kaupungeissamme.

Jorge Sharp, pormestari, Valparaíso, Chile

Cidade que Queremos –kulkue Brazilian Belo Horizontessa.

Lähde: Mídia NINJA, [Flickr](#). Lisenssi: CC BY-NC-SA 2.0.

Taustaa

Vuosina 2010 ja 2011 valtasimme kaupunkiemme kadut osoittaaksemme, että emme hyväksy perinteistä politiikkaa. Vaadimme sen sijaan aitoa demokratiaa, joka palvelee asukkaiden 99 prosentin enemmistön etuja. Opimme yhdessä, miten tärkeää on keskustella avoimesti, käyttää hyödyksi joukkomme kollektiivinen äly ja tehdä päätökset horisontaalisesti ja osallistavasti. (Opimme myös, mitä haasteita niihin liittyy!) Monet meistä näkevät munisipalismin strategiana, jolla voimme ylittää ne esteet, jotka usein haittaavat yhteiskunnallisten liikkeiden poliittista toimintaa, ja jopa menestyä vaaleissa, luopumatta katuaktivismin hengestä. Osalle meistä munisipalismi on ensimmäinen kokemus poliittisesta aktivismista, jossa voi tuntea voivansa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.

Meidän kokemuksemme mukaan paras tapa osoittaa, että vallitsevalle tilanteelle on olemassa vaihtoehto, on itse tehdä politiikkaa eri tavalla. Haasteena on löytää keino tehdä sitä ilman, että lamaan tuu etsiessään demokraattista täydellisyyttä tai lannistuu, kun eteen väistämättä tulee vaikeuksia ja ristiriitoja. Vaalityössä menestyminen edellyttää tasapainoilua konsensuksen tavoittelun ja tehokkaan päätöksenteon ja toiminnan välillä. Siinä pitää yhtä aikaa kannustaa ihmisiä osallistumaan ja suojella heitä loppuunpalamiselta. Samalla kun pidetään kiinni horisontaalisesta päätöksenteosta, tarvitaan tehokasta johtamista. Kun vastassa ovat politiikan, talouden ja median vallanpitä-

jät, on tärkeää ymmärtää, milloin kannattaa tyytyä ”tarpeeksi hyvään” sen sijaan, että juuttuu ”täydellisen” tavoitteluun. Tämä rajanveto on jatkuva haaste sekä henkilökohtaisella että kollektiivisella tasolla.

Tässä luvussa keskitymme munisipalistisen vaaliohjelman luomiseen. On kuitenkin tärkeää pitää mielessä, että kaiken toiminnan tavoitteena ei voi eikä pidä olla ehdokkuus vaaleissa. Vaaleihin osallistumisen mielekkyys riippuu siitä, ketkä paikallisten lakien mukaan voivat asettua ehdokkaaksi, millainen vaalijärjestelmä on, millainen valta ja millaiset resurssit paikallishallinnolla on ja miten vahva paikakuntasi kansalaisyhteiskunta on. Muistakaa, että monet vaaleissa menestyneet ryhmät ovat usein toimineet kansalaisliikkeinä vuosia tai jopa vuosikymmeniä. Jos aloitatte alusta, ei kannata kiirehtiä. Edetkää rauhallisesti ja osoittakaa pienin askelin, että kaupunkianne voidaan johtaa toisella tavalla.

Minimanifesti

- » **Älkää pelätkö astua johtoon.** Vaikka tavoitteenamme on läpinäkyvä, horisontaalinen ja demokraattinen päätöksenteko, jonkun täytyy toimia johtajana ja varmistaa, että päätökset toteutetaan. Kun johtamisen rakenteet ovat vakiintuneet, nimittäkää valvontaryhmä pitämään silmällä järjestönne päätöksenteon demokraattisuutta.
- » **Varmistakaa tasa-arvo ja moninaisuus.** Valvontaryhmässä pitää olla yhtä paljon miehiä ja naisia. Ryhmän pitää myös heijastaa yhteisönne kulttuurista ja etnistä moninaisuutta. Siinä on hyvä olla ihmisiä, joilla on erilaisia taitoja, esimerkiksi organisoinnin, logistiikan, talouden, viestinnän ja ryhmäfasilitoinnin osaajia.
- » **Keskittykää yhteisiin tavoitteisiin.** Paras lähtökohta on miettiä, miten haluatte parantaa omaa elinympäristöämme. Yhteisten tavoitteiden määrittely on hyvä tapa saada mukaan varsinkin sellaisia ihmisiä, jotka eivät ole aikaisemmin olleet kiinnostuneita vaaleista. Kysykää ihmisiltä, mitä mieltä he ovat asuinalueestaan ja mitä he haluaisivat muuttaa siellä. Keskittymällä yhteisiin tavoitteisiin esimerkiksi ehdokasvalintojen sijaan voidaan saada mukaan ihmisiä erilaisista taustoista ja eri järjestöistä ja luoda tunne yhteisestä päämäärästä.

- » **Joukkoistakaa ohjelmanne kirjoittaminen.** Sopikaa muutamasta päätavoitteesta ja -arvosta ja kutsukaa ihmisiä kehittämään ohjelmaa eteenpäin. On tärkeää määritellä vain peruslähtökohdat, jotta osanottajat voivat päättää ohjelman lopullisen sisällön.
- » **Käyttäkää hyödyksi yhteisönne joukkoäly.** Pyytäkää ihmisiltä ajatuksia siitä, miten heidän asuinaluettaan voidaan parantaa ja miten ajatukset voidaan toteuttaa.
- » **Puhukaa kaikille kaikkialla.** Elämä kaupungissa on yhtä lailla kohtaamisia kaduilla kuin arkea kodeissa. Kaikki paikat ja niiden ihmiset ovat tärkeitä. Älkää rajoittako toimintaanne vain puolueisiin tai kansalaisjärjestöihin. Yrittäkää tavoittaa erityisesti ne ihmiset, jotka eivät ole aktiivisia politiikassa ja joiden ääntä ei tavallisesti kuulla.
- » **Viestikää eri tavoilla.** Tehkää politiikasta hauskaa. Käyttäkää avuksi musiikkia, taidetta, meemejä ja muuta kulttuuria. Tarjotkaa kahvia, tehkää julisteita, lentolehtisiä, sosiaalisen median kampanjoja – mitä tahansa, mikä tuntuu mielekkäältä. Älkää ajatelko, että teidän täytyy tehdä kaikkea. Puhukaa ja kirjoittakaa niin kuin tavalliset ihmiset ja välttäkää aktivistislangia ja ideologista jargonia. Käyttäkää symboleissa, nimissä ja iskulauseissa paikalliseen maantieteeseen, historiaan ja kulttuuriin liittyviä sanoja. (Tästä lisää luvussa 8.)
- » **Testatkaa suosiotanne.** Yksi tapa testata, kannattaako lähteä ehdolle vaaleihin, on kerätä kannatusallekirjoituksia aloitteisiin, joilla ajetaan teidän päämääriänne. Tavoitteena voi olla vaikka yksi prosentti kaupungin väestöstä.
- » **Valitkaa ehdokkaanne.** Ei pidä epäröidä nimittää ehdokkaiksi tunnettuja karismaattisia johtajia, mutta varmistakaa, että he sitoutuvat yhdessä sovittuihin tavoitteisiin. Avoimet esivaalit voivat olla keino valita ehdokkaita, mutta ne voivat myös aiheuttaa sisäistä hajaannusta. Pyrkikää ehdokasasettelussa pikemminkin yhteistyöhön kuin kilpailuun ja kootkaa ehdokastiimejä, jotka heijastavat liikkeen moninaisuutta.

Pieniä voittoja ja tekoja sanojen sijaan

Ihmisten osallistaminen on helpommin sanottu kuin tehty. Ensisijaisen tärkeää on luoda toimintaan perustuva poliittinen kulttuuri. Useimmilla ihmisillä ei ole aikaa istuskella kokouksissa, joissa pohditaan, miten kapitalismi kaadetaan tai viilataan omien sääntöjen pykäliä. Ihmiset haluavat, että heidän politiikkaan käyttämänsä aika on hyödyllistä ja että sillä on vaikutusta heidän yhteisölleen. Vaalityön pitäisi perustua mieluummin tekoihin kuin pohdintaan. Pyrkikää löytämään tehtävä jokaiselle, joka haluaa osallistua. Se voi olla esitteiden jakamista, varojen keräämistä tai tarjoiluista huolehtimisesta. Antakaa jokaisen työryhmän tai kokoontumisen toimia itsenäisesti ja testata omia ideoitaan yrityksen ja erehdyksen kautta.

Tekoihin perustuva politiikka tuottaa pieniä voittoja, jotka osoittavat, että muutos on mahdollinen. Pienetkin konkreettiset saavutukset voimaannuttavat ihmisiä ja motivoivat tavoittelemaan suurempia päämääriä.

Esimerkkejä

Guanyem Barcelona –liikkeen julistus, Barcelona

Kun Barcelona En Comú (tuolloin vielä nimeltään Guanyem Barcelona) päätti osallistua kuntavaaleihin omalla ehdokaslistalla vuonna 2014, se julkaisi seuraavan julistuksen.

Demokratian pelastaminen voimilta, jotka ovat ottaneet sen panttivangikseen, on kunnianhimoinen ja vaikea tavoite, mutta se on innostava. Sitä varten tarvitaan uusia yhteiskunnallisen ja poliittisen toiminnan keinoja, jotka puhuttelevat sekä kokeneita järjestöaktiiveja että uusia tulokkaita – ja niitäkin, jotka ovat pettyneet vanhaan politiikkaan mutta haluavat toimia yhteisen asian puolesta.

Se on tämän kansalaisliikkeen tavoite. Haluamme luoda yh-

teisen ehdokaslistan, joka edustaa kaupunkilaisten enemmistöä ja joka tähtää voittoon. Se koostuu ehdokkaista, jotka innostavat, jotka ovat läsnä ovat ihmisten asuinalueilla ja työpaikoilla, taiteessa ja kulttuurissa. Ehdokkaista, joiden avulla voimme muuttaa järjestelmää ihmisten eduksi.

Emme halua koalitioita tai uusia puolueita. Haluamme välttää vanhojen puolueiden logiikkaa ja luoda tilaa uudentylaiselle toiminnalle, jossa jokainen voi toimia omana itsenään ja joka on suurempi kuin osiensa summa. Uskomme, että se on mahdollista meidän kaupungissamme.

Kansan manifesti, Take Back the City, Lontoo

Lontoon Take Back the City -liikkeen perusti joukko opettajia ja nuoria osallistua vuoden 2015 kuntavaaleihin. Tavoitteena oli haastaa valtapuolueiden politiikka, joka toisti samaa vanhaa vuodesta toiseen. Liikkeen julistuksen, ”kansan manifestin” (People’s Manifesto) laati 75 eri ryhmää, jotka edustivat eri kaupunginosien asukkaita. Julistusta varten kysyttiin kaupunkilaisilta, millaisen Lontoon he haluavat ja millainen olisi heidän mielestään oikeudenmukainen Lontoo. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös verkossa, mutta etusija oli kohtaamisilla kasvotusten. Erityisesti liikkeen jäsenet pyrkivät tavoittamaan ryhmiä, jotka eivät yleensä pääse ääneen, kuten siivoojia ja asunnottomien asuntoloiden asiakkaita. Kyselyyn saatiin noin kaksituhatta vastausta. Liikkeen toiminta rahoitettiin pienlahjoituksilla. Keskimääräinen lahjoitus oli 10 puntaa.

Allekirjoitusten kerääminen valitsijayhdistyksen perustamiseksi, Comú de Lleida, Lleida, Espanja

Espanjassa vaaleihin voivat osallistua myös poliittisten puolueiden ulkopuoliset ryhmät. Paikalliset asukkaat voivat perustaa valitsijayhdistyksiä, jotka asettavat ehdokkaita. Valitsijayhdistyksen perustamista varten tarvitaan tietty määrä kannattajien allekirjoituksia. Määrä riippuu kunnan väkiluvusta. Lleidassa, jossa on 139 000 asukasta, allekirjoitusten vähimmäismäärä on 1 500. Vuoden 2015 vaaleissa kan-

salaisjärjestöjen aktiiveista koostuva ryhmä otti tavoitteekseen kerätä tarvittavat allekirjoitukset 20 päivässä. Allekirjoituksia kertyi yli 2 000. Ryhmä osallistui vaaleihin nimellä Comú de Lleida. Sen vaaliohjelman päävaatimuksia olivat muun muassa päätöksenteon läpinäkyvyys ja asukkaiden osallistaminen. Comú de Lleida sai kaupunginvaltuustoon kaksi paikkaa.

Yhteinen julistus ja vaalikampanja, Muitas–liike, Belo Horizonte, Brasilia

Belo Horizonten Muitas–liike syntyi vuonna 2015, kun joukko kaupungin kansalaisliikkeiden aktiiveja alkoi harkita osallistumista kuntavaaleihin. Liikkeen jäsenet kiersivät maalisukuusta marraskuuhun kaupungin puistoissa, toreilla, kouluissa ja muissa julkisissa paikoissa kyselemässä asukkaiden mielipiteitä saasteista, joukkoliikenteen ongelmista, väkivallasta ja muista ajankohtaisista kysymyksistä. Vastauksien pohjalta laadittiin julistus otsikolla Cidade que Queremos (Kaupunki, jonka haluamme). Julistuksen kollektiivinen synty tapa antoi liikkeelle uskottavuutta ja loi liikkeelle poliittisen identiteetin.

Sosialismin ja vapauden puolue PSOL tuli yhteistyökumppaniksi vuonna 2016, ja sen kautta Muitas–liike sai mahdollisuuden osallistua saman vuoden kuntavaaleihin. Ehdokaslistan kokoamisessa lähtökohdana oli sukupuolinen ja etninen moninaisuus. 12 ehdokkaan listalla oli muun muassa ensimmäistä kertaa kaupungin historiassa alkupe räiskansan edustajia ja transnaisia.

Lokakuussa 2016 liikkeen vaalikampanjan työryhmiin osallistui yli 200 ihmistä, muun muassa muotoilijoita ja taiteilijoita, jotka lahjoittivat teostensa myyntituotot vaalikampanjaan. Paikalliset muusikot sävelsivät jokaiselle ehdokkaalle oman jinglen eli tunnussävelen. Osa vapaaehtoisista oli niin sanottuja polkupyöräaktivisteja, joilla oli pyörissään ehdokkaiden kuvia ja kaiuttimet, jotka toistivat ehdokkaiden jinglejä. Muitas sai vaaleissa 35 000 ääntä ja kaksi paikkaa kaupunginvaltuustoon.

Avoimet esivaalit, Movimiento Valparaíso Ciudadano, Valparaíso, Chile

Valparaíson asukasliike eli Movimiento Valparaíso Ciudadano syntyi vuonna 2016. Siihen tuli mukaan uusia poliittisia puolueita, kansalais-

järjestöjä, kulttuurialan toimijoita, pienyrittäjiä ja yliopiston opettajia ja opiskelijoita. Liike järjesti avoimet esivaalit, joissa kaikki kaupunkilaiset saivat äänestää, kenet kuudesta ehdokkaasta he halusivat liikkeen pormestariehdokkaaksi. Äänestyspaikkoja oli opiskelijajärjestöjen ja ammattiliittojen toimistoissa, puistoissa, kaupoissa ja asukastaloissa. Esivaalit olivat samalla tapa aktivoida asukkaita osallistumaan poliittisesti. Esivaaleissa annettiin kaikkiaan 5 200 ääntä. Voittaja oli Jorge Sharp, joka myös valittiin Valparaíson pormestariksi lokakuussa 2016 pidetyissä kuntavaaleissa.

Feministisempää politiikkaa

Parhaita tapoja murtaa perinteisiä valtarakenteita on epähierarkkinen ja osallistava päätöksenteko. Ei kuitenkaan riitä, että kaikilla on mahdollisuus osallistua. Pitää myös varmistaa, että perinteiset valtasuhteet eivät toistu toiminnassamme. Siksi tarvitaan keinoja, joilla taataan eri sukupuolten ja eri taustoista tulevien ihmisten yhdenvertainen osallistuminen. Osallistumista voidaan tasa-arvoistaa esimerkiksi rajaamalla puheenvuorojen pituutta ja järjestämällä mielenpiteen ilmaisemiselle muitakin tapoja kuin julkinen esiintyminen (pienryhmäkeskustelut, ajatusten kirjoittaminen korteille, digitaalinen osallistuminen ja niin edelleen). Pitää myös muistaa, että ajanpuute voi rajoittaa joidenkin mahdollisuuksia osallistua politiikkaan. Tätä voidaan helpottaa pitämällä kokoukset lyhyinä, järjestämällä kokouksien ajaksi lastenhoitoa ja vaihtelemalla kokousaikoja tarpeen mukaan.

MUNISIPALISTISET KOKOUSKÄYTÄNNÖT

.....

Espanjalaisen A Coruñan kaupungin Marea Atlántica -liikkeen feministiryhmän suositukset kokouksiin osallistujille.

1. Kun tulet kokoukseen, älä istu keskeisimmälle paikalle, jotta et vaikuttaisi johtajalta.
2. Sen sijaan että menisit niiden joukkoon, jotka ovat poliit-

tisesti sinua lähimpänä, istu sellaisten ihmisten viereen, jotka ajattelevat eri tavoin kuin sinä.

3. Älä kiiruhda puhumaan ensimmäisenä. On hyvä antaa ihmisten koota ajatuksiaan hetki. Kaikki eivät ole yhtä hyviä ilmaisemaan itseään sanallisesti.
4. Kun osallistut keskusteluun, mieti, onko joku jo sanonut sen, mitä aioit sanoa ja tuoko sinun puheenvuorosi jotakin uutta keskusteluun. Samaa asiaa on turha toistaa. Voit viitata puhujaan, joka toi asian esille, ja kertoa vain sen, mitä sinulla on lisättävää hänen sanomaansa.
5. Älä yritä tulkita tai selittää toisten sanomisia. Tätä tehdään erityisesti naisille. Jos jokin jäi sinulle epäselväksi, pyydä puhujaa selittämään ja esitä selkeitä kysymyksiä.
6. Kun osallistut keskusteluun, yritä pitää taukoja puheenvuorojesi välillä, jotta muutkin pääsevät osallistumaan.
7. Seuraa, miten monta naista ja miestä osallistuu keskusteluun.
8. Yritä arvioida, miten pitkään muut – miehet ja naiset – puhuvat, ja pyri pitämään oma puheenvuorosi keskimääräisen pituisena.
9. Tarkkaile myös ei-sanallista viestintääsi, asentoasi, eleitäsi ja tunnettasi.
10. Mieti äänensävyäsi. Äänen korottaminen tai tyly puhetapa ei anna mielipiteellesi lisää arvoa.

Kokoukset ovat tilaisuuksia, joissa vaihdetaan ajatuksia ja joissa jokaisen pitää voida osallistua. Sinulla voi olla vastaus kaikkiin kysymyksiin, mutta jos et anna tilaa muiden puheenvuoroille, keskustelusta tulee sinun yksinpuhelusi.

Kunnioita keskustelun fasilitaattorien roolia. Heidän tehtävänä on varmistaa, että keskustelu ei ajaudu sivuraiteelle, kaikkien

näkemykset kuullaan ennen päätöksentekoa ja osallistujat ymmärtävät myös muiden näkökannat.

KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

.....

Joukkoäly: Joukkoälyllä tarkoitetaan yhteisön kaikkien jäsenten tietoja, taitoja, kykyjä, järkeä ja viisautta. Niiden avulla voitte saavuttaa mahdottomaltakin tuntuvia tavoitteita. Välttääkää vallan ja päätöksenteon keskittymistä yksittäisille ihmisille tai ryhmille. Luokaa sen sijaan käytäntöjä, joilla voitte hyödyntää ja kehittää joukkoälyänne. Niitä voivat olla avoimet kokoukset, työpajat, kyselyt ja aivoriihet. Niistä saatte tukea, kun vastapuolella on käytössään asiantuntijat ja valta-asemansa. Kuulkaa aina niitä ihmisiä, joihin politiikka vaikuttaa, älkää pelkästään tutkijoita tai muita asiantuntijoita.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities –tapaamisen pyöreän pöydän keskustelu vaaleihin osallistumista (video).**
bit.ly/fearless-candidacy
- » **Let's Win Back Barcelona Manifesto.**
Barcelona En Comú –liikkeen vaalijulistus vuodelta 2015.
bit.ly/fearless-manifesto
- » **How to Win Back the City En Comú: guide to building a citizen municipal platform.** Barcelona En Comú –liikkeen opas munisipalistisen liikkeen rakentamiseksi.
www.shareable.net/wp-content/uploads/2016/08/win-the-city-guide.pdf
- » **Now's the time to win.** Video Barcelona En Comú –liikkeen perustamisesta. bit.ly/fearless-aratoca

6° Etiikka ja rahoitus

Xavi Ferrer (Barcelona En Comú), **Susi Capella** (València En Comú),
Pantxo Ramas (Barcelona En Comú) ja **Yolanda Sánchez** (Barcelona En Comú)

Voimme puhua ja tehdä sitä, mitä pidämme oikeana, vain, jos emme ole velkaa pankeille.

Miguel Ongil, Podemos Madrid

Eettiset säännöt eivät tee ketään immuuniksi korruptiolle, mutta niiden avulla voidaan erottaa henkilö tehtävästään, jos hän toimii väärin.

Ximo Balaguer, Barcelona En Comú

Taustaa

Nykymaisen poliittinen järjestelmä on menettänyt uskottavuutensa, ja syynä ovat suurelta osin korruptio ja valtapuolueiden ja liike-elämän läheiset suhteet. Ihmisten luottamus poliittisiin instituutioihin romahtaa, kun samat henkilöt ovat vuoron perään poliittisia päättäjiä ja yritysten palkollisia, kun poliitikot ja yritykset solmivat salaisia sopimuksia, ottavat ja antavat lahjoja ja lahjuksia ja kun poliitikkojen vaalikampanjoita rahoittavat pankit.

Poliitikkojen täytyy tehdä uudenlainen sopimus kansan kanssa. Pelkkä löyhä sitoutuminen niin sanottuun hyvään hallintoon ei riitä.

Sen sijaan tarvitaan eettiset säännöt, joiden tavoitteena on sekä politiikan että talouden radikaali demokratisointi.

Monien liikkeiden vaaliohjelmissa vaaditaan uudenlaista sopimusta äänestäjien ja vaaleissa valittujen edustajien välille. Sopimus koskee myös rahoitusta, jotta puolueet pysyvät riippumattomina rahoittajista. Tällaista säännöstöä tarvitaan varsinkin kuntatasolla, missä poliittisten päättäjien ja muiden ihmisten väliset yhteydet ovat läheisiä ja ihmisten osallisuus on erityisen tärkeää demokratian kannalta.

Munisipalismissa tätä läheisyyttä voidaan käyttää avuksi, kun luodaan poliittisille liikkeille uusi eettinen säännöstö ja uusia läpinäkyviä ja pankeista riippumattomia rahoitusmuotoja.

Minimanifesti

Millaiset ovat hyvät eettiset säännöt?

- » **Eettisten sääntöjen pitää auttaa järjestöä:**
 - » demokratisoimaan päätöksentekoa ja sisäistä valvontaa
 - » edistää rahoituksen hajauttamista niin, että varat tulevat monista eri lähteistä pankkien ja muutaman suurlahjoittajien sijaan
 - » saamaan tietoja yhteistyöjärjestöjen rahoituksesta ja eettisistä periaatteista
 - » torjumaan yksityistä eduntavoittelua ja korruptiota
 - » varmistamaan, että työntekijöiden ja luottamushenkilöiden valinta tapahtuu avoimesti ja johdonmukaisesti.
- » **Niiden pitää olla tiukat** mutta realistiset, eivätkä ne saa estää järjestöä toimimasta. Hyvä eettinen säännöstö osoittaa, että järjestö on sitoutunut tekemään politiikkaa eettisesti kestäväällä tavalla ja sillä on siihen toteuttamiskelpoiset keinot.
- » **Niiden pitää olla sitovat** järjestön kaikille jäsenille ja yhteistyökumppaneille. Kaikkien tulee sitoutua niihin.

- » **Niitä pitää voida muuttaa.** Järjestön tulee olla valmis arvioimaan, miten se noudattaa omia sitoutuksiaan, ja tarvittaessa muuttamaan toimintatapojaan.
- » **Niiden pitää olla konkreettiset.** Sääntöjen ja käytännöt, joilla niiden noudattamista valvotaan, pitää olla selkeät.
- » **Niiden pitää olla ymmärrettävät.** Eettisten sääntöjen tarkoitus on luoda terve järjestö. Siksi niiden on oltavat helposti ymmärrettävät sekä järjestön omille toimijoille että ulkopuolisille.
- » **Ne pitää laatia yhdessä.** Eettisten sääntöjen keskeiset kohdat tulee laatia yhteisissä kokouksissa ja työryhmissä.
- » Seuraaviin seikkoihin on hyvä kiinnittää huomiota eettisiä sääntöjä luotaessa:
 - » On hyvä luoda laaja **yhteisymmärrys** keskeisistä periaatteista kaikkien vaaleihin osallistuvien kesken.
 - » Ennen lopullista päätöksentekoa on hyvä laatia **luonnos** säännöistä ja sopia, miten luonnosta voidaan muokata.
 - » Kannattaa sopia **menettelytavat**, joilla säännöstöä tarvittaessa muutetaan, ja mikä elin valvoo niiden noudattamista.
- » Eettisten sääntöjen on hyvä sisältää seuraavat elementit:
 - » palkkojen ja palkkioiden yläraja
 - » keinot, joilla estetään sellaisen poliittisen eliitin synty, jolle politiikka on tulonlähde eikä kansan palvelemista
 - » keinot, joilla lisätään naisten osallisuutta politiikassa
 - » keinot, joilla estetään riippuvuus pankeista ja toisista järjestöistä
 - » toimikausien enimmäismäärä
 - » keinot estää poliittisissa asemissa olevien henkilöiden eturistiriidat myös sen jälkeen, kun he luopuvat tehtävistään
 - » keinot, joilla taataan poliittisen toiminnan läpinäkyvyys.

Mistä rahoitusta?

Poliittisen kampanjan valmistelussa keskeinen vaihe on rahoituksen hankkiminen.

1. Poliittiset kampanjat ovat usein niin kalliita, että monet liikkeet eivät pysty rahoittamaan niitä yksin. Samalla kampanjoiden rahoituksen pitäisi olla läpinäkyvää. Rahoituksen järjestämisessä tarvitaankin sekä luovuutta että valmiutta pyytää ihmisiltä rahaa. On tärkeää pitää mielessä, että myös rahan lahjoittaminen poliittiselle puolueelle on poliittista toimintaa. Mahdollisia lahjoittajia on tavoiteltava tehokkaasti, ja keinot on valittava joustavasti kulloisenkin tavoitteen, kohderyhmän ja rahoituskanavan mukaan. Pitää muistaa, että kaikki eivät käytä internetiä aktiivisesti ja samalla tavalla.
2. Tärkeintä on saavuttaa ihmisten luottamus. Se saavutetaan olemalla aidosti rehellisiä, läpinäkyviä ja helposti lähestyttäviä. Rahaa lahjoittamalla ihmiset voivat osoittaa, että he uskovat siihen, mitä teette. Ei kannata korostaa esimerkiksi sitä, miten helppoa lahjoittaminen on, vaan pikemminkin sitä, että lahjoittamalla voi vaikuttaa: rahan antaminen poliittiseen toimintaan on teko muutoksen puolesta. Se on poliittisen toiminnan muoto ja tapa olla mukana liikkeessä.
3. Menestyksekkääseen varainkeruuseen tarvitaan koko järjestö. Kaikkien perheenjäsenistänne naapureihin pitää olla vakuuttuneita siitä, että rahan kerääminen on tarpeellista ja oikein.

VARAINHANKINNAN TAPOJA

.....

- » **Joukkorahoitus/pienkeräys.** Pienistä yksittäislahjoituksista voi kertyä merkittäviä summia, kun lahjoittajia on paljon.
- » **Henkilökohtainen laina.** Jotkut tukijat ovat valmiita lai-

naamaan suurehkojakin summia. Lainoista on tärkeää tehdä asianmukainen velkakirja. Yleensä lainanantajat ovat ihmisiä, jotka tuntevat ehdokkaat henkilökohtaisesti.

- » **Tuotemyynti.** Tuotemyynti on usein pikemminkin markkinointia kuin varainhankintaa. Tärkeämpää kuin esimerkiksi liikkeen t-paidasta saatava hinta on se, että ihmiset pitävät t-paitojanne julkisilla paikoilla. Usein ostajat ovat itse järjestön aktiiveja.
- » **Säännölliset lahjoitukset.** Säännöllisten lahjoittajien verkosto on hyvä tapa kerätä varoja vakiintuneeseen toimintaan.
- » **Muut.** Varainkeruukampanjat, julkisissa luottamustehtävissä toimivien edustajien kokouspalkkioista kerättävä luottamushenkilömaksu, työsuorituksina annettu tuki.

Esimerkkejä

Joukkorahoitus, Barcelona En Comú, Barcelona

Aluksi varainhankinta oli meille iso ongelma. Pohdimme monia eri tapoja kerätä rahaa, emmekä saaneet varainkeruuta kunnolla käyntiin. Jälkeenpäin tarkasteltuna ongelma oli se, että koko ajatus rahan pyytämisestä oli meille vaikea.

Meidän piti muuttaa ajattelutapaamme ja tehdä varainkeruusta iloinen asia: se, mihin emme pysty yksin, onnistuu ystävien tuella. Kiersimme selittämässä varainkeruun tärkeyttä kaikissa oman liikkeemme kokouksissa, olimme läsnä julkisissa tapahtumissa, autoimme paikallisryhmiä järjestämään Barcelona En Comú-tuotteiden myyntiä ja järjestimme kampanjoita, joissa selitimme tukilainamalliamme: enimmäissumma 10 000 euroa, takaisinmaksu vuoden kuluttua, ei korkoa. Kuulostimme paikalleen juuttuneelta äänilevyltä, mutta se kannatti.

Lopulta onnistuimme keräämään lahjoituksina yli 90 000 euroa ja saimme yli 200 tukilainaa. Samalla saimme satoja ihmisiä mukaan

kampanjaamme. Opimme, että järjestön eettisyys ei synny vain säännöistä, vaan yhteisistä kokemuksista, päätöksistä ja teoista. Ne loivat meille uuden eettisen perustan.

Lahjoitukset ja lainat, Valencia En Comú, Valencia

Valencia En Comú käynnisti vuoden 2015 kuntavaalityönsä rahoittamiseksi varainkeruukampanjan, jossa se keräsi kaupunkilaisilta lahjoituksia ja lainoja fyysisillä lahja- ja velkakirjoilla. Samalla tavoitteena oli politisoida ja demokratisoida varainkeruuta.

Kampanjalla oli kolme tavoitetta. Ensimmäinen Valencia En Comú halusi pysyä riippumattomana pankeista. Siksi se otti lainaa mieluummin yksityishenkilöiltä kuin pankeilta. Toinen tavoite oli läpinäkyvyys. Kaikkien liikkeen rahoittajien nimet julkistettiin. Laki poliittisten puolueiden rahoittamisesta vaatii, että rahoittajien nimet on ilmoitettava viranomaisille, mutta Valencia En Comú teki nimien julkisuudesta osan kampanjaansa. Kolmas päämäärä oli tavoittaa myös ne kaupunkilaiset, joilla ei ole internetyhteyttä tai jotka eivät muusta syystä käytä sitä. Kun lahjoitukset ja lainat tehtiin paperisilla lahja- ja velkakirjoilla, myös ne, jotka eivät käytä digitaalisia palveluja, pystyivät osallistumaan.

Koko varainkeruukampanja tuotti 10 000 euroa. Siitä noin 56 prosenttia tuli lahja- ja velkakirjojen myynnistä. Varat mahdollistivat entistä tehokkaamman katutason vaalikampanjan, mutta varainkeruusta tuli myös itsessään osa vaalikampanjaa. Samalla kun Valencia En Común aktiivit pyysivät kaupunkilaisilta lahjoituksia ja lainoja, he pääsivät kertomaan poliittisista tavoitteistaan. Näin Valencia En Común osoitti, että se tekee uudenlaista osallistavaa, avointa ja asukaslähtöistä politiikkaa.

Eettiset säännöt, Marea Atlántica, A Coruña

Koska korruptio ja suhmurointi olivat tarvelleet poliittisen toiminnan uskottavuuden A Coruñassa, Marea Atlántica -liike päätti käynnistää avoimen keskustelun siitä, mitä kaupunkilaiset haluavat liikkeeltä ja mitä epäilyksiä heillä on sitä kohtaan.

Keskustelutilaisuuksissa esille tulleet ajatukset otettiin talteen, ja ne koottiin helppotajuisten julkisten lupausten muotoon. Näin syntyi Marea Atlántican eettinen säännöstö.

Säännöstö muokattiin helppolukuiseksi, ja sitä täydennettiin aiheutunnisteilla ja piirroksilla. Säännöstö sai paljon huomiota medioissa ja oli kampanjan aikana yksi järjestön verkkosivujen luetuimmista osioista. Monet sen osista, kuten aiheutunnisteet #UnaPersonaUnCargo (yksi ihminen, yksi tehtävä) ja #Transparencia (läpinäkyvyys) ja suurimpien palkkioiden leikkaaminen, herättivät paljon keskustelua niin kaduilla kuin medioissakin. Keskustelun tuloksena syntyi vaatimus, että poliitikkojen on sitouduttava demokraattisiin arvoihin, läpinäkyvyyteen ja rahoituksen eettisyyteen laajemminkin kuin vain täyttämällä lain vaatimukset.

Yhteiskassa, Badalona En Comú, Badalona, Katalonia/Espanja

Badalona En Comú -liikkeen eettisten sääntöjen mukaan sen vaaleissa valittujen poliittisten edustajien palkkio saa olla korkeintaan 3,5 kertaa vähimmäispalkan suuruinen. Badalonan kaupungin maksamat palkkiot ylittivät tämän tason.

Badalona En Común edustajat maksoivat sääntöjen mukaisen enimmäismäärän ylittävän osuuden palkkioistaan yhteiseen kassaan, josta ne lahjoitettiin yleishyödyllisiin hankkeisiin. Rahoitettavat kohteet valitaan Pot Comú (yhteiskassa) -nimisellä kampanjalla. Ensimmäisenä vuonna kokoon saatiin 30 000 euroa.

Feministisempää politiikkaa

Eettisissä säännöissä on huomioitava se, miten edistetään naisten osallistumista politiikkaan. Edelleen yhteiskunnassa työajat, julkinen esiintymisen käytännöt ja odotukset ja tavat, joilla suhteita luodaan ja ylläpidetään, määräytyvät ennen kaikkea miesten lähtökohdista. Feminististen periaatteiden mukaisesti politiikan tekemisen pitää olla nykyistä inhimillisempää ja päätöksenteon horisontaalisempaa ja kollektiivisempaa.

Samalla kun eettisillä ohjeilla säädellään asukkaiden ja heidän poliittisten edustajiensa välistä suhdetta, niiden pitää myös edistää keskustelua osallisuudesta, edustuksellisuudesta ja läpinäkyvyydestä ja siitä, miten työ, vapaa-aika ja perhe-elämä voidaan sovittaa yhteen.

Kun päätämme rahoittaa toimintamme yhteisöllisesti ja hajautetusti, osoitamme myös, että haluamme tehdä päätöksenteostamme on riippumatonta ja kollektiivista. Se rakentaa luottamusta ja edistää suoria henkilökohtaisia suhteita.

KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

.....

Eettiset säännöt: Eettisillä säännöillä pyritään ennen kaikkea pääsemään eroon poliitikkojen etuoikeuksista esimerkiksi koh-
tuullistamalla palkkioita, tekemällä kokousten esityslistat julki-
siksi ja estämällä poliittisia päättäjiä siirtymästä ”neuvonanta-
jiksi” yritysten palvelukseen. Eettiset säännöt ovat ikään kuin
sopimus poliittisten luottamushenkilöiden ja kansalaisten välillä.

Joukkorahoitus: Joukkorahoitus on yksityishenkilöille suunnattu
hajautettu varainkeruukampanja, jolla pyritään paitsi keräämään
rahaa myös osallistamaan ja sitouttamaan ihmisiä poliittiseen
projektiin. Parhaimmillaan kampanjasta tulee viraali ilmiö, josta
puhutaan kaikkialla. Tarkoituksena on demokratisoida varain-
hankintaa ja samalla voimaannuttaa ihmisiä, kun vastuu rahoit-
uksesta jakautuu monelle. Muutaman ison lahjoittajan sijaan
on hyvä saada paljon pieniä lahjoituksia.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities -tapaamisen pyöreän
pöydän keskustelu etiikasta ja varainkeruusta (video).**
bit.ly/fearless-ethics
- » **Barcelona En Comú -liikkeen eettiset säännöt.**
bit.ly/fearless-code

Munisipalistisen liikkeen organisointi: yhteistyötä edistävä rakenne

Marta Junqué (Barcelona En Comú), **Caren Tepp** (kaupunginvaltuutettu, Rosario, Argentiina) ja **Mariano Fernández** (Marea Atlántica, A Coruña, Espanja)

Tärkeintä on saada järjestöömme tulevat ihmiset tuntemaan, että he voivat muuttaa asioita.

Caren Tepp, Ciudad Futura

Taustaa

Munisipalisismi on liike, jonka tavoitteet eivät rajoitu politiikan muuttamiseen tai ”parempien” edustajien saamiseen nykyisiin instituutioihin. Haluamme myös muuttaa politiikan tekemisen tavan, ottaa kaupunkimme takaisin asukkaiden haltuun ja panna päättäjät palvelemaan yhteistä etua. Siihen eivät riitä hyvä vaaliohjelma ja fiksut ja sitoutuneet johtajat. Me haluamme olla osa yhteistä projektia. Siksi on tärkeää luoda munisipalistinen organisaatio, joka toimii heti alusta asti ja vielä sen jälkeenkin, kun prosessi on saatu käyntiin. Meidän järjestöjemme täytyy heijastaa samaa muutoksen politiikkaa, jota me ajamme: niiden pitää edistää sisäistä demokratiaa, feminististä politiikkaa, verkostomaista työskentelyä ja joukkoälyä.

Jokainen paikkakunta on erilainen. Olosuhteet ja perinteet, poliittinen kulttuuri, järjestöt, liikkeet ja puolueet vaihtelevat. Siksi jokaisen järjestön pitää löytää omalle toiminnalleen sopivat rakenteet. Ei ole olemassa joka paikassa toimivaa mallia munisipalistisen järjestön rakenteeksi, mutta eri puolilla maailmaa on kehitetty ja testattu erilaisia ratkaisuja. Esittelemme tässä ratkaisuja, joihin monissa munisipalistisissa liikkeissä on päädytty.

Minimanifesti

Enemmän kuin koalitio. Miten luoda uudenlainen liittouma?

Munisipalistisessa liikkeessä kaikilla pitää olla yhdenvertainen mahdollisuus osallistua, etenkin niillä, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta vaaleihin tähtäävästä poliittisesta toiminnasta. Haaste on se, miten luoda organisaatio, johon sisältyy myös vanhoja liikkeitä ja puolueita ja joka hyödyntää niiden kokemusta mutta joka samalla on enemmän kuin osiensa summa. Tällaista eri toimijoiden yhteenliittymää kutsutaan munisipalistisessä keskustelussa konfluenssiksi³. Tällaisessa yhteistoiminnassa ovat tärkeitä seuraavat tekijät.

3 Konfluenssi tarkoittaa sananmukaisesti yhteenvirtausta. Espanjassa sillä tarkoitetaan myös kohtaamista yleensä. Suom. huom.

- » **Asukkaiden osallisuutta on lisättävä.** Liikkeemme pitää tavoit-
taa ne ihmiset, jotka eivät toimi puolueissa ja yhteiskunnallisissa
liikkeissä, ja saada heidät tutustumaan ja osallistumaan liikkeem-
me toimintaan.
- » **Tavoitteet ovat tärkeämpiä kuin se, kuka ne esittää.** On tärkeää
luoda suhteita erilaisiin toimijoihin, ei vain poliittisiin puolueisiin,
vaan myös paikallisiin asukkaisiin ja yhteiskunnallisiin liikkeisiin.
Jokainen, joka jakaa meidän tavoitteemme ja strategiamme, voi
olla osa liikettämme.
- » **Yhteistyötä konkreettisten tavoitteiden saavuttamiseksi.** Mei-
dän pitää tunnistaa konkreettisia paikallisia tavoitteita, joiden
ympärille voi syntyä erilaisten ihmisten ja järjestöjen yhteistyötä.
- » **Laajennetaan johtajuutta.** On tärkeää saada politiikkaan uusia
kasvoja ja luoda liikkeen jäsenten välille yhteisymmärrys. Meidän
täytyy etsiä liikkeeseen erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, joilla
on erilaisia sen kehittämiseen ja toimintaan tarvittavia poliittisia,
teknisiä, viestinnällisiä ja muita taitoja.
- » **Osallistuminen yhdenvertaisina yksilöinä.** Radikaalin demokratian
ja feministisen politiikan perusedellytys on se, että ihmiset osal-
listuvat liikkeeseen yksilöinä riippumatta siitä, mikä asema heillä
on jonkin puolueen elimissä tai muuten yhteiskunnassa. Munisi-
palistisessa liikkeessä ei pidä olla kiintiöitä tiettyjen järjestöjen tai
puolueiden edustajille.
- » **Avoimuus ja reiluus.** Aito uudenlainen liittouma edellyttää osallis-
tujilta reiluutta ja epäitsekästä suhtautumista yhteiseen hankkee-
seen ja sen tavoitteisiin. On tärkeää arvostaa yhtä lailla kokeneiden
aktivistien kuin ensi kertaa poliittiseen toimintaan osallistuvien
ihmisten näkemyksiä.
- » **Vuoropuhelu ja monitasoisen aktiivisuuden edistäminen.** Mu-
nicipalistisen liikkeen ja siihen kuuluvien ryhmien ja puolueiden
suhde voi olla haasteellinen, jos liikkeeseen kuuluvat järjestöt ja
puolueet ovat samaan aikaan aktiivisia myös vaaleilla valituissa eli-
missä. On tärkeää, että municipalistinen liike kuuntelee herkäällä
korvalla toimijoidensa toiveita ja on avoin jäsentensä osallistumi-

selle yhteiskunnalliseen toimintaan. On toivottavaa, että aktiivit toimivat useassa eri organisaatiossa, mutta samanaikaisten jäsenyyksien hallinta voi olla hankalaa.

Millainen järjestö rakenne edistää demokraattista radikalismia ja feminististä politiikkaa?

- » **Tarvitaan organisaatiomuotoja, joissa päätökset tehdään kollektiivisesti ja jotka murtavat vanhoja hierarkkisia rakenteita, takaavat sukupuolten tasa-arvon ja edistävät kollektiivista johtajuutta.** Organisaatorakenteesta päätettäessä on huomioitava ainakin seuraavat seikat: samalla henkilöllä ei ole hyvä olla useita poliittisia tehtäviä, vähintään puolet eri elinten jäsenistä pitää olla naisia ja päätöksenteon on tapahduttava kollektiivisesti.
- » **Organisaatiossa pitää huomioida paikallisten asukastoimijoiden edustus.** Munisipalismin voima on asuinalueiden asukastoiminnassa ja paikallistason aktiiveissa. Paikalliset aktivistit muodostavat sillan muihin paikallisiin liikkeisiin ja ankuroivat järjestön sen ympäristön arkeen. Heidän avullaan liike pysyy perillä ihmisten jokapäiväisen elämän todellisuudesta.
- » **Organisaation pitää olla joustava ja kykenevä muuntautumaan olosuhteiden mukaan.** Organisaatiomallin pitää olla muokattavissa kulloistenkin olosuhteiden ja järjestäytymisen vaiheen mukaan. Organisaation pitää myös pystyä oppimaan virheistään. Sen on siis oltava elävä ja joustava, mutta toimintaa, ihmisten osallistamista ja päätöksentekoa varten tarvitaan vakaa perusrakenne, joka auttaa luomaan tiettyihin arvoihin ja periaatteisiin perustuvaan toimintakulttuurin. Toimihenkilöiden tulee noudattaa järjestön organisaatorakennetta ja ymmärtää sen sisäinen dynamiikka.
- » **Kunnanvaltuutettujen ja muun järjestön välillä pitää olla tiivis yhteys ja vuorovaikutus.** Jos järjestö on mukana kunnanhallinnossa, sen voi olla haastavaa olla yhtä aikaa aktiivinen ja asukkaita kuunteleva kansanliike. Siksi on tärkeää, että jos järjestöllä on edustajia kunnan päättävissä elimissä eli pormestarina, kunnanvaltuustossa tai lautakunnissa, vaaleilla valitut edustajat näkevät

itsensä samalla osana liikettä ja noudattavat sen tavoitteita, strategioita ja toimintatapoja. Tarvitaan toimintatapoja, joilla varmistetaan edustajien ja muun järjestöväen yhteinen osallistuminen keskusteluun ja päätöksentekoon.

- » **Osallistumiselle ja päätöksenteolle pitää olla erilliset fooruminsa.** Päätökset tulee tehdä keskustelun pohjalta, ja äänestyskäytäntöjen tulee selkeitä ja ymmärrettäviä. Osallistuvan demokratian periaatteet toteutuvat parhaiten, kun hyödynnetään osallistujien kollektiivista älykkyyttä ja työskennellään verkostona.
- » **Organisaatiossa pitää olla tehtäviä ja rooleja erilaisille osallistumisen tasoille.** Menestyvässä organisaatiossa ihmiset voivat osallistua muutenkin kuin olemalla fyysisesti läsnä kokouksissa. Ajan ja tehtävien jakamisessa on huomioitava se, että ihmiset ovat erilaisia ja heidän elämäntilanteensa vaihtelevat.
- » **Älkää pelätkö erimielisyyksiä.** Sisäinen kritiikki ja erilaiset mielipiteet kasvattavat organisaatiota. Erimielisyyksiin kannattaa suhtautua liikettä elävöittävänä voimana. Yhteysymmärrykseen päästään rehellisen ja avoimen keskustelun kautta. Keskustelussa kannattaa pyrkiä lähentämään eri näkemyksiä sen sijaan, että tehdään päätöksiä pienen enemmistön äänin, jolloin helposti syntyy jako ”voittajiin” ja ”häviäjiin”.

Esimerkkejä

Osallistuvaan demokratiaan, verkostotyöskentelyyn ja joukkoälyyn perustuva organisaatiomalli: Barcelona En Comú, Barcelona, Katalonia/Espanja

Barcelona En Comú -liikkeen organisaatiossa on erilaisia osallistumisfoorumeita, joilla on omat käytäntönsä päätöksenteolle, keskustelulle ja työryhmille. Keskeisimmät foorumit ovat seuraavat:

- » **Comú** (yhteisö) koostuu liikkeen 15 000 rekisteröityneestä tukijasta, jotka eivät osallistu sen muodollisten elinten toimintaan. Comú auttaa liikettä tekemään poliittisia ja organisatorisia päätöksiä ja voi

myös vaatia liikkeen edustajat vastaamaan ratkaisuihin. Común keskustelu käydään yhteisellä verkkofoorumilla.

- » **Yleiskokous** tekee tärkeät strategiset ratkaisut. Siihen voivat osallistua kaikki aktiivit, jotka ovat mukana työryhmissä tai asukasneuvostoissa. Yleiskokoukseen osallistuu noin 1 500 henkilöä.
- » **Koordinaatioryhmä** koostuu eri osallistumisfoorumien valitsemista edustajista. Se vastaa liikkeen poliittisen strategian laatimisesta. Koordinaatioryhmään kuuluu myös Barcelona En Común kaupunginvaltuutettuja.
- » **Työvaliokunnan** jäsenet ovat aktivistien valitsemia. Se tekee operatiiviset päätökset ja vastaa koordinaatioryhmän laatimien strategioiden toteuttamisesta.
- » **Asukasneuvostot** koostuvat asuinalueiden aktivisteista. Ne ovat itsehallinnollisia ja päättävät itse toiminnastaan. Kaikki asukasneuvostot kuuluvat alueelliseen koordinaatioryhmään.
- » **Poliittiset työryhmät** koostuvat aktiiveista, jotka ovat kiinnostuneet tai joilla on kokemusta tietyistä aihealueista. Työryhmillä on yhteinen koordinaatioryhmä, joka kokoontuu kahden viikon välein ja laatii raportteja työryhmien toiminnasta.
- » **Tarkastusvaliokunta** on itsenäinen elin, joka koostuu aktivistien valitsemista jäsenistä. Sen tehtävänä on varmistaa, että liike toimii demokraattisesti ja yhdenvertaisen osallisuuden, oikeudenmukaisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteiden mukaisesti.

Organisaatiomallin kehittäminen: Marea Atlántica, A Coruña. Espanja

Marea Atlántica syntyi kesällä 2014. Sen järjestörakenteen lähtökohdaksi on demokraattisen innovaation periaate ja jäsenten aktivointi, alueellisen toiminnan koordinaatio ja keskustelun edistäminen. Liikkeessä on kolme keskeistä elintä: Rede, jonka istunnoissa keskustellaan ja tehdään strategiset päätökset, Apertura, toimeenpaneva elin, joka vastaa poliittisista suhteista, ja koordinaatioryhmä, joka vastaa

liikkeen jokapäiväisestä toiminnasta. Lisäksi on teemallisia ja alueellisia työryhmiä, mutta niillä ei ole päätösvaltaa.

Marea Atlántica saavutti voiton toukokuun 2015 kuntavaaleissa. Sen jälkeen kun liike pääsi mukaan kaupungin hallintoon, työ kaupunginvaltuustossa ja -hallituksessa eteni niin kovaa vauhtia, että liikkeen omat työryhmät eivät pysyneet tahdissa mukana. Tämä aiheutti turhautumista työryhmien jäsenissä. Tämän tehottomuuden korjaamiseksi vuonna 2017 alettiin testata uutta toimintatapaa, jolla työryhmien roolia tarkennettiin. Työryhmät saivat tehtäväkseen rakentaa yhteistyösuhteita tuen saamiseksi liikkeen poliittisille tavoitteille, ja työryhmät alkoivat käsitellä konkreettisia hankkeita laajojen aihealueiden sijaan. Niihin otettiin myös mukaan ihmisiä, jotka eivät olleet muodollisesti liikkeen jäseniä.

Yksi työryhmien tehtävistä on ollut selvittää, mistä vuoden 2017 maastopalot johtuivat. Tässä työryhmässä on ihmisiä eri taustoista ja eri alueilta, liikkeen aktivisteja ja ulkopuolisia.

Työryhmien uusi tehtäväkuva hyväksyttiin vuoden 2018 yleiskokouksessa. Sen ansiosta työryhmien toiminta ja niiden poliittisten aloitteiden käsittelytapa ovat selkiytyneet. Muutosprosessin aikana päästiin myös testaamaan käytännössä Marea Atlántican neljä perusasiakirjaa, joissa määritetään liikkeen rakenne, hallinto, johdon valinta ja eettiset normit. Samalla tuli esille ehdotus, että asiakirjat pitäisi päivittää kahden vuoden välein.

Organisaation kolme moottoria: Ciudad Futura, Rosario, Argentiina

Ciudad Futura, suomeksi tulevaisuuden kaupunki, syntyi vuoden 2012 lopulla, kun kaksi Rosarion kaupungin vakiintunutta kansalaisliikettä yhdisti voimansa. Nämä liikkeet olivat toimineet itsenäisesti lähes vuosikymmenen. Niiden toiminta oli keskittynyt paikallisyhteisön järjestäytymiseen ja ei-valtiollisten instituutioiden rakentamiseen työväenluokkaisissa kaupunginosissa. Ciudad Futura perustettiin ”liikkeiden puolueeksi” eli poliittiseksi työkaluksi, jolla voidaan tukea kansalaisliikkeiden kasvua ja saada vaikutusvaltaa kaupungin hallinnossa. Ensimmäisissä vaaleissaan Ciudad Futura sai neljä kaupunginvaltuutettua.

Sittemmin Ciudad Futuran järjestörakennetta on muokattu koke-
muksien pohjalta niin, että se tukee paremmin puolueen kasvua ja
kehitystä. Ciudad Futura on määritellyt järjestörakenteensa kolme
”moottoria”, joiden on tarkoitus toimia itsenäisesti mutta jotka ovat
yhteydessä toisiinsa niin, että ne tukevat samaa kollektiiviseen tietoon
ja joukkoälyyn perustuvaa poliittista strategiaa.

- » **Moottori 1: Autonomia.** Tähän kuuluvat Ciudad Futuran niin sa-
notut strategiset projektit, kuten kaksi kollektiivisesti hallinnoitua
lukiota, yksi ammattikorkeakoulu ja kuluttajaosuuskunta. Projektit
ovat riippumattomia valtiosta ja hallintomuodoltaan osuuskuntia.
- » **Moottori 2: Paikallinen organisaatio.** Ciudad Futuran paikalliset
aktivistit ovat järjestäytyneet kaupunginosaryhmiin, jotka puoles-
taan on jaettu kuuteen piiriin.
- » **Moottori 3: Hallitus.** Hallitukseen kuuluvat Ciudad Futuran neljä
kaupunginvaltuutettua ja heidän avustajansa. Kaikki saavat saman-
suuruista palkkaa. Pääosa valtuustopalkkioista menee rahastoon,
jolla varmistetaan järjestön taloudellinen riippumattomuus.

Moottorien lisäksi Ciudad Futurassa on toimeenpaneva kokous, johon
kuuluvat moottorien sisällä toimivien ryhmien koordinaattorit, ja jä-
senkokous, johon kuuluvat kaikki jäsenet, jotka osallistuvat moottorien
toimintaan. Tärkeä elin on myös asukasneuvosto, jonka tehtävänä on
toimia kaupunkilaisten keskustelufoorumina ja edistää vuoropuhelua
poliittisista kysymyksistä ja hyödyntää kollektiivista tietämystä.

Feministisempää politiikkaa

Pyrimme jatkuvasti kehittämään organisaatiotamme feministiseen
suuntaan. Pyrimme parhaamme mukaan helpottamaan osallistumis-
ta muun muassa järjestämällä kokouksien ajaksi lastenhoidon puo-
lueen varoista. Se ei silti selvästikään riitä. Keskeisissä elimissä on
yhtä paljon miehiä ja naisia, mutta sekään ei ole ongelmaton ratkai-
su. Feministisen politiikan – tai patriarkaatin purkamisen – tulee olla
osa kaikkien poliittisten järjestöjen rakennetta ja toimintaa. Siksi on
tärkeää nähdä, miten läheisesti valta liitetään maskuliinisuuteen ja

miehiseen identiteettiin ja miten valta naisten kohdalla perinteisesti kyseenalaistetaan ja torjutaan.

On tärkeää luoda ympäristöjä, joissa puretaan miesten valtaa ja jotka voimaannuttavat naisia. Lisäksi tarvitaan keinoja, joilla tilanteet, joissa syrjintää ja epätasa-arvoa esiintyy, voidaan huomata helposti. Mahdollisiin syrjintä- tai häirintätapauksiin pitää puuttua.

Keskeistä on myös ajanhallinta. Kaikki tilaisuudet on suunniteltava hyvissä ajoin, jotta kokoustila, käsiteltäviin asioihin liittyvät muotoseikat ja kokouskäytännöt voidaan valmistella kunnolla. Miesten ja naisten tulee päästä ääneen tasa-arvoisesti, ja kokousvirkailijoiden pitää valvoa puheenvuorojen pituutta ja puhetapaa. Kaiken tämän huomioiminen ei ole helppoa. Yhdenvertaisuus ei ole itsestäänselvyys sen enempää perinteisissä päätöksentekokelemissä kuin aktivistipiireissäkään. Siksi tarvitaan aktiivisia toimia, kuten taloudellista tukea, perheystävällisiä tapahtumia ja joustavia aikatauluja, jotta voidaan varmistaa, että tilaisuudet ovat aidosti kaikkien saavutettavissa.

AVAINKÄSITTEITÄ

.....

Konfluenssi: Kaikissa munisipalistisissa liikkeissä keskeistä on se, että tehdään yhteistyötä laajasti ja yhdenvertaisesti erilaisten toimijoiden kanssa. Espanjalaisessa munisipalistisessä liikkeessä siitä käytetään nimitystä konfluenssi. Yhteistyökumppaneita ja liittolaisia voivat olla puolueet, kansanliikkeet, kansalaisjärjestöt ja yksityishenkilöt. Sen sijaan, että luodaan koalitioita ja muita muodollisia rakenteita, joissa lasketaan kiintiöitä eri järjestöjen edustajille, tavoitteena tulisi olla samanmielisten ihmisten saattaminen yhteen yksilöinä riippumatta heidän poliittisesta taustastaan.

LISÄTIETOJA

.....

» Pyöreän pöydän keskustelu munisipalistisen liikkeen

organisoinnista **Fearless Cities –tapaamisessa vuonna 2017.** bit.ly/fearless-confluence

- » **”Meitä on jo 30 000 ja kohta vielä enemmän!”** Video Barcelona En Comú –liikkeen perusarvoista. nin.tl/BECva-lues
- » **Casting Shadows: Chokwe Lumumba and the struggle for racial justice and economic democracy in Jackson, Mississippi.** Kali Akuno, 2015. Kirja yhdysvaltalaisen Jacksonin kaupungin kansalaisoikeusliikkeistä, jotka onnistuivat tekemään kamppailustaan valtakunnallisen ilmiön. Heidän esikuvanaan oli kaupungin pormestariksi valitun Chokwe Lumumban vaalikampanja. nin.tl/rosalux

Reseptikuva munisipalistisen liikkeen perustamisesta (suurennos).

Lähde: María Castelló Solbes, ZEMOS98. Lisenssi: CC BY-NC-SA.

8 Viestintä muutoksen voimana

Adrià Rodríguez (Barcelona En Comú) and **Alejandra Calvo** (Ahora Madrid)

Sosiaalisen median kampanjoissa pätee 1-9-90-sääntö: 1 prosentti ihmisistä luo julkaisujen sisällön, 9 prosenttia jakaa julkaisuja aktiivisesti ja 90 prosenttia vain näkee julkaisut. Meidän tavoitteenamme on saada nuo 9 prosenttia meidän puolellemme.

Emma Avilés, 15M-liikkeen aktiivi

Katujen ja internetin, fyysisen ja digitaalisen maailman, välinen yhteys antaa meille voimaa. Kun näymme kaikkialla, valtamedian on pakko puhua meistä meidän lähtökohdistamme.

Javier Toret, 15M-liikkeen aktiivi

Taustaa

Kaikki viestintä on poliittista, koska se aina jollakin tavalla muuttaa suhdettamme muihin ihmisiin ja ympäröivään maailmaan. Viestintä on avainasemassa aina, kun pyritään muuttamaan jotakin, myös munisipalismissa. Erityisen tärkeää poliittinen viestintä on paikallistasolla. Nykyään ihmisten luottamus perinteisiin poliittisiin puolueisiin on heikkoa, informaatioähky tukkii viestintäkanavat ja yhteiskunta on ideologisesti polarisoitunut. Puolueiden vaalilupaukset ja valtamedia ovat menettäneet uskottavuutensa. Monet kieltäytyvät edes kuuntelemasta eri tavoin ajattelevia, ja usein sulkeudumme varsinakin sosiaalisissa medioissa omaan kuplaamme.

Munisipalistinen viestintä voi ylittää nämä esteet fyysisellä läheisyydellään. Se perustuu muiden kuuntelemiseen ja omien näkemyksien perusteleamiseen. Siksi se on aivan muuta kuin esiintyminen televisiossa tai sanomalehtien palstoilla.

Paikallistasolla viestinnällä voidaan määrittää yhteisiä päämääriä ja luoda yhteishenkeä asukkaiden välille. Sen avulla voidaan rakentaa yhteisymmärrys tärkeistä omaa kaupunginosaa tai kaupunkia koskevista kysymyksistä ja koota voimat yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Ja vaikka emme aina saavuttaisikaan tavoitettamme tai saisi uusia ihmisiä liittymään meihin, yhteyden luominen ihmisten välille auttaa meitä ymmärtämään toisiamme paremmin.

Poliittinen viestintä on välttämätöntä monesta syystä. Ensinnäkin sen avulla voimme vaalikampanjoissa vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen. Luovalla ja kekseliäällä viestinnällä voimme myös laajentaa ihmisten käsitystä siitä, mitä vallan instituutioissa on mahdollista tehdä. Lisäksi viestintää tarvitaan vuoropuheluun instituutioissa toimivien edustajien ja niiden ulkopuolella toimivien liikkeiden välille.

Munisipalistinen viestintä on myös väline kamppailussa äärioikeistoa vastaan. Sen avulla voimme rakentaa paikallisia yhteisöllisiä identiteettejä, jotka eivät perustu ihmisten etniseen taustaan tai kansalaisuuteen. Jaetut tarinat, musiikki ja kuvat voivat luoda paikallista yhteenkuuluvuuden tunnetta ja auttaa meitä samastumaan naapureihimme riippumatta siitä, mistä he ovat lähtöisin.

Menetelmät, joita olemme soveltaneet Barcelonassa ja Madridissa, ovat samoja kuin ne, joita käytettiin vuosien 2010–2011 kansannousuissa

arabimaissa, 15M-liikkeessä Espanjassa, Yhdysvaltojen Occupy-mielenosoituksissa, Brasilian Passe Livre -liikkeessä, Turkin mielenosoituksissa vuonna 2013 ja Meksikon YoSoy132-liikkeessä. Nyt yritämme saada niiden avulla vaikutusvaltaa kaupungeissamme ja käyttää sitä yhteiseksi hyväksi.

Minimanifesti

- » **Välttää sisäpiirin slangia.** Älkää käyttäkö sanoja tai ilmaisuja, joita ei ymmärretä perinteisten vasemmistopiirien ja aktivistiyhteisön ulkopuolella. Tavoitteena on rakentaa enemmistö kokoomalla ihmisiä eri taustoista, myös niitä, jotka eivät ole olleet poliittisesti aktiivisia.
- » **Käyttää tavallista ymmärrettävää kieltä.** Puhukaa asioista konkreettisilla sanoilla abstraktien ja teoreettisten termien sijaan.
- » **Käyttää monia viestintäkanavia.** Levittäkää viestiänne yhtä aikaa monen eri kanavan kautta. Käyttäkää sekä sosiaalisia medioita että perinteisiä tiedotusvälineitä. Yhdistelkää eri viestimiä ja seuratkaa saamaanne palautetta.
- » **Käyttää yleisesti tunnettuja ilmaisuja** ja symboleja, etenkin sellaisia, jotka liittyvät paikkakunnan maantieteeseen, historian tai paikallisidentiteettiin. Esimerkiksi monien Espanjan rannikkopaikkakuntien liikkeiden nimessä on sana marea eli vuorovesi.
- » **Puhukaa täsmällisesti.** Julkaiskaa ja jakakaa vain paikkansa pitävää ja täsmällistä tietoa. Viestien on oltava uskottavia, jotta ihmiset jakavat niitä.
- » **Herättäkää tunteita.** Pelkkä oikeassa oleminen ei riitä. Jotta tieto menisi perille, meidän pitää puhutella ihmisiä tunnetasolla ja luoda yhteys heihin.
- » **Ajatelkaa positiivisesti.** Viestimme pitää olla voimaannuttavaa, avointa ja iloista. Siinä pitää näkyä, että elinympäristömme parantaminen on iloinen asia. Huumori ja ironia ovat hyviä keinoja. Äärioikeisto on taitava levittämään vihaa ja pelkoa, mutta nauru on tehokkaampaa.

- » **Luokaa yhteisyyttä.** Pyrkikää luomaan symboleja ja yhteisöllisiä identiteettejä, jotka on helppo hyväksyä ja jotka vetoavat myös perinteisten aktivistipiirien ulkopuolella.
- » **Kokeilkaa ”sissiviestintää”.** Sissiviestinnällä tarkoitetaan yllättäviä ja mielikuvituksellisia tapoja tuoda viesti vastaanottajien tietoon. Se voi olla erilaisten viestintätapojen ja näkökulmien yhdistelyä ja sosiaalisen median meemien käyttöä. Meidän täytyy levittää viestimme mahdollisimman laajalle ja saada ihmiset omaksumaan meidän kielemme ja tarinamme.
- » **Toimikaa joukkona.** Viesti leviää tehokkaimmin, kun sitä lähettää monen ihmisen muodostama verkosto, joka toimii suunnitelmallisesti. Kannattaa käyttää digitaalisia välineitä, joilla monta ihmistä voi luoda ja jakaa sisältöä.
- » **Viestintä ei ole sama asia kuin poliittinen osallistuminen.** Digitaaliset viestintävälineet tarjoavat uusia tapoja osallistua politiikkaan. Viestintään osallistumalla tulee osaksi liikkeen kertomusta, mutta se ei voi korvata muita, muodollisempia osallistumisen muotoja, kuten kokouksia ja asukastilaisuuksia. Digitaalisuus monipuolistaa osallistumisen tapoja, mutta se ei korvaa muita toiminnan muotoja.
- » **Viestintä ei korvaa organisaatiota.** Tehokas viestintä on välttämätöntä, jotta järjestö voi kasvaa ja saada sanomansa leviämään. Sen avulla voidaan esimerkiksi organisoida kokouksia ja koota yhteisöjä tiettyjen teemojen ympärille. Viestintä ei kuitenkaan voi korvata itse organisaatiota.

Esimerkkejä

Ankka, Ne da(vi)mo Beograd, Belgrad, Serbia

Helmikuun 2. päivänä 2015 Serbian parlamentin eteen Belgradissa ilmestyi ankka. Samaan aikaan poliitikot valmistautuivat äänestämään lakiehdotuksesta, joka oli laadittu mahdollistamaan yksityisten sijoittajien Belgradiin suunnittelema rakennushanke Belgrade Waterfront. Serbian kielessä ankka tarkoittaa huijausta tai vedäytystä. Viikkoja kesäneissä mielenosoituksissa tehtiin selväksi, että Belgrade Waterfront

Ankasta tuli ikoninen hahmo, jonka ansioista sen luonut liike pysyi kaupunkilaisten mielessä senkin jälkeen, kun mielenosoitukset olivat ohi.

oli nimenomaan huijaus, kiinteistökeinotteluhanke, jonka tavoitteena oli yksityistää 1,8 neliökilometrin kokoinen alue Savajoen rannalla veronmaksajien kustannuksella.

Huhtikuun 24. päivänä 2016 käytyjen vaalien jälkeen ankka ilmestyi uudelleen parlamenttitalon eteen. Poliisi haki ankan pois. Ankka ei kuitenkaan kadonnut. Se nähtiin yhä uudestaan mielenosoituksissa, pilapiirroksissa, Facebook-profiileissa, t-paidoissa ja itse tehdyissä julisteissa, joilla kutsuttiin kaupunkilaisia kokouksiin. Vähitellen ankka-symboli levisi myös valtamediaan ja sekin alkoi kritisoida rakennushanketta.

Ankasta tuli ikoninen hahmo, jonka ansiosta sen luonut liike Ne da(vi)mo Beograd (Ei anneta Belgradin hukkoa) pysyi kaupunkilaisten mielessä senkin jälkeen, kun mielenosoitukset olivat ohi. Siitä oli iso apu, kun liike päätti asettua ehdolle vaaleissa. Ankka oli humoristinen ja mieliinpainuva tapa kertoa liikkeen sanoma. Samalla siitä tuli asukkaiden vastarinnan ja osallisuuden symboli.

Maaliskuussa 2018 Ne da(vi)mo Beograd osallistui ensimmäistä kertaa kuntavaaleihin. Osana vaalikampanjaa oli ankkamobiili eli ankaksi koristeltu auto. Se kiersi kaupunginosissa, joissa oli meneillään epäilyttäviä rakennushankkeita.

Sanomalehti tulevaisuudesta, Ciudad Futura, Rosario, Argentiina

Ciudad Futura (Tulevaisuuden kaupunki) -liike Rosariossa Argentiinassa julkaisi kuntavaalikampanjansa viimeisellä viikolla vuonna 2017 sanomalehden, joka kertoi tulevaisuudesta. Lehden ulkoasu jäljitteli kaupungin suurinta sanomalehteä, mutta sen uutiset oli päivätty vuodelle 2021. Tarkoitus oli osoittaa, millainen kaupunki Rosario olisi, jos Ciudad Futuran ajamat tavoitteet toteutuisivat. Samalla esiteltiin liikkeen uutta tapaa tehdä politiikkaa.

Lainamalla lehden ulkoasu kaupungin pääsanomalehdeltä, haluttiin viestiä, että isotkin muutokset ovat mahdollisia: ne voivat olla oikeita uutisia aikaisemmin kuin moni uskokaan.

Lehdestä otettiin 80 000 kappaleen painos. Lehteä jaettiin asukkaiden postilaatikkoihin ja julkisille paikoille eri puolille kaupunkia.

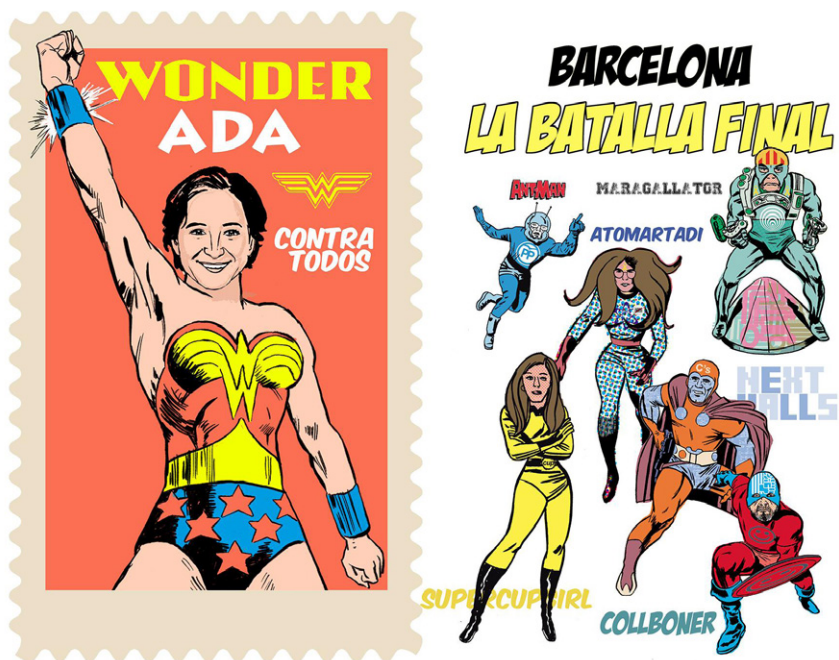
Digitaalinen media ja näkyvyys julkisissa paikoissa, Zaragoza En Común, Zaragoza, Espanja

Zaragoza En Común -liikkeen vaalikampanjan viestintästrategia perustui näkyvyyteen digitaalisissa medioissa ja julkisessa tilassa.

Näkyvyyden aikaansaaminen sosiaalisissa medioissa, pikaviestipalveluissa ja muissa digitaalisissa medioissa ei ollut helppoa. Liike oli juuri ennen vaalikampanjaa vaihtanut nimensä, joten sen profiili Facebookissa ja muilla sosiaalisissa medioissa piti luoda tyhjästä. Lisäksi monet ehdokkaat eivät olleet toimineet näkyvästi sosiaalisissa medioissa, ei edes liikkeen pääehdokka Pedro Santisteve. Silti seuraajien määrä liikkeen sosiaalisissa medioissa alkoi nopeasti kasvaa, ja pian sillä oli enemmän seuraajia kuin yhdelläkään muulla Zaragozan kaupunginvaltuuston poliittisella ryhmällä. Jokin siis näytti toimivan.

Digitaalisten kanavien lisäksi liike pyrki olemaan läsnä julkisilla paikoilla. Koko vaalikampanjan ajan liikkeellä oli teltta Plaza del Pilarin aukiolla kaupungin historiallisessa keskustassa. Teltta toimi kampanjakeskuksena, jossa ihmiset tapasivat ja jossa pidettiin puheita ja järjestettiin keskustelutilaisuuksia, konsertteja ja muita tapahtumia.

Lisäksi liike järjesti pienempiä ulkoilmatapahtumia ja tilaisuuksia kaikissa kaupunginosissa. Kaupunginosatapahtumiin osallistui ehdok-

Ada Colaun kampanjaa tukeva grafiikka Movimiento de Liberación Gráfica de Barcelona -yhteisöltä.

Lähde: Movimiento de Liberación Gráfica de Barcelona.

Lisenssi: CC BY-NC-SA.

kaiden lisäksi tunnettuja paikallisia asukkaita, kuten aktivisteja, asukasyhdistysten jäseniä ja taiteilijoita, joiden avulla ehdokkaat saivat yhteyden paikallisiin asukkaisiin.

"Graafiset vapautusliikkeet" sissiviestintää, Madrid ja Barcelona

Madridissa ja Barcelonassa munisipalistisen liikkeen kuntavaalikampanjoihin osallistui kuvittajia, taiteilijoita ja muotoilijoita. He ryhtyivät niin sanotuiksi graafisiksi vapautusliikkeiksi, jotka tukivat Ada Colaun johtamaa Barcelona En Comú -liikettä ja Ahora Madrid -lii-

kettä, jonka johdossa oli Manuela Carmen. Colau ja Carmen valittiin vaalien jälkeen pormestareiksi.

Vapautusliikkeiden ydinryhmänä oli joukko luovan alan ammattilaisia, jotka olivat suoraan yhteydessä ehdokkaisiin. Lisäksi apuna oli iso joukko muita vapaaehtoisia, jotka osallistuivat yksittäisiin hankkeisiin. Näin tuotettiin iso määrä kuvia ja graafista aineistoa kampanjan käyttöön. Samalla luovan alan ihmiset kokivat olevansa osa munisipalistista kamppailua.

Barcelonan ja Madridin graafisten vapautusliikkeiden hankkeisiin saattoi osallistua kuka tahansa. Näin syntyi kekseliäs sissiviestintäliike, joka näkyi niin kaduilla kuin internetissäkin ja sai mukaan luovan alan ammattilaiset.

Feministisempää politiikkaa

Poliittiseen viestintään liittyy usein suhteettomia odotuksia. Ihmiset voivat epäröidä lähteä mukaan poliittiseen toimintaan, koska olettavat, että heidän pitäisi hallita täydellisesti kaikki mahdolliset aiheet ja pysyä puhumaan niistä sujuvasti ja vakuuttavasti. On hyvä, jos liikkeessä on hyviä puhujia ja esiintyjiä, mutta tavoitteena pitäisi olla hajauttaa johtajuutta ja tuoda esiin useampia liikkeen edustajia.

Ihmisiä voidaan rohkaista puhujina ja esiintyjinä eri tavoin:

- » Tuokaa esiin eri työryhmien ja muiden aktiivien toimintaa ja näyttäkää, että yhdessä tekeminen on hauskaa. Näin syntyy kuva vahvasta aktiivisesta liikkeestä, jonka voima syntyy siinä olevista ihmisistä.
- » Käyttäkää ja näyttäkää medioissa useita eri ihmisiä.
- » Tehkää näkyväksi yhteistyö muiden liikkeiden kanssa. Tuokaa esille muiden ryhmien ja liikkeiden kannatettavia saavutuksia.

Viestinnässä on hyvä välttää aggressiivisia ja ehdottomia väitteitä ja julistuksia. Niiden sijaan kannattaa painottaa välittämistä ja ihmisläheisyyttä ja osoittaa ihmisille, että olemme heidän puolellaan ja ymmärrämme, missä todellisuudessa he elävät. On tärkeää välttää korottamasta itseään muiden yläpuolelle. On tehokkaampaa vastata vastapuolen väitteisiin huumorilla ja sarkasmilla.

AVAINKÄSITTEITÄ

.....

Nettiaktivismi: Sosiaalisilla medioilla ja muilla digitaalisilla viestintävälineillä voidaan tehokkaasti yhdistää ihmisiä ja organisoida heidät toimimaan. Tavoitteena pitää kuitenkin olla saada ihmiset toimimaan myös oikeassa elämässä. Maailma ei muutu vain tykkäämällä Facebook-julkaistuista tai allekirjoittamalla vetoomuksia verkossa. Nettiaktivismista ei ole paljon hyötyä, jos ei vaikuta verkon ulkopuolella.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities –tapaamisen työpaja sosiaalisten medioiden käytöstä (video).** nin.tl/roundtable
- » **Y al final... ganamos las elecciones. El Libraco!** (Ja sitten voitimme vaalit). Kirja Madridin ja Barcelonan graafisista vapautusliikkeistä (Movimiento de Liberación Gráfica) vuoden 2015 kuntavaalikampanjoissa.

Munisipalismi pienillä paikkakunnilla

Jean Boulton (Independents for Frome, Britannia), **Mercè Amich Vidal** (kunnanvaltuutettu, Celrà, Espanja) ja **Laura Bergés** (El Comú de Lleida, Espanja)

Leikkauspolitiikan vallitessa meillä pienten paikkakuntien asukkailla on kaksi vaihtoehtoa: voimme yrittää tulla toimeen ilman palveluja tai voimme liittyä ja etsiä yhdessä keinon selvittää omin päin.

Pamela Barrett, pormestari, Buckfastleigh, Britannia

Kun yrität toteuttaa muutoksen politiikkaa pienellä paikkakunnalla, vastassasi ei ole ylikansallisen suuryrityksen johtaja, vaan pikemminkin ystäväsi isä, oma isoisäsi tai oman lähikauppasi omistaja.

Mercè Amich Vidal, kunnanvaltuutettu, Celrà, Espanja

Taustaa

Munisipalistinen liike yhdistetään usein isoihin kaupunkeihin, mutta paikallinen osallistava poliittinen toiminta sopii kaik-
kialle, yhtä lailla metropoleihin kuin maaseudulle. Kaupungit
ovat luonnollisesti meille keskeisiä paikkoja, mutta meidän pitää varoa
sortumasta siihen kaupunkikeskeisyyteen, joka on tyypillistä sijoit-
tajille ja suuryrityksille. Munisipalistisesta näkökulmasta kaupunkien
etu on se, että ne ovat valtiota pienempiä yksikköjä, joissa ihmiset
asuvat lähellä toisiaan. Parasta kaupungeissa on se, että niissä asuu
erilaisia ihmisiä, jotka voivat luoda uusia yhteisöllisiä identiteettejä
ja torjua ilmastonmuutosta. Kaupungit eivät saa olla pelkkiä sijoitus-
kohteita tai halvan työvoiman reservejä.

Pitää muistaa, että kolmasosa maailman kaupunkilaisista asuu pie-
nissä ja keskikokoisissa kaupungeissa ja 45 prosenttia ihmiskunnasta
asuu maaseudulla. Jos haluamme saada aikaan muutoksen, meidän
pitää huomioida myös pikkupaikkakuntien ja maaseudun ihmiset. Eri
puolilla maailmaa äärioikeiston suosio kasvaa juuri pienillä paikka-
kunnilla, joiden asukkaat usein kokevat, että valtakunnalliset polii-
tikot ovat hylänneet heidät eikä positiivisia vaihtoehtoja ole tarjolla.

Munisipalistisen liikkeen voi olla jopa helpompaa toimia pienillä
paikkakunnilla kuin isoissa kaupungeissa. Pienissä yhteisöissä asuk-
kaiden välinen yhteys on suurempi ja heidät on helpompi saavuttaa.
Siksi viestintä on halvempaa eikä tarvita monimutkaista järjestöra-
kennetta. Usein pienissä kunnissa myös äänimäärä, jolla ehdokas
pääsee valtuustoon, on suhteellisen alhainen. Monissa maissa uudet
liikkeet ovatkin menestyneet paikallisvaaleissa.

Esimerkiksi Britanniassa ihmisten kyllästyminen valtapuolueiden
keskinäisiin riitoihin on synnyttänyt niin sanotun sitoutumattomien
kaupunkien liikkeen (indy towns). Sitoutumattomissa liikkeissä toi-
mii eri-ikäisiä ihmisiä, joilla voi olla erilaisia poliittisia mielialpeiteitä
ja kiinnostuksen kohteita mutta jotka haluavat toimia yhdessä ko-
tiseutunsa parhaaksi. Usein nämä liikkeet ovat onnistuneet vastaa-
maan paikkakuntansa haasteisiin yhdistämällä jäsentensä osaamisen,
paikalliset yritykset ja kotiseutunsa maantieteelliset ja kulttuuriset
erityispiirteet.

Myös vaaleilla valittujen edustajien voi olla helpompaa toimia pikkupaikkakunnilla kuin kaupungeissa. Pienillä paikkakunnilla ja maaseudulla on usein vahva yhteenkuuluvuuden tunne, jonka ansiosta on helppo sopia yhteisistä tavoitteista. Pienissä yhteisöissä myös vuoropuhelu kunnanvaltuutettujen ja asukkaiden välillä on suurempaa ja päättäjien on helpompaa tunnistaa asukkaiden toiveet ja etsiä ratkaisuja ongelmiin. Kun asukkaita on vähän, heidät voidaan ottaa mukaan päätöksentekoon ja päätösten toteuttamiseen. Pienillä paikkakunnilla myös toimenpiteiden vaikutus näkyy selvemmin.

Itsenäinen, paikallisiin kysymyksiin keskittyvä ja ihmisiä osallistava politiikka herättää yhä enemmän kiinnostusta. Se myös tuottaa tuloksia: paikallinen taloudellinen toimeliaisuus ja yritysten kannattavuus kasvaa, eriarvoisuus vähenee ja ilmapiiri muuttuu kannustavammaksi ja innovatiivisemmaksi.

Ongelmiakin tietysti on. Monissa maissa paikallishallinnon päätösvaltaa on vähennetty. Alimmat itsehallinnon tasot on voitu lopettaa kokonaan, tai ne on sulautettu isompiin alueellisiin elimiin. Esimerkiksi teiden ja muiden liikenneyhteysien rakentaminen, sosiaali- ja terveyspalvelut tai koulutus eivät kaikissa maissa ole kuntien päätösvallassa. Niissäkin asioissa, joissa kunnilla on päätösvaltaa, kuten kaavoituksessa, ongelmana on usein se, että kunnilla ei ole rahaa. Merkittävät hankkeet saattavat edellyttää verojen korottamista, mikä on usein vaikeaa.

Maaseudulla ongelma on usein väestökato. Etenkin nuoret muuttavat pois. Syynä ovat usein huonot liikenneyhteydet. Hallinnon eri tasoilla voi myös olla ristiriitaisia tavoitteita, mikä voi aiheuttaa ja turhautumista kuntatasolla ja jännitteitä paikallisten yrittäjien ja kunnan päättäjien välillä.

Pikkukaupungeissa ja maaseutupaikkakunnilla toimii silti hyvin aktiivisia munisipalistisia liikkeitä, jotka ovat myös menestyneet hyvin vaaleissa. Paikallisten yrittäjien, oppilaitosten, asukasyhdistysten ja aktiivien yhteistyöllä on saavutettu merkittäviä tuloksia pienestä budjetista ja vähäisistä voimavaroista huolimatta.

Minimanifesti

- » **Älkää pelätkö haastaa paikallisia vallanpitäjiä.** Pienillä paikkakunnilla jo muutama aktiivinen ihminen voi luoda vaihtoehdon, joka mullistaa vakiintuneet poliittiset kuviot.
- » **Esittäkää konkreettisia parannuksia ihmisten elämään.** Ne auttavat hälventämään asukkaiden epäilyksiä politiikkaa kohtaan. Paras tapa saada ihmiset mukaan toimintaan on näyttää heille, että heidän elämänsä voidaan muuttaa paremmaksi.
- » **Kootkaa mukaan mahdollisimman paljon erilaisia ihmisiä.** Kannustakaa toimintaan ihmisiä, joilla on erilaisia näkökulmia ja taitoja ja jotka tulevat erilaisista taustoista.
- » **Käyttäkää sosiaalisia medioita vuoropuheluun ihmisten kanssa, mutta muistakaa myös kasvokkaiset kohtaamiset ja yhteydet yrittäjiin ja viranhaltijoihin.** Pienillä paikkakunnilla kannattaa tavoitella ihmisiä kaikilla kanavilla: kokouksissa, ilmoitustauluilla, lehdissä, sosiaalisissa medioissa ja niin edelleen.
- » **Käyttäkää kunnan valtaa luovasti.** Kun paikallistason päätösvaltaa on siirretty ylemmille hallinnon tasoille, on tärkeää käyttää jäljellä olevaa kunnan valtaa mielikuvituksellisesti. Pohtikaa ennakkoluulottomasti, miten kuntanne voi parantaa asukkaidensa elämää pienissäkin asioissa. Rakentakaa yhteistyötä viranhaltijoiden, asukasyhdistysten ja paikallisten yrittäjien välille.
- » **Helpottakaa asukkaiden osallistumista päätöksentekoon.** Julkistakaa mahdollisimman paljon päätettäviin asioihin liittyvää tietoa ja tehkää kunnanvaltuuston ja muiden elinten kokouksista mahdollisimman helposti lähestyttäviä esimerkiksi pitämällä kokoukset sellaisiin aikoihin, että työssäkäyvätkin pääsevät seuramaan niitä, ja järjestämällä kaikille avoimia keskustelutilaisuuksia julkisissa tiloissa.
- » **Luokaa selkeä ja rohkea pitkän aikavälin visio ja strategia.** Kunnan päättäjät voivat olla mukana luomassa paikkakunnalle voimaannuttavaa tulevaisuuden visiota ja niin rohkaista koko

yhteisön kehittämään ratkaisuja, jotka edistävät kunnan hyvinvointia, tasa-arvoa ja kestävä kehitystä.

- » **Venyttäkää kunnan vallan rajoja.** Pienet kunnat voivat ehkä ottaa lainaa, hakea avustuksia tai ottaa vastaan lahjoituksia ja siten toteuttaa tavallista suurempiakin hankkeita.

Esimerkkejä

SHARE, Independents for Frome, (27 000 asukasta), Britannia

SHARE on tavaralainaamo, joka perustettiin Fromen kunnan ja paikallisen yhteiskunnallisen yrityksen Edventuren yhteishankkeena. Kunta rahoitti hanketta 7 000 punnalla (noin 9 000 eurolla), ja käytännön toteutuksesta huolehti kahdeksan nuorta osana opintojaan. Lainaamo toimii tyhjäksi jääneissä entisen kaupan tiloissa, joista kunta maksaa nimellistä vuokraa. Lainaamo pyöritetään pääasiassa vapaaehtoisvoimin.

Lainaamo kierrättää tavaroita, jotka muuten päätyisivät roskiin, ja lainaa pientä maksua vastaan tavaroita, joita asiakkaat tarvitsevat vain harvoin tai joita heillä ei ole varaa ostaa omaksi. Ensimmäisen kuukauden aikana lainaamo sai lahjaksi tai lainaksi yli 300 erilaista tavaraa ja sieltä lainattiin yli 30 esinettä, muun muassa lehtipuhallinta, levysoitinta, projektorია, äänentoistolaitteistoa, leluja ja soittimia. Lainaamossa on myös kylmiö, josta tarvitsevat voivat hakea paikallisten kauppojen ja ravintoloiden lahjoittamaa ruokaa.

SHARE on hyvä esimerkki käytännön munisipalismista. Se vähentää jätettä, tukee pienituloisten toimeentuloa, luo yhteisöllisyyttä, auttaa ylläpitämään perinteisiä kädentaitoja ja opettaa yrittäjyyttä. Sen toimintakustannukset ovat hyvin pienet.

Kollektiivisen hallinnon kokeilu, Autrement pour Saillans, Saillans (1 229 asukasta), Ranska

Sen jälkeen kun ranskalaisessa Saillansin kunnassa tuli vuonna 2014 valtaan Autrement pour Saillans... tous ensemble -liike (Toisella tavalla Saillansin puolesta... kaikki yhdessä), kunnan hallinto uudistettiin täysin. Valta jaettiin niin, että kunnanvaltuutetut toimivat 2–3 hengen

tiimeissä ja päätökset tehdään ohjausryhmässä, jonka toiminta on julkista. Asukkaat voivat osallistua työryhmiin, jotka päättävät kuntapolitiikan keskeiset tavoitteet, ja toimintaryhmiin, jotka ohjaavat päätösten toteuttamista. Työ- tai toimintaryhmiin osallistui 230 kuntalaista.

Ikäihmisten palvelutoimisto, Candidatura d'Unitat Popular, Celrà (5 300 asukasta), Katalonia/Espanja

Munisipalistisen Candidatura d'Unitat Popular -liikkeen johtamassa Celràn kunnassa ikäihmisten ja heidän omaistensa palvelut on keskitetty niin sanottuun ihmisten palvelutoimistoon. Kunnallinen toimisto tarjoaa muun muassa maksutonta psykologin keskusteluapua ja välittää sijaisia omaishoitajille. Toimistossa on myös yksi työntekijä, joka soittaa joka aamu kunnan ikäihmisille ja hälyttää omaiset, jos joku ei vastaa. Palvelun on mahdollistanut paikkakunnan vahva yhteisöllisyys ja asukkaiden keskinäinen solidaarisuus.

Feministisempää politiikkaa

Pikkupaikkakunnilla ja maaseudulla voi olla vaikeaa edistää yhdenvertaista osallistumista ja jakaa valtaa ryhmille, jotka perinteisesti eivät ole osallistuneet päätöksentekoon. Toisaalta pienissä yhteisöissä on myös piirteitä, jotka voivat helpottaa feminististä politiikan tekemistä.

Maaseudulla työnjako ja sosiaaliset ja taloudelliset rakenteet ovat usein perinteisten sukupuoliroolien mukaisia, minkä vuoksi naisten voi olla vaikeaa osallistua politiikkaan tasa-arvoisesti. Myös näkymättömät valtarakenteet ja konservatiiviset asenteet usein suosivat miehiä, vaikka sosiaalinen kanssakäyminen voi olla epämuodollisempaa ja vähemmän hierarkkista kuin kaupungeissa.

Toisaalta pikkupaikkakunnilla voi olla vahva yhteishenki ja jakamisen kulttuuri. Keskinäisellä avulla ja yhteiskäytöllä ja yhteisomistuksella on perinteisesti ollut iso merkitys pienissä yhteisöissä. Monesti niissä myös kulttuuri on vähemmän yksilö- ja viranomaiskeskeistä kuin kaupungeissa. Naisilla on usein ollut yhteisössä keskeinen asema – vaikkakin ehkä perinteisissä rooleissa – mikä voi antaa sananvaltaa yhteisistä tavoitteista ja toimintatavoista päätettäessä.

Maaseudun perinne tehdä päätöksiä ja hallinnoida tuotantovälineitä yhdessä voi olla hyvä lähtökohta osallistavan ja moninaisuutta tukevan politiikan tekemiselle.

Kansainvälinen verkosto

Pienet liikkeet esikuvina isommille

Paikallistason uudet tavat tehdä politiikkaa, pienilläkin paikkakunnilla, voivat herättää kiinnostusta muualla maassa ja kansainvälisestikin. Kiinnostus herää, jos kokeiluilla saadaan aikaan konkreettisia muutoksia. Muutos voi olla sitä, että tyhjien liiketilojen määrä vähenee tai torikauppa vilkastuu, muovin käyttö kunnassa vähenee, keksitään uusia ratkaisua julkisiin palveluihin, kuten joukkoliikenteeseen, tai että entistä useammat asukkaat osallistuvat politiikkaan.

Tällaisten esimerkkien ansiosta pienet kunnat, kuten Frome Britanniassa, Saillans Ranskassa tai Torrelodones Espanjassa, voivat olla kokoaan merkittävämpiä ja toimia esikuvina suuremmille paikkakunnille. Pikkupaikkakuntien onnistumiset ovat usein kiinnostavia positiivisia uutisaiheita ja inspiraation lähteitä muiden paikkakuntien aktiiveille.

LISÄTIETOJA

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities –tapaamisen työpaja munisipalismista pikkukaupungeissa ja maaseudulla (video).** youtu.be/M_taxF5XG00
- » **Flatpack Democracy, A DIY guide to creating independent politics.** Peter Macfadyen, 2014. Independents for Frome –liikkeen kokemuksiin perustuva opas perinteisten valtapuolueiden haastamiseen vaaleissa. flatpackdemocracy.co.uk

Ei-valtiollisten instituutioiden luominen

Rocio Novello (Ciudad Futura, Rosario, Argentiina), **Sinam Mohammad** (Pohjois-Syyrian kurdialueiden hallinnon ulkopoliittinen edustaja), **Kevin Buckland** (ilmasto-oikeudenmukaisuusaktivisti)

Aito vastavuoroisuus – itseorganisoituvissa projekteissa, osallistavassa kaupunkisuunnittelussa, munisipalismissa tai verkostoitumisessa yhteiskunnan muuttamiseksi – on mahdollista vain sellaisissa organisaatioissa, joita asukkaat itse hallitsevat, jotka toimivat irrallaan kansallisvaltiosta ja jotka paljastavat nykykapitalismin rajallisuuden. Sellainen organisaatio voi vastata moniin sellaisiin tarpeisiin, jotka nyt jäävät huomiotta, ja rakentaa uudenlaisia solidaarisuuden muotoja.

Mauro Pinto, Massa Critica, Napoli, Italia

Pitääkö ei-valtiollisten organisaatioiden olla yhteydessä poliittisiin liikkeisiin? Meidän kokemuksemme mukaan niillä ei saada aikaan muutosta, elleivät ne liity poliittiseen toimintaan. Muuten ne jäävät osaksi kapitalismin rakenteita.

Sacajawea Hall, Cooperation Jackson, Jackson, Yhdysvallat

Vuosien kokemus toimimisesta instituutioissa ja kaduilla on osoittanut meille, että instituutioiden sisällä on hyvin vähän tilaa yhteiskunnan muuttamiselle. Siksi yritämme selvittää, miten instituutioissa vaikuttamiseen pitäisi suhtautua ja miten niitä voisi käyttää sosiaalisen ja poliittisen muutoksen aikaansaamiseksi.

Mariona Pascual, La Clau, Sant Celoni, Katalonia/Espanja

Taustaa

Kolmenkymmenen viime vuoden aikana on nähty, että globaali uusliberalismi pyrkii purkamaan sellaiset valtiolliset instituutiot, kuten tulonsiirrot, joiden tavoitteena on tasata tuloeroja. Niiden sijaan se pyrkii luomaan muita instituutioita, kuten sellaista sääntelyä ja valtionohjausta, joka palvelee yritysten etuja. Uusliberalismi perustuu mekanismeihin, joilla yksityistetään julkista omaisuutta ja siten siirretään yhteistä hyvää harvojen käsiin. Uudet omistajat voivat olla paikallisia tai ulkomaisia.

Uusliberalistinen politiikka leikkaa julkisten palvelujen rahoitusta ja hävittää julkista omaisuutta. Siksi meidän on löydettävä uusia keinoja suojella yhteistä omaisuuttamme ja haastettava liike-elämän ajattelutapa, jonka tuloksena syntyy epätasa-arvoisia ja rikkinäisiä kaupunkia, joita ohjaa vain markkinalogiikka.

Meidän on päästävä eroon siitä käsityksestä, että on olemassa vain kaksi vaihtoehtoa: valtio tai markkinavoimat. Emme voi hyväksyä ajatusta, että yhteistä omaisuutta voi hallinnoida vain valtiolta tai markkinat, vaan meidän on etsittävä uusia mahdollisia elämäntapoja. Ensinnäkin meidän on nähtävä julkinen omaisuus muunakin kuin valtion omaisuutena. Julkinen omaisuus voi olla valtiollista eli valtion hallinnoimaa, mutta se voi olla myös ei-valtiollista eli ei-valtiollisten toimijoiden hallinnoimaa. Kun ymmärrämme, että valtion ja markkinoiden ohella voi olla myös ei-valtiollista yhteistä omaisuutta, voimme hoitaa omaisuuttamme nykyistä demokraattisemmin ja vastuullisemmin sitten, kun saavutamme enemmistön.

Tavoitteenamme on kehittää kollektiivisesta hallinnosta kaupunkipolitiikan lähtökohta. Uskomme, että kollektiivisella hallinnolla, joka huomioi kaupunkien yhteisöllisen elämän eri osa-alueet, voidaan tuottaa uusia ideoita kaupungista ja yleensä elämästä. Kehittämällä asukasneuvostoja, osuuskuntia, kouluja, kulttuurikeskuksia ja uusia rahoituskeinoja voimme parantaa toimintatapojamme, lisätä asukkaiden oikeuksia ja laajentaa osallistuvaa demokratiaa samalla, kun kuljemme kohti suurempaa tasa-arvoa ja vapautta.

Minimanifesti

- » **Rakentakaa toisenlaista valtaa**, valtaa, joka kuuluu kansalle. Tavoitteena tulee olla uudenlainen valtarakenne, jolla on paikallinen perusta mutta joka voi laajentua. Omat ei-valtiolliset instituutiomme ja kykymme kuvitella parempi tulevaisuus ovat yhtä aikaa keino ja päämäärä. Niistä syntyy uusi hallintotapa, joka elää kaikkien kaupunkiemme asukkaiden aktiivisuudesta. Tämä uudenlainen hallintomalli suojaa saavutuksiamme taantumukselliselta politiikalta. Se auttaa meitä ottamaan vallan kaupungeissamme ja kasvamaan valtion tasolle ja elämään oikeudenmukaisemmin ja tasa-arvoisemmin.
- » **Luokaa huomisen kaupunki tänään**. Munisipalismi, itsehallinto ja keskinäinen avunanto ovat keinoja, joilla voidaan luoda jo tänään sellaista yhteiskuntaa, jossa haluamme elää tulevaisuudessa. Tätä kutsutaan ennakkoinnin politiikaksi. Aloittakaa konkreettisia hankkeista ja pienistä edistysaskelista, esimerkiksi kouluista

ja kulttuurikeskuksista. Niillä voitte näyttää, millainen huomisen kaupunki voi olla.

- » **Kannustakaa sosiaalisia innovaatioita.** Pelkkä yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuuksien vastustaminen ei riitä. Aina kun kritisoimme jotakin epäkohtaa, meidän on esitettävä konkreettinen ehdotus siitä, miten se korjataan. Ei-valtiolliset instituutiot antavat enemmän tilaa mielikuvitukselle ja isommille sosiaalisille innovaatioille kuin perinteiset poliittiset instituutiot.
- » **Käyttäkää instituutioita yhteisen hyvän suojelemiseen ja vahvistamiseen.** Kun luodaan ei-valtiollisia instituutioita, valtion rooli on ajateltava uudestaan. Valtiosta ja sen vallan eri muodoista on erilaisia käsityksiä. Samalla kun pohdimme, miten meidän pitäisi vaikuttaa eri instituutioissa, meidän täytyy miettiä, miten meidän pitäisi suhtautua valtioon sen eri ilmenemismuodoissa ja miten voimme edistää asukkaiden yhteistä päätöksentekoa.
- » **Verkostoitukaa globaalisti.** Tavoitteenamme ei ole luoda vapautta ja itsemääräämisoikeutta vain pienelle joukolle, vaan haluamme rakentaa ympäristöjä, joissa ihmiset voivat kyseenalaistaa vallitsevan järjestelmän ja luoda uusia tapoja elää. On olemassa kansainvälisiä ja kuntien välisiä instituutioita, mutta niiden ulkopuolella yhteistoiminta ja verkostojen rakentaminen törmää usein voimavarojen puutteeseen. Toistaiseksi ei ole ei-valtiollisten instituutioiden kansainvälistä foorumia, missä niiden edustajat voisivat tavata ja vaihtaa ajatuksia. Sellainen foorumi voisi auttaa ei-valtiollisia instituutioita kasvamaan. Ehkä se voisi jopa kehittyä globaaliksi munisipalistiseksi verkostoksi, joka voisi haastaa kapitalistiset kansallisvaltiot.

Esimerkkejä

Rojavan kunta- ja ympäristökomitea, Rojavan itsehallintoalue, Pohjois-Syyria

Kun Syyrian hallituksen joukot olivat vetäytyneet Rojavasta vallankumouksen jälkeen, Rojavan kunnat perustivat komiteoita huolehtimaan peruspalveluista. Komiteoiden tehtävänä oli vastata palveluista vasta-

Toistaiseksi ei ole ei-valtiollisten instituutioiden kansainvälistä foorumia, missä niiden edustajat voisivat tavata ja vaihtaa ajatuksia.

rinnan ja terroristien vastaisen taistelun keskellä siihen asti, kun eri väestöryhmiä – arabeja, kurdeja ja syyrialaisia – edustavat poliittiset voimat antoivat itsehallintojulistuksen vuonna 2014. Yksi tärkeimmistä komiteoista oli kunta- ja ympäristökomitea, jonka tehtävänä oli organisoida poliittisten ja ekologisten kysymysten käsittely kunnissa niin, että se tapahtuu demokraattisesti ja naisten oikeudet ja syrjimättömyyden periaatteet huomioiden. Vaalien jälkeen komitea on toiminut kunnallisen itsehallinnon tukena.

Kollektiivisesti johdetut strategiset projektit, Ciudad Futura, Rosario, Argentiina

Ciudad Futura -liike on käynnistänyt joukon itsehallinnollisia kokeiluja eli niin sanottuja strategisia projekteja. Ne ovat ei-valtiollisia instituutioita, joiden toimintaan osallistuvat myös paikalliset järjestöt ja kunta. Kukin projekti päättää itse organisaatiomallistaan, päätöksenteostaan ja resurssiensa hallinnasta. Projektien ansiosta on saatu muun muassa elvytettyä paikallinen meijeritoiminta. Meijeri ei kuitenkaan ole vain tuotannollinen projekti, vaan sillä pyritään myös estämään asukkaiden hädät kaupungin viimeisiltä kaavoittamattomilta alueilta. Ciudad Futura on myös perustanut kaksi aikuisille suunnattua koulua valtion laiminlyönnille asuinalueille ja terveyskeskuksia alueille, joilla on kärsitty väkivallasta ja huumekaupasta. Nämä itsehallinnolliset projektit ovat osa tavoittelemamme tulevaisuuden kaupunkia.

Kansankokous, Cooperation Jackson, Jackson, Yhdysvallat

Jacksonin Kansankokous (People's Assembly) perustettiin 1980-luvun lopulla, jolloin Jacksonia koettelivat paheneva köyhyys, syrjäytyneisyys ja julkisten palvelujen leikkaukset. Kriisistä selviämiseen tarvittiin uusi radikaali yhteiskunnallinen voima. Kansankokouksen tavoitteena oli aktivoida etenkin kaupungin afroamerikkalaisia asukkaita ja rakentaa itsehallinnollisia yhteiskunnallisia liikkeitä. Kansankokous käynnisti valtiosta riippumattomia asukkaiden tarvitsemia hankkeita ja myös vaati valtiota turvaamaan asukkaiden edut. Tämä kamppailu jatkuu edelleen.

Nyt Cooperation Jackson -liike rakentaa osuuskuntien verkostoa, johon kuuluvat myös perusteilla oleva paikallisten työosuuskuntien liitto, uusia osuuskuntia tukeva osuuskuntahautomo ja osuuskunnallinen koulutuskeskus (Lumumba Center for Economic Democracy and Development). Tavoitteena on vähentää väestöryhmien välistä epä-tasa-arvoa ja luoda yhteisöllistä hyvinvointia. Pitkän aikavälin päämääränä on luoda nykyiselle sosioekonomiselle järjestelmälle ekologisesti kestävä vaihtoehto, joka perustuu tasa-arvoon, yhteistoimintaan ja työntekijädemokratiaan.

Feministisempää politiikkaa

Yhteisten resurssien hallinnoiminen ja johtaminen kollektiivisesti ja demokraattisesti sen sijaan, että niitä kontrolloivat valtio tai markkinat, ei ole mahdollista ilman feminististä politiikkaa. Sosiaalista itsehallintoa ei voida kehittää purkamatta aikaisempien hallintomallien taustalla olevia seksistisiä olettamuksia. Pelkkä vallitsevien epäkohtien tuomitseminen ei riitä, vaan niiden tilalle on esitettävä konkreettisia keinoja, miten elämä voidaan järjestää tasa-arvoisemmin ja oikeudenmukaisemmin. Samalla kun rakennamme ei-valtiollisia instituutioita, voimme luoda kollektiivista sitoutunutta johtajuutta, joka on myötäelävää ja osallistavaa ja joka selviää myös arjen haasteista ja ristiriidoista.

AVAINKÄSITTEITÄ

.....

Kollektiivinen hallinto: Kollektiivinen hallinto on hallinnon tapa, joka syntyy, kun kansalaisyhteiskunta järjestäytyy ja sen toiminta laajenee myös niiden rakenteiden ulkopuolelle, jotka valtio on sille määrännyt. Kollektiivinen hallinto on autonomista ja päätöksenteko horisontaalista. Siinä on mahdollista luoda tehokkaita demokraattisia mekanismeja, joilla yhteisiä resursseja hallinnoivat ne ihmiset, jotka ovat niitä lähinnä.

Ennakoinnin politiikka: Ennakoinnin politiikalla eli prefiguraatiivisella politiikalla tarkoitetaan toimintaa, jossa toiminnan tavat ennakoivat sitä tulevaisuutta, joka politiikalla halutaan rakentaa. Päämäärän ja keinojen, joilla siihen pyritään, täytyy siis olla sopusuhteissa. Ennakoinnin politiikalla pyritään löytämään vallitsevalle järjestelmälle vaihtoehtoja, joiden lähtökohtana on yhteistoiminta, mielekäs työ ja hyvä elämä sen sijaan, että yhteiskunta perustuu keskinäiseen kilpailuun, taloudelliseen keinotteluun ja kestäättömään kulutukseen.

LISÄTIETOJA

.....

- » Vuoden 2017 Fearless Cities -tapaamisen työpaja ei-valtiollisten instituutioiden rakentamisesta.
youtu.be/kcr-YZXHJ_U

Radikaalia demokratiaa kunnanvaltuustossa

Laura Roth (Barcelona En Comú), **Brad Lander** (kaupunginvaltuutettu, New York) ja **Gala Pin** (kaupunginvaltuutettu, Barcelona)

Me emme usko perinteiseen edustuksellisuuteen. Vaikutamme instituutioissa tuhotaksemme ne sisältäpäin.

Áurea Carolina de Freitas, kaupunginvaltuutettu,
Belo Horizonte, Brasilia

Kaupunkimme oppivat toisiltaan. Niistä syntyy suoran ja osallistavan demokratian liittouma.

Bernardo Gutiérrez, MediaLab Prado, Madrid, Espanja

Taustaa

Nykyyään voi tuntua siltä, että ihmiset eivät ole kiinnostuneita politiikasta ja että he eivät edes arvosta demokratiaa. Se ei ole totta. Me haluamme vaikuttaa aktiivisesti päätöksiin, jotka koskevat jokapäiväistä elämäämme, asuinalueitamme ja yhteisöjämme. Moni ei kuitenkaan – ymmärrettävistä syistä – usko, että näihin asioihin voi vaikuttaa perinteisessä demokratiassa. Ei riitä, että käymme äänestämässä kerran neljässä vuodessa ja sitten vaaleissa valitut edustajat – jotka usein ovat riippuvaisia voimista, jotka eivät ole demokraattisesti valvottavissa – tekevät päätökset puolestamme.

Tarvitsemme uudenlaisia demokraattisen päätöksenteon muotoja, ja munisipalismi voi olla sellainen. Munisipalismi ei tarkoita vain edistyskellisten tavoitteiden ajamista paikallisessa politiikassa, vaan siinä valta hajautetaan ja päätökset tehdään kollektiivisesti yhteisöissä. Onneksi paikallispolitiikassa on paremmat mahdollisuudet radikaalille demokratialle kuin muilla hallinnon tasoilla. Asukkaiden osallisuus, päätöksenteon läpinäkyvyys ja vallanpitäjien valvominen on helpompaa pienessä yhteisössä, jossa päätöksentekoelementit ovat lähellä asukkaita. Myös käsiteltävät asiat ovat helpommin lähestyttävissä. Ihmiset haluavat olla päättämässä konkreettisista, pienistäkin asioista, jotka vaikuttavat heidän elinympäristöönsä. Usein pienet päätökset – esimerkiksi puiston rakentaminen tyhjälle tontille tai uuden julkisen liikenteen linjan avaaminen – voivat olla hyvin merkittäviä.

Paikallisdemokratian laajentaminen voi edistää demokratiaa myös maailmanlaajuisesti. Nykyisessä poliittisessa tilanteessa kaupunkien ja paikallishallinnon merkitys kasvaa. Jos kaupungit muuttuvat demokraattisemmiksi, niiden asukkaat voivat päästä vaikuttamaan myös globaaleihin ongelmiin, kuten asuntopolitiikkaan, muuttoliikkeeseen, ilmastomuutokseen ja köyhyYTEEN.

Osallistumisen mahdollisuuksissa on silti yhä paljon parantamisen varaa. Yksi ratkaistava ongelma on se, miten luodaan kanavia, joiden kautta asukkaat voivat osallistua päätöksentekoon, ja miten samalla varmistetaan, että myös yhteiskunnallisten liikkeiden ja järjestöjen ääni tulee kuulluksi. Kuntien tulisi tukea kansalaisjärjestöjä ja asukasliikkeitä ja varmistaa, että niillä on mahdollisuus kertoa kantansa, osallistua päätöksentekoon ja valvoa päätöksentekolinten toimintaa.

Samalla kuntien tulisi pitää huoli siitä, että myös ne asukkaat pääsevät osallistumaan, jotka eivät ole järjestöaktiiveja.

Muita ratkaisemattomia kysymyksiä ovat muun muassa se, miten varmistetaan päätösten laatu, miten asukkaat voivat osallistua sekä digitaalisesti että kasvokkain, miten huomioidaan ne asukkaat, joilla ei ole aikaa tai voimavaroja osallistua ja miten saadaan viranhaltijat ja poliitikot luovuttamaan valtaa tavallisille ihmisille.

Minimanifesti

- » **Itsehallinto on parasta demokratiaa.** Vallan delegoiminen ja päätöksenteko edustajien kautta on toiseksi paras vaihtoehto. Muistakaa, että yhteisöillä pitää olla todellista päätösvaltaa: ne eivät voi olla vain tiedon tai mielipiteiden lähteitä.
- » **Pyrkikää tekemään hallintoelimitystä läpinäkyvämpiä, vähemmän hierarkkisia ja vähemmän byrokraattisia.** Ihmiset eivät voi osallistua päätöksentekoon, jos he eivät ymmärrä, miten hallinto toimii.
- » **Muistakaa, että mikään väline ei sovi kaikille.** Luokaa erilaisia osallistumiskanavia, jotta eritaustaiset, erikyksiset ja eri asioista kiinnostuneet ihmiset voivat osallistua toimintaan.
- » **Suosikaa yleisiä ja helppokäyttöisiä digitaalisia välineitä.** Muistakaa myös tavata kasvotusten.
- » **Kannustakaa ihmisiä osallistumaan tarjoamalla heille selkeä ja tehokas vaikutuskanava.** Kaikki eivät ole järjestöihmisiä tai akti-

visteja. Huomioikaa myös ne, jotka eivät ole vielä mukana toiminnassa. Näyttäkää, että pyritte oikeasti saamaan aikaan muutoksen, joka hyödyttää heitä ja lisää heidän vaikutusvaltaansa.

- » **Muistakaa yhdessä viihtyminen ja tehkää osallistumisesta hauskaa.** Radikaalissa demokratiassa ei ole kyse vain tuloksista. Parhaimmillaan se on yhdessä tekemisen iloa ja solidaarisuuden tunnetta ihmisten erilaisuudesta huolimatta. Osallistumisen pitää olla hauskaa.
- » **Hyväksykää ristiriidat.** Monimutkaisissa yhteiskunnissa on aina isoja kysymyksiä, joista ihmiset ovat eri mieltä, eikä niihin ole helppoja ratkaisuja.
- » **Pyrkikää rakentamaan monia erilaisia tapoja osallistua** enemmän kuin yksittäisiä osallistumiskeinoja. Miettikää, miten eri keinot parhaiten tukevat toisiaan.
- » **Kiinnittäkää huomiota päätösten tekotapaan.** Huomioikaa päätöksenteossa nämä kolme seikkaa:
- » **Päätösten laatu.** Pyrkikää perustamaan päätökset parhaaseen mahdolliseen tietoon ja perustelkaa ne mahdollisimman hyvin.
- » **Osallisuus ja tasa-arvo.** Pyrkikää antamaan kaikille yhtäläinen mahdollisuus vaikuttaa päätöksiin.
- » **Vaikutus osallistujiin.** Ihmiset oppivat tekemään päätöksiä teemmällä päätöksiä itse. Luottakaa ihmisiin ja tukekaa heitä.
- » **Edistäkää radikaalia demokratiaa kaikkialla.** Rakentakaa demokraattista kulttuuria yhdistyksissä, puolueissa, yrityksissä ja niin edelleen.

Esimerkkejä

Decidim Barcelona -alusta, Barcelona, Katalonia/Espanja

Decidim Barcelona on osallistuvan demokratian verkkoalusta, jossa asukkaat voivat tehdä ehdotuksia, kommentoida ja kannattaa muiden tekemiä ehdotuksia ja esittää niihin parannuksia. Alustaa on käytet-

Decidimin kehittäjien, Barcelonan kaupunginvaltuuston ja Katalonian aluehallituksen välille solmittiin yhteistyösopimus keväällä 2021.

Lähde: [Metadecidim](#). Lisenssi: CC BY-SA 4.0.

ty muun muassa Barcelonan kaupungin kaavoituksen ja osallistuvan budjetoinnin käytäntöjen valmisteluun. Tulevaisuudessa siitä on tarkoitus kehittää niin, että kautta voi myös äänestää turvallisesti, jolloin sitä voitaisiin käyttää esimerkiksi kansanäänestyksissä ja kuntalaisten kuulemisissa.

Decidim Barcelona ei ole vain upea työkalu, vaan se tarjoaa myös vaihtoehdon Googlen ja Facebookin kaltaisten suuryritysten vallalle ja tavalle tehdä tekniikasta liiketoimintaa. Decidim Barcelona on rauhan vyöhyke aikana, jolloin tiedonvälityksen kontrollista, julkisesta keskustelusta ja ihmisten henkilökohtaisista tiedoista käydään yhä kovempaa kilpailua. Se on syntynyt kansalaisjärjestöjen, tutkijoiden ja viranhaltijoiden yhteistyönä. Decidim Barcelonan data on avointa,

ja sen ohjelmisto on kaikkien järjestöjen ja toimijoiden vapaasti käytettävissä. Sen lähdekoodi on saatavilla GitHub-alustalla, ja kansainvälinen MetaDecidim-yhteisö auttaa sen asentamisessa, käytössä ja kehittämisessä.

Alustalla on tuhansia osallistujia. Sen avulla voidaan myös koordinoita sekä digitaalista toimintaa että fyysisiä tapaamisia. Fyysisistä kokouksista voidaan tiedottaa verkossa, ja niiden pöytäkirjat voidaan jakaa verkossa. Decidim tekee osallisuudesta läpinäkyvää, saavutettavaa ja jäljitettävää. Alustalla asukkaat näkevät, mitä heidän ehdotuksilleen tapahtuu ja he voivat tavata toisiaan, järjestäytyä ja puolustaa oikeuksiaan yhdessä.

Kollektiivinen edustus, Belo Horizonte, Brasilia

Belo Horizonten kaupungin munisipalistisen liikkeen *Muitas pela Cidade que Queremos* (Monet haluamamme kaupungin puolesta) ajatus kollektiivisesta edustuksesta syntyi epäluottamuksesta perinteisiin edustuksellisen demokratian muotoihin. Liike halusi, että sen valitut edustajat eivät vain aja liikkeen poliittista ohjelmaa omin päin vaan että edustajien toimintaa ohjaa laajempi ryhmä, joka on säännöllisesti yhteydessä tavallisiin kaupunkilaisiin, kansalaisjärjestöihin ja aktiivisteihin. Kahdeksan hengen ohjausryhmä valittiin 4 000 ehdokkaan joukosta. Valintaprosessi pyrittiin tekemään avoimeksi ja demokraattiseksi: ehdokkaaksi sai asettua kuka tahansa.

Ohjausryhmä on järjestäytynyt horisontaalisesti ja toimii neuvonantajana liikkeen kahdelle kaupunginvaltuutetulle. Ryhmä ja valtuutetut päättävät yhdessä poliittisten tavoitteiden tärkeysjärjestyksestä ja siitä, miten valtuutetut toimivat äänestyksissä. Samalla kun kaupunginvaltuutetut osallistuvat kaupungin päätöksentekaelinten toimintaan, he pyrkivät muuttamaan niitä sisältä käsin. Heidän edustuksellinen asemansa on väline, jolla testataan kollektiivisen päätöksenteon käytäntöjä.

Jotta ohjausryhmä ja valtuutetut pysyisivät perillä asukkaita puhuttavista asioista, on luotu erilaisia vuorovaikutuskanavia. Näitä ovat muun muassa julkiset kokoukset ja työpajat, joissa laaditaan aloitteita kaupunginvaltuustolle, ja jopa kokeellinen teatteriryhmä. Kollektiivisen edustuksen kokeilun suurin saavutus on se, että julkiseen päätöksentekoon on saatu mukaan ryhmiä, joiden ääntä ei aiemmin ole kuultu: mustat, naiset, sukupuolivähemmistöt, alkuperäiskansat

ja köyhät. Kollektiivisen edustuksen kautta he pääsevät kertomaan mielipiteensä ja tarpeensa.

Osallistuvaa budjetointia Porto Alegresta New Yorkiin

Osallistuvan budjetoinnin avulla asukkaat pääsevät suoraan päättämään siitä, miten heidän kuntansa julkisia varoja käytetään. Usein päätökset tehdään asukaskokouksissa ja käyttökohteista äänestetään.

Osallistuvan budjetoinnin idea syntyi Porto Alegressa Brasiliassa yli kaksikymmentä vuotta sitten. Nykyisin se on käytössä tuhansissa kaupungeissa eri puolilla maailmaa. Kuten kaikki demokraattiset käytännöt, myös osallistuva budjetointi voi surkastua muodollisuudeksi tai siitä voi tulla vain tiettyjen eturyhmien työkalu. Se voi silti olla myös keino kannustaa ihmisiä muuttamaan asuinympäristöään, mutta siihen tarvitaan vahvaa järjestäytymistä verkossa ja kaduilla.

New Yorkissa osallistuvan budjetoinnin äänestyksiin osallistuu paljon enemmän pienituloisia, ei-valkoisia, nuoria ja maahanmuuttajia kuin muihin äänestyksiin. Osallistuvan budjetoinnin avulla on rakennettu uusia puistoja, leikkikenttiä ja kasvihuoneita pienituloisille tarkoitetuille asuinalueille, kunnostettu koulujen peseytymistiloja koko kaupungissa ja saatu kymmeniätuhansia uusia ihmisiä mukaan yhteisölliseen toimintaan.

Feministisempää politiikkaa

Radikaali demokratia on yhtä aikaa mahdollisuus ja haaste. Se tarjoaa keinon siirtää päätösvaltaa niiltä, yleensä miehiltä, joilla on joko asiantuntemuksen tai muun tunnustetun auktoriteetin tuomaa valtaa, niille, joita päätökset suoraan koskevat mutta jotka yleensä eivät ole osallistuneet poliittiseen päätöksentekoon. Lisäksi joissakin demokratian muodoissa, muun muassa deliberatiivisessa eli keskusteleavassa demokratiassa, suositaan konsensuspohjaista päätöksentekoa, joka perustuu keskusteluun, toisten ihmisten kokemuksista ja näkökulmista oppimiseen ja moninaisuuden hyväksymiseen.

Radikaalin demokratian käänköpuoli on kuitenkin se, että se vie paljon aikaa. Siksi osallistujat ovat useimmin miehiä kuin naisia. Lisäksi keskusteleavassa päätöksenteossa pitää ottaa huomioon se, että sukupuoliin liittyvien ennakkoluulojen vuoksi usein miesten mielipiteille

annetaan suurempi paino kuin naisten mielipiteille. Lisäksi miehet esittävät näkemyksensä usein muita itsevarmemmin, puhuvat muita pidempään ja niin edelleen.

Kansainvälinen verkosto

Vapaat avoimen lähdekoodin ohjelmistot

Decidim.Barcelona (Decidim) ja Decide.Madrid (CONSUL) ovat vapaita ohjelmistoja, joiden avulla myös järjestöt ja paikallishallinnon elimet voivat yhteistyössä kehittää päätöksenteon työkaluja. Molempien ohjelmistojen kehittäjät tarjoavat järjestöille tukea ja neuvoa ohjelmistojen muokkaamiseen paikallisten tarpeiden mukaiseksi. Decidim tai CONSUL on jo käytössä yli 50 kaupungin hallinnossa, muun muassa Helsingissä, Torinossa, Buenos Airesissa, Porto Alegressa, Pamplo-nassa ja Etelä-Korean Gwangjussa. Esimerkiksi Buenos Airesissa ja Pariisissa CONSUL-ohjelmistoa on käytetty osallistuvan budjetoinnin päätöksiin.

International Observatory on Participatory Democracy (IOPD)

Kansainvälinen osallistuvan demokratian tarkkailuelin International Observatory on Participatory Democracy on kunnanhallintojen ja kansalaisjärjestöjen yhteistyöelin, jonka tavoitteena on edistää osallistuvaa demokratiaa paikallistasolla. Se toimii yhteistyössä paikallisia aluehallintojen maailmanjärjestön UCLG:n (United Cities and Local Governments) kanssa ja auttaa kuntia kehittämään ja arvioimaan päätöksentekomenetelmiään.

AVAINKÄSITTEITÄ

.....

Deliberatiivinen demokratia: Keskusteleva päätöksenteon tapa, jossa tavoitteena on saavuttaa vuoropuhelun kautta yksimielisyys. Ajatuksena on, että muiden esittämät perusteet tai tiedot päätösten vaikutuksista muihin ihmisiin voivat saada ihmiset muuttamaan mieltään.

Suora demokratia: Päätöksenteon tapa, jossa lopullisen ratkaisun tekevät ne, joita päätös koskee. Päätös voidaan tehdä esimerkiksi neuvottelemalla tai äänestämällä.

Alhaalta ylös -periaate: Periaate, jonka mukaan päätösvalta kuuluu niille, joita päätökset koskevat.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Barcelona En Común työpaja radikaalista demokratiasta kunnanvaltuustossa (video).** bit.ly/fearless-democracy
- » **MetaDecidim.** Decidim-ohjelmistoa kehittävän yhteisön verkkosivusto. Tietoa mm. ohjelmiston ominaisuuksia, käyttäjistä ja uusista toiminnoista. meta.decidim.barcelona
- » **CONSUL-ohjelmiston verkkosivusto.** consulproject.org/en
- » **International Observatory on Participatory Democracy.** oidp.net/en

12 Julkinen tila

Ana Méndez (Ahora Madrid), **Iva Marcetic** (Zagreb je NAŠ!), **Ksenija Radovanovic** (Ne Da(vi)mo Beograd) ja **Raquel Rolnik** (arkkitehti ja kaupunkisuunnittelija)

Kaikki tapahtui spontaanisti. Menimme suojelemaan joenranta, jonka emme olleet edes tienneet kuuluvan meille.

Ksenija Radovanovic, Ne Da(vi)mo Beograd, Belgrad, Serbia

Taistelu on sama Belgradissa ja Berliinissä. Taistelussa ovat vastakkain näkemys, että kaupunkitila on asukkaiden yhteistä omaisuutta, ja ajatus, että kaupunki on kansainvälisen finanssipääoman leikkikenttä. Taistelupaikkoja ovat kaikki vallatut tilat, kaikki paikat, joissa kaupunkitilaa käytetään autonomisesti ja kiistanalaisesti, kaikki epäviralliset julkiset tilat. Ne eivät ole vain taistelua ja vastarintaa vaan myös uuden kaupunkiajattelun esikuvia.

Raquel Rolnik, arkkitehti ja kaupunkisuunnittelija

Taustaa

Julkinen tila on ollut keskeinen teema viime vuosien tunnetuimmissa kaupunkien protestiliikkeissä niin Manhattanin Tompkins Park Squarella, Lontoon Reclaim the Street -mielenosoituksissa, arabimaiden kansannousuissa kuin Occupy- ja Indignados-liikkeissäkin. Julkisen tilan valtaaminen ja sen puolustaminen kaupallista hyväksikäyttöä on keino kyseenalaistaa uusliberalistisen ajatuksen, että asiat voi tehdä vain yhdellä tavalla. Samalla se on tapa järjestäytyä ja osoittaa luovuutta ja voimaa.

Ei ole sattumaa, että munisipalistiset liikkeet, kuten Pravo na Grad (Oikeus kaupunkiin) Zagrebissa Kroatiaassa tai Ne Da(vi)mo Beograd (Ei anneta Belgradin hukkua) Serbiassa, onnistuivat kokoamaan suuria joukkoja vastustamaan yksityistämistä ja yhteisen omaisuuden anastamista juuri puolustamalla julkisia tiloja, kuten aukioita ja joenrantoja.

Samanlaista liikehdintää syntyi Berliinissä, kun asukkaat valtasivat entisen Tempelhofin lentokentän. Heidän kamppailunsa tulokseksi kenttä muutettiin puistoksi vuonna 2010. Tällaiset tapahtumat asettavat kyseenalaiseksi liberalistisen tai kolonialistisen ajatuksen, jonka mukaan julkiset tilat ovat oikeastaan vain hallituksen tai valtion omistamia yksityisiä tiloja.

Asukasliikkeiden reaktiot perustuvat ajatukseen, että julkisen tilan pitää olla yhteistä, kaikkien saavutettavissa olevaa ja demokraattista.

Julkiset tilat palvelevat kaikkien yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tarpeita. Jotta julkinen tila todella kuuluisi kaikille, siellä pitää sallia itsehallinnollista vastarintaa, joka haastaa perinteisen pyrkimyksen rakentaa ”siistejä” ja ristiriidattomia paikkoja. Julkisen tilan tulee olla kaikille avoin paikka, jossa käyttäjät ja asukkaat määrittävät yhteiset säännöt ja muokkaavat niitä. Kun kyseenalaistamme perinteisen käsityksen julkisesta tilasta, voimme kokeilla uusia tapoja ymmärtää, suunnitella ja käyttää julkista tilaa.

Julkiset tilat ovat yhteisiä symboleja, tapaamispaikkoja ja poliittisen toiminnan foorumeita. Niissä voidaan pitää markkinoita, pelata ja leikkiä, käydä keskusteluja, osoittaa mieltä ja järjestää konsertteja. Hyvin suunniteltuina julkiset tilat myös luovat suojaa ja turvallisuutta. Kadut ja aukiot eivät ole vain fyysisiä rakenteita, vaan myös kulttuurisia, taloudellisia ja poliittisia resursseja. Niitä voidaan käyttää syrjäyttämisen, epätasa-arvon ja riiston välineinä – tai ne voivat edistää solidaarisuutta, voimaannuttamista ja demokratiaa.

Julkisesta tilasta määrää kunnan hallinto. Siksi julkinen tila ja kysymys siitä, kuka määrää ja miten, mitä siellä tapahtuu, ovat keskeisiä munisipalistiselle liikkeelle. Julkisen tilan käyttöä säätelevät paitsi lait ja järjestyssäännöt, myös jatkuvasti muuttuvat sosiaaliset normit. Jos tilojen käytöstä syntyy ristiriitoja, kunta voi toimia sovittelijana ja varmistaa, että tiloja käytetään tasapuolisesti ja niitä hallitaan yhdessä.

Minimanifesti

- » **Suunnitelkaa julkiset tilat asukkaita varten yhdessä asukkaiden kanssa.** Käyttäkää osallistavia menetelmiä, joissa on mukana asukkaita, kaupunkisuunnittelun ammattilaisia ja kunnan viranhaltijoita.
- » **Tehkää julkisesta tilasta saavutettavaa** ja kaikkien tarpeita palvelevaa. Huomioikaa esteetön ympäristö, esteettömät julkiset käymälät ja niin edelleen.
- » **Puhukaa julkisista tiloista selkein termein,** jotta asukkaat ymmärtävät niihin liittyvät poliittiset ja taloudelliset ongelmat.
- » **Tehkää julkisista tiloista turvallisia** etenkin naisille suunnitteleamalla ne kutsuviksi, avoimiksi ja vilkkaiksi kohtaamispaikoiksi.

- » **Estäkää julkisen tilan piiloyksityistäminen.** Julkisten tilojen kaupallista käyttöä ja niissä mainostamista kannattaa rajoittaa, jotta ne pysyvät monipuolisessa käytössä.
- » **Edistäkää julkisten tilojen rakentamista yhteisenä omaisuutena.**
- » **Huomioikaa julkisten tilojen merkitys asuinalueille.** Suunnitelkaa julkiset tilat niin, että ne ehkäisevät ympäröivien asuinalueiden gentrifikaatiota.

Esimerkkejä

Zabrebin ja Belgradin kansanliikkeet julkisten tilojen puolesta

2000-luvulla sekä Serbian Belgradissa että Kroatian Zagrebissa on syntynyt kansanliikkeitä vastustamaan julkisten tilojen yksityistämistä. Ne Da(vi)mo Beograd (Ei anneta Belgradin hukkuu) syntyi vuonna 2014 vastalauseena Savajoen rannalle suunnitellulle korruptoituneelle Belgrade Waterfront -rakennushankkeelle ja yleensä kaupungin maankäyttöpolitiikalle. Liikkeen mielenosoituksiin osallistui enimmillään jopa 20 000 ihmistä.

Zagrebissa asukkaat käynnistivät vuonna 2006 kampanjan “Emme luovu Varsavska-kadusta”, jolla vastustettiin suunnitelmia antaa kaupungin keskustassa sijaitseva Kukkatorin (Cvjetni trg) alue yksityisten sijoittajien rakennusmaaksi. Kampanja kesti neljä vuotta, ja sinä aikana järjestettiin 80 mielenosoitusta, tilojen valtausta ja muuta protestia, joihin osallistui kerralla jopa 10 000 ihmistä.

Vaikka kumpikaan kampanja ei onnistunut pysäyttämään rakennushankkeita, ne lisäsivät asukkaiden tietämystä kaupunkisuunnittelusta ja loivat perustan munisipalististen ehdokkaiden vaalityölle. Belgradin ja Zagrebin kokemukset osoittavat, että kun julkinen tila nähdään asukkaiden yhteisenä omaisuutena eikä valtion tai kaupungin yksityisomaisuutena, sitä puolustavat liikkeet voivat saada laajaa kannatusta ja herättää kiinnostusta kaupungin avoimuutta ja demokratisointia kohtaan.

Almendro 3, Madrid

*Kasvoimme tyhjillä tonteilla,
jotka naapurusto oli vallannut.
Valtasimme pieniä maaplänttejä
ja istutimme niille vuoria, aarteita ja sanoja.
Ja me kaikki – äidit, isät, naapurit, ystävät, koululaiset,
rakastavaiset –*

leikimme kaupungin rakentamista.

Almendro 3:n porttiin ripustettu julistus

Almendro 3 on Madridin La Latinan kaupunginosassa sijaitseva tyhjänä ollut tontti, josta on tehty lasten leikkipuisto. Sitä ennen tontti oli toiminut epävirallisena virkistysalueena, josta asukkaat etsivät rauhaa keskellä turistien kansoittamaa kaupunkia. Vuonna 2015 kaupunki esitti tontin muuttamista kulttuuritilaksi. Paikalliset asukkaat – lapset ja aikuiset – laativat kaupungille vastineen, jossa korostettiin tyhjän tontin merkitystä leikkipaikkana ja ehdotettiin, että aluetta kehitettäisiin yhteisenä hankkeena.

Kaupunki käynnistikin osallisuushankkeen, jota johti arkkitehtien ja muotoilijoiden Zuloark-kollektiivi. Tonttia ideoitiin viikoittaisissa tapaamisissa, joissa lapset auttoivat alueen suunnittelussa ja vanhemmat käsittelivät alueen hallintoon ja vastuihin liittyviä kysymyksiä. Madridin kaupunki tuki hanketta tekemällä ehdotettuun arkkitehtuuriin vain hyvin pieniä muutoksia ja antamalla keskustelujen ja muiden toimien edetä omalla painollaan.

Nykyisin Almendro 3 on virkistysalue, jota käyttävät enimmäkseen lapset ja ikäihmiset. Siellä on suihkulähde, hiekkalaatikko, penkkejä ja istutuksia. Puut, pensaat, kukat ja yrtit on saatu kaupungin kasvitarhasta.

Feministisempää politiikkaa

Nykyiset kaupungit ovat pitkälti miesvaltaisen suunnittelijakunnan aikaansaannosta. Miesvaltaisen kaupunkisuunnittelun lähtökohtana on ollut ikään kuin sukupuoleton ihminen. Feministinen kaupunkisuunnittelu sen sijaan korostaa, että naiset ovat ainutlaatuinen tiedonlähde kaupunkia kehitettäessä. Se etsii kanavia ja keinoja, joilla naiset voivat antaa palautetta siitä, miten rakennettu ympäristö muuttuu ja miten sen muutos vaikuttaa asukkaiden jokapäiväiseen elämään. Se myös pyrkii osallistamaan naiset kaupungin kehittämiseen. Osallistamisen keinoja voivat olla vaikkapa sukupuolivaikutusten arviointi kaavoituksessa ja naisten mukaan ottaminen julkisten tilojen suunnitteluun.

Yksi feministisen kaupunkisuunnittelun keino on kartoittaa, miten turvallinen kaupunki on asukkaille. Turvallisuuskartoitukset kehitti 1980-luvun lopulla Toronton kaupungin asettama naisiin ja lapsiin kohdistuvan väkivallan vastainen toimintaryhmä (Metropolitan Action Committee on Violence Against Women and Children). Tavoitteena oli tunnistaa ne paikat, jotka naiset kokivat turvattomiksi tai joissa he olivat kokeneet väkivaltaa tai häirintää. Kartoitukset tehtiin kävelyillä eri puolilla kaupunkia. Lähtökohtana oli se, että naiset ovat oman turvallisuutensa asiantuntijoita ja turvallisuustilanteen muuttamiseksi tarvitaan naisjärjestöjen ja kaupungin yhteistyötä. Espanjassa ajatuksen turvallisuuskartoituksista on tuonut esille feministiryhmä Plazandreok, joka julkaisi vuonna 1996 niin sanotun kielletyn kaupungin kartan. Siinä kuvattiin naisten kokemuksia julkisilla paikoilla San Sebastiánin Donostian kaupunginosassa.

Tuoreempi esimerkki on maailmanlaajuinen liike Right To Be (entinen Hollaback!), joka sai alkunsa New Yorkissa vuonna 2005. Se on julkaissut puhelinsovelluksen, jonka kautta naiset ja sukupuolivähemmistöjen edustajat voivat raportoida kaduilla kokemaansa häirintää. Liikkeen ajatuksena on, että yleinen suhtautuminen häirintään muuttuu, kun ihmiset kertovat julkisesti häirintäkokemuksistaan ja suuttumuksestaan ja osoittavat tukeaan muille häirinnän uhreille. Right To Be -ryhmiä toimii 79 kaupungissa 26 maassa.

Maailmanlaajuinen verkosto

Jane's Walks –kaupunkikävelyt

Kanadalais-yhdysvaltalaisen kaupunkiteoreetikon Jane Jacobsin (1916–2006) syntymäpäivän muistoksi järjestetään eri puolilla maailmaa kaupunkikävelyjä aina toukokuun ensimmäisenä viikonloppuna. Aktivistien järjestämällä kävelyillä tuodaan esiin paitsi julkisten tilojen arkkitehtuuria myös tilojen yhteyttä kulttuuriin, historiaan, muistoihin ja yhteiskunnallisiin kamppailuihin. Kävelyillä halutaan rohkaista ihmisiä jakamaan muistoja asuinalueistaan, tuoda esiin uusia puolia yhteisöistään ja auttaa ihmisiä tutustumaan naapureihinsa.

Ensimmäinen Jane's Walks -kävely järjestettiin vuonna 2007. Sen jälkeen niistä on muodostunut maailmanlaajuinen julkisen kaupunkitilan festivaali. Vuonna 2017 kävelyjä järjestettiin yli 200 kaupungissa 41 maassa.

LISÄTIETOJA

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities –tapahtuman pyöreän pöydän keskustelu julkisesta tilasta (video).** bit.ly/fearless-public
- » **Right To Be.** Aikaisemmin Hollaback! –nimellä toiminut verkkoalusta, jossa ihmiset voivat raportoida kokemastaan seksuaalisesta häirinnästä julkisilla paikoilla. <https://righttobe.org/>
- » **Jane's Walks.** janeswalk.org
- » **European Charter for the Women in the City.** Tutkimushanke, jossa kartoitetaan naisten asemaa kaupungeissa. bit.ly/fearless-women-city

Asuminen, gentrifikaatio ja turismi

Paula Marqués (asunto- ja kaupunkiympäristölautakunnan jäsen, Lissabon), **Chloe Eudaly** (kaupunginhallituksen jäsen, Portland, USA) ja **Vanessa Valiño** (asuntolautakunnan neuvonantaja, Barcelona)

Mikä on kaupunki? Kaupunki ei ole ensisijaisesti matkailukohde tai maailman superrikkaiden sijoituskohde. Tärkeintä kaupungissa pitäisi olla asuntojen luominen ihmisille. Jos vuokria ei säädellä pysyvästi, on vaara, että meistä tulee superrikkaiden pankki ja pätkävuokrasopimusten markkinapaikka.

Ritchie Torres, New Yorkin kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja

Viralliset määräykset eivät itsessään tuo turvaa. Ne ovat vain väline, ja ne ovat hyviä vain, jos päättäjät ovat hyviä. Niitä pitää toteuttaa, ja niiden toteuttaminen on todennäköisempää silloin, kun kansalaisliikkeet ovat voimakkaita.

Andrej Holm, Berliinin Humboldt-yliopiston kaupunkisosiologian professori

Taustaa

Meidän kaupungeistamme on tullut globaalin kiinteistökeinot-
telun kohteita. Asunto on ihmisen perustarve ja yhteisön pe-
rusta, mutta kansainvälisille sijoittajille asunnot ovat hyödyke,
tavaraa, jota ostetaan ja sitten myydään voitolla. Tavallisille ihmisille
tästä seuraa epävarmuutta, vuokrien kallistumista, lyhyitä vuokraso-
pimuksia, häättöjä ja kodittomuutta. Monissa kaupungeissa Airbnb:n
kaltaiset lyhytaikaista majoitusta tarjoavat alustat ovat vaikeuttaneet
paikallisten asukkaiden asuntotilannetta, nostaneet vuokria ja tuhon-
neet asuinalueiden paikalliselämän. Pelko asunnon menettämisestä ei
koske enää vain kaikkein pienituloisimpia.

Usein maailmanlaajuisen asuntokriisin uhrin syyllistetään omasta
tilanteestaan. Asunnottomuus esitetään häpeällisenä ja yksilön omana
epäonnistumisena. Munisipalistinen ajattelu voi auttaa politisoimaan
asuntokysymyksen ja tuomaan esille, että se on kollektiivinen ongel-
ma. Kun asuntopula nähdään yhteisön eikä yksilön asiana, asuinalueet
muuttuvat tavallisten ihmisten ja globaalin pääoman välisen taistelun
etulinjaksi. Niistä tulee paikka, jossa voimme tehdä vastarintaa ja tais-
tella yhdessä oikeudesta asuntoon ja oikeudesta omaan kaupunkiimme.

Jos haluamme varmistaa, että jokaisella on oikeus asuntoon, ja
puolustaa yhteisöjämme, meidän on lopetettava häädöt ja kiinteistön-
omistajien ja rakennuttajien häirintä- ja pelottelutaktiikat. Tarvitsem-
me asuntoja, joihin ihmisillä on oikeasti varaa. Ihmisten ei pidä joutua
luopumaan muista perustarpeistaan voidakseen maksaa vuokransa,
eikä ihmisiä pidä pakottaa muuttamaan pois omalta asuinalueeltaan.

Vastustamme myös gentrifikaation ja turistifikaation kaltaisia ilmi-
öitä, jotka hajottavat yhteisöjä, luovat segregatiota ja tuhoavat asuin-
alueiden moninaisuutta ja elinvoimaa.

Minimanifesti

- » **Asunnottomuus ei ole rikos.** Asunnottomuus pitää nähdä osana laajempaa asumisen turvattomuutta eikä erillisenä ilmiönä.
- » **Estäkää häädöt** kertomalla vuokralaisille ja vaikeuksiin joutuneille asunnonomistajille heidän oikeuksistaan, tarjoamalla neuvoa kiistoissa pankkien ja vuokranantajien kanssa ja suoran toiminnan keinoin.

Portlandin korkeita asuinkustannuksia vastustava mielenosoitus.

Lähde: Portland Solidarity Network, [ROAR Magazine](#). Lisenssi: CC BY-NC.

- » **Rajoittakaa kiinteistökeinottelua** kaavoituksen ja vuokrasäännöstelyn avulla.
- » **Lisätkää sosiaalista asuntotuotantoa.** Kunta voi ostaa tätä varten rakennusmaata tai olemassa olevia rakennuksia tai antaa kunnan maata ja kiinteistöjä asuntokäyttöön.
- » **Normalisoikaa kunnan vuokra-asunnossa asuminen.** Kunnallisten ja muiden yleishyödyllisten asuntojen negatiivinen leima häviää, kun niissä asuu kaikenlaisia ihmisiä.
- » **Säädellä tontti- ja vuokramarkkinoita** keinottelun ehkäisemiseksi ja kohtuuhintaisen asuntorakentamisen kannustamiseksi.
- » **Käyttäkää sakkomaksuja ja kannustimia,** jotta asuntoja ei pidetä tyhjiä. Vuokranantajalle pitäisi olla kannattavaa solmia pitkäaikaisia kohtuuhintaisia vuokrasopimuksia.
- » **Kehittäkää tiedonkeruuta** eri kuntien asuntotilanteesta.
- » **Säädellä asuntojen vuokraamista majoituskäyttöön** ja tehkää sääntöjen rikkomisesta rangaistavaa.

- » **Varmistakaa, että kun historiallisia kaupunginosia suojellaan, ne pysyvät elävinä asuinalueina** eikä niitä anneta keinoittelijoille, jotka haluavat hyödyntää niitä matkailukohteina.
- » **Käynnistäkää kaupunkikehityshankkeita**, joilla kannustetaan kiinteistön- ja maanomistajia rakentamaan asuntoja ja pitämään vuokrataso kohtuullisena.
- » **Tehkää omistusasumisesta mahdollista myös pienituloisille.** Näin turvataan perheiden asuntotilannetta ja lisätään vuokra-asuntojen saatavuutta.

Esimerkkejä

Kestävän matkailun korttelineuvosto ja turistimajoituksen erityisasemakaava, Barcelona

Barcelonassa hyväksyttiin vuonna 2017 turistimajoituksen erityisasemakaava PEUAT, jolla säädeltiin hotellien ja muiden majoitusten toimintaa tietyillä alueilla. PEUAT on hyvä esimerkki siitä, miten kansalaisliikkeet voivat kannustaa kaupungin päättäjiä kunnianhimoisiin toimiin asuntopulan helpottamiseksi.

Ennen PEUATin hyväksymistä eri puolilla Barcelonaa oli syntynyt kansanliikkeitä vastustamaan kasvavan matkailun seurauksia, kuten vuokrien kallistumista ja uusien hotellien rakentamista. Vuonna 2015 nämä liikkeet muodostivat kestävän matkailun korttelineuvoston (Assemblea de Barris per un Turisme Sostenible, ABTS) puolustamaan paikallisten asukkaiden oikeutta asuntoon kaikkialla Barcelonassa.

PEUATin ensimmäisessä versiossa Barcelonan kaupunki esitti historialliseen keskustaan vyöhykettä, missä turistimajoituksen tarjontaa vähennetään. Sekin oli jo rohkea ehdotus, sillä useimmat kaupunginvaltuuston poliittiset puolueet suhtautuivat hyvin penseästi matkailun kasvun rajoittamiseen. Korttelineuvosto onnistui kuitenkin saamaan kannattajansa liikkeelle. Puolueisiin kohdistettu painostus oli niin tehokasta, että lopulta kaupunginvaltuusto päätti laajentaa aluetta, jolla asuntoja ei saa vuokrata turisteille.

Portland Tenants United ja The Shed, Portland, USA

Vuonna 2016 asuntokysymys nousi poliittisen keskustelun keskiöön Portlandissa Yhdysvalloissa. Kaupungin vuokrataso oli noussut 30 prosenttia neljässä vuodessa. Tuolloin keskihintainen kolmen huoneen asunto oli lähes puolessa kaupunginosista niin kallis, että keskiverkototaloudella ei ollut siihen varaa. Keskituloisilla yksinhuoltajilla ja latinalaistaustaisilla, mustilla tai alkuperäisväestöön kuuluvilla ei ollut varaa keskimääräiseen vuokraan missään kaupunginosassa.

Asuntokriisi synnytti kansalaisaktivismin aallon, jonka tuloksena perustettiin muun muassa Portlandin vuokra-asujien liitto Portland Tenant United, joka painosti vuokranantajia, vaati vuokrasäännöstellystä ja vuokralaisesta johtumattomien häätöjen lopettamista. Samoihin aikoihin syntyi Facebook-ryhmä ”That’s A Goddamned Shed” (Se on saatana vaja). Sen innoittajana oli asuntoilmoitus, jossa pyydettiin 950 dollarin kuukausivuokraa puutarhavajasta. Ryhmään liittyi nopeasti yli 2 000 jäsentä, ja siitä tuli pian paikallisten aktivistien tiedotuskanava.

Portland Tenant United järjesti yhdessä muiden vuokralaisjärjestöjen kanssa tukimielenosoituksia hädässä oleville vuokra-asujille ja alkoi valvoa asuntoilmoituksia, joista monet olivat lakien vastaisia. Järjestöt myös käynnistivät kampanjan nimeltä ”Keep Portland Housed” (Pidetään Portland asuttuna), jolla vaadittiin vuokralaisten oikeuksien kirjaamista lakiin ja vuokralaisesta johtumattomien häätöjen ja vuokrankorotusten keskeyttämistä.

Kansanliikkeiden vaikutus näkyi myös marraskuun 2016 vaaleissa. Vaalien yhteydessä pidetyssä kansanäänestyksessä äänestäjien ylivoimainen enemmistö hyväksyi aloitteen 258 miljoonan dollarin panostuksesta kohtuuhintaiseen asuntorakentamiseen. That’s a Goddamned Shed -Facebook-ryhmän perustaja Chloe Eudaly valittiin kaupunginhalitukseen. Vaaliohjelmassaan hän painotti ihmisten oikeutta asuntoon.

Sen jälkeen Portlandin asuntopolitiikka on muuttunut huomattavasti. Kaupunki on hyväksynyt muun muassa määräyksen, jonka mukaan vuokranantajan on maksettava vuokralaiselle 2 900–4 500 dollarin muuttokorvaus, jos hän irtisanoo vuokrasopimuksen vuokralaisesta johtumattomasta syystä tai jos hän korottaa vuokraa yli 10 prosenttia vuoden kuluessa. Määräys on tuonut turvaa tuhansille vuokra-asujille. Aikaisemmin kokonaisia kerrostaloja omistavat vuokranantajat saat-

Tavoitteena oli saada pienituloiset vuokralaiset pois, jotta asunnot voi vuokrata kalliimmalla Portlandiin muuttaville suurituloisemmille asukkaille.

toivat korottaa kaikkien asukkaiden vuokria jopa 100 prosenttia tai irtisanoa kaikki ilman perustetta. Tavoitteena oli saada pienituloiset vuokralaiset pois, jotta asunnot voi vuokrata kalliimmalla Portlandiin muuttaville suurituloisemmille asukkaille.

Portlandin kaupunki on myös perustanut vuokralaisten palvelutoimiston ja suunnittelee sovitteluohjelmaa vuokralaisten ja vuokranantajien välisiin kiistoihin. Lisäksi vuokranantajien on rekisteröidyttävä. Kaupungissa on myös vuokra-asioiden neuvosto, joka käsittelee asunnon vuokraamiseen liittyviä määräyksiä ja vuokralaisille ja vuokranantajille suunnattuja palveluja.

Oikeusapua häätöuhan alla oleville vuokralaisille, New York

Elokuussa 2017 New York alkoi ensimmäisenä kaupunkina Yhdysvalloissa tarjota irtisanotuille vuokralaisille lakineuvontaa. Kaupungin takaaman lakineuvonnan tarkoituksena on antaa vuokralaisille ja vuokranantajille yhtäläiset mahdollisuudet ajaa etujaan. Lakineuvontaa annetaan kaikille, joiden tulot ovat korkeintaan 50 000 dollaria vuodessa. Se on kaksi kertaa liittovaltion määrittämä köyhyysraja. Käytännössä yli 80 prosenttia häätöuhan alaisista ihmisistä on oikeutettu lakineuvontaan. Neuvontapalvelu otetaan käyttöön vaiheittain viiden vuoden kuluessa, ja siirtymävaiheen jälkeen sen budjetti on 155 miljoonaa dollaria vuodessa.

Kaupungin takaaman oikeusavun käyttöönottoa edelsi vuosikausia kestänyt kampanja, jota vetivät vuokralaisille lakineuvontaa tarjoavat yhteisöt. Nämä yhteisöt muodostivat vuonna 2014 liikkeen nimeltä Right to Council NYC Coalition. Se onnistui kampanjallaan lisäämään julkista rahoitusta vuokralaisten lakiavulle niin, että vuonna 2016 noin

27 prosentilla hädön saaneista vuokralaisista oli asianajaja apuna oikeudenkäynnissä. Vuonna 2013 vain 1 prosentilla oli asianajaja.

Liike pitää lakiavun saamista ratkaisevana voittona laittomien häätöjen vastaisessa kamppailussa ja kehottaa muita Yhdysvaltojen kaupunkeja seuraamaan New Yorkin esimerkkiä.

Feministisempää politiikkaa

Feministisen asuntopolitiikan lähtökohtana on naisten kokema monitahoinen epätasa-arvoisuus. Köyhät ovat useimmiten naisia. Naiset kokevat seksististä väkivaltaa, joka voi pakottaa heidät lähtemään kotoaan. Naiset myös kantavat suurimman vastuun hoivatyöstä. Useimmat yksinhuoltajat ovat naisia. Tästä seuraa, että naiset kokevat asumiseen liittyvät ongelmat eri tavalla kuin miehet. Siksi asuntopolitiikalla pitää pyrkiä luomaan yhteisöjä, joissa on hoivaa ja tukea tarjoavia verkostoja.

Monissa kaupungeissa juuri naiset ovat johtaneet kamppailua ihmisten oikeudesta asuntoon. Siinä missä miehet ovat monesti vaipuneet epätoivoon, naiset ovat lähteneet taistelemaan kotinsa puolesta, neuvotelleet pankkien kanssa ja ryhtyneet suoraan toimintaan häätöjen estämiseksi. Tämä on voimaannuttanut monia naisia ja synnyttänyt uusia tapoja johtaa sosiaalisia ja poliittisia liikkeitä.

Kansainvälinen verkosto

European Action Coalition for the Right to Housing and to the City

European Action Coalition for the Right to Housing and to the City on eurooppalaisten kansanliikkeiden verkosto, joka ajaa ihmisten oikeutta asuntoon ja elämään kaupungissa. Liikkeet olivat toimineet omilla tahoillaan jo vuosia ja liittyivät yhteen ajaakseen asiaansa Euroopan tasolla. Verkoston järjestöt edustavat eritaustaisia ihmisiä: vuokralaisia, slummien tai itse rakennettujen alueiden asukkaita, talonvaltaajia, huonokuntoisissa asunnoissa asuvia, häätöuhan alla olevia ja ylivelkaantuneita. Mukana on myös kaupunkitutkijoita.

Verkosto on kampanjoinut muun muassa MIPIM-kiinteistömessuja ja korppikotkarahasto Blackstonea vastaan.

AVAINKÄSITTEITÄ

.....

Gentrifikaatio: Kehitys, jossa asuinalueelle muuttaa uusia, alkuperäisiä asukkaita varakkaampia ihmisiä ja samalla alueen vuokrataso ja asuntojen hinnat nousevat niin paljon, että monet alkuperäiset asukkaat joutuvat muuttamaan pois.

Turistifikaatio: Kehitys, jossa yhä suurempi osa alueen asunnoista vuokrataan matkailijoille lyhytaikaista oleskelua varten, usein Airbnb:n tai vastaavan verkkoalustan kautta. Siinä missä gentrifikaatiossa vanhat asukkaat joutuvat väistymään uusien tieltä, turistifikaatiossa vanhojen asukkaiden tilalle tulee turisteja. Seurauksena on usein se, että alueen luonne muuttuu ja sen palvelut suunnataan pikemminkin matkailijoille kuin paikallisille asukkaille.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Turistimajoituksen erikoisasemakaava, Barcelona.**
bit.ly/fearless-tourist-plan
- » **The PAH Green Book: Espanjalaisen PAH-liikkeen opas ihmisille, joilla on vaikeuksia selvittää asuntolainastaan.**
bit.ly/fearless-PAH
- » **Flat detector: Barcelonan kaupungin palvelu, jolla voit tarkistaa, onko sinulle tarjottu majoitus laillinen.**
bit.ly/fearless-flatdetector

14' Yhteinen vauraus

Laia Forné (osallisuusneuvoja, Barcelona), **Giuseppe Micciarelli** (Massa Critica, Napoli) ja **Iolanda Fresnillo** (osuuskunta La Hidra, Barcelona)

Kun puhumme yhteisestä vauraudesta, puhumme demokraattisesti hallituista yhteisöistä, jotka ovat järjestäytyneet yhteisten resurssien ympärille.

Iolanda Fresnillo, Ekona-osuuskunta, Barcelona

Nykyään hallinto on usein paljon voimakkaampaa kuin omistus, ja hallinto on se paikka, jossa yhteistä omaisuutta käytetään ja tuhotaan. Jos haluamme puolustaa yhteistä vaurautta, meidän on mietittävä vaihtoehtoisia hallinnon tapoja.

Giuseppe Micciarelli, Massa Critica, Napoli

Taustaa

Kaupunkiemme hallinto perustuu aivan liikaa paikallishallinnon ja markkinoiden liittoon, jossa tärkeintä on kaupungin resurssien rahallinen arvo. Siihen, mikä arvo yhteisillä resursseilla on asukkaille, ei juuri kiinnitetä huomiota. Tästä on seurannut se, että kaupungeistamme on tullut yhä enemmän kauppatavaraa eikä meillä ole demokraattisia keinoja valvoa ja suojella markkinavoimilta perusvarallisuuttamme, kuten julkista tilaa, kulttuurikeskuksia, asuntoja, ruokahuoltoa, liikennettä ja vapaa-ajan palveluja.

Eri puolilla maailmaa on kuitenkin yhteisöjä, jotka vastustavat yhteisen hyvän alistamista markkinoille ja jotka ovat kehittäneet vaihtoehtoisia hallintomalleja. Näin on syntynyt uusia tapoja hallita yhteisiä resursseja ja yhteistä vaurautta demokraattisesti ilman voiton tavoittelua.

"Yhteinen" tarkoittaa sitä, että resursseja hallinnoidaan kollektiivisesti. Yhteisresursseja on monilla elämän alueilla. Alun perin yhteisresurssit liittyivät usein maatalouteen. Maaviljelijäyhteisöissä oli yhteismaita eli yhteiskäytössä olevia metsiä, vuoria ja laitumia. Nykyään tyypillisiä yhteisresursseja ovat avoimen lähdekoodin ohjelmistot ja joukkorahoituksella mahdollistetut digitaaliset hankkeet, kuten Wikipedia.

Munisipalisismi tarjoaa keinon järjestää julkisten instituutioiden toiminta uudella tavalla. Munisipalismissa on mahdollista luoda tapoja, joilla kaupungin yhteisiä resursseja hallinnoidaan yhteisöllisesti. Joissakin kaupungeissa, kuten Napolissa, Barcelonassa, Rojavan Kobanessa ja Bolivian Cochabambassa, on jo pitkä yhteisöllinen hallinnon ja itsehallinnollisten projektien perinne. Myös kaupungeissa, joissa yhteisvaurauden käsite on suhteellisen uusi, yhä useammat haluavat, että yhteiset resurssit tunnustetaan ja asukkaat pääsevät osallistumaan niiden käyttöön ja hallintaan.

Viranomaiset suhtautuvat usein nuivasti vaatimuksiin yhteisten resurssien yhteisöllisestä hallinnasta. Ajatuksen on katsottu olevan ristiriidassa julkishallinnon perustehtävien kanssa. Toisaalta viime aikoina on keskusteltu paljon siitä, millainen julkisen ja valtiollisen, yksityisen ja kaupallisen ja julkisen ja yhteisöllisen omaisuuden suhde voisi olla. Jotta yhteisresurssit voivat yleistyä, meidän on muutettava ajattelutapaamme. Yhteisresurssit pitää nähdä mahdollisuutena kokeilla uusia vuorovaikutuksen tapoja kunnanhallinnon ja yhteisöllisten hankkeiden välillä. Yhteisresursseja ei pidä nähdä julkisen hallinnon korvaajana, vaan osana yhteisöllistä järjestäytymistä, joka lisää demokratiaa.

Yhteisresurssien haaste on se, miten voidaan säilyttää yhteisölliset arvot, kuten itsehallinto, käyttöoikeudet ja demokraattinen hallinto, ja samaan aikaan taata julkisen palvelun periaatteet eli saavutettavuus, universaalisuus, hallinnon läpinäkyvyys ja julkinen valvonta. Kysymys ei ole vain resurssien jakamisesta vaan siitä, että ihmiset voivat suoraan hallita yhteistä vaurautta.

Minimanifesti

- » **Tunnistakaa kaupungeissanne jo olemassa olevat yhteiset resurssit ja puolustakaa niitä.** Kunnioittakaa itsehallintoa ja pitäkää huolta, että niiden sosiaalinen ja taloudellinen arvo säilyy.
- » **Luokaa viralliset hallinnolliset keinot,** joilla yhteisiä resursseja voidaan luoda ja hallita suoraan yhteisöllisesti. Kannustakaa hankkeita, joissa luodaan yhteistä omaisuutta. Samalla pitää taata, että yhteiset resurssit ovat todella kaikkien saavutettavissa ja käytettävissä.
- » **Kehittäkää mekanismeja,** joilla yhteisiä resursseja jaetaan sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja varmistetaan, että resurssit ovat kaikkien yhdenvertaisesti saavutettavissa. Huomioikaa, että myös tieto on yhteinen resurssi, jonka pitää olla avoimesti saatavilla ja jota pitää hallita kollektiivisesti.
- » **Kehittäkää yhteisöllisiä (oma)valvontamekanismeja,** joilla osanottajat voivat arvioida hankkeitaan ja kehittää niitä niin, että heidän työstään on enemmän hyötyä yhteisölle.
- » **Luokaa julkishallinnon ja asukkaiden välille suhde,** joka edistää hankkeiden suoraa hallintoa ja samalla noudattaa universaalisuuden, saavutettavuuden, vastuullisuuden, läpinäkyvyyden ja demokraattisen hallinnon periaatteita.

Esimerkkejä

L'Asilo: Vallattu talo sai laillisen statuksen, Napoli

Napoliin kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2015 joukon toimia, joilla säädellään yhteisiä resursseja. Tavoitteena oli antaa itsehallinnollisille tiloille laillinen status ja tehdä mahdollisesti, että kaupungin omistamia rakennuksia annetaan asukkaille yhteisöllisesti hallittavaksi.

Taustalla oli kokeilu, jossa kaupungin omistama mutta tyhjäksi jäänyt historiallinen rakennus ja Unescon maailmanperintökohde L'Asilo oli ollut yhteisöllisessä käytössä. Maaliskuun 2. päivänä 2012 joukko kulttuurialan ammattilaisia ja muita kaupunkilaisia valtasi L'Asilon.

Aluksi tarkoituksena oli järjestää rakennuksessa kulttuuritapahtumia kolmen päivän ajan, mutta valtaajat päättivätkin ottaa rakennuksen omaan hallintaansa varmistaakseen, että sitä käytetään asukkaiden yhteiseksi hyväksi. Peruste haltuunotolle löytyi laista, joka oli yhä voimassa mutta jota ei ollut sovellettu pitkään aikaan. Tuloksena oli aivan uusi juridinen innovaatio.

Päätöksellään Napolin kaupunginvaltuusto loi uuden käsitteen: syntymässä oleva yhteinen resurssi. Samalla se hyväksyi virallisesti säännöt tämäntyyppisen yhteisen omaisuuden käytöstä. Säännöt oli laadittu L'Asilon valtaajien kokouksessa.

L'Asilon valtaajat onnistuivat muuttamaan käsitystä siitä, mitä kaupungin omaisuuden julkinen hallinto voi olla. Sillä on ollut laajakantoisia seurauksia. Toukokuun 2012 ja kesäkuun 2016 välisenä aikana Napolin kaupunginvaltuusto teki viisi muuta päätöstä julkisten rakennusten yhteisöllisestä hallinnasta kansalaisaktivistien aloitteiden pohjalta. Asukkaiden suorassa hallinnassa on nyt lähes 40 000 neliometriä tilaa eri puolilla kaupunkia.

Monet muutkin Italian kaupungit, kuten Torino ja Palermo, ja useat kansalaisliikkeet (kuten Mondeggi Fattoria Senza Padroni ja Casa Bettola Reggio Emilia) ovat ottaneet käyttöön Napolissa luodun innovaation.

Kunnallisten resurssien yhteisöllinen käyttö ja hallinta, Barcelona

Barcelonan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt yhteisresurssien kehittämisohjelman. Osa ohjelma on se, että kunnan resursseja annetaan yhteisöllisille hankkeisille, joilla edistetään kaupungin sosiaalista ja kulttuurillista kehitystä, julkisten rakennusten ja palvelujen yhteisöllistä hallintaa ja peruspalvelujen uudelleenkunnallistamista niin, että samalla mahdollistetaan asukkaiden osallisuus ja hallinnon läpinäkyvyys.

Kaupunki on laatinut myös yhteisen omaisuuden yhteisöllisen käytön ja hallinnon ohjelman (Programa Patrimoni Ciutadà d'Ús i Gestió Comunitària) yhdessä kaupungin yhteisöllisten tilojen toimijoiden kanssa. Ohjelmassa määritetään, miten yhteisiä resursseja annetaan yhteisölliseen käyttöön, miten niiden saavutettavuus varmistetaan ja käyttäjien omavalvonta järjestetään (Balanz Comunitari). Samalla myös kartoitetaan yhteisöjen hallinnoimat kunnan resurssit.

Yhteisresurssien kehittämisohjelman laati uusi kunnallinen elin, yhteisresurssilautakunta. Sen tehtävänä on koordinoida niiden kunnan elinten toimintaa, joiden toimialaa kunnan resurssien myöntäminen voittoa tavoittelemattomille järjestöille koskee.

596 Acres, New York

596 Acres syntyi vuonna 2011. Hankkeen alullepanija Paula Segal sattui näkemään New Yorkin kaupungin kaavoitusviranhaltijoiden luettelon, josta kävi ilmi, että Brooklynissa oli yhteensä 596 eekkeriä (2,4 neliökilometriä) tyhjänä olevaa kaupungin maata. Suuri osa tyhjistä tonteista oli pienituloisimpien asuinalueilla. Segal päätti tehdä tyhjistä tonteista kartan, jonka hän julkaisi internetissä ja julisteina ympäri kaupunkia.

– Se oli aluksi kokeilu. Yritimme saada tietoa maanomistussuhteista ihmisille, jotka olivat valmiita toimimaan, Segal kertoo.

Kun tieto alkoi levitä, newyorkilaiset halusivat tietää, miten maata saisi käyttöönsä. Monet liittyivät yhteen puolustamaan uhan alla olevia tontteja. 596 Acres -liike laati ohjelman, jolla se lähti tavoittelemaan tontteja yhteisölliseen käyttöön. Ohjelmalla tuettiin naapurustojen kampanjoita, joilla vaadittiin tyhjen tonttien muuttamista puistoiksi, viljelypalstoiksi ja leikkikentiksi.

596 Acres -liike muutti tyhjen tonttien kartan interaktiiviseksi työkaluksi nimeltä Living Lots NYC. Se näyttää, mitkä tontit on jo saatu yhteisölliseen käyttöön ja missä asukkaat ovat järjestäytyneet saadakseen tontit hallintaansa. Sitten 596 Acres on laajentanut toimintaansa myös huonosti saavutettaviin tai laiminlyötyihin puistoihin, rakennuksiin ja postitoimistoihin.

Feministisempää politiikkaa

Yhteisresurssit tukevat yhteisöjä ylläpitävää ja hyvinvointia tuottavaa työtä, sillä ne perustuvat markkina-arvon sijaan resurssien käyttöarvoon. Kun yhteisresurssien hallinto järjestetään yhdenvertaisesti, asukkaat myös oppivat käytännön kautta, mitä demokratia on.

On kuitenkin pidettävä huolta siitä, että yhteisöllisten hankkeiden sosiaalisessa uusintamisessa ei toisteta sukupuoleen liittyviä stereotyyppioita ja epätasa-arvoisia rakenteita. Siksi ei riitä, että organisaation

päätöksenteko on horisontaalista ja osallistavaa, vaan sitä on arvioitava myös sukupuolinäkökulmasta.

Kansainvälinen verkosto

European Commons Assembly

Marraskuussa 2016 Brysselissä perustettiin European Commons Assembly eli Euroopan yhteisvaurausliitto. Kokoukseen osallistui 150 osanottajaa eri puolilta Eurooppaa. Organisaation tavoitteena on tukea eurooppalaisten yhteisvaurausliikkeiden keskinäistä solidaarisuutta. Järjestöllä on kolme päätavoitetta:

1. Tukea yhteisvaurausliikkeiden hajautettua toimintaa ja osallistumista yhteisiin, alhaalta ylös organisoituja aktioihin.
2. Lisätä yhteisvaurausliikkeiden näkyvyyttä.
3. Herättää poliittista keskustelua sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästä aloitteista.

LISÄTIETOJA

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities –tapaamisen pyöreän pöydän keskustelu yhteisresursseista.** bit.ly/fearless-commons
- » **Remix the commons.** Monikulttuurinen tila, jossa jaetaan ja luodaan yhdessä materiaalia yhteisvauraudesta. remixthecommons.org/en
- » **Säännöt Napolin L'Asilon käyttäjille (italiaksi).** nin.tl/Asilo

15 Liikenne, liikkuminen ja saasteet

Andrea Reimer (kaupunginvaltuutettu, Vancouver, Kanada), **César Ochoa** (Barcelona En Comú), **Francesco Luca Basile** (Coalizione Civica, Bologna, Italia) ja **Amaranta Herrero** (Barcelona En Comú)

"Jossain määrin" ei ole luku eikä "pian" ole aika. Tarvitsemme selkeät mittarit ja raportointipakon, jotta voimme vähentää hiilidioksidipäästöjä ja saasteita kaupungeissamme.

Andrea Reimer, kaupunginvaltuutettu, Vancouver

Ongelma on saatava esityslistalle paitsi meillä myös naapurikunnissa ja alueellisella ja valtakunnallisella tasolla. Ilma ei tunne hallinnollisia rajoja, ja siksi kaikkien on oltava mukana ilmansaasteiden vastaisessa työssä.

Janet Sanz, ympäristöasioiden, kaavoituksen ja liikenteen apulaispormestari, Barcelona

Taustaa

Liikkuminen ja liikenneyhteydet ovat perustarve. Niillä on erityisen suuri merkitys suurkaupunkien laitamilla ja syrjäseuduilla asuville. Kun liikenneyhteydet ovat huonot, työssäkäynti, opiskelu, vapaa-ajan vietto ja palvelujen käyttö on hankalaa. Kaupungit ja muutkin seudut on aivan liian usein suunniteltu autoliikenteen eikä ihmisten tarpeisiin. Usein moottoriteihin, tunneleihin ja pysäköintilaitoksiin investoidaan enemmän julkisia varoja kuin joukkoliikenteeseen tai pyörä- ja jalankulkuväyliin.

Paikallistasolla yksityisautoiluun perustuva liikennesuunnittelu tuottaa ilmansaasteita, meluongelmia ja liikenneonnettomuuksia ja on muuttanut julkiset tilat yksityisiksi parkkipaikoiksi. Autoistuminen on myös johtanut asuinalueiden sosiaaliseen ja taloudelliseen eriytymiseen. Niillä, joilla on varaa asua keskustan tuntumassa tai joilla on käytössään auto, on enemmän vaihtoehtoja kuin muilla. Globaalilla tasolla hiili-intensiivinen kaupunkikehitys on osaltaan johtanut meidät ilmastontuhon partaalle. Nyt koko planeetan elämä on uhattuna.

Liikkuminen ja liikenneyhteydet liittyvät myös ihmisten ja ympäristön terveyteen ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Yli 90 prosenttia maapallon väestöstä elää ympäristössä, jossa ilmanlaatu ei ole suositusten mukaista. Maailman terveysjärjestön WHO:n arvion mukaan ilmansaasteet aiheuttavat 6,5 miljoonaa kuolemaa joka vuosi. Ilmansaasteet liittyvät myös muun muassa lasten kognitiivisen kehityksen häiriöihin ja Alzheimerin taudin varhaiseen puhkeamiseen.

Liikenne on toiseksi suurin hiilidioksidipäästöjen lähde ja keskeinen syy ilmastonmuutokseen. Autoilijat ovat keskimääräistä useammin valkoihoisia ja miehiä, ja heidän tulotasonsa on keskimääräistä korkeampi. Siten autoliikenteeseen perustuva kaupunki- ja aluekehitys vahvistaa sukupuolista, etnistä ja taloudellista eriarvoisuutta. Siksi ekofeministisessä ajattelussa liikenteen ja asuinalueiden suunnittelun lähtökohtana on ihmisten ja planeetan etu. Munisipalismi haastaa kestämättömät hiili-intensiiviset kaupunkikehityksen mallit, joissa suurin liikkumisen vapaus on suurimmilla saastuttajilla, ja tarjoaa niille terveellisiä ja kestäviä vaihtoehtoja.

Meidän on haastettava käsitys, että yksityisautoilu on oikeus, nouseva vastustamaan autoilulobbausta ja käännettävä yleinen mielipide

ja liikennekulttuuri uuteen suuntaan. Tarvitsemme tiiviitä, kävely- ja pyöräily-ystävällistä kaupunkia, joissa uusiutuvalla energialla toimiva julkinen liikenne on kaikkien saavutettavissa.

Minimanifesti

- » **Haastakaa yksityisautoilulobbaus** ja vaatikaa ihmisille oikeutta puhtaaseen ilmaan.
- » **Muuttakaa kaupunkisuunnittelun arvojärjestys.** Pankaa jalkankulkijat etusijalle ja kannustakaa luopumaan yksityisautoista.
- » **Vähentäkää yksityisautoille varattua julkista tilaa.** Tehkää kävelykatuja ja keksikää parkkipaikoille uutta käyttöä.
- » **Kannustakaa ihmisiä käyttämään joukkoliikennettä.** Investoikaa julkiseen liikenteeseen ja pitäkää lipunhinnat alhaisina.
- » **Kannustakaa ihmisiä pyöräilemään.** Rakentakaa enemmän ja parempia pyörävyliä ja ottakaa käyttöön pyöränlainausjärjestelmiä.
- » **Rangaiskaa ihmisiä suuripäästöisten autojen käytöstä.** Luokaa pienipäästöisiä vyöhykkeitä, joihin ei saa ajaa suuripäästöisillä autoilla. Rajoitukset voivat olla väliaikaisia tai pysyviä.
- » **Ottakaa käyttöön ruuhkamaksut** yksityisautoille ja nostakaa pysäköintimaksuja. Käyttäkää tulot kestävän liikenneinfrastruktuurin rakentamiseen.
- » **Investoikaa vähäpäästöihin ajoneuvoihin joukkoliikenteessä.** Se vähentää energiankulutusta ja hiilidioksidipäästöjä.
- » **Luokaa bussikaistoja** joukkoliikenteen nopeuttamiseksi.
- » **Kannustakaa kimpapakyyteihin ja yhteiskäyttöautoihin** autojen määrän vähentämiseksi.
- » **Laskekaa nopeusrajoituksia** saasteiden ja onnettomuuksien vähentämiseksi. Suurin sallitus nopeus voi olla esimerkiksi 30 kilometriä tunnissa kaupunkialueella.

Esimerkkejä

Greenest City Action Plan, Vancouver, Kanada

Vuoden 2008 kuntavaaleissa Vancouverin kaupunginvaltuustoon nousi Vision Vancouver -niminen ryhmittymä, joka vaati kampanjassaan, että Vancouverista pitää tehdä maailman vihrein kaupunki. Seuraavana vuonna kaupunki julkisti toimintasuunnitelmansa Greenest City Action Plan. Siinä määritettiin, miten Vancouver varautuu ilmastonmuutoksen seurauksiin ja miten kaupunkia kehitetään elinvoimaisemmaksi, sen taloutta ympäristöystävällisemmäksi ja kaupunkiympäristöä vehreämmäksi ja terveellisemmäksi.

Toimintasuunnitelmalla haluttiin osallistaa asukkaat. Siinä onnistuttiin. Suunnitelmaa valmisteleviin säännöllisiin tapaamisiin osallistui kahden vuoden aikana yli 35 000 kaupunkilaista eli noin 5 prosenttia kaupungin asukkaista ja yli 180 kansalaisjärjestöä, ammattiliittoa ja oppilaitosta. Suunnitelma sisältää satoja toimenpiteitä, joita johtavat sekä asukkaat että kaupunki.

Suunnitelmassa on 10 kunnianhimoista tavoitetta ja 17 mittaria, joilla niiden saavuttamista seurataan vuosittain. Tavoitteena on muun muassa, että hiilidioksidipäästöt vähenevät kolmasosalla vuoden 2007 tasosta vuoteen 2020 mennessä, kaikkien vuoden 2020 jälkeen valmistuneiden rakennusten käyttö on hiilineutraalia ja puolet kaikista matkoista kaupungissa tehdään jalan, polkupyörällä tai julkisilla liikennevälineillä. Jälkimmäisin tavoite saavutettiin jo huhtikuussa 2015.

Suunnitelman ansiosta Vancouver nousi neljänneksi maailman vihreimpien kaupunkien indeksissä. Aiemmin se ei ollut mahtunut edes 500 ensimmäisen joukkoon. Samaan aikaan Kanadaa johti konservatiivinen hallitus, joka edisti fossiilisiin polttoaineisiin perustuvaa talouskasvua ja vetäytyi Kioton ilmastositomuksesta. Koko Kanadassa keskimääräiset hiilidioksidipäästöt asukasta kohti vuodessa olivat 15 tonnia. Vancouverissa ilmastokuormitus asukasta kohti laski 22 prosenttia 3,9 tonniin. Muutos on siis mahdollinen myös kaupunkitasolla.

Aria Pesa -verkosto ilmansaasteita vastaan, Bologna, Italia

Vuonna 2017 ilmansaasteet Bolognassa ylittivät suositusten mukaiset raja-arvot. Ilmassa oli liikaa otsonia ja typpidioksidia. Typpisaasteet

olivat pääosin peräisin autojen pakokaasuista. Munisipalistinen ryhmittymä Coalizione Civica per Bologna (Asukkaiden liitto Bolognan puolesta), joka oli saanut vuoden 2016 vaaleissa kaksi paikkaa kaupunginvaltuustoon ja neljä paikkaa kaupunginosavaltuustoihin, lähti ajamaan parannusta asiaan. Se valitsi strategiakseen ”johtamisen oppositiosta käsin”.

Coalizione Civica tukee Aria Pesa (Raskas ilma) -kansanliikettä, jonka pyrkii aktivoimaan asukkaita ruohonjuuritasolla. Liikkeen aktiivit jakavat kaupunkilaisille ilmanlaadun mittareita, joita he voivat asentaa kotinsa lähistölle. Aukkaat, koulut, asukasyhdistykset, yliopisto ja myös ilmanlaatua seuraavat viranomaiset ovat asentaneet yli 350 mittaria eri puolille kaupunkia. Joukkoistettu tiedonkeruu tukee kansanliikkeen tavoitetta saada kaupunki muuttamaan politiikkaansa ilmanlaadun parantamiseksi ja asukkaiden terveyden suojelemiseksi.

Superkorttelit, Barcelona

Barcelonassa alle 25 prosenttia matkoista tehdään autolla, mutta silti noin 75 prosenttia julkisesta tilasta on autoväyliä tai parkkipaikkoja. Kaupunki pyrkii korjaamaan tätä epäsuhtaa luomalla niin sanottuja superkortteleita, joissa autoilua rajoitetaan ja kaduille ja risteyksiin luodaan tilaa jalankulkijoille. Vain asukas- ja huoltoliikenne on tietyin ehdoin sallittua, ja silloinkin suurin sallittu nopeus on 10 kilometriä tunnissa. Tavoitteena on luoda taajaan asuttuihin kortteleihin lisää kaupunkivihreää ja tilaa yhteisölliselle elämälle, peleille, urheilulle ja liikunnalle.

Kun Poblenoun alueelle tehtiin superkortteli vuonna 2016, hanketta tukevat paikalliset asukkaat muodostivat korttelikollektiivin (Collectiu Superilla), joka osallistuu hankkeen arviointiin ja antaa kaupungille ehdotuksia uuden julkisen tilan käytöstä. Kaksi korttelin risteyksistä on muun muassa muutettu leikkikentiksi.

Feministisempää politiikkaa

Kaupunkisuunnittelun ja liikennepolitiikan vaikutukset eivät ole sukupuolineutraaleja. Kaupungit on suunniteltu työssä käyvien tarpeiden mukaan. Kodeissa tehtävää hoivatyötä ei ole juurikaan huomioitu. Eri-tyisesti tämä epäsuhta ilmenee liikenneyhteyksien suunnittelussa. Ne

Superkortteli (Superilla) Barcelonan Sant Antonin alueella.

Lähde: Cataleirxs, [Wikimedia Commons](#). Lisenssi: CC BY-SA 4.0.

on useimmiten suunniteltu enimmäkseen miesten sujuvaan liikkumiseen kahdesti päivässä: kotoa työpaikalle ja takaisin. Hoivatyötä tekevät ja osa-aikaisesti työskentelevät, enimmäkseen naiset, jotka tekevät paljon lyhyitä matkoja päivän aikana, ovat jääneet vähälle huomiolle.

Lisäksi liikennevälineet ja -väylät ovat vaikeasti saavutettavia liikkumisrajoitteisille ja niille, jotka liikkuvat lasten tai muiden saatettavien kanssa. Naiset ovat myös vaarassa joutua häirinnän tai muun väkivallan kohteeksi julkisilla paikoilla liikkueensa jalan, polkupyörällä tai julkisilla liikennevälineillä.

Feministinen liikennepolitiikka tarkoittaa yksityisautoilijoiden etuoikeuksien haastamista ja kodeissa hoivatyötä tekevien liikkumistarpeiden yhdenvertaista huomioimista. Jalankulun ja julkisten liikennevälineiden käytön on oltava mukavaa, turvallista ja kaikkien saavutettavissa, ja joukkoliikenteen pitää olla edullista myös lyhyillä matkoilla.

Kansainvälinen verkosto

ICLEI Ecomobility Alliance

ICLEI on maailmanlaajuinen kaupunkien kestävän kehityksen verkosto. Se koordinoi ekologisen liikkumisen allianssia Ecomobility Alliancea, joka edistää kestäviä liikkumisen muotoja. Ecomobility Alliance on laatinut 20 mittarin kokonaisuuden nimeltä Ecomobility SHIFT, jonka avulla verkoston jäsenkaupungit voivat mitata liikenneinfrastruktuurinsa ekologisen jalanjäljen ja tunnistaa keinoja sen parantamiseksi.

LISÄTIETOJA

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities -tapaamisen pyöreän pöydän keskustelu liikkumisesta (video).** bit.ly/fearless-mobility
- » **Superblocks: Let's Fill the Streets with Life**
Barcelonan kaupungin sivusto superkortteleista.
bit.ly/fearless-superblocks
- » **Ecomobility SHIFT.** Mittaristo kaupunkien liikkumisen kestävyuden arvioimiseksi ja parantamiseksi. bit.ly/fearless-ecomobility

16.

Peruspalvelujen palauttaminen kunnallisiksi

Moises Subirana (Barcelona En Comú), **Claire Roumet** (johtaja, Energy Cities -verkosto) ja **Olivier Petitjean** (Multinationals Observatory)

Palvelujen uudelleenkunnallistamiseen on pakottanut huoli ekologisesta kestävydestä, demokratiasta ja sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Uudelleenkunnallistaminen on myös kuntien reaktio talouskuripolitiikkaan.

Olivier Petitjean, ylikansallisia yrityksiä valvova Multinationals Observatory -järjestö

Taistelu julkisesta vesihuollosta on alkanut. Taistelu käydään asukkaiden ja suuryritysten etujen välillä.

Miriam Planas, Vesi on elämä -liike, Katalonia/Espanja

Kun julkisia palveluja yritetään uudelleen kunnallistaa, liike-elämän lobbarit pelaavat kovaa peliä.

Miguel Penas, Santiago de Compostelan pormestarin koordinaattori

Taustaa

Vuosikymmeniä jatkuneen yksityistämisaallon jälkeen julkiset palvelut ovat huonossa jamassa. Yksityistäminen on uusliberalistinen ratkaisu ongelmiin, joista julkista sektoria syytettiin: byrokraattisuuteen, keskusjohtoisuuteen, tehottomuuteen ja vanhanaikaisuuteen. Nyt yksityistettyjä toimintoja syytetään samoista ongelmista. Kaiken lisäksi yksityistämisen seurauksena palveluja tuottavilla ylikansallisilla yhtiöillä on nyt enemmän valtaa kuin yhteisöillä, joita ne väittävät palvelevansa.

Tässä tilanteessa yhä useammat kaupungit ovat alkaneet etsiä uusia tapoja järjestää koulutus, terveyspalvelut, vesihuolto ja sähkön tuotanto. Vaikka valtion asettamat määräykset tekevät muutoksen usein lakiteknisesti vaikeaksi, monet kunnat etsivät keinoja sisällyttää palvelujen hallintaan mekanismeja, joihin liittyy osallistavan demokratian, osuustoiminnan, yhteisöllisyyden ja jopa yhteisomistuksen elementtejä. Usein tämä edellyttää totuttua laajempaa tulkintaa siitä, mitä ”julkinen” tarkoittaa.

Julkisten palvelujen palauttaminen kunnallisiksi voi siis edistää niiden laajempaa – vaikkakaan ei riittävää – demokratisointia. Tällainen muutos on usein helpointa tehdä paikallistasolla, missä mittasuhteet ovat pienet. Demokratisointia voidaan edistää tekemällä toimitukset jut lyhyiksi. Näin vahvistetaan yhteisöä ja paikallistaloutta. Palvelujen uudelleen kunnallistaminen voi olla keino järjestää yhteisten resursien hallinto niin, että asukkaat itse tuottavat ja hallinnoivat palveluja demokraattisesti ja voittoa tavoittelematta.

Eri puolilta maailmaa tunnetaan yli 800 tapausta, joissa yksityistettyjä palveluja on palautettu kunnallisiksi. Esimerkkejä on 1 600 kaupungista 45 maassa. Useimmat uudelleen kunnallistamiset on tehty Euroopassa.

Tulokset ovat selvästi myönteisiä, mutta uudelleenkunnallistamiseen myös liittyy haasteita ja ongelmia, jotka täytyy huomioida:

- » **Lainsäädäntöä ja hallinnon rakenteita täytyy ehkä muuttaa uudelleenkunnallistamisen helpottamiseksi.** Sen lisäksi, että lainsäädännön tulisi huomioida myös sellaiset ratkaisut, joita jotkut pitävät outoina tai epätavallisina, tarvitaan järjestelmä, joka uudistaa ja edistää resurssien yhteisöllistä hallintoa. Nykyisellään kansallisvaltiot, Euroopan unioni ja kansainväliset rahoituslaitokset ovat kiinnostuneempia suuryrityksiä hyödyttävien vapaakauppasopimusten ajamisesta kuin kuntien itsehallinnon suojelemisesta ja kehittämisestä.
- » **Kehittää paikallisia yhteistyöverkostoja.** Kun kunta käynnistää keskustelun jonkin yksityisten palvelun uudelleenkunnallistamisesta, kunnan edustajat voivat jäädä yksin. Siksi kuntien välisiä yhteistyön ja keskinäisen oppimisen verkostoja pitää vahvistaa. Vaikka jokainen tapaus on ainutlaatuinen, muiden samalla alueella toimivien kuntien tavoitteiden, menetelmien ja kokemusten tuntemisesta voi olla hyötyä.
- » **Kokeilkaa yhteisresursseja.** Uudelleenkunnallistamisen ei tarvitse tarkoittaa sitä, että asiat tehdään samalla tavalla kuin 20, 30 tai 50 vuotta sitten. Käytäntöjä voidaan uudistaa, valtaa voidaan jakaa uudella tavalla ja laitoksille voidaan antaa uusia tavoitteita. Uudistuksessa voidaan edetä yrityksen ja erehdyksen kautta ilman ennakoasenteita tai absoluuttisia totuuksia. Siinä tarvitaan myös mielikuvitusta, rohkeutta ja joukkoälyä.

Minimanifesti

- » **Edistää horisontaalisuutta** hallinnon ja asukkaiden välisissä suhteissa ja yhteistyöverkostoissa.
- » **Vaatikaa läpinäkyvyyttä** toiminnan ja rahoituksen seurantaan. Tietojen pitää olla myös asukkaiden saatavissa.
- » **Demokratisoikaa päätöksenteko.** Jakakaa päätösvaltaa sekä kunnalle että asukkaille.

- » **Varmistakaa palvelujen saatavuus** kaikille riippumatta ihmisten sosioekonomisesta tai juridisesta asemasta.

Esimerkkejä

Vesi- ja sähkölaitoksen uudelleenkunnallistaminen, Pariisi ja Grenoble

1980-luvulla tapahtuneen energiasektorin yksityistämisaallon tulokset ovat niin huonot, että useimmissa Ranskan kaupungeissa halutaan palauttaa vedenjakelu julkiseen hallintaan.

Pariisi palautti vesilaitoksen kunnalliseksi toiminnaksi vuonna 2010. Asukkaat olivat tyytymättömiä yksityisten yhtiöiden toimintaan, hallinnon kaoottisuuteen ja läpinäkyvyyden puutteeseen. Ensimmäisenä vuonna uudelleenkunnallistamisen jälkeen vesilaitos teki 35 miljoonan euron ylijäämän. Ylijäämää ei jaettu osakkeenomistajille, vaan se investoitiin vesilaitokseen. Näin vesimaksuja voitiin laskea 8 prosenttia.

Vesilaitoksen toimintaa valvomaan perustettiin asukasneuvosto, johon kuuluu edustajia kaupungin asukasyhdistyksistä. Veden laatua parannettiin sopimalla Seinen yläjuoksun maanviljelijöiden kanssa ympäristöystävällisten torjunta-aineiden käytöstä.

Vesihuollon uudelleenkunnallistaminen niin merkittävä poliittinen kysymys, että Pariisi ja joukko muita Euroopan kaupunkeja, muun muassa Bryssel ja Milano, perustivat julkisen vesihuollon yhteistyöverkoston nimeltä Aqua Publica Europea.

Uudelleenkunnallistamisen edelläkävijä oli kuitenkin 160 000 asukkaan Grenoble, joka palautti vesihuollon kunnalliseksi jo vuonna 2000. Grenoblen mallia on sittemmin toteutettu monissa muissa kunnissa. Kuntien yhdessä omistamat jätevedenpuhdistamot ovat vähentäneet kustannuksia, ja samalla toiminnan laatu on parantunut, kun vesijoh-tojen kunnossapito ja jätevesien käsittely ovat tehostuneet.

Viime vuosina Grenoblessa on käynnistynyt kamppailu myös energihuollon ottamiseksi kunnan hallintaan. Grenoble on edelläkävijä myös kouluruokailun kunnallistamisessa. Tavoitteena on tarjota yhteistyössä paikallisten viljelijöiden kanssa koululaisille 100-prosent-tisesti lähituotettua luomuruokaa.

Kunnan hallinnassa myös energiantuotannon muuttaminen ilmastoystävälliseksi yksinkertaistuu.

Hampurin energiahuollon kunnallistaminen

Vuonna 2009 Hampurin kaupunki perusti energiyhtiön tuottamaan ja myymään uusiutuvilla energiamuodoilla tuotettua sähköä. Muutamassa vuodessa yhtiö sai yli 100 000 asiakasta. Samaan aikaan umpeutui kaupungin sadaksi vuodeksi myöntämä lisenssi, jolla kaupungin sähköverkko oli annettu yksityisten sähköyhtiöiden käyttöön. Kaupunki ei aluksi halunnut ottaa sähköverkoja kunnalliseen hallintaan, mutta asukkaat vaativat asiasta kansanäänestystä. Kansanäänestys pidettiin vuonna 2013, ja sen tuloksena sähköverkot otettiin kaupungin haltuun vuonna 2015. Seuraavaksi alettiin valmistella kaasulaitoksen kunnallistamista.

Kunnan hallinnassa myös energiantuotannon muuttaminen ilmastoystävälliseksi yksinkertaistuu.

Kansanäänestyksen yhteisen veden puolesta

Suora demokratia on ollut keskeisessä roolissa, kun ihmiset ovat kamppaileet veden yhteisen omistuksen puolesta. Vuonna 2004 Uruguayssa järjestettiin kansanäänestys, jonka tuloksena vesihuolto koko maassa tuli julkiseen hallintaan. Myöhemmin Uruguaysta on otettu mallia eri puolilla maailmaa.

Vuonna 2011 Italiassa 27 miljoonaa ihmistä torjui kansanäänestyksessä vesihuollon yksityistämisen. Äänestystulos pysäytti ison joukko yksityistämishankkeita eri puolilla maata. Vuonna 2013 Berliinissä yli 600 000 kaupunkilaista vaati kansanäänestyksessä, että kaupungin pitää julkistaa asiakirjat, joilla kaupungin vesihuolto oli annettu yksityisten yritysten hallintaan. Lopulta vesihuolto palautettiin kaupungille.

Madridissa on kansanäänestyksillä onnistuttu torjumaan kaupungin vesihuollon yksityistäminen.

Uudelleenkunnallistaminen onnistuu parhaiten, kun asukkaat pääsevät suoraan osallistumaan siihen ja sillä pyritään lisäämään heidän vaikutusvaltaansa.

Feministisempää politiikkaa

”Teknisten kysymysten” myytin murtaminen

Julkisten palvelujen uudelleenkunnallistaminen tarkoittaa palvelujen palauttamista lähemmäksi kuntalaisia. Samalla kun etäisyys palvelujen tuottajien ja käyttäjien välillä lyhenee, voidaan palveluja demokratisoida. Feministisestä näkökulmasta se tarkoittaa sitä, että julkisia palveluja ei pidetä ”teknisenä kysymyksenä”, johon suurimmilla osalla asukkaista ei katsota olevan asiantuntemusta vaikuttaa, vaan osana jokapäiväistä elämää.

Kansainvälinen verkosto

Energy Cities

Energy Cities on vuonna 1990 perustettu eurooppalaisten kuntien ja kaupunkien verkosto, joka pyrkii edistämään kestäväää ja demokraattista energiapolitiikkaa, energiatehokkuutta, hajautettua energiantuotantoa ja uusiutuvien, lähellä sijaitsevien energialähteiden käyttöä. Verkosto tarjoaa apua ja tukea paitsi niille kaupungeille, joissa muutos on jo käynnissä, myös niille, joissa ei vielä ole muutoksen vaatimaa poliittista enemmistöä ja joissa ulkopuolinen kannustus voi olla tarpeen.

Aqua Publica Europea

Aqua Publica Europea (APE) on eurooppalaisten julkisomisteisten vesilaitosten verkosto, joka tukee jäseniään palvelun parantamisessa. Verkosto yhdistää julkisia palveluntarjoajia ja muita toimijoita, jotka pyrkivät edistämään julkista vesihuoltoa eurooppalaisella ja kansainvälisellä tasolla.

AVAINKÄSITTEITÄ

.....

Uudelleenkuunnallistaminen: Aikaisemmin yksityistetyt kunnallisen palvelun palauttaminen kunnan hallintaan. Palvelun yksityistäminen ja uudelleenkuunnallistaminen voi tapahtua monella tavalla. Palvelua on voinut tuottaa kunnallinen yhtiö, joka on myyty ja joka ostetaan takaisin. Palvelu on voinut periaatteessa jäädä kunnalle, mutta sen hallinto on annettu yksityiselle yritykselle. Tällöin kunta ei todellisuudessa tiedä, miten palveluntuotantoa hallitaan. Uudelleenkuunnallistamisen ohella voidaan myös luoda kokonaan uusia palveluja. Joissa Ranskan kunnissa esimerkiksi kouluruokailu järjestetään kunnan ja paikallisten maataloustuottajien yhteistyönä.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities –tapaamisen pyöreän pöydän keskustelu (video) palvelujen uudelleenkuunnallistamisesta.** bit.ly/fearless-remunicip
- » **Remunicipalization: How cities and citizens are rewriting the future of public services.** Satoko Kishimoto, Olivier Petitjean, and Lavinia Steinfert. Transnational Institute, 2017. bit.ly/fearless-public-services

17'

Läpinäkyvyys ja korruption vastainen taistelu

Fèlix Beltran (Barcelona En Comú), **Anxela Iglesias García** (viestintäasiantuntija, Madridin kaupunki) ja **Jordi Molina** (osallisuus- ja läpinäkyvyysasiantuntija, Barcelonan kaupunki)

Demokratiassa on pohjimmiltaan kysymys siitä, että ihmiset valvovat päätöksentekijöitään. Demokratiaa ei voi olla ilman läpinäkyvyyttä.

Simona Levi, demokraattisen digitalisaation verkkoalusta Xnet

Tämä kamppailu ei koske vain Puerto Ricoa. Jos ja kun pääoma on järjestäytynyt kansainvälisesti ja hallitsee julkista infrastruktuuria sponsoroimalla lainsäätäjiä, meidänkin täytyy järjestäytyä kansainvälisesti.

Xiomara Caro, johtaja, Center for Popular Democracy, USA

Päätöksenteon läpinäkyvyyden pitäisi olla tavoitteena kaikissa päättävissä elimissä. Se on myös keino saada ihmiset osallistumaan demokratiaan.

Taustaa

Korruptio tuhoaa yhteistä hyvää. Se tuottaa etuoikeuksia harvoille, kasvattaa eriarvoisuutta ja aiheuttaa valtavia kustannuksia veronmaksajille. Ihmisillä on oikeus hyvään hallintoon eli julkisiin palveluihin, jotka tuotetaan tehokkaasti ja joiden hallinto on läpinäkyvää. Julkiset resurssit ovat yhteistä omaisuutta, ja niiden käytön pitäisi olla läpinäkyvää, tasa-arvoista ja oikeudenmukaista. Tavaroiden ja palvelujen hankinta voi olla keskeinen tapa edistää mahdollisuuksien tasa-arvoa. Siksi niitä koskevien sääntöjen pitää olla selkeät ja tiukat. Läpinäkyvyyden vaatimuksen pitää koskea kaikkia osapuolia mutta ennen kaikkea kunnallista päätöksentekoa ja hallintoa. Korruptoituneiden käytäntöjen ja järjestelmien vastainen taistelu edistää kaikkien tasa-arvoa.

Päätöksenteon läpinäkyvyyden pitäisi olla tavoitteena kaikissa päättävissä elimissä. Se on myös keino saada ihmiset osallistumaan demokratiaan. Vaikka kuntalaisilla periaatteessa on oikeus osallistua päätöksentekoon, todellisuudessa päätöksenteko ei ole mahdollista ilman tietoa ja selkeitä sääntöjä. Läpinäkyvyys on radikaalin demokratian edellytys.

Nykyään korruptio kytkeytyy yhä useammin kansainvälisesti toimiviin rikollisjärjestöihin. Siksi tarvitaan viranhaltijoiden ja kansalaisjärjestöjen verkostoja täydentämään jo olemassa olevia korruption vastaisia järjestöjä. Tarvitaan järjestäytynyttä korruption vastaista toimintaa ja kuntia, jotka ovat valmiita näyttämään esimerkkiä.

Korruption vastaisen taistelun edellytys on poliittinen kulttuuri, joka perustuu yhteistyöhön, asukkaiden osallistamiseen ja siihen, että päättäjät pannaan vastuuseen päätöksistään. Taistelu voi tuottaa tulosta vain, jos viranhaltijat, poliittiset puolueet ja yritykset muuttavat toimintatapojaan. Yhtä tärkeää on kuitenkin, että asukkaat vaativat tiukempia kriteerejä päätöksentekoon ja julkisten varojen hallinnointiin.

Kansalaisjärjestöjen, yksityishenkilöiden ja poliittisten puolueiden pitää johtaa korruption vastaista taistelua. Ongelmana on se, miten viranhaltijat saadaan tekemään yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa ja kehittämään kekseliäitä, kaikkien käytettävissä olevia keinoja ja käytäntöjä, joilla väärinkäytökset voidaan estää ja niihin voidaan puuttua. Vastuullisten henkilöiden pitää olla tilivelvollisia toiminnastaan.

Hallinnon sisäinen valvonta, joka perustuu esimerkiksi kunnan päätöksiin tai lainsäädäntöön, on yhtä tärkeää kuin ulkopuolelta kansalaisyhteiskunnasta tuleva. Meidän on pidettävä julkista valtaa silmällä. Meidän on oltava valppaita, järjestäytyttävä ja luotava keinoja taistella oman edun tavoittelua ja hämääriä käytäntöjä vastaan.

Minimanifesti

- » **Luokaa kunnan hankintoihin uusi kulttuuri**, jossa tavoitellaan lisää tarjoajia ja läpinäkyvyyttä hankintasopimuksiin ja huomioidaan sukupuolivaikutukset ja muut sosiaaliset kriteerit.
- » **Säätäkää eettiset säännöt vaaleilla valituille edustajille**. Säännöissä pitää määritellä myös rangaistukset ja toimet, jotka vastaavat sääntöjen noudattamisesta.
- » **Määrätkää enimmäisaika, jonka henkilö voi olla poliittisessa luottamustoimessa**. Estäkää myös päättävässä asemassa olleita poliitikkoja siirtymästä liike-elämän palvelukseen, jos he voivat käyttää julkisella puolella saamaansa tietoa yritysten eduksi.
- » **Luokaa kunnallinen korruption vastainen elin**, jolle kuntalaiset ja kunnan työntekijät voivat tehdä nimettömiä ilmoituksia ja joka voi käynnistää tutkimuksen epäilyistä väärinkäytöksistä.
- » **Tarkistakaa kunnan velat ja menot**, etenkin ne, jotka liittyvät julkisiin hankintoihin.

- » **Tarkkailkaa eturistiriitoja ja epäselvyyksiä.** Kieltäkää perusteetomat matkat ja tavallisuudesta poikkeavat lahjat. Vaatikaa, että kunnan avustuksia myönnetään vain asianmukaisesta hakemuksesta ja että poliitikot ilmoittavat sidonnaisuutensa.
- » **Käyttäkää asiantuntijoiden kehittämiä työkaluja** organisaatioiden toiminnan arviointiin.
- » **Tukekaa ja rohkaiskaa korruption vastaisia kansalaisjärjestöjä.** On myös tärkeää, että niille, jotka ilmoittavat epäilyistä korruptiotapauksista, ei koidu ongelmia.

Esimerkkejä

Kansalaistilintarkastus, Madrid

Ennen kuin munisipalistinen liike tuli valtaan Madridissa vuonna 2015, kaupungin velka oli vuosina 2002–2015 kasvanut 1,136 miljardista 6,732 miljardiin euroon.

Uusi hallinto käynnisti elokuussa 2015 niin sanotun kansalaistilintarkastuksen (Auditoría Ciudadana Municipal de la Deuda y las Políticas Públicas). Tarkastuksessa selvitettiin julkisten varojen käyttöä ja määrättiin keinot, joilla väärinkäytökset voidaan estää. Tarkastuksessa myös arvoitiin, mitä vaikutuksia kaupungin politiikalla on ekologisesta, sosiaalisesta, taloudellisesta ja sukupuolinäkökulmasta.

Tilintarkastuksessa käytiin läpi myös kaupungin ostosopimukset yritysten kanssa, ja tammikuussa 2016 kaupunki päätti lisätä hankintasopimukseen sosiaalisia ehtoja. Tavoitteena oli antaa etusija yrityksille, jotka sitoutuvat hyviin työehtoihin, vastuullisuuteen, sukupuolten yhdenvertaisuuteen ja ympäristönsuojeluun. Joulukuussa 2017 perustettiin lobbarirekisteri, joka oli esitetty heinäkuussa 2016 hyväksytyssä läpinäkyvyysohjelmassa.

Korruption vastainen ilmoituskanava, Barcelona

Vuoden 2015 vaalien jälkeen Barcelonan kaupunginvaltuusto asetti yhdeksi päätavoitteekseen oman toimintansa eettisen tarkastelun, läpinäkyvyyden edistämisen ja korruption kitkemisen. Tätä varten perus-

tettiin läpinäkyvyyden ja hyvän hallinnon toimisto, joka otti käyttöön muun muassa eettiset ohjeet ja korruption vastaisen ilmoituskanavan.

Ilmoituskanava on sähköpostiosoite, johon kunnan työntekijät ja poliittiset luottamushenkilöt saattoivat lähettää nimettömänä ilmoituksen epäilystä epäeettisestä toiminnasta. Jos ilmoituksen tutkimuksessa ilmeni syytä epäillä väärinkäytöksiä, toimisto otti yhteyttä valtiovarainministeriöön tai asianmukaisiin viranomaisiin ja toimitti näille kaikki tarvittavat tiedot.

Ilmoituskanavan suunnittelivat Xnetin aktivistit. Xnet on digitaalisen demokratian yhteisö, joka kehittää työkaluja asukkaiden osallisuuden edistämiseen ja vallanpitäjien valvontaan. Barcelonan kaupungin ja Xnetin yhteistyönä kehitetty ilmoituskanava oli ensimmäinen tämänkaltaisen julkishallinnossa käyttöön otettu korruption paljastuskeino. Kanava perustuu maksuttomaan avoimen lähdekoodin ohjelmistoon, joten se on helppo mukauttaa muidenkin kuntien tarpeisiin. Sama tekniikka otettu käyttöön Katalonian ja Valencian alueiden petos-tentorijuntavirastoissa.

Feministisempää politiikkaa

Hallinnon läpinäkyvyys ja korruption vastainen taistelu on keskeinen osa kamppailua politiikan patriarkaalisia rakenteita vastaan. Monissa kansainvälisissä tutkimuksissa on todettu, että ihmiset yleisesti pitävät naisia vähemmän korruptoituneina ja rehellisempinä kuin miehiä. Tosin tulokset riippuvat kunkin maan poliittisesta ympäristöstä eli siitä, miten demokraattinen tai autoritaarinen maa on ja miten läpinäkyvää sen hallinto on.

Naisia pidetään rehellisempinä etenkin suhteessa lahjontaan ja hallinnollisiin väärinkäytöksiin. Tulokset selittyvät osaksi sukupuolituneesta sosialisatiosta eli siitä, että naisia kannustetaan vähemmän normien rikkomiseen, ja siitä, että naisilla ei ole perinteisesti ollut pääsyä sellaisiin epämuodollisiin sosiaalisiin yhteyksiin, joissa korruptiosta sovitaan. Tämäkin puhuu sen puolesta, että naisten osallisuutta politiikassa pitää lisätä.

Sosiaaliset ja sukupuoleen liittyvät tekijät ovat erityisen tärkeitä hankittaessa hoiva-alan palveluja, joissa pääosa työntekijöistä on naisia.

AVAINKÄSITTEITÄ

.....

Kansalaistilintarkastus: Kansalaistilintarkastus on aktivis-
tien aloitteesta syntynyt vaatimus saada tarkistaa kunnan tai
muun julkisen hallinnon tilit ja selvittää, ovatko kaikki tulot ja
menot laillisia ja asianmukaisia. Jos menoja ei pidetä asian-
mukaisina, kuntaa vaaditaan jättämään ne maksamatta ja
käynnistämään tutkimus vastuullisten henkilöiden toiminnas-
ta.

Kansalaistilintarkastuksen tavoitteena on vahvistaa kunnan ta-
louden läpinäkyvyyttä ja hallinnon demokraattisuutta paranta-
malla asukkaiden tiedonsaantia ja osallisuutta. Samalla kunnan
hallinto tehostuu, kun väärinkäytökset vähenevät ja päätökset
valmistellaan paremmin.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities –tapaamisen pyöreän
pöydän keskustelu läpinäkyvyydestä ja korruption
vastaisesta taistelusta (video).** [bit.ly/fearless-transpa-
rency](https://bit.ly/fearless-transparency)
- » **Committee for the Abolition of Illegitimate Debt.** Kan-
sainvälinen verkosto, joka pyrkii etenkin kolmannen maa-
ilman maiden laittomasti syntyneen velan mitätöimiseen.
cadtm.org/English

18

Taloutta yhteiseksi hyväksi

Tánia Corrons (Barcelona En Comú), **Isabel Álvarez** (munisipalisti-nen tutkimusverkosto Redinam) ja **David Fernández** (alueellisen ke-hityksen ja innovaatiotoiminnan tutkija)

Tavoitteenamme on talous, joka palvelee kansaa. Kansalla en tarkoita sijoittajia, jotka tähän asti ovat määränneet talouden päämäärät, vaan tavallisia ihmisiä.

Susana Martín, Social Monetary Institute -tutkimuslaitos

Taustaa

Perinteisesti paikallisen talouden kehittämiseen tähtäävä poli-tiikka on perustunut kahteen strategiaan: toisaalta on pyritty houkuttelemaan paikkakunnalle isoja kansainvälisiä yhtiöitä usein höllentämällä yritystoimintaa koskevia määräyksiä, ja toisaalta on pyritty tukemaan paikallisten hankkeiden kasvua ja kansainvälis-tymistä. Munisipalismi tuo niiden rinnalle kolmannen vaihtoehdon: paikallisen strategian, jonka lähtökohtana ovat olemassa olevat paikal-liset resurssit ja niiden käyttäminen asukkaiden eduksi. Toimenpiteet voivat kohdistua kaupungin, kaupunginosan tai asuinalueen tasolle.

Kaikessa paikallisessa taloudellisessa toiminnassa tulee huomioida sen ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset. Yksi keino minimoida haitta-vaikutukset on tukea pieniä yrityksiä, joilla on juuret paikkakunnalla, joilla on selvät sosiaaliset ja ekologiset periaatteet ja joiden toimintaa ei ohjaa pelkästään voitontavoittelu. Kaupungeissa, joiden elinkeino-elämä on suuntautunut paikallisesti, on vähemmän epätasa-arvoa, terveempi väestö, enemmän sosiaalista pääomaa ja enemmän moninaisuutta kuin muualla. Usein niissä toimivat yritykset ovat kiinnostuneita myös ympäröivän yhteisön kehityksestä.

Paikallisesti suuntautunutta taloutta voidaan edistää hyvin erilaisilla keinoilla. Seuraavat vinkit on koettu toimiviksi monilla paikkakunnilla.

Minimanifesti

- » **Kehittääkää paikallista talouspolitiikkaa yhdessä asukkaiden kanssa.** Toimikaa kaupunginosatasolla, mutta myös kuntarajojen yli. Rakentakaa yhteistyötä kunnan ja yhteisöjen välille.
- » **Kannustakaa yhteisö- ja solidaarisuustalouden ja kiertotalouden hankkeita.** Yhteisö- ja solidaarisuustalouden kehittämisen kannalta keskeistä ovat sosioekonomiset innovaatiot ja julkisen sektorin rooli. Sosioekonomisilla innovaatioilla tarkoitetaan teknisiä, sosiaalisia tai ympäristöön liittyviä innovaatioita, jotka palvelevat asukkaita. Tärkeää on luoda palveluja, resursseja ja välineitä, jotka tukevat yhteisön taloutta ja jotka täydentävät julkisia palveluja. Niiden ei silti ole tarkoitus korvata julkisia palveluja. Elinkeino-rakenteen tulee olla riittävän tiivis, ja sen on hyvä koostua eriko-koisista yrityksistä ja tutkimuslaitoksista.
- » **Tukekaa paikallistaloutta ja yhteisöä vahvistavia innovaatioita.** Kiinnostava innovaatio on esimerkiksi paikallisvaluutta. Tekniikan kehitys on tuonut uusia mahdollisuuksia demokratisoida raha- ja rahoitusjärjestelmää. Paikallisvaluutta voi tukea paikallista taloutta monella tavalla. Se voi lievittää talouskriisien vaikutuksia paikallistasolla ja lisätä asukkaiden ostovoimaa, joka pitää käyttäen paikallisesti. Kun julkisia hankkeita rahoitetaan paikallisvaluutalla, voitot eivät katoa ulkomaille, vaan jäävät paikkakunnalle vahvis-

tamaan paikallista taloutta. Paikallisvaluutta mahdollistaa arvon tuottamisen paikallisesti paikallisiin hankkeisiin, koska sen arvoa ei voida käyttää suurpääoman hankkeiden rahoittamiseen.

- » **Kannustakaa liike-elämän demokratisointiin vastuullisilla hankinnoilla.** Julkisten hankintojen eettiset ohjeet ja vastuullisuuskriteerit voivat kannustaa demokraattisiin käytäntöihin myös laajemmin yksityisellä sektorilla. Vastuulliskriteerien avulla voidaan julkisissa hankinnoissa suosia yrityksiä, jotka edistävät esimerkiksi henkilökunnan moninaisuutta, sukupuolten yhdenvertaisuutta tai vakaita työsuhteita ja oikeudenmukaisia palkkoja.

Esimerkkejä

MARES, Madrid

MARES-ohjelma käynnistyi Madridin kaupungin ja sosiaalialan järjestöjen yhteistyönä tammikuussa 2017. Sen tavoitteena on edistää yhteisö- ja solidaarisuustalouden hankkeita ja sosiaalisia innovaatioita, jotka auttavat asukkaita löytämään ratkaisuja yhteisönsä ongelmiin. Eri puolille kaupunkia on perustettu neljä asukastilaa, jotka toimivat tapaamispaikkoina. Tapaamisissa käsitellään asukasaloitteita, jotka on jaettu viiteen luokkaan: liikkuminen, ruoka, kierrätys, energia ja hoiva.

Ohjelman tuloksena on muun muassa:

- » kartoitettu kaupungissa meneillään olevat yhteisö- ja solidaarisuustalouden hankkeet ja niiden väliset yhteistyömahdollisuudet.
- » arvioitu yli 70 hanketta.
- » perustettu pienyritysten käynnistämistä tukeva osuuskunta
- » perustettu käytännöllisesti suuntautuneita opintoryhmiä, jotta ihmiset voivat oppia yhdessä ja yhdistää osaamisensa ja käynnistää yhteisiä hankkeita.

Ohjelmalla pyritään myös tukemaan itsehallinnollisia hankkeita erityisesti niissä väestöryhmissä, joiden asema työmarkkinoilla on heikko.

Yhteisö- ja solidaarisuustalouden tukiohjelma, Barcelona

Barcelonassa on vahva yhteisöllinen järjestökenttä. Vuonna 2015 osuuskunnissa ja muissa yhteisö- ja solidaarisuustalouden yhteisöissä toimi 8 prosenttia kaupungin työssäkäyvistä väestöstä, ja ne muodostivat 7 prosenttia kaupungin bruttokansantuotteesta. Yhteisö- ja solidaarisuustalouden tukiohjelmalla pyritään vahvistamaan tätä potentiaalia. Ohjelmalla on 4 miljoonan euron vuosibudjetti, ja sitä toteuttavat yhdessä alan järjestöjen kanssa kootut työryhmät.

Ohjelma sisältää muun muassa käytännön koulutusta, neuvontaa niille, jotka haluavat käynnistää yhteisö- ja solidaarisuustalouden hankkeita, osuustoiminnallista rahoitusta ja mikrolainoja (kaksi miljoonaa euroa) ja taloudellista tukea (kolme miljoonaa euroa vuodessa) sekä kaupungin ja järjestöjen (muun muassa El Faro de la Innovación Socioeconómica ja Coopolis) tarjoamia tukiryhmiä. Lisäksi ohjelmassa on hankkeita, joilla pyritään kehittämään kaupunginosakohtaista toimintaa.

Ohjelmaan on osallistunut tähän mennessä yli 100 hanketta, ja neuvontaa on annettu yli 100 yritykselle vuodessa. Koulutuksiin on osallistunut yli 1 500 ihmistä. Kaupunki on tukenut haavoittuvassa asemassa olevien kollektiivista yrittäjyyttä muun muassa avustamalla Aleencoop-osuuskuntaa, joka kierrättää metalliromua. Kaupunki on tukenut myös kuntien kansainvälisiä yhteisö- ja solidaarisuustalouden verkostoja, kuten X-MESSiä (Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària).

Kiertotaloutta ja luvallisia julkisten tilojen valtauksia, Pariisi

Pariisi on ottanut tavoitteekseen olla maailman kaupunkien ykkönen sosiaalisten innovaatioiden edistämisessä ja siirtymässä kestäväan resurssien käyttöön. Tähän se pyrkii muun muassa kiertotalouden ohjelmalla, jossa on mukana 240 toimijaa eri puolilta suur-Pariisia.

Ohjelman osa-alueita ovat muun muassa:

- » *ressourcerie*-verkon luominen: *ressourcerie* on paikka, jossa käytöstä poistuneita esineitä kerätään, korjataan ja myydään
- » syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten työllistäminen esimerkiksi osana julkisia hankintoja

Asiakkaita pariisilaisessa ressourcerie-myymälässä.

Lähde: [La Petite Rockette](#). Lisenssi: CC BY-SA 4.0.

- » julkisten tilojen luovuttaminen tilapäisesti yhteisö- ja solidaari-suustalouden toimijoiden käyttöön
- » palvelunvaihtopisteiden luominen.

Osa toimenpiteistä on jo osoittanut tehonsa. Pariisin kaupunki avustaa taloudellisesti seitsemää osuuskuntaa, jotka tukevat aktivismia ja yrittäjyyttä ja auttavat nuoria työllistymään. Paikallinen taiteilijajärjestö on pitänyt ateljeita käyttöönsä saamissa julkisissa tiloissa.

Feministisempää politiikkaa

Yhteisö- ja solidaarisuustalous sisältää monia sukupuolinäkökulmasta ongelmallisia piirteitä. Vaikka sen toimijat ovat usein luonteeltaan avoimempia ja inklusiivisempia kuin perinteiset yritykset, se silti hei-

jastaa perinteisiä sukupuolikäsityksiä. Yhteisö- ja solidaarisuustalouden toimijoissa on mukana huomattava määrä naisia, mutta enimmäkseen rooleissa, joita pidetään perinteisesti naisellisina. Tutkimuksien mukaan naiset ovat miehiä useammin passiivisessa roolissa, kuten kuluttajina, kun taas aktiivisessa roolissa, kuten tuottajina, on tavallisesti miehiä. Myös tuotannossa uusinnetaan seksistisiä normeja. Työnjakoa saattaa jossain määrin esiintyä, mutta yleensä siinäkin syrjitään naisia. Yritysten johtopaikoilla naisia on vähän.

Ongelma johtuu osittain lainsäädännöstä, joka rajoittaa kunnan mahdollisuuksia puuttua yrityksissä tapahtuvaan syrjintään. Edistyksen merkkejä on kuitenkin nähtävissä. Tutkijoiden kiinnostus yhteisö- ja solidaarisuustaloutta kohtaa on kasvanut, ja monilla paikkakunnilla on käynnistynyt kehitysohjelmia, joissa etsitään keinoja tehdä yhteisö- ja solidaarisuustalous avoimemmaksi ja inklusiivisemmaksi.

Kansainvälinen verkosto

Kansainvälinen solidaarisuustalouden verkosto RIPESS

RIPESS (Red Intercontinental de Promoción de la Economía Social Solidaria) on maailmanlaajuinen yhteisö- ja solidaarisuustalouden toimijoiden verkosto. Se osallistuu poliittiseen keskusteluun sekä paikallistasolla että kansainvälisesti. RIPESS pyrkii muuttamaan yhteiskuntaa ja osoittamaan, miten yhteisö- ja solidaarisuustalous voi tarjota paikallistason ratkaisuja ongelmiin, joita vallalla oleva järjestelmä ei pysty ratkaisemaan.

AVAINKÄSITTEITÄ

Paikallisesti suuntautunut talous: Taloudellinen kehitys, jonka lähtökohtana ovat olemassa olevat paikalliset resurssit ja niiden käyttö ihmisten tarpeiden tyydyttämiseen.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities –tapaamisen pyöreän pöydän keskustelu taloudesta (video).** bit.ly/fearless-economy
- » **CRISES Centre de recherche sur les innovations sociales.** Monitieteellinen usean yliopiston yhteinen tutkimuskeskus, joka toimii Quebecin yliopistossa Montrealissa Kanadassa. Se tutkii sosiaalisia innovaatioita eli uusia käytäntöjä, jotka voivat muuttaa sosiaalisia suhteita ja luoda uusia kulttuurisia ilmiöitä. crises.uqam.ca/presentation
- » **RIPESS Intercontinental Network for Promotion of Social and Solidarity Economy.** ripest.org
- » **Cities Building Community Wealth.** Marjorie Kelly and Sarah McKinley, Democracy Collaborative, 2015. bit.ly/fearless-wealth

Kaupungit turvapaikkana

Bue Hansen (Barcelona En Comú), **Anna Rius** (kaupunginvaltuutettu, Terrassa, Katalonia/Espanja), **Ignasi Calbó** (turvapaikkakaupunkiohjelman koordinaattori, Barcelona) ja **Céline Gagne** (OMNES-järjestö, Kreikka)

Muuttaminen maasta toiseen on perusvapaus, jota täytyy puolustaa.

Amélie Canonne, Emmaus International, Pariisi

Pakolais- ja maahanmuuttopolitiikka pitää huomioida kaikesa kaupungin päätöksenteossa talous- ja sosiaalipolitiikasta kaupunkisuunnitteluun. Muuttoliike pitää nähdä voimavarana eikä ongelmana.

Ignasi Calbó, turvapaikkakaupunkiohjelman koordinaattori, Barcelona

Taustaa

Samalla kun kansalliset hallitukset rakentavat rajoilleen aitoja ja muureja, monet kaupungit eri puolilla maailmaa toivottavat pakolaiset tervetulleiksi ja tarjoavat turvaa paperittomille maahanmuuttajille. Kaupungit ovat nousseet vastustamaan äärioikeistoa ja puolustamaan ihmisoikeuksia yhdessä kansalaisjärjestöjen kanssa. Samalla ne rakentavat solidaarisuutta ja yhteisöjä, jotka eivät välitä ihmisen etnisestä taustasta eivätkä sulje ketään ulkopuolelle.

Kaupunkeihin on aina tultu muualta, ja muuttoliike jatkuu myös tulevaisuudessa. Uusien tulokkaiden vastaanottamisessa ei ole kyse pelkästä hyväntahtoisuudesta, vaan siitä, että niin luodaan hyvät edellytykset yhteisöllisyydelle ja rinnakkainelolle. Näin estetään kaupungin jakautuminen sen mukaan, kenellä on kansalaisuus ja kenellä ei.

Munisipalismilla on keskeinen asema maahanmuuttajavastaisuuden torjunnassa. Kunnat ja kansanliikkeet voivat puolustaa ihmisoikeuksia ja kohdella tulijoita tasavertaisina asukkaina riippumatta heidän taustastaan. Munisipalismissa kansalaisuus voidaan ymmärtää muunakin kuin papereina. Jokainen, joka asuu ja toimii kaupungissa muiden asukkaiden rinnalla, voi olla kaupungin kansalainen.

Tehtävä on kuitenkin kaikkea muuta kuin helppo. Jotta tulijat saadaan mukaan aktiivisesti rakentamaan meidän kaikkien yhteistä kaupunkia, meidän on löydettävä keinoja antaa heille suojaa ja turvaa sen sijaan, että heistä tehdään vain viranomaisten asiakkaita ja luodaan jako ”meihin” ja ”heihin”. Sen sijaan että tulijat yritetään sulauttaa osaksi kansallisvaltiota, meidän kaikkien pitää olla valmiita oppimaan uutta, kun toivotamme uudet ihmiset tervetulleiksi naapurustoomme, järjestöihimme ja instituutioihimme.

Jos emme lähde luomaan ”kaupunkikansalaisuutta”, kaupunkiemme sisäinen jakautuneisuus pahenee entisestään. Epäluottamus, syntipukkien etsiminen ja keskinäinen kilpailu hupenevista resursseista rapauttavat solidaarisuutta ja tukea yhteisille palveluille ja yhteiselle hyvinvoinnille.

Paikallistasolla voidaan tehdä paljon yhteisöllisyyden rakentamiseksi ja rasististen ennakkoluulojen torjumiseksi. Kunnat, koulut, kirjastot ja muut laitokset ja kansalaisjärjestöt voivat toivottaa pakolaiset tervetulleiksi. Kaupunki on paikka, jossa voi kehittyä identiteettejä, jotka eivät perustu kansallisuuteen, koska kansalaisuuteen, syrjäytymiseen ja me ja muut -jakoon liittyvät jännitteet ovat aina näkyneet nimenomaan kaupungeissa. Pakolaisten vastaanotto ei ole hyväksi vain elämälle kaupungissa vaan myös kansainväliselle solidaarisuudelle, sillä niin torjutaan niiden ihmisten epäinhimillistämistä ja syrjintää, jotka eniten kärsivät maailman epätasa-arvoisuudesta, ilmastonmuutoksesta ja tappavasta geopolitiikasta.

Kunnat voivat merkittävästi vahvistaa käytännön solidaarisuutta antamalla tiloja ja resursseja pakolaisten vastaanottoon ja jopa harjoittamalla kunnallista tottelemattomuutta valtion määräyksiä kohtaan.

Minimanifesti

- » **Rohkaiskaa tulijoiden osallisuutta** kannustamalla heidät järjestäytymään ja huomioimalla heidän näkemyksensä ja vaatimuksensa.
- » **Kohdelkaa tulijoita alusta asti asukkaina** ja ottakaa heidät mukaan paikallisdemokratiaan, esimerkiksi järjestöihin, vanhempainneuvostoihin, kunnallisiin kansanäänestyksiin ja osallistavaan budjetointiin.
- » **Majoittakaa tulijat samoille asuinalueille kuin muut kaupunkilaiset.** Erilliset pakolaiskeskukset leimaavat ja eristävät tulijat. Väliaikaisasuntoja pitää olla tarjolla myös niitä tarvitseville muille asukkaille.
- » **Antakaa kaikille, vanhoille asukkaille ja uusille tulijoille, yhtäläiset oikeudet julkisiin palveluihin, tukiin ja asuntoon.** Näin estetään keskinäisen kilpailun, syrjäytymisen ja epäoikeudenmukaisuuden tunteet. Samalla asukkailla on kannustin puolustaa palveluja, joita myös maahanmuuttajat tarvitsevat. Tulijoille suunnatut palvelut, kuten kielikoulutus tai tuki sodasta tai vainosta johtuvista traumaista toipumiseen, voidaan järjestää samoissa tiloissa kuin asukkaille tarkoitettu koulutus.
- » **Torjukaa rakenteellista rasismia** lopettamalla epäinhimillistävät käytännöt, kuten pakolaisten pidätyskeskukset, pakolaiskeskukset tai asuntolat, jotka on tarkoitettu vain pakolaisille.
- » **Kumotkaa kunnalliset päätökset,** joilla vaikeutetaan köyhien selviytymistä.
- » **Haastakaa valtion ja viranomaisten päätökset,** jos ne eivät ole ihmisoikeussopimusten hengen mukaisia.
- » **Tukekaa maahanmuuttajia** tarjoamalla heille kielikursseja, ammatillista koulutusta, lakiapua ja neuvontaa.

- » **Vahvistakaa kansalaisjärjestöjä ja ammattiyhdistysliikettä ja käyttäkää niitä kotoutumisen väylänä.**

Esimerkkejä

Kunnallinen henkilöllisyystodistus, New York

Yhdysvalloissa kunnilla on oikeus myöntää asukkailleen henkilöllisyystodistus. Monet kaupungit käyttävät tätä oikeutta keinona edistää asukkaiden yhdenvertaisuutta ja kotoutumista. Monilla haavoittuvassa asemassa olevilla ihmisillä ei ole mahdollisuutta hankkia valtion viranomaisten myöntämää henkilöllisyystodistusta. Tässä tilanteessa ovat muun muassa monet asunnottomat, lähisuhdeväkivallan uhrin, paperittomat maahanmuuttajat, vankilasta vapautuneet, transsukupuoliset ja muunsukupuoliset, eläkeläiset ja alaikäiset.

New Yorkin kaupunki alkoi myöntää kunnallisia henkilöllisyystodistuksia vuonna 2015. Henkilöllisyystodistusta voivat anoa myös paperittomat maahanmuuttajat. Henkilökortin kääntöpuolelle merkitään kieli, jota henkilö haluaa käyttää, ja etupuolelle hänen ilmoittamansa sukupuoli. Merkintä sukupuolesta voidaan myös jättää tyhjäksi.

Kaupungin henkilöllisyystodistus helpottaa elämää, sillä se avaa pääsyn kunnallisiin palveluihin. Yhdysvalloissa myös joihinkin julkisiin rakennuksiin pääsee sisään vain henkilökortin esittämällä. Henkilökortti tarvitaan myös, kun hakee lapsensa päivähoidosta tai haluaa osallistua koulun vanhempainyhdistykseen. Myös asiointi poliisilaitoksella, kirjautuminen sairaalaan, pääsy omiin terveystietoihin, pankkitilin avaaminen, kirjaston käyttö ja alennusten saaminen hyvinvointi- ja kulttuuripalveluista edellyttävät henkilökortin esittämistä.

Nykyään New Yorkissa on yli miljoona kunnallisen henkilökortin haltijaa. Vuonna 2016 tehdyn kyselyn mukaan 77 prosenttia maahanmuuttajista, joilla oli kunnallinen henkilökortti, ilmoitti, että se on vahvistanut heissä tunnetta, että he ovat osa kaupunkia.

OMNES, Kilkis, Kreikka

OMNES ('kaikki' latinaksi) perustettiin Kilkisin kaupungissa Pohjois-Kreikassa, jonne oli jäänyt paljon pakolaisia, kun Balkanin kautta muualle Eurooppaan kulkenut reitti suljettiin. Järjestön periaatteena oli, että

jokaisella on oikeus itsenäiseen ja kunnolliseen asuntoon ja jokaisen tulee päästä yhteisön jäseneksi. OMNES alkoi järjestää asuntoja kaikille tarvitseville, ei vain pakolaisille. Nykyisin järjestöllä on 115 vuokra-asuntoa, joissa asuu yli 500 ihmistä.

OMNESin asunnoissa asuu paikallisia perheitä, jotka ovat menettäneet asuntonsa, ja yksineläjiä ja perheitä, jotka ovat hakeneet turvapaikkaa tai oleskelulupaa suojelutarpeen vuoksi tai ovat jo saaneet sen. OMNES tukee solidaarisuustalouden hankkeita ja pyrkii auttamaan ihmisiä pääsemään julkisten palvelujen piiriin kertomalla heille heidän oikeuksistaan.

OMNES pyrkii myös muuttamaan byrokraattisia julkisia palveluja, jotka nyt kohtelevat ihmisiä passiivisina asiakkaina, ja tukee paikallisia hankkeita, jotka perustuvat ihmisten osallistamiseen ja joissa ihmisiä kannustetaan ajamaan itse omia oikeuksiaan.

Trampolinhuset, Roskilde, Tanska

Aloitteen Trampolinhusetin perustamiseen teki joukko taiteilijoita, jotka olivat vierailleet Kööpenhaminan ulkopuolella sijaitsevassa pakolaiskeskuksessa. Taiteilijat ja pakolaiset halusivat perustaa tapaamispaikan Kööpenhaminaan, sillä pakolaiset kokivat olevansa eristyksissä maaseudulle sijoitetussa keskuksessa.

Trampolinhuset sai tukea Kööpenhaminan kaupungilta ja alkoi tarjota maahanmuuttajille kieliopestusta, juridista neuvontaa ja muuta tukea. Sen lisäksi siellä on järjestetty kielikursseja, kielikahviloita, juhlia, keskustelutilaisuuksia, elokuvanäytöksiä ja muuta ohjelmaa niin paikallisille asukkaille kuin uusille tulijoille. Talossa on myös saanut alkunsa kampaamo ja pitopalvelua tarjoava osuuskunta.

Trampolinhuset perustuu horisontaaliseen päätöksentekoon ja kaikkien osallisuuteen. Jokaista kohdellaan alusta asti kansalaisena. Tarkoituksena on, että talo toimii demokratiakouluna, jossa sekä uudet tulijat että paikalliset asukkaat oppivat toimimaan yhdessä demokraattisesti. Toiminta on tuottanut tulosta: Trampolinhusetin kävijät ovat löytäneet töitä, oppineet tanskaa ja luoneet sosiaalisia suhteita muita paremmin. Talo on myös yksi harvoista paikoista, joissa uudet tulokkaat ja paikalliset asukkaat voivat kohdata ja toimia yhdessä.

Elokuusta 2023 alkaen Trampolinhuset on toiminut Roskildessa.

Pakolaiset autioituvan kylän elvyttäjinä, Riace, Italia

Vielä 2000-luvun alussa Riacen kylä Italian etelärannikolla toi mieleen aavekaupungin. Tyhjiilleen jääneet talot rapistuivat, ja kylän koulua uhkasi lakkauttaminen. Kylä tyhjeni, kun asukas toisensa jälkeen muutti työn perässä Pohjois-Italiaan tai ulkomaille. Kehitys kääntyi, kun kunta toivotti pakolaiset tervetulleiksi. Aloitteen teki kylän pormestari Domenico Lucano, joka käynnisti valtion tuen turvin ohjelman, jossa pakolaisille tarjottiin koulutusta ja asuntoja tyhjiilleen jääneissä taloissa. Ohjelman tuloksena kylän talous ja väkiluku kääntyivät kasvuun. Kylään asettui 450 maahanmuuttajaa 20 eri maasta. Heitä oli noin neljäsosa kylän asukasluvusta.

Feministisempää politiikkaa

Yli puolet ihmiskunnasta on naisia ja vielä suurempi osa ihmisistä on muita kuin valkoisia. Kaupungit, jotka tarjoavat turvaa pakolaisille, pyrkivät rakentamaan vaihtoehtoon järjestelmälle, jossa ei-valkoisten ihmisten elämää pidetään vähempiarvoisena kuin valkoisten ja jossa heidät suljetaan poliittisen päätöksenteon ulkopuolelle. Erityisesti maahanmuuttajanaiset jäävät usein näkymättömiin. Lisäksi heitä uhkaa kaksinkertainen sorto: heitä alistetaan naisina suhteessa miehiin ja maahanmuuttajina suhteessa valtaväestöön.

Maahanmuuttajanaisten omaehtoista järjestäytymistä tulee vahvistaa. Lisäksi tulee huomioida se väkivalta, jota naiset usein kokevat maahanmuuton eri vaiheissa. Kuntien tulee tukea naisten taloudellista riippumattomuutta, jotta perheen perustaminen on aidosti vapaaehtoinen valinta eikä olosuhteiden sanelema pakko.

Feministinen ja antirasistinen politiikka ei ole pelkästään eettinen kysymys vaan strateginen välttämättömyys. Emme voi muuttaa yhteiskuntaa, jos emme löydä tapoja luoda solidaarisuutta eri ihmisryhmien välille emmekä pääse eroon sukupuoleen, kansalaisuuteen ja etniseen taustaan perustuvasta keskinäisestä kilpailusta ja kaunasta.

Kansainvälinen verkosto

Solidarity Cities

Solidarity Cities on Euroopan kaupunkien verkoston EUROCITIESin ohjelma, joka käynnistettiin vuonna 2016 vastauksena silloiseen pakolaiskriisiin. Ohjelmaa vetävät Barcelona, Ateena, Berliini ja Amsterdam, ja sen tavoitteena on vahvistaa kaupunkien johtajuutta maahanmuuttokysymyksissä.

Toiminnassa on neljä pääaluetta:

- » tiedonvaihto eri kaupunkien pakolaistilanteesta
- » vaikuttamistyö pakolaisten vastaanoton ja kotouttamisen kehittämiseksi ja sen rahoituksen lisäämiseksi
- » kaupunkien välinen tekninen ja taloudellinen tuki ja toimintamahdollisuuksien kehittäminen
- » kaupunkien kannustaminen vastaanottamaan turvapaikanhakijoita.

Yksi Solidarity Cities -ohjelman keskeisiä vaatimuksia on se, että kaupunkien tulisi voida jakaa pakolaisten vastaanottokapasiteettia keskenään kysymättä kansallisten hallitusten lupaa. Maaliskuussa 2016 Barcelona tarjoutui ottamaan vastaan 100 pakolaista, joita Ateena ei pystynyt majoittamaan, mutta Espanjan hallitus esti heidän tulonsa.

AVAINKÄSITTEITÄ

Solidaarisuus: Toisin kuin hyväntekeväisyys, solidaarisuus tarkoittaa yhteisten intressien tunnistamista ja yhteistä kamppailua epätasa-arvon poistamiseksi.

Kaupunkikansalaisuus: Siinä missä valtiollinen kansalaisuus jakaa ihmiset sen mukaan, onko heidän oleskelunsa ”laillista” vai ei, kaupunkikansalaisuus kuuluu jokaiselle, joka asuu kaupun-

gissa ja osallistuu sen rakentamiseen. Tällaisen kansalaisuuden lähtökohtana on tasa-arvoon, yhteisöllisyyteen ja keskinäiseen kunnioitukseen perustuva yhteinen halu asua kaupungissa. Sillä osoitetaan, että nekin, joilla ei ole äänioikeutta, voivat olla poliittisia toimijoita ja vaatia ja saavuttaa oikeuksia.

”Kaikille”: Oikeuden asuntoon, sosiaalietuuksiin, koulutukseen ja muuhun tukeen tulee koskea mahdollisimman monia. Näin voidaan estää rasismiin perustuva syrjäytyminen ja vaikutelma, että maahanmuuttajille annetaan etuuksia, joita muut eivät saa.

LISÄTIETOJA

.....

- » **Vuoden 2017 Fearless Cities -tapaamisen pyöreän pöydän keskustelu turvapaikkakaupungeista (video).** bit.ly/fearless-sanctuary
- » **Tervetuloa pakolaiset.** Barcelonan pormestarin Ada Colaun puhe 4. syyskuuta 2015. bit.ly/fearless-refugees
- » **We, the cities of Europe.** Barcelonan, Pariisin ja monen muun eurooppalaisen kaupungin pormestarin avoin kirje, jolla vedottiin pakolaisten auttamiseksi. 13. syyskuuta 2015.
- » **Don't make us ashamed of being Europeans.** Barcelonan pormestarin Ada Colaun, Lampedusan pormestarin Giuseppina Nicolin ja Lesboksen pormestarin Spyros Galinoksen avoin kirje. 16. maaliskuuta 2016. medium.com/@BComuGlobal/don-t-make-us-ashamed-to-be-european-32858be40714

JÄLKISANAT: Pelosta toivoon

Ada Colau, Barcelonan pormestari (2015–2023)

Globaalia taloutta hallitsee brutaali uusliberalismi, ja sen jäljiltä epätasa-arvo ja epäoikeudenmukaisuus kasvavat maailmassa hälyttävää vauhtia. Miljoonille ihmisille tulevaisuus on täynnä epävarmuutta.

Yhä useammat ihmiset elävät pelossa. He pelkäävät menettävänsä työnsä, kotinsa, eläkkeensä tai jopa henkensä lähisuhdeväkivallan seurauksena tai terrori-iskussa.

Uusfasismi, äärioikeiston muoto, joka kasvaa eri puolilla Eurooppaa, käyttää pelkoa hyväkseen ja syyttää kaikista ongelmista ”muilta”. Äärioikeisto haluaa hajottaa meidät, jakaa ihmiset hyviin ”meihin, jotka olemme olleet täällä aina” ja ”muihin”, niihin, jotka ovat erilaisia kuin me ja jotka muka uhkaavat viedä sen, mitä meillä on vielä jäljellä.

Olemme saaneet ällistyneinä seurata Brexit-kansanäänestystä Britanniassa, Donald Trumpin valintaa presidentiksi ja miljoonien kodeistaan pakenemaan joutuneiden ihmisten tragedioita. Kaikki tämä on seurausta pelosta, jonka emme saa antaa voittaa.

Jotta pelon voi voittaa, on ymmärrettävä sen syy. Pelko on luonnollinen ja looginen tunne. Globalisaatio on lähentänyt meitä ja osoittanut, miten me kaikki olemme riippuvaisia toisistamme. Mutta se on myös saanut meidän tuntemaan itsemme yksinäisiksi ja merkityksettömiksi.

**Nyt kun olemme löytäneet toisemme,
seuraavaksi meidän on tehtävä
kaupungeistamme todellinen vaihtoehto.
Vaihtoehtoon pitää perustua paikalliseen
yhteisöllisyyteen ja feministiseen
politiikkaan.**

Nykyinen talousjärjestelmä pahentaa entisestään yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja jyrkentää jakoa ”voittajiin”, jotka ovat yhteiskunnan huipulla, ja niihin, jotka leimataan häviäjiksi.

Äärioikeisto on seurausta tämän kahtiajaon tuottamasta pahoinvoinnista. Äärioikeiston tarjoama ratkaisu on vaarallinen, vaikkakin monen mielestä houkutteleva. On helppo alkaa puhua ”voittajien” ja ”häviäjien” sijaan ”meistä” ja ”niistä muista”, jotka ”tulevat tänne ja otavat sen, joka kuuluu meille”. Tällainen poissulkeva nationalismi ja muukalaisviha ei ole ratkaisu mihinkään. Päinvastoin.

Sekä puhe ”voittajista” ja ”häviäjistä” että ”meistä” ja ”muista” on vaarallista ja tuhoisaa. Se tuottaa vain lisää pelkoa ja vaarantaa ne demokraattiset oikeudet ja vapaudet, joiden puolesta isovanhempamme kamppailivat. Munisipalismin pyrkii eroon näistä jakolinjoista. Sen työ alkaa sieltä, missä me kaikki näemme toisemme tasavertaisina: omassa yhteisössämme, asuinalueillamme, kaupungeissamme. Munisipalismin on voima, joka kasvaa alhaalta ylöspäin ja muuttaa pelon toivoksi, jonka rakennamme yhdessä.

Kun aloimme oman munisipalistisen seikkailumme, meitä innosti taistelu talouskriisin varjolla ajettua leikkauspolitiikkaa vastaan. Ihmiset olivat lähteneet kaduille vastustamaan häättöjä ja koulutusjärjestel-

män, terveydenhuollon ja yleensä julkisten palvelujen romuttamista. Vuodesta toiseen jatkuneet mielenosoitukset haastoivat vallitsevan järjestelmän, joka ”laillisti” valtavan epäoikeudenmukaisuuden. Tämä taistelu toi meidät yhteen ja opetti meille, että yhdessä olemme vahvempia kamppailemaan keinottelijoiden ahneutta ja harvojen etuoikeuksia puolustavaa julkista hallintoa vastaan.

Aloitimme seikkailumme yhtä aikaa monessa kaupungissa. Voitimme vaalit, koska tiesimme, että emme olleet yksin. Tiesimme, että ihmiset Madridissa tuntevat samoin kuin me Barcelonassa. Ja ihmiset Zaragozassa, Valenciassa, A Coruñassa, Iruñassa, Cádizissa ja Santiago de Compostelassa. Ja Valparaísossa Chilessä, Jacksonissa Yhdysvalloissa, Grenoblessa Ranskassa ja kaupungeissa Italiassa, Puolassa ja monissa muissa maissa.

Ensimmäinen Fearless Cities -tapaaminen järjestettiin Barcelonassa kesäkuussa 2017. Sillä juhlistettiin munisipalismia, joka yhdistää meitä. Barcelonan pormestarina koin suurena kunnianosoituksena, että niin monet ihmiset eri kaupungeista, maista ja maanosista olivat tulleet tänne jakamaan ajatuksiaan, ehdotuksiaan ja huoliaan. Haluan uskoa, että ei ollut sattumaa, että ensimmäinen munisipalistinen tapaaminen järjestettiin juuri meidän kaupungissamme. Barcelona on aina ollut avoin, innovatiivinen ja edistyksellinen kaupunki ja edelläkävijä oikeuksien ja vapauksien puolustamisessa.

Upeaa tuossa tapaamisessa oli se, että se ei ollut vain tavallinen konferenssi. Noina päivinä sanoimme yhdessä kovaan ääneen, mitä haluamme: paremman tulevaisuuden. Sanoimme, että haluamme muuttaa maailman ja haluamme tehdä sen paikallisesti konkreettisilla teoilla, jotka eivät vain paranna ihmisten elämää, vaan myös näyttävät, että on olemassa vaihtoehto ja että politiikan pitää palvella ihmisten enemmistöä ja sen keskiössä pitää olla yhteinen hyvä.

Silloin oivalsimme, että olimme ottamassa huimaa askelta, joka oli samalla olennaisen tärkeä tavoitteellemme: meidän oli liityttävä yhteen. Ajatus globaalista munisipalismista voi kuulostaa ristiriitaiselta, mutta se ei ole sitä. Me haluamme murtaa jaon ”voittajiin” ja ”häviäjiin” ja ”meihin” ja ”muihin” ja rakentaa kansainvälisen verkoston luomista puolustamaan ihmisoikeuksia ja vastustamaan ilmastonmuutosta, naisvihaa ja kaikkea politiikkaa, joka suosii harvoja ja tuottaa ihmisten enemmistölle vain pelkoa ja epävarmuutta.

Vain yhdessä voimme torjua äärioikeiston ja väkivaltaiset ääriiliikkeet ja pysäyttää menossa olevan ihmisten oikeuksien ja vapauksien rapautumisen.

Nyt kun olemme löytäneet toisemme, seuraavaksi meidän on tehtävä kaupungeistamme todellinen vaihtoehto. Vaihtoehtoon pitää perustua paikalliseen yhteisöllisyyteen ja feministiseen politiikkaan. Meidän pitää rakentaa oikeudenmukaista maailmaa, yhteiskuntaa ilman rajoja, jotka palvelevat niiden etuja, jotka eivät halua muutosta, koska eivät halua luopua etuoikeuksistaan. Sen pitää olla yhteiskunta, joka tarjoaa oikeudet ja mahdollisuudet kaikille.

Jo joitakin vuosia monissa kaupungeissa eri puolilla maailmaa on kokeiltu jotakin aivan uutta. Ihmiset, jotka eivät koskaan ole hallinneet kaupunkia vaan ovat tehneet politiikkaa kansalaisjärjestöissä tai asukasyhdistyksissä, ovat nyt mukana kunnan päätöksenteossa. Olemme rakentaneet yhteyksiä kuntapolitiikan ja uudenlaisten osallistumisen muotojen välille. Näin olemme saaneet mukaan ihmisiä, jotka tulevat hyvin erilaisista taustoista ja jotka haastavat vanhan järjestelmän, jonka perusta on epäoikeudenmukainen.

Meidän päämäärämme on löytää toisemme ja tehdä yhteiskunnan päätöksenteosta demokraattista ja läpinäkyvää ja varmistaa, että jokaisella yhteiskunnan jäsenellä on yhtäläinen mahdollisuus osallistua siihen. Tarvittaessa meidän pitää myös puuttua talouseliitin väärinkäytöksiin. Pystymme siihen, koska meitä on enemmän – ja mitä useampi liittyy meihin, sitä parempi.

Demokratia on sana, joka pitää vallata takaisin. Valtaeliitti on väärinkäyttänyt sitä niin pitkään, että se on menettänyt merkityksensä. Me uskomme vakaasti, että valta kuuluu kansalle, ja siksi me yritämme tehdä politiikkaa yhteiseksi hyväksi niin demokraattisesti kuin mahdollista ja niin, että päätöksiä ei vain sanella ylhäältä alas, vaan aloitteet voivat kulkea myös alhaalta ylös.

Munisipalismin solidaarisuusverkosto kasvaa päivä päivältä. Olen varma, että tämä kirja osaltaan lujittaa yhteishenkeä kansainvälisessä perheessämme ja auttaa meitä oppimaan toisiltamme. Yhdessä voimme laajentaa mahdollisuuksien horisonttia.

JÄLKISANAT:

Pelottomat kaupungit vuonna 2021

Kate Shea Baird ja Júlia Miralles de Imperial,
Barcelona En Comú, 2.6.2021.

Kun Barcelona En Comú kutsui aktivisteja ja järjestöjä Fearless Cities -konferenssiin Barcelonaan vuonna 2017, toivoimme, että tapahtumasta tulisi munisipalistisen liikkeen käännekohta. Kah- ta vuotta aikaisemmin liikkeemme oli saanut enemmistön Barcelonan kaupunginvaltuustoon. Voiton taustalla kaupunkilaisten kiukku. He olivat suuttuneita palvelujen heikennyksiin, korruptioon ja valtuutet- tuihin, joita kiinnostivat enemmän lobbarien ja sijoittajien edut kuin Barcelonan 73 kaupunginosan asukkaat.

Samanlaiset asukasliikkeet olivat menestyneet muissakin Espanjan kaupungeissa. Myös muista maista tuli viestejä munisipalistisilta liik- keiltä ja ihmisiltä, jotka halusivat testata munisipalistista mallia. Ha- lusimme kutsua tämän nousevan poliittisen liikkeen yhteen ja tehdä sen näkyväksi. Halusimme tavata, keskustella ja oppia toisiltamme, mutta myös nähdä, keitä me oikein olimme. Halusimme luoda meille

”Pelottomat kaupungit” on selvästi käsite, joka puhuttelee ihmisiä.

yhteisen identiteetin, sillä tieto siitä, että olemme osa isoa liikettä, antaa itseluottamusta ja rohkeutta.

Tapaaminen ja sen vaikutus ylittivät kaikki odotuksemme. Fearless Cities antoi munisipalismille sen nykyisen merkityksen, teki sen tunnetuksi ja yhdisti sen kannattajia. Nykyään Fearless Cities on eräänlainen synonyymi munisipalistiselle liikkeelle. Se on kunnia, jota emme osanneet odottaa.

”Pelottomat kaupungit” on selvästi käsite, joka puhuttelee ihmisiä. Uskomme, että se ei johdu vain siitä, että se kuvastaa rohkeaa, alhaalta ylös ponnistavaa kansanliikettä, vaan myös liikkeen vastakohdasta: pelokkaista valtioista. Munisipalismin voima filosofiana ja strategiaa syntyy siitä, että se haastaa autoritaarisen nationalismiin, joka elää yhteisöjen välisestä pelosta ja epäluulosta.

Maailma on muuttunut paljon sen jälkeen, kun tämä kirja kirjoitettiin loppuvuodesta 2017. Monella tavalla tuntuu kuin siitä olisi kulu-
nut ihmisikä. Siksi on paikallaan kertoa tämän käännöksen lukijoille, miten myöhemmät tapahtumat ovat vaikuttaneet munisipalistiseen liikkeeseen.⁴

99 prosentin ympäristöliike

Ensimmäinen ratkaiseva käänne Fearless Cities -tapaamisen jälkeen oli se, kun ruotsalainen teinityttö ei mennyt kukaan kouluun vaan Ruotsin valtiopäivätalon eteen osoittamaan mieltään ilmastonmuutosta

⁴ Teksti on kirjoitettu alun perin jälkisanoiksi Fearless Cities -opuksen ruotsinnokseen Orädda städer (Lode Press 2022)

vastaan. Elokuun 20. päivänä 2018 alkaneesta Greta Thunbergin koululakosta kasvoi maailmanlaajuinen nuorisoliike, joka vaatii toimintaa maapallon pelastamiseksi: Fridays for Future. Marraskuussa 2018 Sunrise-liike aloitti istumalakon Yhdysvaltojen kongressissa. Siihen osallistui muun muassa kongressin jäsen Alexandria Ocasio-Cortez. Samassa kuussa Extinction Rebellion⁵ järjesti ensimmäisen suoran toiminnan aktionsa sulkemalla viisi siltaa Lontoossa. Se oli alkua vielä suuremmille mielenilmauksille seuraavana keväänä.

Ilmastokriisi ei ollut uusi ilmiö. Murray Bookchin varoitti ihmisen aiheuttamasta ilmaston lämpenemisestä jo vuonna 1964. Uutta oli joukkoliike, joka nosti asian yleiseen tietoisuuteen. Vuonna 2018 ympäristöliikkeestä tuli valtavirtaa. Silloin alkoi hahmottua ympäristöliike, joka edustaa 99:ää prosenttia ihmiskunnasta.

Mitä tämä merkitsee munisipalismille? Ilmastoliike haastaa munisipalismin suuntaamaan paikallishallinnon ja paikallisyhteisöjen voiman kestävään siirtymään. Sillä voidaan edistää puhdasta energiaa, vähentää autoilua ja lisätä kestävää liikennettä, tukea lähituotantoa ja leikata ilmastopäästöjä. Samalla ilmastoliike asettaa kyseenlaiseksi sen, toimiiko edustuksellinen demokratia millään tasolla. Onhan vuosikymmenien aikana nähty, miten surkeasti poliittiset puolueet ovat hoitaneet ympäristökysymyksen, kun niiden kannustimena ovat 2–6 vuoden välein pidettävät vaalit.

Ilmastoliike vaatii suorempaa demokratiaa ja lisää vaikutusvaltaa kansalaisille. Siksi munisipalismin on sen luonnollinen liittolainen. Tätä liittoa meidän täytyy pyrkiä vahvistamaan tulevana ratkaisevana vuosina.

Munisipalismin Espanjassa

Vuoden 2019 toukokuussa Espanjassa pidettiin kuntavaalit. Tuolloin Espanjassa oli enemmän munisipalisteja kunnanvaltuustoissa kuin missään muualla maailmassa, vaikkakin monet munisipalistiset ryhmät olivat valtuustoissa vähemmistönä tai koalitioissa muiden ryhmien kanssa. Vaalitulokset olivat valtava pettymys.

Barcelonaa lukuun ottamatta munisipalistiset pormestarit menettivät kaikkialla paikkansa perinteisille vasemmisto- tai oikeistopuolueille. Tappion aiheuttama järkytys on niin suuri, että sen syitä on vieläkin

5 Suomessa liike käyttää nimeä Elokapina.

vaikeaa analysoida. On silti tärkeää tuoda esiin joitakin tekijöitä, joilla Espanjan munisipalismin häviötä on selitetty.

Osa tekijöistä on riippumattomia munisipalistisesta liikkeestä. Niistä suurin ja ilmeisin on valtamedian ja elinkeinoelämän hyökkäys liikettä kohtaan. Mediapommitusta kesti tauotta neljä vuotta. Se oli brutaali ja tarkkaan suunniteltu, ja siihen käytettiin paljon rahaa.

Mediat toistivat kahta tarinaa. Ensimmäinen kuului: ”he ovat samanlaisia kuin kaikki muutkin”. Munisipalististen poliitikkojen uskotavuus yritettiin tuhota syyttämällä heitä korruptiosta, sukulaisten suosimisesta ja kaksinaismoralismista. Vaikka syytökset olivat perättömiä, munisipalistien lupaukset tehdä toisenlaista politiikkaa kuin perinteiset puolueet joutuivat huonoon valoon, kun väitteitä toistettiin valtamedioissa ja sosiaalisessa mediassa.

Toinen tarina oli niin sanottu kulttuurisota. Sillä pyrittiin viemään ihmisten huomio pois siitä, mitä munisipalistit olivat saaneet aikaan muun muassa taloudessa, kaupunkisuunnittelussa ja sosiaalipolitiikassa. Sen sijaan media nosti esiin joidenkin henkilöiden kiistanalaisia tviittejä, muka vääränlaisia pukuja, joita heillä oli ollut joulukulkueissa, ja loukkaavaksi väitettyjä joulukoristeita. Räikein esimerkki oli Madridin kaupungin järjestämissä karnevaaleissa esiintyneiden nukketeatteritaiteilijoiden syyttäminen ”terrorismin ihannoimisesta”.

Tilanne oli munisipalisteille hyvin turhauttavaa. Keksittyjen kohu-uutisten keskellä oli vaikeaa saada omaa viestiään läpi, kun samaan aikaan media vaikenä munisipalististen ryhmien politiikasta ja tavoitteista.

Munisipalismin vastustajat käänsivät myös kiistan Katalonian itsehallinnosta munisipalisteja vastaan ja lietsoivat nationalistista identiteettipolitiikkaa heidän syrjäyttämisekseen. Erityisen räikeää tämä oli Barcelonassa. Barcelona En Comú sai kuulla olevansa sekä separatismin kannattaja että itsenäisyysliikkeen vastustaja. Rajun vastakkainasettelun keskellä Barcelona En Común sovitteleva asenne ja vetoamukset demokraattisen ratkaisun puolesta eivät juuri saaneet vastakaikua.

Kun Katalonia järjesti omin päin kansanäänestyksen itsenäisyydestä vuonna 2017, Espanjan hallitus lakkautti Katalonian alueellisen itsehallinnon ja suurin osa Katalonian ministereistä pidätettiin tai pakeni maasta. Katalonian asemasta tuli suurin poliittinen kysymys Espanjassa. Vuonna 2015 munisipalistit nosti valtaan luokkaristiriidasta kumpua-va poliittinen protesti: kansan suuttumus poliittista eliittiä kohtaan.

Vuonna 2019 kansallisuuskysymys valtasi koko politiikan ilmatilan ja sysäsi munisipalistit syrjään.

Toinen käänne tapahtui kesäkuussa 2018, kun korruptiosta syytetty oikeistolaisen Partido Popular -puolueen hallitus sai epäluottamuslauseen parlamentissa. Pääministeri Mariano Rajoyn ero ja sosiaalidemokraattisen PSOE-puolueen vähemmistöhallituksen valtaannousu olivat vasemmistolle sekä hyödyksi että haitaksi. Toisaalta se lievit- ti Katalonian kysymyksen aiheuttamia jännitteitä. Toisaalta se lisäsi PSOE:n uskottavuutta äänestäjien silmissä. Pääministeri Pedro Sanchez määräsi pikaisesti uudet parlamenttivaalit pidettäväksi huhtikuussa 2019. Vain kaksi kuukautta sen jälkeen järjestettiin kuntavaalit. Kuten oli odotettavissa, PSOE voitti myös kuntavaaleissa kaikkialla maassa.

Tilanne oli siis vaikea ja munisipalistisella liikkeellä oli paljon vastustajia. Mutta ilman muuta vuoden 2019 vaalitappio oli myös munisipalistien ja heidän liittolaistensa omaa syytä. Yksi tärkeä tekijä oli se, että konfluenssin periaatetta ei aina noudatettu.

Konfluenssin ajatuksena, sellaisena kuin sitä Barcelonassa toteutettiin, oli luoda uudenlainen poliittinen organisaatio, joka yhdistää siihen kuuluvat poliittiset puolueet mutta on niiden yläpuolella ja joka samalla kokoaa kriittisen massan ihmisiä puolueiden ulkopuolelta. Tällainenkaan malli ei ole immuuni sisäisten kuppikuntien ja jakolinjojen synnylle, mutta Barcelonassa sen avulla saatiin aikaan yhtenäinen valtuutettujen ja pormestarin tiimi, joka vastasi tekemisistään vain yhdelle poliittiselle organisaatiolle kaupunginvaltuuston ulkopuolella.

Tämä organisaatio eli Barcelona En Comú myös tuki kaupungin instituutioiden ulkopuolista poliittista toimintaa, kuten tapahtumia, kampanjoita ja koulutusta, koko vaalikauden ajan ja ennen muuta vuoden 2019 vaalikampanjan aikana. Tuki oli henkilöresursseja ja rahaa, joita hallinnoitiin ja jaettiin demokraattisesti.

Monissa muissa kaupungeissa munisipalistiset liikkeet jäivät pelkiksi vaaliliitoiksi. Esimerkiksi Ahora Madridista ei koskaan muodostunut yhdistävää poliittista foorumia kansalaisaktivismiin ja päätöksentekokoneiston välille.

Konfluenssin puutteesta seurasi kaksi merkittävää haittaa. Ensinnäkin monet tukijat, jotka olleet innokkaasti mukana munisipalististen liikkeiden vaalikampanjassa, jäivät vaalipäivän jälkeen yksin. Kun vaalit olivat ohi, he eivät tienneet, miten he olisivat voineet tukea liikettä tai

osallistua sen päätöksentekoon. Se luonnollisesti turhautti niitä, jotka olivat odottaneet liikkeen demokratisoivan ja uudistavan puoluepolitiikkaa. Toiseksi, kun yhdistävä organisaatio puuttui, liikkeen sisällä syntyi kuppikuntia poliittisten kysymysten ympärille ja kilpailevat ryhmittymät ja puolueet pyrkivät erottautumaan toisistaan.

Usein konfluenssin toteuttamista haittasivat valtakunnallisten puolueiden, myös vasemmistolaisen Podemosin, toimet. Podemosin suhtautuminen paikallisiin konfluenssipyrkimyksiin oli kaksijakoinen ja joskus jopa vihamielinen. Räikeimmin Podemosin asenne näkyi Zaragozassa. Siellä Podemos asetti vuoden 2019 vaaleissa oman vastaehdokkaan pormestari Pedro Santiestevelle, joka oli ehdolla jatkokaudelle munisipalistisen Zaragoza En Comúnin listalla. Podemosin ratkaisu tuhosi mielikuvan yhtenäisestä liikkeestä ja hajotti liittouman, joka oli voittanut vaalit vuonna 2015. Lopulta Podemos sai vaaleissa kaksi kaupunginvaltuutettua.

Jälkikäteen on keskusteltu paljon siitä, oliko osallistuminen alueellisiin ja valtakunnallisiin vaaleihin hyvä vai huono ratkaisu munisipalistisen liikkeen paikallisen kannatuksen kannalta. Barcelona En Comú ei osallistunut Katalonian aluevaaleihin, jotka järjestettiin pikaisesti syyskuussa 2015 vain kolme kuukautta kuntavaalien jälkeen. Sen sijaan Barcelona En Comú oli mukana En Comú Podem -liittoumassa Espanjan parlamenttivaaleissa, jotka järjestettiin saman vuoden joulukuussa.

En Comú Podem sai eniten ääniä Kataloniassa. Se oli kuitenkin pikemminkin koalitio kuin konfluenssi eikä sillä ollut omaa erillistä puolueorganisaatiota. Toisaalta Barcelona En Comú vastasi 25 prosentista sen rahoituksesta, minkä ansiosta En Comú Podemilla oli vahvin rahoitus kaikista paikallispuolueista. Myöhemmin perustettiin Catalunya En Comú, jonka piti olla ikään kuin Barcelona En Común vastine koko Katalonian tasolla. Sen menestys aluevaaleissa vuosina 2017 ja 2021 oli heikko. Katalonian Podemos-puolue ei ole mukana Catalunya En Comússa.

Galiciassa tulos oli vielä huonompi. Kun Galician alueellinen munisipalistinen liittouma En Marea perustettiin vuonna 2015, mukaan tulivat kaikki merkittävät munisipalistiset liikkeet ja myös vasemmistolaiset ja vihreät puolueet, kuten Podemos, Izquierda Unida, Equo, Anova ja Espazo Ecosocialista Galego. En Marea sai vuoden 2015 parlamenttivaaleissa toiseksi eniten ääniä Galiciassa.

Kun vaalit uusittiin vuonna 2016, Podemos irtautui liittoumasta. Vuonna 2018 lähtivät myös munisipalistit. Syynä oli riitely En Marean järjestörakenneesta ja poliittisesta suunnasta. Syyskuussa 2020 En Marea ilmoitti lopettavansa toimintansa saatuaan saman vuoden kesäkuun vaaleissa alle prosentin äänistä.

Arvostelijoiden mielestä kaikki se energia, joka kului yrityksiin monistaa munisipalistinen malli alueelliselle tasolle, olisi pitänyt käyttää munisipalistisen yhteistyöverkoston vahvistamiseen. Toisaalta on esitetty, että koska liikkeen vastustajatkin toimivat monilla tasoilla, oli välttämätöntä yrittää vaikuttaa myös alueellisella tasolla, missä tehdään strategisesti tärkeitä päätöksiä muun muassa asuntopolitiikasta, terveydenhuollosta, koulutuksesta.

Siinä missä näkemykset menevät ristiin siitä, kannattaako munisipalistien osallistua muihin kuin kuntavaaleihin, lähes kaikki ovat yhtä mieltä siitä, että Espanjassa munisipalistisen verkoston rakentaminen laiminlyötiin. Syyskuussa 2015 Barcelonassa järjestetyssä Cities of Change -tapaamisessa tunnelma on vielä innostunut. Vasta valitut munisipalistiset pormestarit visioivat uutta Espanjaa ja tuomitsivat leikkauspolitiikan, korruption ja Euroopan epäinhimillisen maahanmuuttopolitiikan. Cities of Change -verkostosta kaavailtiin epävirallista oppositiota Espanjan silloiselle konservatiivihallitukselle ja kokomädännäiselle järjestelmälle.

Arkinen työ kaupunkien hallinnossa kulutti kuitenkin niin paljon aikaa ja energiaa, että kuntarajat ylittävien poliittisten strategioiden laatimiseen ei jäänyt voimavaroja. Lisäksi paikalliset liittoumat ovat niin erilaisia eri paikkakunnilla, että aina ei ollut helppoa löytää oikeita keskustelukumppaneita. Lopputuloksena oli, että yhteistoiminta jäi viralliselle tasolle. Pormestarit antoivat yhteisiä lausuntoja, mutta hallintokoneiston ulkopuolella poliittista yhteistyötä eri kaupunkien munisipalististen liikkeiden välille ei juuri syntynyt.

Munisipalisismi muualla maailmassa

Vaikka Espanjassa munisipalisismi on kokenut vastoinkäymisiä, muualla se on ollut myötätulessa. Esimerkiksi Britanniassa paikallistalouden niin sanottu Prestonin malli on herättänyt paljon mielenkiintoa. Samalla 1980-luvulla tehtyjä kunnallisen sosialismin kokeiluja on alettu

tarkastella entistä positiivisemmin. Myös kansainvälinen munisipalisti-nen liike tunnetaan yhä paremmin. Paikallistasolta nousevat strategiat ovatkin yhä keskeisemmässä asemassa, kun keskustellaan Britannian vasemmiston tulevaisuudesta Corbynin jälkeen.

Ranskassa kevään 2020 paikallisvaaleihin osallistui yli 400 paikallista liikettä tai valitsijayhdistystä. Niistä 66 sai edustajiaan läpi valtuustoihin. Grenoblessa munisipalistit säilyttivät pormestarin paikan, ja Marseille, Lyon, Nantes ja Renne – vain muutamia mainitakseni – saivat ensimmäistä kertaa historiassa munisipalistisen pormestarin.

Yhdysvalloissa poliisin väkivalta ja rasismi nostattivat Black Lives Matter -liikkeen, joka muun muassa vaati kaupunginvaltuustoja hajottamaan paikallisen poliisin. Minneapolisissa, jossa poliisi murhasi George Floydin toukokuussa 2020, mielenosoitusten paine sai kaupunginvaltuuston hyväksymään sääntömuutoksen, että paikallinen poliisi voidaan korvata niin sanotulla väkivallan ehkäisyn ja yhteisöturvallisuuden laitoksella, jossa voi toimia poliiseja, mutta myös muita. (Kun sääntömuutoksesta järjestettiin kansanäänestys marraskuussa 2021, 56 prosenttia äänestäjistä vastusti muutosta ja 44 prosenttia kannatti sitä.) Poliisin käyttäytyminen vaikuttaa olevan keskeinen paikallisen järjestäytymisen motiivi kaikkialla Yhdysvalloissa.

Koronapandemian haaste

Lopuksi muutama sana koronasta. Pandemia teki näkyväksi monta sellaista huolenaihetta ja tarvetta, joita munisipalistinen liike on korostanut. Se osoitti, miten riippuvaisia olemme toisistamme ja luonnosta, miten tärkeitä ovat sekä ammattimainen terveydenhuolto että kotien hoivatyö ja miten suuri vaikutus on arkielämän pienillä yksityiskohdilla. Paikallistason liikkeet, jotka ovat omistautuneet asuinympäristöstään huolehtimiselle, olivat pandemian aikana tärkeämpiä kuin koskaan.

Toisaalta korona ja sen taltuttamiseksi tarvittavat keinot uhkasivat tuhota koko munisipalistisen liikkeen. Munisipalisismi perustuu ihmisten fyysiseen kohtaamiseen heidän omassa asuinympäristössään. Sen muutosvoima syntyy yksilöiden ja yhteisöjen kokoontumisista. Kun tapaamme toisiamme, näemme, että meidän ongelmamme eivät ole yksittäisten yksilöiden huolia vaan yhteisiä ongelmia. Yhdessä voimme tunnistaa vastustajamme ja löytää yhteisiä ratkaisuja. Yhdessä

meissä on voimaa. Kun ymmärrämme sen, voimme mennä puhumaan naapureillemme, kuunnella heitä, kertoa tavoitteistamme ja kutsua heidät mukaan toimintaan. Jos emme voi toimia yhdessä, munisipalismi kuihtuu.

Liikkeen toipuminen pandemiasta riippuu siitä, miten nopeasti pääsemme tapaamaan entistä enemmän ihmisiä kasvotusten. Joka kerta, kun keskustelemme naapuriemme kanssa, epäoikeudenmukaisuuden muuri murenee. Joka kerta, kun teemme päätöksen yhdessä, otamme askeleen kohti vapautta. Onneksi myös ruohonjuuritason voima on tarttuvaa.

Munisipalistinen maailmankartta

Seuraavassa on lueteltu munisipalistisia liikkeitä eri maista. Mukaan on otettu liikkeitä, jotka toimivat yhteistyössä Barcelona En Común kanssa. Kuvaukset pohjautuvat pääosin liikkeiden omiin esittelyihin.⁶

Ahora Madrid *"Madrid nyt"*

Madrid, Espanja

Ahora Madrid oli kansalaisliike, joka perustettiin Madridissa maaliskuussa 2015. Se syntyi, koska ihmiset halusivat nousta vastustamaan epäkohtia ja luoda mielikuvituksellaan ja joukkovoimallaan niiden tilalle jotakin parempaa. Liikkeen tavoitteena oli luoda kaupungin asukkaiden arvoisia vaihtoehtoja. Madridilaiset olivat osoittaneet, että he ovat poliittisten puolueiden yläpuolella ja pystyvät itse ratkaisemaan kaupungin poliittiset ongelmat, joihin vanha järjestelmä ei halunnut puuttua.

⁶ Kirjan espanjankielisessä painoksessa vuodelta 2016 mainitaan 50 liikettä 19 maasta. Kaikki niistä eivät kuitenkaan ole enää toiminnassa.

Ennen vuoden 2015 vaaleja Madridia oli yli 20 vuoden ajan hallinnut konservatiivinen Partido Popular -puolue. Kaupunkilaiset halusivat muutosta ja kaupungilleen uuden johdon, joka olisi rehellisempi, toiminnaltaan läpinäkyvämpi, demokraattisempi ja osallistavampi. Asukkaat halusivat päättäjiä, jotka katsovat tulevaisuuteen, jotka etsivät ratkaisuja kaupungin moniin sosiaalisiin ongelmiin ja jotka tarttuvat haasteisiin päättäväisesti ja realistisin ottein.

Ahora Madrid syntyi, kun Ganemos Madrid (Voittakaamme Madrid) ja vasemmistolainen Podemos-puolue yhdistivät voimansa vuoden 2015 kuntavaaleihin. Ganemos Madrid oli demokraattista munisipalismia edustava liike, johon kuului ihmisiä monista eri kansalaisjärjestöistä, yhteisöistä ja poliittisista puolueista. Ahora Madridin vaaliohjelman laatimiseen saivat osallistua kaikki kaupunkilaiset.

Ahora Madrid sai vaaleissa 20 kaupunginvaltuutettua, ja siitä tuli kaupunginvaltuuston toiseksi suurin ryhmä. Se hallitsi Madridia sosiaalidemokraattisen PSOE-puolueen tuella vuoteen 2019. Pormestarina oli Ahora Madridin Manuela Carmena.

Ahora Madrid ei osallistunut vuoden 2019 kuntavaaleihin. Monet sen aktiiveista osallistuivat vaaleissa Más Madrid (Enemmän Madridia) -liikkeen kampanjaan.

Autrement pour Saillans *”Toisella tavalla Saillansin puolesta”*

Saillans, Ranska

Saillans on 1 250 asukkaan kylä Kaakkois-Ranskassa. Vuoden 2014 kuntavaaleja varten joukko kylän tulevaisuudesta huolestuneita asukkaita perusti liikkeen nimeltä Autrement pour Saillans (Toisella tavalla Saillansin puolesta). Se otti tavoitteekseen uudenlaisen kollegiaalisen ja osallistavan hallintomallin. Sen vaalilause oli ”Ei ohjelmaa, ei ehdokkaita. Äänestä itseäsi”. Liike sai 12 kunnanvaltuuston 15 paikasta. Äänestysprosentti oli ennätyksellisen korkea: 80 prosenttia.

Liikkeen valtuutettujen johdolla kunnanhallinnon hierarkkisuutta vähennettiin, valtaa jaettiin ja päätöksenteko uudistettiin kollektiiviseksi. Uudistus sisälsi seuraavat pääkohdat:

- » Valta ja palkkiot jaettiin kaikkien kunnanvaltuutettujen, myös opposition edustajien, kesken. Näin haluttiin saada kaikki mukaan toimintaan ja antaa kaikille tunnustusta heidän työstään.
- » Valtuutetut toimivat 2–3 hengen ryhmissä, jotka tekivät päätökset yhdessä ja jakoivat vastuun.
- » Perinteinen kunnanvaltuuston kokous korvattiin julkisella kokouksella, joka pidettiin kahden viikon välein. Siitä tuli kylän keskeinen päätöksentekofoorumi.

Saillansin asukkaille luotiin kaksi uutta tapaa osallistua paikallispolitiikkaan:

- » Seitsemän työryhmää, joita johti kunnanvaltuutetuista koottu 2–3 hengen puheenjohtajisto. Kullakin työryhmällä oli oma aihealueensa, ja ryhmät olivat avoimia kaikille kiinnostuneille asukkaille. Työryhmissä päätettiin keskeiset poliittiset linjat aihealueen kysymyksistä ja niihin liittyvät toimenpiteet.
- » Projektikohtaiset toimintaryhmät. Toimintaryhmien tehtävänä oli valmistella, seurata ja toteuttaa työryhmien päätöksiä. Jokaisessa toimintaryhmässä oli vähintään yksi valtuutettu ja joukko asukkaita. Ryhmän toiminta-aika riippui sen tehtävin kestosta.

Ensimmäisen vuonna vaalien jälkeen työryhmiin ja toimintaryhmiin osallistui 230 kuntalaista eli 24 prosenttia aikuisikäisistä asukkaista.

Vuoden 2020 vaaleissa liike oli mukana nimellä ”S’engager ensemble pour Saillans” (Yhdessä toimintaan Saillansin puolesta).

Bancada Ativista *”Aktivistipenkki”*

São Paulo, Brasilia

Bancada Ativista on São Paulon kaupungissa ja maakunnassa toimiva kansalaisliike, jolla on monia sosiaalisia, taloudellisia, poliittisia ja ympäristönsuojelullisia tavoitteita. Se pyrkii tukemaan paikallisten

aktivistien pääsyä päättäviin elimiin kaikilla poliittisilla tasoilla Brasiiliassa. Liikkeen tavoitteena on palauttaa kansalaisten luottamus politiikkaan. Se pyrkii tavoitteeseensa valtaamalla katuja, toreja ja poliittisia instituutioita.

Bancada Ativista syntyi vuoden 2016 kuntavaalien yhteydessä. Se pyrkii tekemään ihmisläheistä politiikkaa, joka keskittyy konkreettisiin ihmisen elämään vaikuttaviin kysymyksiin. Liikkeen toiminta perustuu tekemällä oppimiseen. Liike tukee erityisesti sellaisista ryhmistä tulevia ehdokkaita, joilla ei ole ollut edustajia poliittisissa elimissä. Ehdokkaiden tulee jakaa liikkeen maailmankuvan ja poliittiset tavoitteet.

Bancada Ativista pyrkii aktivoimaan asukkaita politiikkaan tietoon perustuvalla vaalikampanjoinnilla ja välttämään perinteisen puoluepolitiikan korruptoituneet käytännöt. Sen perusperiaatteita ovat ihmisoikeuksien puolustaminen ja sosiaalisen ja taloudellisen eriarvoisuuden vastustaminen. Tavoitteena on yhteisöllinen, moninainen ja inhimillinen kaupunki, joka huolehtii asukkaistaan ja julkisista tiloistaan. Bancada Ativistan toiminta perustuu avoimuuteen, päätöksenteon läpinäkyvyyteen ja asukkaiden osallisuuteen.

Barcelona En Comú *”Barcelona yhdessä”*

barcelonaencomu.cat Barcelona, Katalonia/Espanja

Barcelona En Comú on munisipalistinen liike, jonka perusti kesäkuussa 2014 joukko kansalaisjärjestöjen aktiiveja. Sen poliittinen ohjelma laadittiin yhdessä asukkaiden kanssa. Keskeisiä tavoitteita oli radikaali demokratia, häätöjen lopettaminen, turistifikaation vastustaminen, kaupungin vesilaitoksen palauttaminen kunnan haltuun ja kaupunginosien taloudellisen eriytyneisyyden vähentäminen. Liike voitti kuntavaalit toukokuussa 2015 ja asetti Barcelonan pormestariksi entisen asuntoaktivistin Ada Colaun.

Barcelona En Comú kokoaa yhteen tavallisia asukkaita ja eri poliittisten ryhmien ja puolueiden aktiiveja, jotka panevat yhteiset tavoitteet puolueiden edun edelle. Barcelona En Común periaatteena on, että sen aktivistit osallistuvat toimintaan yksilöinä eivätkä taustajärjestöjensä edustajina.

Barcelona En Comú toiminta perustuu yhdessä tekemiseen ja yhdessä oppimiseen eikä niinkään abstrakteihin teorioihin yhteiskunnan muuttamisesta. Se pyrkii pienten voittojen avulla osoittamaan, että muutos on mahdollinen, ja siten saamaan lisää ihmisiä mukaan tavoittelemaan suurempaa muutosta. Ensitöikseen Barcelona En Comú joukkoisti omien kaupunginvaltuutettujensa eettisten ohjeiden laatimisen. Ohjeissa rajataan valtuutettujen toimikausien lukumäärä kahteen, säädetään katto heidän palkkioilleen ja määrätään tiukat läpinäkyvyyssäännöt.

Feminismi on keskeinen osa Barcelona En Común munisipalismia. Liikkeen säännöt määräävät, että sen ehdokkaissa ja edustajissa eri elimissä tulee olla yhtä paljon miehiä ja naisia. Myös kokousten puheajan jakautumista sukupuolittain seurataan. Feministinen näkökulma ilmenee myös politiikan teon arvoissa ja käytännöissä. Niissä korostetaan pyrkimystä yksimielisyyteen, empatiaa, yhteistyötä, ei-akateemista asiantuntijuutta, kollektiivista johtamista ja hoivatyön merkitystä.

Beirut Madinati

“Beirut – minun kaupunkini”

beirutmadinati.com Beirut, Libanon

Beirut Madinati on poliittinen liike, jonka perustivat beirutilaiset aktivistit ja asiantuntijat voidakseen yhdessä toimia kaupunkinsa hyväksi. Vuoden 2014 kuntavaaleissa Beirut Madinati sai 40 prosenttia äänistä, vaikka kaikki perinteiset puolueet olivat vaaliliitossa yhteisellä ehdokaslistalla.

Beirut Madinatın aktiiveja yhdistää se, että he haluavat tehdä Beirutista paremman kaupungin. He haluavat kunnostaa julkisia tiloja, rakentaa lisää kohtuuhintaisia asuntoja ja parantaa liikenneyhteyksiä, ilmanlaatua, jätehuoltoa, peruspalveluja ja hallintoa.

Beirut Madinati haluaa olla paikallisiin asioihin keskittyvä vaihtoehto ehdaskatseiselle politiikalle ja oman edun tavoittelulle. Se on sitoutunut avoimuuteen ja osallistavaan demokratiaan, ja sen keskeisiä arvoja ovat päätöksenteon läpinäkyvyys, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Sille on tärkeää turvata ihmisten taloudelliset ja poliittiset oikeudet. Se pyrkii myös suojelemaan Beirutin kulttuuriperintöä ja luontoa.

Beirut Madinati -liikkeen poliittinen kokoontuminen Beirutin Marttyyrien aukiolla.

Lähde: Nadim Kobeissi, [Wikimedia Commons](#). Lisenssi: CC BY-SA 4.0.

Beirut Madinatissa on kolme keskeistä työryhmää:

- » **Vaihtoehtoinen kunta** -työryhmä kokoaa liikkeen jäseniä ja kannattajia pohtimaan ja visioimaan parempaa Beirutia. Työryhmän työn pohjalta laaditaan liikkeen kaupunkipoliittinen ohjelma.
- » **Vaalityöryhmä** pyrkii liikkeen vaalimenestyksen turvin vaikuttamaan kaupungin resurssien jakamiseen niin, että asukkaiden tarpeet huomioidaan ja asukkaita kannustetaan osallistumaan paikallispoliitiikkaan.
- » **Korttelityöryhmä** kokoaa eri asuinalueille paikallisista asukkaista ja yrittäjistä koostuvia ryhmiä, jotka tuovat esiin alueiden ongelmia ja asukkaiden tavoitteita.

Buongiorno Livorno

"Hyvää huomenta, Livorno!"

buongiornolivorno.it Livorno, Italia

Buongiorno Livorno on perinteisistä poliittisista puolueista riippumaton antirasistinen ja antifasistinen liike, joka perustettiin marraskuussa 2013. Sen perustajat olivat työläisiä, epävarmoissa työsuhteissa olevia, työttömiä, opiskelijoita ja aktivisteja, jotka olivat mukana asukasyhdistyksissä, ympäristöliikkeessä ja häättöjä vastustavissa kansanliikkeissä.

Liikkeen ydintä on kollektiivisuus. Sen motto on: "Hyvä päivä syntyy hyvästä keskustelusta". Päätökset tehdään aina yhdessä.

Buongiorno Livorno osallistui vuoden 2014 kuntavaaleihin, jotka järjestettiin samanaikaisesti europarlamenttivaalien kanssa. Menestys oli yllätys myös liikkeen jäsenille. Buongiorno Livorno sai kaupungin kolmanneksi suurimman äänimäärän. Sen edelle nousi vain kaksi suurta valtakunnallista puoluetta.

Buongiorno Livornolle keskeistä on vastustaa häättöjä. Asunnon menettäminen johtaa usein työttömyyteen tai turvattomiin työsuhteisiin. Tärkeitä kysymyksiä ovat olleet myös muun muassa ympäristö, erityisesti meriluonnon ja rannikon suojelu, Livornon kulttuuriperinnön vaaliminen ja terveydenhuoltoon, koulutukseen ja muihin julkisiin palveluihin kohdistuvien leikkausten vastustaminen.

Buongiorno Livorno oli mukana myös korjaamassa ympäristötuhoja syyskuussa 2017, kun Livornoa ja sen ympäristöä koetelleissa ankarissa tulvissa kuoli kahdeksan ihmistä. Tulvissa myös tuhoutui teitä ja rakennuksia.

Buongiorno Livorno haluaa myös tukea paikallisia arvoja kunnioittavaa elinkeinoelämää, suojella kaupungin luontoa, historiallisia rakennuksia, kulttuuria ja yhteisiä resursseja. Lisäksi liikkeen tavoitteena on vahvistaa osallistavaa demokratiaa ja saada asukkaat johtamaan kaupungin päätöksentekoa.

Cambiamo Messina dal Basso

”Muutetaan Messina alhaalta käsin”

Messina, Italia

Cambiamo Messina dal Basso on itseorganisoituva kansanliike Messinassa Sisiliassa. Siihen kuuluu tavallisia kaupunkilaisia, yhdistyksiä, vasemmistopuolueita ja kansalaisjärjestöjä. Liikkeen logossa on sateenkaari symboloimassa sen jäsenten erilaisia taustoja.

Liikkeen keskeisiä tavoitteita on ollut saada kaupungin ranta-alue kunnostetuksi, turvata asukkaiden yhdenvertaiset oikeudet, puolustaa julkisia palveluja ja omaisuutta, kannustaa asukkaita osallistumaan poliittiseen päätöksentekoon ja elävöittää kaupungin kulttuurielämää.

Liike osallistui ensimmäistä kertaa kuntavaaleihin kesäkuussa 2013. Se menestyi hyvin, ja Messinasta tuli Italian ensimmäinen suuri kaupunki, jossa oli munisipalistisen liikkeen edustaja pormestarina.

Vaalivoiton jälkeen liike laati tavoiteohjelman, jossa määritettiin liikkeen arvot, päämäärät ja järjestö rakenne. Kaikkien jäsenten tulee sitoutua tavoiteohjelmaan.

Cambiamo Messina dal Basso kokoontuu viikoittain keskustelemaan poliittisista kysymyksistä. Viikkokokouksilla on myös päätösvaltaa. Liike pitää yhteyttä kunnan hallintoon, mutta pormestarilla, kaupunginvaltuustossa, kunnan virkakoneistolla ja kansanliikkeellä on omat erilliset roolinsa.

Cambiamo Messina dal Basso edistää yhteistyötä alueellisten järjestöjen ja asukkaiden kanssa ja kannustaa kaikkia asukkaita osallistumaan poliittisista näkökannoista riippumatta.

Cambiamo Messina dal Basson edustaja Renato Accorinti oli pormestarina kaksi kautta vuosina 2013–2018.

Cidadãos Por Lisboa *”Asukkaat Lissabonin puolesta”*

cidadaosporlisboa.pt Lissabon, Portugal

Cidadãos Por Lisboa (CPL) on vuonna 2007 perustettu keskusta-vasemmistolainen liike, joka kokoaa yhteen tavallisia kaupunkilaisia ja eri kansalaisjärjestöjen jäseniä rakentamaan Lissabonista kaikkien kaupunkia. Liike haluaa tehdä Lissabonista avoimen, osallistavan ja asukasystävällisen hyvän hallinnon kaupungin. Vuoden 2007 kunta-vaaleissa Cidadãos Por Lisboa sai kaksi kaupunginvaltuutettua.

Vaalien jälkeen näytti siltä, että oikeisto oli saamassa valta-aseman. Koska kaupungin vaalimääräykset kielsivät poliittisten puolueiden ja kansalaisjärjestöjen liittoumat, Cidadãos Por Lisboa solmi yhteistyösopimuksen sosialistipuolueen kanssa. Yhteistyö avasi liikkeelle mahdollisuuden osallistua puolueen toimintaan ja päinvastoin. Cidadãos Por Lisboa ja sosialistipuolue sopivat yhteisistä poliittisista tavoitteista, mutta molemmat pysyivät itsenäisinä järjestöinä.

Cidadãos Por Lisboa uskoo, että kaupungit voivat menestyä vain, jos asukkaiden mielipiteitä kunnioitetaan ja kaupungit tekevät yhteistyötä omassa maassa, Euroopassa ja maailmassa. Liikkeellä on viisi keskeistä teemaa: asuntokysymys, terveydenhuolto, sosiaaliset oikeudet, koulutus ja liikenne. Liikkeen toiminnan perusarvoja ovat vastuunkanto, päätöksenteon läpinäkyvyys ja asukkaiden osallisuus. Tärkeää on myös Lissabonin ainutlaatuisuuden vaaliminen ja kaikkien asukkaiden huomioiminen.

Cidadãos Por Lisboa ja sosialistipuolue jatkoivat yhteistyösopimustaan vuosina 2013 ja 2017. Sopimuksen mukaisesti liike sai sosiaalisten oikeuksien apulaispormestarin paikan (João Afonso, 2013–2017), asuntoasioiden ja paikalliskehityksen apulaispormestarin paikan (Paula Marqués, 2013–2017 ja 2017–2021) ja rahoitusta, henkilöstöasioista ja tietojärjestelmistä vastaavan apulaispormestarin paikan (João Paulo Saraiva, 2013–2017 ja 2017–2021).

**Myös liikkeen pormestariehdokas
ja ehdokkaat kaupunginvaltuustoon
ja kaupunginosavaltuustoihin nimitettiin
kaikille avoimien esivaalien tulosten
mukaan.**

Ciudad Futura

“Tulevaisuuden kaupunki”

ciudadfutura.com.ar Rosario, Argentiina

Ciudad Futura on autonominen poliittinen liike, joka syntyi kahden kansalaisjärjestön, Girosin ja Kesäkuun 26. päivän liikkeen, yhdistymisestä. Molemmat järjestöt olivat toimineet itsenäisesti yli kymmenen vuotta. Ciudad Futurassa järjestöt yhdistivät taistelunsa asuntokeinoittelua, huumekauppaa ja väkivaltaa vastaan. Järjestö haluaa myös turvata pienviljelijöiden aseman ja varmistaa, että oikeuslaitos toimii niin kuin sen pitää.

Ciudad Futura tekee ennakoivaa politiikkaa. Se tarkoittaa poliittista toimintaa, jossa toiminnan tavat ennakoivat sitä tulevaisuutta, joka politiikalla halutaan rakentaa. Ciudad Futura pyrkii rakentamaan tiloja ja sosiaalisen hallinnon muotoja, jotka osoittavat, mitä sen ajama muutos voi käytännössä tarkoittaa. Liike on perustanut muun muassa kaksi koulua, päiväkodin, kulttuurikeskuksen, maitotilan, meijerin ja kuluttajaosuuskunnan.

Ciudad Futura on rakenteeltaan pikemminkin liike kuin poliittinen puolue. Sen päämääränä on luoda uudenlaista poliittista keskustelua ja näyttää, että asiat voi tehdä uudella tavalla. Liike pyrkii myös vahvistamaan naisten asemaa politiikassa ja rakentamaan uudenlaisen poliittisen voiman, joka perustuu tavallisten ihmisen voimaan.

Giros ja Kesäkuun 26. päivän liike yhdistyivät Ciudad Futuraksi vuonna 2012. Tavoitteena oli luoda väline, jolla ne voisivat viedä paikallistason kamppailunsa virallisiin päätöksentekoeleimiin. Vuoden 2015 kuntavaaleissa Ciudad Futura sai 16 prosenttia äänistä, ja siitä tuli kaupungin kolmanneksi suurin poliittinen voima.

Coalizione Civica per Bologna **"Asukkaiden liittouma Bolognan puolesta"**

coalizionecivica.it Bologna, Italia

Coalizione Civica on munisipalistinen liike, joka perustettiin kesällä 2015 kesäkuun 2016 kuntavaaleja silmällä pitäen. Sen perusti joukko aktivisteja, jotka halusivat tarjota uudenlaisen vasemmistolaisen vaihtoehdon Bolognan johtoon.

Coalizione Civican vaaliohjelma laadittiin osallistuvan demokratian periaatteiden mukaisesti. Myös liikkeen pormestariehdokas ja ehdokkaat kaupunginvaltuustoon ja kaupunginosavaltuustoihin nimitettiin kaikille avoimien esivaalien tulosten mukaan. Vuoden 2016 vaaleissa liike sai koko Bolognassa reilut 8 prosenttia äänistä, joissakin kaupunginosissa 14 prosenttia. Äänimäärä riitti kahteen edustajaan kaupunginvaltuustossa ja neljään paikkaan kaupunginosavaltuustoissa.

Coalizione Civica pyrkii politiikallaan ajamaan väestön 99 prosentin etuja ja yhdistämään kaupungin asukkaat. Sen keskeisiä teemoja ovat koulutus, julkiset tilat, liikkumisen vapaus ja asukkaiden oikeus kaupunkiin, kaikkien ihmisten tasa-arvo ja osallistuminen, kestävä liikkuminen ja ympäristökysymykset, hyvinvointi, oikeus asuntoon, munisipalistiset käytännöt ja työntekijöiden oikeudet.

Kaikissa liikkeen päättävissä elimissä on yhtä paljon miehiä ja naisia. Puheenjohtajia on kaksi: mies ja nainen.

Coalizione Civica per Padova **"Asukkaiden liittouma Padovan puolesta"**

coalizionecivicapadova.it Padova, Italia

Padova on tullut tunnetuksi kulttuuristaan, solidaarisuudestaan, vapaaehtoistyöstään ja positiivisesta ilmapiiristään – ja kaupungin johdosta, joka kieltäytyy vuoropuhelusta, salailee päätöksiään ja pilaa kaupunkilaisten elämänlaadun. Coalizione Civica on avoin autonominen liike, jonka tavoitteena on koota asukkaat ja kaupungin sosiaalinen, taloudellinen ja poliittinen voima rakentamaan uutta vaihtoehtoista politiikkaa.

Coalizione Civican päätavoitteet kirjattiin lokakuussa 2016 julkaistuun julistukseen, jonka allekirjoitti yli 2 000 kaupunkilaista. Julistuksen mukaan liike haluaa edistää kulttuurillista, taloudellista ja sosiaalista kehitystä, suojella ympäristöä ja ihmisiä, tehdä päätöksenteosta läpinäkyvää ja kannustaa asukkaita osallistumaan demokratiaan.

Coalizione Civican ylin päättävä elin on yleiskokous. Siihen voivat osallistua kaikki kaupunkilaiset, jotka haluavat olla mukana muuttamassa Padovaa.

Coalizione Civican kautta jokainen kaupunkilainen voi ehdottaa aloitteita kaupunginvaltuustolle tai osallistua aloitteiden muokkaamiseen. Coalizione Civican toiminta perustuu työryhmiin, joissa jäsenet antavat osaamisensa ja tietämyksensä yhteiseksi hyväksi. Muun muassa liikkeen ohjelma on syntynyt työryhmissä.

Taktiikka tehoi. Coalizione Civica nousi Padovan johtoon. Siitä tuli uuden enemmistöryhmittymän suurin puolue.

Coalizione Civican tavoitteena on vahvistaa asukkaiden osallisuutta ja muuttua itse ikään kuin poliittiseksi työpajaksi, jonka kautta aktiiviset asukkaat muuttavat kaupungin hallintoa alhaalta ylöspäin. Erityistä huomiota liike haluaa kiinnittää kaupungin laita-alueisiin ja lähiöihin, joissa sosiaaliset ongelmat ovat pahimmat.

Compostela Aberta *”Avoin Compostela”*

compostelaaberta.org Santiago de Compostela, Espanja

Compostela Aberta on Santiago de Compostelan asukkaiden kollektiivinen hanke, joka kokoaa yhteen poliittisesti ja yhteiskunnallisesti tiedostavia ja sitoutuneita ihmisiä. Sen perustajat halusivat palauttaa kaupungin asukkaiden hallintaan ja lopettaa sitä hallinneen oikeistolaisen Partido Popular -puolueen korruptoituneet käytännöt. Kaksi Partido Popularin pormestaria oli joutunut eroamaan juridisista syistä, ja heidän seuraajansakin valintamenettely oli kyseenalainen.

Compostela Aberta pyrkii tarjoamaan foorumin, jossa yhteiskunnallisesti aktiiviset ja poliittisesti kokeneet ihmiset voivat toimia yhdessä. Se on vasemmistolaisesti ajattelevien kaupunkilaisten ja poliittisesti järjestäytyneen vasemmiston yhteinen projekti, jonka politiikan kes-

kiössä ovat ihmiset. Kaikki päätökset tehdään yhdessä ja läpinäkyvästi.

Kaikki päätökset tehdään yleiskokouksissa. Poliittisen ohjelman valmistelusta vastaavat työryhmät, joilla on kullakin oma aihealueensa. Työryhmiin voi osallistua kuka tahansa, ja niiden tarkoituksena on toimia keskustelufoorumeina, joissa tuodaan esille ja käsitellään asukkailta tulleita ajatuksia ja ehdotuksia.

Compostela Aberta on feministinen liike ja noudattaa sukupuolten tasa-arvoa sekä valitessaan edustajiaan eri elimiin että muussa toiminnassaan ja politiikassaan. Compostela Aberta on myös ekososiaalinen liike, mikä tarkoittaa sitä, että se ei vain aja ympäristönsuojelua, vaan myös julkisten resurssien tehokasta hallintoa ja politiikkaa, joka hyödyttää koko yhteiskuntaa.

Comú de Lleida *”Lleida yhdessä”*

comudelleida.cat Lleida, Katalonia/Espanja

Comú de Lleida on Lleidan asukkaiden yhteenliittymä, jonka tavoitteena on vaikuttaa kunnan politiikkaan osallistumalla vaaleihin. Se haluaa ajaa asukkaiden yhteistä etua, kannustaa asukkaita osallistumaan demokratiaan ja tehdä päätöksenteosta läpinäkyvää.

Comú de Lleida perustettiin vuonna 2013 foorumiksi, jonka tarkoitus oli koota eri poliittisissa puolueissa toimivia ja muita yhteiskunnallisesti aktiivisia ihmisiä ja auttaa heitä muuttamaan tapa, jolla kaupunkia johdetaan. Lopulta puolueista lähti kuitenkin mukaan vain yksi, piraattipuolue Piratas de Catalunya, joten Comú de Lleida päätti lähteä vaaleihin omalla ehdokaslistallaan. Vuoden 2015 vaaleissa Comú de Lleida sai 3 787 ääntä ja kaksi paikkaa kaupunginvaltuustossa.

Comú de Lleidan tavoitteena on lisätä asukkaiden osallistumista kuntopoliitiikkaan keskittymällä poliittisten ideologioiden sijaan yhteisiin tavoitteisiin ja yhteisten resurssien hyvään hallintaan niin, että ne tuottavat mahdollisimman paljon hyötyä Lleidan asukkaille.

Comú de Lleida katsoo, että politiikan pitää olla asukkaiden palvelamista ja politiikan pitää olla asukkaiden johtamaa. Liikkeen perusperiaatteita ovat asukkaiden osallistuminen, päätöksenteon läpinäkyvyys ja seurattavuus kaikessa kunnan hallinnossa, sosiaalisesti vastuullinen

ja yleisen edun mukainen taloudenpito, terve ja oikeudenmukainen budjettipolitiikka, asukkaiden perusoikeuksien turvaaminen, poliittisten etuoikeuksien poistaminen ja kaupungin kehittäminen asukkaat ja ympäristön huomioivalla tavalla.

Comú de Lleidan tärkeimmät päätöksentekuelimet ovat yleiskokous ja työryhmät. Ne ovat avoimia kaikille, jotka jakavat liikkeen perusperiaatteet ja hyväksyvät sen järjestöllisen muodon ja eettiset säännöt. Päätökset tehdään yksimielisesti tai poikkeustapauksissa merkittäväällä äänten enemmistöllä. Liikkeen vaaleilla valitut edustajat sitoutuvat eettisiin sääntöihin, kuten toimikausien ja palkkioiden rajoittamiseen, päätöksenteon läpinäkyvyyteen ja sidonnaisuuksien ilmoittamiseen.

Cooperation Jackson

cooperationjackson.org Jackson, Yhdysvallat

Cooperation Jackson on väline, jonka avulla Jacksonin kaupungin asukkaat rakentavat kestäväää yhteisöä, taloudellista demokratiaa ja yhteisöllistä omistajuutta. Liike perustettiin vuonna 2014. Se perustuu ajatukseen, että talous ja koko yhteiskunta voidaan demokratisoida työväenluokan syrjäytetyimpien väestönosien – etenkin mustien ja latinalaisamerikkalaistaustaisten yhteisöjen – järjestäytymisen ja työläisten omistamien ja johtamien osuuskuntien kautta.

Cooperation Jacksonin tavoitteena on edistää taloudellista demokratiaa rakentamalla solidaarisuustaloutta, joka perustuu verkostoina toimiviin osuuskuntiin ja muihin työntekijöiden hallitsemiin yrityksiin. Liikkeen lähtökohtiin kuuluu se, että kaikilla pitää olla yhtäläinen käyttöoikeus yhteisiin resursseihin, tuotantovälineiden omistuksen pitää olla demokraattista ja keskeiset tuotannon ja jakelun vaiheet pitää demokratisoida työläisten itsehallinnon ja vastuullisen kuluttamisen keinoin.

Cooperation Jacksonissa on neljä toisiinsa linkittyvää osaa: työntekijäosuuskuntien liitto, osuuskuntahautomot, osuuskunnallinen koulutuskeskus ja osuustoiminnallinen pankki.

Cooperation Jackson on omaksunut National Negro Convention Movement -liikkeen yli satavuotiaan kansankokousperinteen. Kansankokoukset ovat avoimia tapaamisia, joissa käsitellään paikallisia kysymyksiä, koulutetaan uusia johtajia ja luodaan liittoumia ja yhteistyö-

suhteita. Kansankokouksien ansiosta liike on saanut myös poliittista vaikutusvaltaa. Vuoden 2013 vaaleissa pormestariksi valittiin liikkeen ehdokas Chokwe Lumumba ja vuonna 2017 tämän poika Chokwe Antar Lumumba.

Nämä vaalivoitot antavat Cooperation Jacksonille voimaa laajentaa solidaarisuustaloutta, tehdä Jacksonista kestävä ja vastuullinen kaupunki ja siirtyä pois luonnonvarojen riistosta kohti taloutta, joka voimaannuttaa työntekijöitä ja on sopusoinnussa luonnon kanssa.

Cooperation Jackson näkee itsensä osana liikettä, joka alkoi jo vuosikymmeniä sitten. Sen juuret ovat taistelussa demokraattisten oikeuksien, työläisten arvostuksen, taloudellisen oikeudenmukaisuuden ja etenkin syvän etelän afrikkalaistaustaisten ihmisten itsemääräämisoikeuden puolesta.

Crida per Sabadell

”Huuto Sabadellin puolesta”

cridapersabadell.cat Sabadell, Katalonia/Espanja

Crida per Sabadell on poliittinen liike, jonka tavoitteena on rohkaista kaupunkilaisia järjestäytymään ja ottamaan ohjat asuinalueillaan ja saada kunta palvelemaan asukkaitaan. Työ tavoitteen saavuttamiseksi tapahtuu puoliksi kaduilla ja puoliksi kunnan elimissä.

Katutason toiminta koostuu poliittisista kampanjoista, itsehallintoryhmistä ja paikallisista työryhmistä.

Itsehallintoryhmät ovat teemaryhmiä, jotka laativat konkreettisia esityksiä ja ajavat niitä joko omalla toiminnallaan tai kunnan koneiston kautta. Esitykset voivat koskea mitä tahansa kunnan toiminnan osa-aluetta: energiahuoltoa, asuntokysymyksiä, perhepalveluja, tuottavuutta, julkisia tiloja, kulttuuria, koulutusta ja niin edelleen.

Paikalliset työryhmät toimivat yhdessä asuinalueensa yhteisön kanssa, etsivät ratkaisuja ongelmiin ja luovat koko kaupungin kattavia keskinäisen tuen verkostoja.

Crida per Sabadellilla on edustajia kaupunginvaltuustossa ja kunnan elimissä, joiden vastuulla ovat julkiset palvelut, asunnot, osallistuva demokratia ja kansalaisoikeudet. Liike on myös laatinut sosiaalisen muutoksen ohjelman, joka koostuu seuraavista pääkohdista:

- » **Kansalaistilintarkastus.** Tarkastuksen tavoitteena on paljastaa poliittinen ja taloudellinen korruptio kaupungin hallinnossa ja päätöksenteossa. Kaikkien aikaisempien hallintojen korruptiotapaukset on tutkittava, etenkin tapaukset, joissa poliittiset luottamushenkilöt ovat käyttäneet asemaansa oman edun tavoitteluun.
- » **Sosiaalinen kriisi on ratkaistava.** Crida per Sabadell esittää vaihtoehtoja, joilla nykyinen sosiaalinen kriisi voidaan ratkaista tarvittaessa vaikka epäoikeudenmukaisesta talousjärjestelmästä johtuvia lakeja rikkomalla. Asukkaiden oikeudet ja hyvinvointi tulee nostaa politiikan keskiöön.
- » **Kunnan hallinnon demokratisointi.** Kunnan hallinnon ja viranhaltijoiden tehtävänä on palvella asukkaita. Niiden päätöksenteon tulee olla läpinäkyvää, ja hallinnon pitää kannustaa asukkaiden osallistumista kaikkeen poliittiseen päätöksentekoon.

CUP de Celrà – Poble Actiu

”CUP Celrà – aktiivinen kansa”

celra.cup.cat Celrà, Katalonia/Espanja

CUP eli Candidatura d’Unitat Popular (Kansan yhtenäisyyden ehdokaslista) on poliittinen järjestö, joka toimii koko katalaaninkielisellä alueella. Sen tavoitteena on luoda itsenäinen, sosialistinen, ekologisesti kestävä, alueellisesti tasapainoinen ja patriarkaalista valtarakenteista vapaa valtio. Järjestön päätöksenteko perustuu yleiskokouksiin.

CUP määrittelee itsensä avoimeksi foorumiksi, johon ovat tervetulleita kaikki yksilöt ja ryhmät, jotka haluavat toimia Katalonian kehittämiseksi ja vapauttamiseksi. Sen tavoitteena on yhdistää kansanliikkeet, jotka toimivat Katalonian kansallisen ja sosiaalisen vapauden puolesta.

CUP on sosialistinen liike. Sen tavoitteena on korvata kapitalismi uudella talous- ja yhteiskuntajärjestelmällä, joka huomioi ihmisten kollektiiviset tarpeet ja kunnioittaa ympäristöä. CUP ajaa Katalonian kansan poliittisia oikeuksia, työväenluokan poliittisia oikeuksia ja tasa-arvoa. CUP puolustaa luontoa, feminismiä, seksuaalista ja sukupuolista vapautumista, kansalliskieliä ja -identiteettejä ja internationalismia tapana edistää yhdenvertaisia, antikolonialistisia ja solidaarisia

suhteita kansojen välillä.

CUP toteuttaa poliittisia päämääriään paikallisosastojensa kautta sekä kuntapolitiikassa että kunnanhallinnon ulkopuolella. Vaikka toimintamahdollisuudet kunnallisissa hallintoelimissä ovat rajalliset, CUP pyrkii muuttamaan paikallispolitiikkaa ja rakentamaan tulevaisuuden Kataloniaa, jossa kunta on nykyistä lähempänä asukkaitaan ja huomioi heidän tarpeensa.

Celrà CUP on järjestäytynyt työryhmiksi, joissa paikalliset aktiivit tapaavat ja joiden kokoukset ovat avoimia kaikille. Työryhmien aihealueita ovat muun muassa jätehuolto, syrjäytyneiden nuorten koulutuksen ja työllistymisen tukeminen, ikäihmisten hoivan kehittäminen, ekologisesti kestävä maankäyttö paikallisia arvoja kunnioittavien ja kunnolliset työehdot tarjoavien yhteiskunnallisten yritysten tai osuuskuntien avulla.

Demokratik Toplum Kongresi *”Demokraattisen yhteiskunnan kongressi”*

Turkin Kurdistan

Demokratik Toplum Kongresi (DTK) perustettiin vuonna 2007 itsenäiseksi ei-valtiolliseksi kattojärjestöksi, jonka tavoitteena on luoda demokraattinen konfederalismi Bakuriin eli Turkin alueella sijaitsevaan Pohjois-Kurdistaniin. Demokraattisella konfederalismilla tarkoitetaan itsehallinnollisten ruohonjuuritason neuvostojen muodostamia liittoumia, jotka toimivat antikapitalististen, feminististen ja ekologisten periaatteiden mukaan.

DTK vastustaa kaikkea uskonnollista, kansallista, etnistä, kulttuurillista ja sukupuoleen kohdistuvaa epätasa-arvoa ja epäoikeudenmukaisuutta sekä sotaa ja militarismia. Se puolustaa kaikkien Turkin ja Kurdistanin kansojen oikeuksia ja vapauksia, muun muassa oikeutta demokraattiseen autonomiaan. DTK:n mukaan demokraattinen autonomia ei tarkoita kansallisvaltioiden rajojen muuttamista, vaan siinä on kyse erilaisten kansojen yhteydestä ja solidaarisuudesta olemassa olevien rajojen sisällä. Demokraattisessa autonomiassa ei pyritä rakentamaan tai hajottamaan valtiota, vaan jatkuvaan kehitykseen, jossa tavoitellaan enemmän yhteiskuntaa ja vähemmän valtiota.

DTK on muodoltaan parlamentti, ja sen tavoitteena on rakentaa uusi yhteiskunta. Se uskoo, että useimmat sosiaaliset ongelmat ovat ratkaistavissa vain, jos ihmiset ovat vapaita ilmaisemaan mielipiteensä ja järjestäytymään. DTK:ssa on 501 edustajaa, jotka tapaavat kolmen kuukauden välein. Edustajista 301 on valittu suorilla vaaleilla edustamaan omia alueellisia neuvostojaan. Loput 200 paikkaa on varattu poliittisten puolueiden, kansalaisjärjestöjen, kuntien ja muiden kuin kurdiyhteisöjen edustajille.

Vähintään puolet DTK:n edustajista tulee olla naisia, ja puheenjohtajuudet ja muut johtopaikat tulee olla jaettu miehelle ja naiselle. DTK:n 501 edustajaa valitsee kaksi puheenjohtajaa ja 21 jäsenen hallituksen kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

DTK:ssa on 14 työryhmää, jotka keskittyvät muun muassa ympäristönsuojeluun, talouteen, koulutukseen, kieleen, uskontoon, kulttuuriin, tieteeseen, diplomatiaan ja naisten ja nuorten oikeuksiin.

Demosistō

"Kansa nousee"

demosisto.hk Hongkong

Demosistōn tavoitteena on saavuttaa Hongkongille demokraattinen itsehallinto ja tehdä se poliittisesti ja taloudellisesti riippumattomaksi Kiinan kommunistisesta puolueesta ja kapitalismista. Se pyrkii tavoitteeseensa väkivallattoman suoran toiminnan ja kansanäänestysten avulla.

Demosistō on kansanliike ja puolue, joka pyrkii toimimaan poliittisen keskustelun foorumina, kannustaa ruohonjuuritason kansalaisaktiivisuuteen ja vahvistaa yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Se uskoo, että Hongkongin asukkaat ymmärtävät yhteisen hyvän, ja haluaa tehdä Hongkongista asukkaiden moninaisuuteen, tasa-arvoon ja oikeudenmukaisuuteen perustuvan kaupungin.

Sen jälkeen kun Hongkong luovutettiin Kiinalle vuonna 1997, kaupungissa on vallinnut kapitalismin ja Kiinan kommunistipuolueen yksinvallan yhdistelmä. Vuonna 2003 kaupunkilaiset kuitenkin nousivat vastustamaan perustuslain 43. artiklan voimaantuloa, ja vuonna 2010 syntyi kansanliike vastustamaan suunniteltua suurnopeusjunaa. Nämä protestiliikkeet toimivat innoittajina myöhemmille kansanliikkeille.

Demosistön vaalikampanjointia.

Lähde: Tang Huiyun, [VOA](#). Lisenssi: CCO.

Vuonna 2012 opiskelijat nousivat vastustamaan Kiinan suunnittelemaa koulutusohjelmaa, jossa kaunisteltiin kommunismin historiaa Kiinan kommunistipuolueen mielen mukaisesti. Vuonna 2014 syntyi niin sanottu sateenvarjoliike, joka vaati Kiinaa toteuttamaan lupaamansa poliittiset uudistukset. Siitä alkoi Hongkongissa vastarinnan aikakausi. Demosistön tavoitteena on johtaa vastarintaa ja yhdistää asukkaat kamppailemaan Hongkongin itsehallinnon puolesta.

Guanyem Badalona En Comú *"Voitetaan Badalona yhdessä"*

guanyembadalona.org Badalona, Espanja

Guanyem Badalona En Comú on munisipalistinen kansanliike, joka sai alkunsa helmikuussa 2015, kun useasta eri poliittisesta liikkeestä ja ryhmittymistä tulevat ihmiset yhdistivät voimansa muuttaakseen Badalonan kuntapolitiikan, jota tuolloin johti äärioikeisto. Guanyem Badalona En Comú haluaa kaupunkiin johdon, joka palvelee asukkaita.

Vuoden 2015 kuntavaaleissa Guayem Badalonasta tuli toiseksi suurin poliittinen ryhmä. Se muodosti hallitsevan koalition yhdessä muiden ryhmien kanssa, ja sen edustaja Dolors Sabater toimi pormestarina kesäkuuhun 2018 asti.

Guanyem Badalonan ylin päättävä elin on yleiskokous. Lisäksi sen organisaatioon kuuluvat alueryhmät, ohjelmatyöryhmä, koordinaattori ja poliittinen keskusteluneuvosto. La Salutin kaupunginosassa se on käynnistänyt myös Ateneu Carme Claramunt -liikkeen, joka pyrkii edistämään asukkaiden yhtenäisyyttä.

Guanyem Badalonan ohjelmassa on kolme pääkohtaa: demokraattinen vallankumous, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja katalonialaisen tasavallan luominen kortteli kerrallaan. Liikkeen ohjelmatyöhön voivat osallistua kaikki.

Guanyem Badalonan edustajat sitoutuvat palkkiokattoon, joka on kolme ja puoli kertaa minimipalkka. Sen ylittävä osa palkkioista pannaan yleensä Pot Comú -yhteiskassaan, josta rahoitetaan sosiaalisia projekteja. Vuosina 2015–2016 kassaan kerättiin 30 000 euroa.

Kun Guanyem Badalona oli kaupungin johdossa, se perui julkisten palvelujen leikkaukset ja alkoi vahvistaa sosiaali- ja kulttuuripalveluja, tuki eri väestöryhmien vuorovaikutusta, lisäsi kohtuuhintaisten asuntojen tuotantoa ja vuokratukea. Asukkaiden osallistumista vahvistettiin ohjelmalla, jonka mukaan puolet kunnan investoinneista päätetään osallistuvan budjetoinnin kautta.

Halklarin Demokratik Partisi *”Kansan demokraattinen puolue”*

hdp.org.tr Turkki

Halklarin Demokratik Partisi (HDP) perustettiin kesällä 2013 pian Istanbulin Gezi-puistosta alkaneen mielenosoitusaallon jälkeen. HDP:n taustalla oli kurdien oikeuksia ajanut poliittinen liike, mutta puolue pyrki yhdistämään syrjäytettyjä väestöryhmiä ja vasemmistolaisia liikkeitä kaikkialla Turkissa. Kesäkuun 2015 vaaleissa HDP sai 80 paikkaa Turkin 550-paikkaiseen parlamenttiin.

HDP:n tavoitteena on korvata Turkin nykyinen tiukan keskitetty hallinto hajautetulla alhaalta ylös rakentuvalla munisipalistisella ja

itsehallinnollisella järjestelmällä. Puolue ajaa demokraattisen autonomian periaatetta, joka perustuu yhteisölliseen paikallistason päätöksentekoon.

Demokraattisessa autonomiassa julkinen tila rakennetaan uudestaan niin, että ihmiset voivat kunnissa kokoontua keskustelemaan ajankohtaisista taloudellisista, poliittisista, kulttuurisista ja yhteiskunnallisista kysymyksistä. Lähtökohtana on ajatus, että tasa-arvoinen yhteiskunta voidaan saavuttaa vain sellaisilla poliittisilla rakenteilla, joissa kaikkiin yhteiskuntaluokkiin kuuluvat ihmiset otetaan mukaan päätöksentekoon.

HDP on moniarvoinen, osallistava ja feministinen liike, jolle tärkeitä asioita ovat kurdien oikeudet, ympäristönsuojelu, työläisten oikeudet, uskonnolliset oikeudet, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeudet ja naisten oikeudet. Puolueen ehdokaslistoilla on ihmisiä eri etnisistä ja uskonnollisista ryhmistä ja myös sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä. Huomattava osa ehdokkaista on naisia. Tavoitteena on, että naisilla ja miehillä on yhtäläinen edustus ehdokasasettelussa ja parlamenttiryhmän työskentelyssä. Puolueella on kaksi puheenjohtajaa, joista toinen on nainen.

HDP:n keskeisimpiä ajankohtaisia teemoja ovat kansalaisten perusoikeuksien parantaminen, Turkin asevoimien ja kurdikapinallisten välisen sodan lopettaminen, kapitalistisista hankkeista irtautuminen, libertaarisen munisipalistisen politiikan jatkaminen, lähisuhdeväkivallan torjuminen ja ympäristökriisin pysäyttäminen.

Independents for Frome

iffrome.org.uk Frome, Britannia

Independents for Frome (iff) syntyi vuonna 2011, kun joukko Fromen asukkaita tuli siihen tulokseen, että silloisen kunnanjohtoon toiminta ei vastannut heidän toiveitaan. Heidän lähtökohtanaan oli ajatus, että valtakunnallisten puolueiden poliittiset linjat ja ideologiat eivät olleet merkityksellisiä paikallistasolla eikä niiden pitäisi ohjata päätöksentekoa Fromessa. Frome on 26 000 asukkaan kunta Englannin maaseudulla.

Tutkimusten mukaan puolueista riippumattomat itsenäiset ryhmät hyvin harvoin menestyvät vaaleissa Britanniassa. Useimmat riippu-

mattomat ehdokkaat joko edustavat hyvin äärimmäisiä näkemyksiä tai ovat keskittyneet yhteen tiettyyn asiaan. Siksi iff laati itselleen toimintatavat, joissa määritetään liikkeen arvot ja yhteistyötavat. Kun liike lähti ehdolle kuntavaaleihin, se ei julkaissut omaa vaaliohjelmaa, vaan kertoi, miten sen edustajat toimisivat, jos heidän valittaisiin kunnanvaltuustoon.

Vuoden 2011 kuntavaaleissa äänestysprosentti Fromessa kasvoi 75 prosenttia edellisvaaleista ja iff sai 10 kunnanvaltuuston 17 paikkaa. Liike uudisti kunnanvaltuuston toimintatavat niin, että asukkaat pääsivät osallistumaan valtuuston keskusteluihin ja muokkasi kunnan visiota kunnianhimoisemmaksi.

Vuoden 2017 vaaleissa iff sai kaikki kunnanvaltuuston 17 paikkaa, vaikka sitä vastassa olivat kaikki poliittiset puolueet.

Fromen kunnanvaltuusto on jatkanut toimintatapojensa kehittämistä niin valtuutettujen kesken kuin yhdessä viranhaltijoiden ja asukkaiden kanssa. Samalla asukkaiden kiinnostus kunnan kestävää kehitystä, hyvinvointia ja elinvoimaa kohtaa on kasvanut.

Independents for Fromen saavutukset ja toimintatavat ovat saaneet paljon huomiota, ja vastaavanlaisia liikkeitä on syntynyt muillakin Englannin pikkupaikkakunnilla, kuten Buckfastleigh'ssa, Bradford-on-Avonissa, Monmouthissa ja Alderley Edgessa.

Koalicja TAK! *"Kyllä! -liittouma"*

takdlalodzi.pl Łódź, Puola

Koalicja TAK! on Łódźin kaupungissa toimiva munisipalistinen liike, joka perustettiin vuonna 2017 osallistumaan vuoden 2018 kuntavaaleihin. Siihen kuuluu paikallisia aktiiveja ja eri poliittisia ryhmittymiä, kuten Łódzkie Dziewuchy Dziewuchom (Tytöt tyttöjen puolesta), Krytyka Polityczna (Poliittinen kritiikki) ja Inicjatywa Polska (Puolalainen aloite). Niille tärkeitä teemoja ovat kansalaisoikeudet, naisten oikeudet ja kansalliset kysymykset.

Koalicja TAK! tavoitteena on parantaa Łódźin asukkaiden elämänlaatua ja torjua köyhyyttä ja syrjäytyneisyyttä. Łódź on hyvin jakautunut kaupunki. Erot asukkaiden elintasossa, toimeentulossa ja kou-

luttautumismahdollisuuksissa ovat räikeitä. Yksi isoista ongelmista on gentrifikaatio.

Koalicja TAK! haluaa, että kaupungin rakennusinvestoinnit pannaan uudenlaiseen tärkeysjärjestykseen. Kaupunki on aikaisemmin priorisoinut suurhankkeita, kuten urheilustadioneja ja Expo 2022 -näyttelyn kaltaisia hankkeita. Samalla liikenneinfrastruktuurissa on keskitytty yksityisautoilun edistämiseen ja joukkoliikenteen ja jalankulun kehittäminen on laiminlyöty. Asukkaita ei myöskään ole juuri kannustettu osallistumaan demokratiaan.

Koalicja TAK! järjestää kaikille asukkaille avoimia työpajoja, joissa laaditaan poliittista ohjelmaa kaupungin kehittämiseksi. Maaliskuussa 2018 Koalicja TAK! avasi sosiaalikeskuksen, jossa järjestetään erilaisia kursseja ja jossa kaupunkilaiset voivat tavata ja etsiä yhdessä ratkaisuja ongelmiinsa.

Liikkeen keskeisiä arvoja ovat ihmisten yhdenvertaisuus, ja sen tavoitteena on ympäristöystävällinen ja avoin kaupunki. Se puolustaa myös vähemmistöjen, naisten, haavoittuvassa sosioekonomisessa asemassa olevien ihmisen oikeuksia. Koalicja TAK! haluaa kunnolliset elinolosuhteet kaikille, ei harvoille.

Lepszy Gdańsk *"Parempi Gdańsk"*

Gdańsk, Puola

Gdańsk on vanha ja perinteikäs kaupunki, josta on pitkään puuttunut uskottava poliittinen vaihtoehto. Lepszy Gdańsk syntyi vastauksena tähän tarpeeseen. Se on ruohonjuuritason liike, jonka perustivat ihmiset ihmisille. Se on vaihtoehto vanhalle politiikalle ja ajastaan jälkeen jääneelle uusliberalismille, joka pyrkii alistamaan paikalliset tarpeet ja tavoitteet markkinatalouden eduille.

Pienet alueelliset investoinnit, jotka hyödyttävät paikallisyhteisöjä, ovat tärkeämpiä kuin suuret symboliset hankkeet. Koulutusta ei pidä heikentää leikkauspolitiikalla, vaan koulutuksen tulee olla kaupungin painopistealueita. Kaupungin toiminnan pitää olla sosiaalisesti kestävä, eli julkisten palvelujen pitää olla mahdollisimman monen saatavissa. Osallisuus eli eri asukasryhmien ja heidän edustajiensa

välinen vuorovaikutus on välttämätöntä, eikä demokratia saa olla vain sanahelinää.

Lepszy Gdańsk haluaa läpinäkyvyyttä politiikkaan ja kaupungin päätöksentekoon, vastuullisuutta julkisten resurssien hallintaan ja vi-
ranhaltijoita, jotka palvelevat yhteiskuntaa. Se haluaa paremman kau-
pungin ja yhteiskunnan ja vastustaa yhteisen omaisuuden yksityistä-
mistä ja kaupunkiympäristön alistamista yksityisten sijoittajien eduille.

Lepszy Gdańskin kahdeksan teesiä:

1. Paikallinen yrittäjyys on elvytettävä.
2. Investoinnit on ohjattava asuinalueille.
3. Tieteestä ja kulttuurista on tehtävä kaupungin kehityksen veturi.
4. Kaupungin liikennepolitiikka on muutettava.
5. Asukkaiden on päästävä päättämään kaupunkinsa asioista.
6. Sosiaalipolitiikan on vastattava kaupunkilaisten tarpeisiin.
7. Koulutus ei saa olla säästökohde.
8. Julkisen omaisuuden ja julkisten palvelujen yksityistäminen on lopetettava.

Lepszy Gdańsk on Congress of Urban Movements -järjestön perus-
tajajäsen.

Marea Atlántica *"Atlantin vuorovesi"*

mareatlantica.org A Coruña, Espanja

Marea Atlántica on munisipalistinen liike A Coruñassa, joka on 250 000
asukkaan kaupunki Atlantin rannalla Espanjassa. Liike kutsuu eri poliit-
tisista taustoista tulevia, kokeneita aktivisteja ja vasta yhteiskunnalli-
seen toimintaan lähteneitä kaupunkilaisia yhteistyöhön, jotta kaupun-
gin hallinto ja virkakoneisto saadaan takaisin asukkaiden hallintaan.
Kaikki liikkeen jäsenet toimivat yksilöinä riippumatta mahdollisista

muista taustaorganisaatioistaan.

Marea Atlántica lähti toukokuun 2015 kuntavaaleihin lyhyellä periaatejulistuksella ja kokosi osallistavalla prosessilla ehdokaslistan, jossa ei ollut yksittäisiä valovoimaisia ehdokkaita. Se nousi tyhjästä kaupungin suosituimmaksi poliittiseksi ryhmäksi. Se ja toiseksi tullut oikeistolainen Partido Popular saivat molemmat 31 prosenttia äänistä. Lopulta Marea Atlántica onnistui kokoamaan enemmistön kaupunginvaltuustossa.

Vaikka Marea Atlántica pääsi valta-asemaan kaupungin hallinnossa, se pysyi edelleen myös ruohonjuuritason liikkeenä ja kamppaili kansalaisaktivistien rinnalla muun muassa kaupungin satama-alueen suojelemiseksi kiinteistökeinottelijoilta. Hallinnon ja katutason poliittisen toiminnan yhdistäminen ei aina ole ollut järjestöllisesti ja poliittisesti ongelmatonta.

Marea Atlántica on kehittänyt omat toimintatapansa, jotka perustuvat luottamukseen, keskinäiseen avunantoon ja yksimieliseen päätöksentekoon. Tavoitteena on välttää puoluepoliittiseen päätöksentekoon usein liittyvä hitaus ja eripura. Myös feminismi on keskeinen periaate. Liikkeen edustajien valinnassa noudatetaan ehdotonta tasa-arvoa ja kokouksissa kannustetaan naisia osallistumaan keskusteluun. Marea Atlánticalla on myös eettiset ohjeet, jotka perustuvat sen pääperiaatteisiin eli radikaaliin demokratiaan, ympäristönsuojeluun, moninaisuuden kunnioitukseen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden puolustamiseen.

Massa Critica *”Kriittinen massa”*

Napoli, Italia

Massa Critica on napolilainen asukasliike, joka syntyi syksyllä 2015. Sen tavoitteena oli päästä osallistumaan julkiseen poliittiseen keskusteluun seuraavan kevään kuntavaalien edellä. Liike halusi nostaa keskustelunaiheeksi silloisen kaupunginjohtajan toiminnan ja sen, miten asukkaat osallistetaan päätöksentekoon.

Massa Critican tavoitteena on päästä mukaan kaupunginhallintoon ja toteuttaa sieltä käsin niin sanottua aktiivisen vastarinnan strategiaansa. Strategia on tehnyt Napolista keskeisen itsehallinnon ja pai-

kallisten organisoitumisen koekentän. Liike onkin onnistunut muuttamaan kunnanhallinnon käytäntöjä Italiassa.

Massa Critican peruslähtökohta on se, että asukkaiden on päästävä sanomaan mielipiteensä siitä, millaisen tulevaisuuden he haluavat kaupungilleen. Asukkaiden pitää itse päättää, millaista kehitystä he haluavat ja mikä on kaupungin suhde ympäristönsuojeluun, työhön ja työehtojen heikentämiseen. Kaikki nämä asiat päättäjät ovat tähän asti laiminlyöneet.

Tärkeä osa Massa Critican toimintaa ovat työryhmät, joilla on seuraavat aihealueet: demokratia ja itsehallinto, työ, julkiset palvelut ja julkinen talous, ympäristö, kaavoitus ja maankäyttö, kulttuuri, koulutus ja tutkimus.

Kun ihmiset liittyvät yhteen, tuloksena ei tarvitse olla tasapäinen joukko, kuten saattaa käydä perinteisessä poliittisessa puolueessa. Massa Critican tavoitteena on luoda keskustelufoorumi, jolla voidaan käydä vuoropuhelua, tuoda esiin erilaisia näkökulmia ja suunnitella toimintaa yhdessä. Tässä hengessä liike on kehittynyt syksystä 2015 lähtien. Samalla liike on kehittänyt omaa organisaatiotaan, hionut keinoja, joilla se voi vaikuttaa kuntapolitiikkaan, ja rakentanut eurooppalaista ja laajempaa kansainvälistä yhteistyöverkostoa.

Miasto jest Nasze *"Kaupunki on meidän"*

miastojestnasze.org Varsova, Puola

Miasto jest Nasze on Varsovassa vuonna 2013 perustettu kansalaisjärjestö, josta on kehittynyt yksi Puolan merkittävimmistä kaupunkiliikkeistä. Sen perusti joukko yhteiskunnallisia aktivisteja, ja sen toiminnan ytimenä ovat jäsenet, joita yhdistää intohimo kaupungin ja sen asukkaiden elämänlaadun parantamiseen. Mukana on toistasataa ihmistä erilaisista taustoista, ja ikäjakauma ulottuu ennen toista maailmansotaa syntyneistä kouluikäisiin.

Liikkeen keskeisiä teemoja ovat olleet muun muassa Varsovan kaoottinen kaupunkikehitys, arkkitehtonisen linjan puute, maanomistuksen ongelmat, hallitsematon mainostaminen julkisessa tilassa sekä joukkoliikenteen ja julkisen infrastruktuurin laiminlyönti. Lisäksi Miasto

jest Nasze tuo julkisuuteen viranomaisten kyseenalaisia päätöksiä ja korruptiotapauksia ja varmistaa, että asukkaiden ääni kuuluu päätöksenteossa. Liike vaatii läpinäkyvyyttä kaupungin kaikkeen toimintaan ja osallistavaa demokratiaa, kuten osallistuvaa budjetointia ja kansanäänestyksiä.

Miasto jest Nasze tavoittelee asukasystävällistä ja vihreää kaupunkia, joka kehittyy kestäväällä tavalla. Se toimii vahtikoirana, joka valvoo, että kaupungin investoinnit ovat ympäristömääräysten mukaisia. Se oli myös ensimmäisiä järjestöjä, joka kiinnitti huomiota Varsovan huonon ilmanlaatuun ja sen terveyshaittoihin. Se haluaa myös edistää positiivisia aloitteita, jotka lähentävät eri yhteisöjä. Siksi liike osallistui marraskuussa 2014 kuntavaaleihin. Se menestyikin hyvin kolmessa Varsovan vaalipiirissä.

Miasto Wspólne *”Yhteinen kaupunki”*

Krakova, Puola

Miasto Wspólne on taloudellista voittoa tavoittelematon yhdistys ja kaupunkiliike Krakovassa. Se ajaa asukkaiden oikeutta kaupunkiin, osallisuutta kaupungin päätöksentekoon ja kaupungin hallinnon läpinäkyvyyttä. Se haluaa, että kaupunkitilaa käytetään sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja kunta politiikka demokratisoidaan.

Miasto Wspólne pyrkii vaikuttamaan poliittisiin päättäjiin ruohonjuuritason joukkoliikkeillä, mielenosoituksilla ja esiintymällä medioissa. Se myös valvoo kaupunginvaltuuston ja kaupungin viranhaltijoiden toimintaa. Miasto Wspólne ajaa yhdessä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa, kestävää kasvua, julkisia palveluja, jotka ovat kaikkien saavutettavissa, ympäristönsuojelua ja kulttuurista moninaisuutta. Liikkeen jäsenet tulevat erilaista taustoista. Osa on toiminut muissa kansalaisjärjestöissä tai tutkijoina.

Miasto Wspólne:n juuret ovat Kraków Przeciw Igrzyskom -kansanliikkeessä (Krakova kisoja vastaan), joka syntyi vastustamaan talviolympialaisten järjestämistä Krakovassa. Liike sai huomattavan kansansuosion, ja lopulta esitys olympialaisten hakemisesta hylättiin kansanäänestyksessä. Lähes 70 prosenttia äänestäneistä vastusti ki-

sojen hakemista. Vuonna 2014 Kraków Przeciw Igrzyskom osallistui kuntavaaleihin, mutta vaikka se sai 7 prosentin kannatuksen, äänimäärä ei riittänyt valtuustopaikkaan.

Miasto Wspólna on ollut erillisiä projekteja, jotka ovat keskittyneet asuntokysymykseen, hallinnon läpinäkyvyyteen ja korruptioon. Liike on antanut oikeusapua häätöuhan alla oleville asukkaille ja taistellut kaupungin asuntokannan laitonta yksityistämistä vastaan. Miasto Wspólne osallistui vuoden 2018 vaaleihin osana isompaa koalitiota.

Movimiento Valparaíso Ciudadano *“Valparaíson kansalaisliike”*

Valparaíso, Chile

Movimiento Valparaíso Ciudadano pyrkii aktivoimaan Valparaíson asukkaat ja lisäämään heidän tietoisuuttaan niin, että heillä on voimaa toimia yksin ja yhdessä. Liike pyrkii tavoitteeseensa muun muassa pormestarinsa Jorge Sharpen ja kaupunginvaltuutettujensa avulla. Samaan aikaan liike toimii irrallaan kaupunginhallinnosta ja pyrkii saamaan asukkaat mukaan päättämään heitä koskevista asioista.

Movimiento Valparaíso Ciudadano saavutti vaalivoiton osana yhteisrintamaa, johon osallistui lukuisia puolueita ja kansanliikkeitä. Yhteisrintaman ohjelman keskeisiä teemoja olivat asukkaiden elämänlaadun parantaminen, ranta- ja meriluonnon suojelu, yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksien puolustaminen, ympäristöstä huolehtiminen, keskinäinen kunnioitus ja tasa-arvo.

Vaalikampanja alkoi esivaaleilla kesällä 2016 ja päättyi vaalivoittoon saman vuoden lokakuussa. Jorge Sharpe astui virkaansa joulukuussa 2016. Hänet valittiin uudestaan vuoden 2021 kuntavaaleissa.

Muitas pela Cidade que Queremos *”Monet haluamamme kaupungin puolesta”*

Belo Horizonte, Brasilia

Muitas pela Cidade que Queremos oli munisipalistinen kansalaisliike, joka syntyi Belo Horizontessa Brasiliassa vuonna 2015. Sen innoittajina olivat muualla maailmassa toimivat munisipalistiset liikkeet ja Latina-laisen Amerikan ja etenkin Brasilian perinteiset yhteisöt.

Muitas-liikkeen tavoitteena oli voittaa vaalit ”rohkeasti asukkaiden voimalla”. Liike kokosi yhteen yksityishenkilöitä, yhteisöjen ja järjestöjen aktiiveja ja poliittisten puolueiden jäseniä. Liikkeen keskeisiä periaatteita olivat feminismi ja antirasismi ja tavoitteena oli yhdistää edistykselliset voimat. Muitas puolusti kaupungin asukkaiden moninaisuutta, ajoi päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja asukkaiden yhteistä etua ja halusi radikalisoida demokratian.

Vuoden 2016 kuntavaaleissa Muitas-liikkeellä oli 12 ehdokasta. Ehdokkaat olivat taustaltaan hyvin erilaisia. Mukana oli naisia, mustia, alkuperäiskansojen edustajia, nuoria ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen edustajia. Keskeisiä teemoja vaalikampanjassa olivat yhdenvertaisuus, ihmisten oikeus kaupunkiin ja kulttuuriin ja ympäristönsuojelu.

Muitas halusi haastaa politiikan yksilökeskeisyyden. Siksi sen kampanjassa korostettiin yhteisöä. Iskulauseena oli ”Ääni yhdelle on ääni kaikille”. Kampanja perustui suurelta osin vapaaehtoisten työhön, ja he loivat liikkeelle suuren näkyvyyden kaduilla ja internetissä. Muitas sai kaupunginvaltuustoon kaksi valtuutettua: Áurea Carolinan ja Cida Falabellan. Áurea Carolinan henkilökohtainen äänimäärä oli suurempi kuin yhdenkään muun valtuutetun kaupungin historiassa.

Carolina ja Falabella tukijoukkoineen muodostivat yhteisen ryhmän nimeltä Gabinetona. Ryhmä pyrkii toimimaan avoimesti ja kollektiivisesti ja testaamaan uudenlaisia poliittisen toiminnan muotoja. Se myös tarjoaa suoran osallistumisen kanavia ja koulutusta muun muassa politiikassa ja viestinnässä.

Ndifuna Ukwazi *”Uskalla tietää”*

nu.org.za Kapkaupunki, Etelä-Afrikka

Ndifuna Ukwazi on taloudellista voittoa tavoittelematon kansalaisjärjestö ja oikeusapukeskus, joka tekee tutkimusta, auttaa poliittisessa järjestäytymisessä ja tarjoaa apua asumiseen ja maankäyttöön liittyvissä kiistoissa Kapkaupungissa. Sen tavoitteena on turvata asukkaiden oikeus kohtuuhintaiseen asumiseen ja edistää yhdenvertaisen ja osallistavan kaupungin rakentamista.

Ndifuna Ukwazi vastustaa kaupunkitilan apartheidia ja epätasa-arvoa ja vaatii valtiota täyttämään velvollisuutensa. Valtion tulee osoittaa kunnollisia tontteja kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon ja ohjattava yksityistä sektoria tarjoamaan kaikkien saavutettavissa olevia asuntoja. Samalla sen pitää puolustaa pienituloisten ja työväenluokkaisten vuokralaisten oikeuksia. Nykyisin vuokrien kallistuminen, gentrifikaatio ja epäoikeudenmukaiset vuokrauskäytännöt pakottavat monet muuttamaan kaupungin ulkopuolelle.

Ndifuna Ukwazi tukee Kapkaupungin Reclaim the City -liikettä, joka ajaa vuokralaisten oikeuksia, tarjoaa heille lakineuvontaa ja osoittaa mieltään oikeuden ja tasa-arvon puolesta valtaamalla julkisia rakennuksia.

Ne da(vi)mo Beograd *”Ei anneta Belgadin hukkoa”*

nedavimobeograd.rs Belgrad, Serbia

Ne da(vi)mo Beograd haluaa kehittää Belgadin kaupunki- ja kulttuuripolitiikkaa, muuttaa kaupunkisuunnittelua kestävämmäksi ja varmistaa, että yhteisiä resursseja käytetään oikeudenmukaisesti ja asukkaat pääsevät osallistumaan elinympäristönsä kehittämiseen. Liike syntyi vuonna 2014, kun Belgadin asukkaat liittyivät yhteen vastustamaan yksityisten sijoittajien

etuja ajavia valtavia rakennussuunnitelmia, etenkin Belgrade Waterfront -hanketta. Liikkeen jäsenet järjestivät mielenosoituksia, esiintyivät medioissa, nostivat oikeusjuttuja ja järjestivät julkisia kampanjoita.

Toiminta alkoi sadan osanottajan mielenosoituksesta, jolla vastustettiin epäsuositettuja Belgrade Masterplan -rakennushankkeita. Sen jälkeen liikkeen jäsenet järjestivät lisää mielenosoituksia ja julkisia keskustelutilaisuuksia, ottivat yhteyttä medioihin, levittivät tietoa hankkeista ja perustivat oman lehden. Kaikkiaan liikkeen mielenosoituksiin osallistui yli 20 000 ihmistä. Lopulta yleinen mielipide kääntyi hankkeita vastaan. Samalla yhä useampi asukas aktivoitui ottamaan kantaa Belgradin kaupunkikehitykseen.

Ne da(vi)mo Beograd pyrkii luomaan yhteisöihin ja kaupunginosiin vuoropuhelua, jossa tuodaan esille asukkaiden toiveita ja etsitään ratkaisuja heidän ongelmiinsa. Liike osallistui vuonna 2018 kuntavaaleihin ja sai 28 500 ääntä. Vaikka äänimäärä ei riittänyt kaupunginvaltuusto-paikkaan, se rohkaisi jatkamaan toimintaa myös vaalien kautta.

Partiya Yekîtiya Demokrat *"Demokraattinen liitto"*

pydrojava.org Rojava, Syyrian Kurdistan

Kurdienemmistöisessä Rojavassa Syyrian pohjoisosassa on meneillään ainutlaatuinen ruohonjuuritason osallistuvan demokratian ko-keilu. Hieman Belgiaa suuremmalla alueella on keskellä sotaa käynnissä laajamittainen yhteiskunnallinen muutosliike. Sen tavoitteena on yhteiskunta, jossa vallitsee sosiaalinen ja taloudellinen tasa-arvo, jossa eri uskonnolliset ja etniset ryhmät elävät yhdenvertaisina rinnan ja jossa yhdistyvät kollektivismi, yksilönvapaus, ekologisuus ja radikaali feminismi.

Rojavan poliittinen järjestelmä perustuu demokraattisen konfederalismin periaatteisiin, jotka on luonut Turkin vangitsema kurdijohtaja Abdullah Öcalan. Tavoitteena ei ole erillinen kurdivaltio, vaan vuosikymmeniä kestäneeseen valtioiden kurdeihin kohdistamaan kansanmurhaan pyritään vastaamaan itsehallinnolla.

Rojavassa jokaisen kansalaisjärjestön tai julkishallinnon elimen hallituksen jäsenistä 40–50 prosenttia pitää olla naisia ja kaikilla toimeen-

panevilla ja lainsäädöllisillä elimillä pitää olla kaksi puheenjohtajaa, joista toisen on oltava nainen. Paikallistason päätöksenteko tapahtuu niin sanotuissa kommuuneissa, joihin kuuluu 30–400 kotitaloutta. Jokainen kommuunin jäsen voi osallistua kommuunin päätöksentekoon.

Kommuunien hallitukset lähettävät edustajansa kyläneuvostoon. Kyläneuvostoon kuuluu 4–30 kommuunia. Kyläneuvosto taas valitsee edustajansa alueensa alueneuvostoon, joka puolestaan valitsee edustajansa Länsi-Kurdistanin (Rojavan) kansanneuvostoon. Kansanneuvosto valitsee edustajat Demokraattisen yhteyskunnan liikkeeseen (TEV-DEM), joka koordinoi kaikkien Rojavan kolmen kantonin päätöksentekoa.

Kaikilla neljällä päätöksenteon tasolla on komiteoita, jotka käsittelevät naisten oikeuksia, puolustusta, taloutta, politiikkaa, kansalaisyhteiskuntaa, ideologiaa ja yhteiskunnallista vapautta. Jokaisella päätöksenteon tasolla on erillinen naisten neuvosto, joka järjestää koulutusta naisille ja jolla on ylin päätösvalta kaikissa naisia koskevissa kysymyksissä.

Feministiset, antikapitalistiset ja ekologiset ajatukset ja jineologiaksi eli naistieteenä kutsuttu teoria ovat vahvasti esillä kaikkialla Rojavassa.

Projet Montréal *”Montreal-projekti”*

en.projetmontreal.org Montreal, Kanada

Projet Montréal on kuntapolitiikkaan osallistuva puolue, joka on perustettu vuonna 2004. Sen keskeisiä tavoitteita ovat kestävä kehitys, inhimillinen kaupunkisuunnittelu, hyvät kaikkien saavutettavissa olevat julkiset palvelut, asukkaiden yhdenvertaisuus, päätöksenteon läpinäkyvyys ja osallistuva demokratia.

Projet Montréal on kasvattanut kannatustaan kaikissa kuntavaaleissa vuodesta 2005 lähtien. Vuonna 2017 siitä tuli Montrealin kaupunginvaltuuston suurin puolue ja sen johtaja Valérie Plante valittiin pormestariksi. Hän oli Montréalin historian ensimmäinen naispormestari.

Projet Montréalin aktiivit uskovat alhaalta ylös suuntautuvaan päätöksentekoon. Tärkeässä asemassa ovat kaupunginosien paikallis-

osastot, joissa käydään keskustelua poliittisista linjoista ja järjestetään tapahtumia jäseniä kiinnostavista kysymyksistä. Paikallisosastojen ja puolueen johdon toiminta perustuu vapaaehtoistyöhön, ja johtajat ovat jäsenten valitsemia.

Puolueessa on vahva sisäinen demokratia. Se ajaa voimakkaasti sukupuolten välistä tasa-arvoa ja haluaa edistää eritaustaisten kaupunkilaisten osallistumista politiikkaan. Vuoden 2017 vaaleissa puolet puolueen ehdokkaista oli naisia ja 40 prosenttia oli muita kuin valta-
väestön edustajia.

Projet Montréal uskoo, että muutos ja uudistuminen tapahtuu ennen muuta paikallistasolla. Puolue kannustaa kaupunkilaisia osallistumaan yhteisten asioiden hoitoon ja kertomaan näkemyksensä mielipidekyselyissä, joita järjestetään kaikissa kaupunginosissa. Puolue ajaa myös riittäviä resursseja ja autonomiaa kaupunginosavaltuustoille, jotta ne voivat kehittää oman alueensa lähipalveluja ja jotta paikalliset viranhaltijat voivat luoda omia ratkaisuja asukkaiden ongelmiin.

Rassemblement Citoyen de la Gauche et des Écologistes / Grenoble en Commun *Asukkaiden punavihreä liitto / "Grenoble yhdessä"*

grenobleencommun.fr Grenoble, Ranska

Vuonna 2013 Grenoblessa Ranskassa vihreä puolue EELV (Europe Écologie les Verts), vasemmistopuolue Gauche ja joukko paikallisia kansalaisliikkeitä yhdistyivät asukkaiden liitoksi (Rassemblement Citoyen). Se julkaisi 120 lupausta sisältävän julistuksen, jossa määritettiin liikkeen kolme päätavoitetta: se haluaa uudistaa paikallisdemokrati-
an, ratkaista kaupungin sosiaaliset ja ekologiset ongelmat ja tehdä
Grenoblesta hyvän kaupungin kaikille.

Liike saavutti toukokuun 2014 kuntavaaleissa suuren vaalivoiton, ja sen ehdokas Eric Piolle valittiin Grenoblen pormestariksi. Kyseessä oli ensimmäinen kerta Ranskassa, kun vasemmiston, vihreiden ja kansalaisjärjestöjen lista saavutti enemmistön suurehkoissa kaupungissa. Grenoblessa on 170 000 asukasta. Molemmat tuolloiset valtakunnalliset pääpuolueet, sosialistit ja tasavaltalaiset, jäivät oppositioon.

Piollen johtaman liittouman tavoitteena oli osoittaa, että asiat

voidaan tehdä eri tavalla ja että sosiaalista ja ekologista siirtymää on mahdollista kokeilla yhden kaupungin puitteissa. Grenoblesta onkin tullut eräänlainen uudistusten ja kokeiluhankkeiden laboratorio.

Osa Grenoblessa toteutetuista hankkeista on saanut kansainvälis-täkin huomiota. Tällainen on muun muassa suurten mainostaulujen kieltäminen kaupunkikuvassa. Ennen kaikkea Rassemblement Citoyen kuitenkin haluaa osoittaa, että uudenlainen yhteiskunnallinen malli on paitsi välttämätön myös mahdollinen. Liikkeen tavoitteena on muun muassa rajoittaa uudisrakennusten korkeutta, suojella pohjavesiä, tarjota kouluruokailussa vain luomuruokaa, rajoittaa ajonopeuden kaupunkialueella 30 kilometriin tunnissa, lisätä viheralueita, pitää verotuksen kohtuullisena ja toivottaa maahanmuuttajat tervetulleiksi.

Vuoden 2020 vaaleihin liittoutuma osallistui entistä laajempaan ryhmittymänä, joka otti nimekseen Grenoble En Commun (Grenoble yhdessä). Se voitti vaalit, ja Eric Piolle valittiin uudestaan pormestariksi.

Richmond Progressive Alliance

richmondprogressivealliance.net Richmond, Yhdysvallat

Richmond on noin 110 000 asukkaan kaupunki Kaliforniassa. Suurin osa asukkaista on muita kuin valkoisia. Richmond Progressive Alliance (RPA) on laaja-alainen monikulttuurinen liike, joka pyrkii parantamaan etenkin työväenluokkaisten asukkaiden asemaa ja ajaa taloudellis-ta oikeudenmukaisuutta ja ympäristönsuojelua paikallistasolla. RPA osallistuu kuntavaaleihin ja on menestynyt hyvin useimmissa vaaleissa vuodesta 2004 lähtien.

RPA on samanaikaisesti vaaliorganisaatio, yhdistys, asukasjärjes-töjen yhteenliittymä, ruohonjuuritason koulutuksen järjestäjä ja liike, joka kokoaa ihmisiä ajamaan heille tärkeitä asioita. Toisin kuin monet muut Yhdysvaltojen hajanaisen vasemmiston toimijat, RPA kokoaa yhtä lailla demokraattipuolueen toisinajattelijoita, sosialisteja, puoluepo-liittisesti sitoutumattomia ja vihreiden tai vasemmistolaisen Peace and Freedom -puolueen äänestäjiä.

RPA tunnetaan siitä, että sen ehdokkaat eivät ota vastaan vaali-rahoitusta yrityksiltä. Liike hyväksyy kuitenkin tuen edistyksellisiltä ammattiliitoilta. RPA:n rahoitus perustuu jäsenmaksuihin ja ovelta ovelta -jäsenhankintaan. Vaalivuosina kampanjointiin kerätään varoja

myös yksityishenkilöiden pienlahjoituksilla ja jossain määrin julkisilla keräyksillä. Yhteistyö ammattiyhdistysliikkeen ja paikallisyhteisöjen kanssa on luonut vahvan synergian RPA:n kaupunginvaltuutettujen ja ruohonjuuritason aktiivien välille.

RPA:n menestyksen taustalla ovat ihmiset, jotka ovat yhdistäneet voimansa, laatineet yhteiset tavoitteet ja asettaneet ehdokkaita, jotka kuuntelevat äänestäjiään. RPA:n kaupunginvaltuutetut ja pormestarit ovat muun muassa tukeneet asukasliikkeitä kiistoissa kaupungin suurimman työnantajan ja merkittävän vallankäyttäjän, Chevronin, kanssa.

RPA on aktiivinen muulloinkin kuin ennen vaaleja. Sillä on 400 maksavaa jäsentä, jotka järjestävät tapahtumia ympäri vuoden. RPA:n toiminnassa keskeisiä teemoja ovat työntekijöiden oikeudet, maahanmuuttajien oikeudet, taloudellinen oikeudenmukaisuus, kohtuuhintainen asuminen, poliisin toiminta, oikeudenmukainen yritysverotus, terveydenhuolto ja ympäristönsuojelu. RPA on osa valtakunnallista Our Revolution -järjestöä.

Take Back the City

Lontoo, Iso-Britannia

Take Back the Cityn tavoitteena on reilumpi ja kaikille parempi Lontoo. Se haluaa poliittista valtaa syrjäytetyille yhteisöille ja demokraattisen kaupungin, jossa on tilaa moninaisille ihmisille. Sen pyrkii yhteisöllisyyden, luovuuden ja solidaarisuuden keinoin ottamaan vallan suur-yrityksiltä ja poliitikoilta, jotka eivät edusta kansaa.

Take Back the City syntyi vuonna 2015, kun joukko pettyneitä londonilaisia alkoi järjestäytyä ja etsiä ratkaisuja kokemiinsa epäkohtiin. Yksi liikkeen suuria hankkeita oli laaja kysely, jossa kerättiin londonilaisilta näkemyksiä siitä, mitä he haluaisivat muuttaa kaupungissaan. Huhtikuussa 2016 kyselyn vastausten pohjalta laadittiin niin sanottu kansan julistus (People's Manifesto). Yksi liikkeen jäsenistä Amina Gichinga käytti julistusta vaaliohjelmanaan kuntavaaleissa. Vaikka hän ei tullut valituksi, hänen kampanjansa synnytti keskustelua asumisen kalleudesta, poliisin rasismista, ihmisten toimeentulovaikeuksista ja maahanmuuttajien ja nuorten huonosta kohtelusta Lontoossa.

Take Back the City ei ole enää poliittinen puolue, vaan sen tavoitteena on voimaannuttaa asukkaita toimimaan. Se oli kuitenkin muka-

People's Assemblyn kokoontuminen Lontoon Trafalgar Squarella.

Lähde: Paul Farmer, *Geograph*. Lisenssi: CC BY-SA 2.0.

na luomassa paikallisia People's Manifesto -ryhmiä, jotka osallistui-
vat vuoden 2018 vaaleihin tavoitteenaan saada poliitikot ja paikalliset
edustajat vastaamaan lupauksistaan. Ryhmät pyrkivät luomaan tilan,
jossa syrjäytetyt yhteisöt voivat tuoda esiin toiveitaan, pelkojaan ja
ideoitaan, ja tukemaan yhteisöjä niiden kamppailussa. Tack Back the
City on sitoutunut kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuteen ja vastustaa
etniseen taustaan, sukupuoleen, yhteiskuntaluokkaan, seksuaalisuu-
teen, ikään ja vammaisuuteen perustuvaa syrjintää.

Terrassa En Comú *"Terrassa yhdessä"*

terrassaencomu.cat Terrassa, Katalonia/Espanja

Terrassa En Comú on munisipalistinen liike, joka syntyi lokakuussa
2014, kun joukko erilaisten kansalaisjärjestöjen aktiiveja liittyi yhteen.
Liike osallistui ensi kertaa vaaleihin toukokuussa 2015. Vaaliohjelman

laatimiseen saivat osallistua kaikki kaupunkilaiset. Terrassa En Comú ajaa radikaalia demokratiaa ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja sosiaalisia oikeuksia, kuten kaikkien oikeutta asuntoon. Se haluaa myös palauttaa vesihuollon ja muut julkiset palvelut kunnan hallintaan ja vähentää asuinalueiden välistä eriarvoisuutta.

Terrassa En Comú sai toukokuun 2015 kuntavaaleissa 16 000 ääntä ja kuusi kaupunginvaltuutettua. Siitä tuli toiseksi suurin ryhmä valtuustossa.

Terrassa En Común toimintaan osallistuu sekä tavallisia kaupunkilaisia että paikallisten järjestöjen ja poliittisten puolueiden jäseniä, jotka haluavat ajaa paikallisia asioita. Liikkeessä toimiessaan jokainen on kuitenkin yksilö eikä taustajärjestönsä tai puolueensa edustaja.

Terrassa En Comú sai alkunsa oivalluksesta, että elämme poikkeuksellista aikaa, jolloin on toimittava, koska toimimattomuus johtaa lamaantumiseen. Näin syntyi liike, joka pyrkii ottamaan poliittisen koneiston ihmisten palvelukseen.

València En Comú *”Valencia yhdessä”*

Valencia, Espanja

València En Comú oli munisipalistinen liike, joka syntyi vuonna 2014. Siihen liittyi ihmisiä eri yhteisöistä, ja se sai tuekseen vasemmistolaisen Podemos-puolueen. Toukokuun 2015 kuntavaaleissa liike sai kolme kaupunginvaltuutettua ja oli mukana koalitiossa, joka onnistui päättämään kaupungissa 24 vuotta jatkuneen oikeistolaisen Partido Popular -puolueen vallan.

València En Común toiminta ja vaalikampanja rahoitettiin pienlahjoituksilla ja tukilainoilla. Osana vuoden 2015 vaalikampanjaa liikkeen tukijoille myytiin ”velkakirjoja”, joilla tukijat antoivat liikkeelle lainaksi tietyn summan rahaa, joka maksettiin takaisin vaalien jälkeen.

Vuonna 2015 València En Comú perusti opintopiirin kokoamaan liikkeelle poliittista ohjelmaa, jolla Valenciasta tehtäisiin saavutettavampi kaupunki asukkailleen. Lisäksi liikkeelle laadittiin eettiset ohjeet, joissa muun muassa määrättiin, että poliittisessa luottamustehtävässä tai virassa olevien liikkeen jäsenten palkkio ei saa ylittää kaupunkilaisten

keskimääräisiä tuloja. Yli menevällä osalla rahoitettiin sosiaalisia hankkeita eri puolella kaupunkia.

Liikkeen kaupunginvaltuutetut olivat María Oliver, Berto Jaramillo ja Neus Fábregas. Kuntapolitiikassa València En Común vastuulla olivat koulutus- ja nuorisoasiat, demokratia ja asukkaiden osallisuus, uusiutuva energia ja ilmastokysymykset, taide, kulttuurihistoria ja asuntokysymykset.

Järjestörakenteeltaan liike oli foorumi, joka kokosi yhteen kansalaisjärjestöjen aktiiveja ja Podemos-puolueen jäseniä. Paikallisryhmät kokoontuivat asuinalueittain tai kaupunginosittain. Jokapäiväistä poliittista toimintaa johti työvaliokunta, johon kuuluivat kaupunginvaltuutetut, viisi liikkeen yleiskokouksen valitsemaa edustajaa ja neljä Podemos-puolueen edustajaa.

Vuoden 2019 vaaleissa Valencia En Comú oli mukana Podemos-puolueen listalla.

Vecinos Por Torreldones *”Asukkaat Torreldonesin puolesta”*

vecinosportorreldones.org Torreldones, Espanja

Vecinos Por Torreldones on munisipalistinen liike, jonka perusti joukko kaupunkilaisia huhtikuussa 2007. Torreldones on 23 000 asukkaan kaupunki lähellä Madridia. Liikkeen perustajat eivät olleet aikaisemmin toimineet politiikassa. Heillä oli kuitenkin vahva side kotikaupunkiinsa, jota oli johtanut konservatiivinen Partido Popular jo 25 vuotta ja jonka kuntapoliittinen linja huolestutti heitä.

Erityisesti liikkeen jäseniä huolestutti suunnitelma rakentaa 3 500 asuntoa ja golfkenttä alueelle, jolla oli merkittäviä luontoarvoja ja jonka vuosina 1993–1997 vallassa ollut kaupunginvaltuusto oli yksimielisesti julistanut suojelualueeksi.

Ensimmäisissä vaaleissaan vuonna 2007 Vecinos por Torreldones sai 23 prosenttia äänistä ja neljä kaupunginvaltuutettua. Vuoden 2011 vaaleissa sen ääniosuus kasvoi 37 prosenttiin ja valtuutettujen määrä yhdeksään. Niiden turvin se pystyi muostamaan kunnassa vähemmistöhallituksen. Vuonna 2015 Ve-

cinós por Torrelodones sai 50,3 prosenttia äänistä ja 12 valtuutettua. Silloin liike pystyi muodostamaan enemmistöhallituksen.

Liikkeen toiminnan pääperiaatteet ovat tietoon perustuva politiikka, hallinnon läpinäkyvyys, osallistuva demokratia ja yksimielisyyteen perustuva päätöksenteko. Liikkeen aloitteesta kaupunginvaltuuston kokoukset on siirretty aamusta iltapäivään ja ne videoidaan internetissä, jotta asukkaiden on helpompi seurata niitä. Se on myös perustanut asukkaiden palvelutoimiston, joka vastaa kaikkiin asukkailta tuleviin kysymyksiin. Niitä tulee noin 3 000 vuodessa. Kaupungin taloustiedot julkaistaan internetissä, jotta asukkaat näkevät, mihin heidän verovarsansa käytetään. Liikkeen aloitteesta on myös edistetty kuntalaisten osallisuutta muun muassa liikennettä, liikuntaa, nuorten palveluja, budjetointia ja kaupunkisuunnittelua koskevissa kysymyksissä.

Vila-seca En Comú *“Vila-seca yhdessä”*

vilasecaencomu.org Vilaseca, Katalonia/Espanja

Vila-seca En Comú on munisipalistinen liike, joka kokoaa yhteen eritaustaisia, eri elämänvaiheessa olevia ja erilaisissa järjestöissä toimineita ihmisiä. Se on itsenäinen poliittinen liike, joka osallistui kunta-vaaleihin ensimmäistä kertaa toukokuussa 2015. Se syntyi, kun ihmiset, jotka olivat suuttuneita vallitsevaan tilanteeseen, päättivät yhdistää voimansa ja luoda rakentavan vaihtoehdon. Vila-seca En Comú sai vaaleissa kolmanneksi suurimman äänisaaliin.

Vila-seca En Comú on osoittanut, että on mahdollista luoda avoin, osallistava, demokraattinen, horisontaalisesti hallittu ja läpinäkyvä järjestö. Samoin on mahdollista tehdä politiikkaa reilummalla ja sosiaalisesti sitoutuneella tavalla.

Vila-seca En Común järjestö rakenne perustuu asukasneuvostoihin, jotka ovat avoimia kaikille. Neuvostojen jäsenet ovat mukana yksityishenkilöinä. Neuvostoja johtavat niiden jäsenet.

Kaupunginvaltuustossa liikkeen keskeisiä teemoja ovat ihmisoi-keudet, sosiaalipolitiikka ja kestävä kehitys. Vila-seca En Comú haluaa edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta, käyttää kunnan varoja tuloeroja tasoittavalla tavalla ja parantaa työllisyyttä sekä vahvistaa

sosiaalipalveluja, maahanmuuttajien kotoutumista, terveystalveluja, koulutusta ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Vila-seca En Comú haluaa tehdä kunnanhallinnosta aidosti osallistavaa hajauttamalla palveluja ja päätöksentekoa ja ottamalla käyttöön osallistavan budjetoinnin. Se haluaa myös asukkaat ja kansalaisliikkeet mukaan laatimaan kunnalle toimintasuunnitelmaa, jonka lähtökohtana ovat tavallisten asukkaiden tarpeet. Liike on pyrkinyt myös parantamaan kaupungin esteettömyyttä ja julkista liikennettä.

Working Families Party

workingfamilies.org Yhdysvallat

Working Families Party (WFP) syntyi New Yorkissa vuonna 1998. Sen perusti joukko kansalaisjärjestöjen ja ammattiliittojen aktiiveja ja vaaleissa valittuja edistyksellisiä edustajia. Nykyään puolueeseen kuuluu satojatuhansia jäseniä kaikkialta Yhdysvalloista. WFP:n jäsenmäärä on kasvanut kasvamistaan siitä lähtien kun se antoi tukensa Bernie Sandersin presidenttiehdokkuuskampanjalle. Puolue pitää yhtenä ydintehtävänä uuden edistyksellisen johtajasukupolven kasvattamista.

WFP ei ole puhtaasti munisipalinen liike, mutta alusta asti monet sen merkittävimmistä voitoista ovat tapahtuneet paikallistasolla. Hienoja saavutuksia ovat muun muassa Bill de Blasio valinta New Yorkin pormestariksi ja kampanja, jolla tuettiin edistyksellisen pormestariehdokkaan valintaa Albuquerqueassa.

Puolue on menestynyt hyvin Yhdysvaltojen etelävaltioiden kaupungeissa, joissa on pitkä edistyksellisen liikkeen ja kansalaisoikeusaktivismien perinne, vaikka niitä usein pidetään vankkana Trumpin kannatusalueena. WFP on tehnyt yhteistyötä etelän kaupunkien paikallisten aktivistien kanssa ja ollut mukana voitokkaissa vaalikampanjoissa muun muassa Birminghamissa Alabamassa, Jacksonissa Mississippissä, Charlottessa Pohjois-Carolinassa ja New Orleansissa. Yksi politiikan toimittaja jopa kuvasi vuoden 2017 hurjimmaksi uutiseksi sitä, että WFP on kaikessa hiljaisuudessa nousemassa merkittäväksi tekijäksi etelävaltioiden kuntapolitiikassa.

Mutta mitä tapahtuu vaalien jälkeen? Kaupunginvaltuutetut tarvitsevat tukea ja apuvälineitä asioiden muuttamiseksi. WFP kannustaa kaikkia sen valtuutettuja liittymään valtakunnalliseen Local Progress

Järjestö rakenne koostuu työryhmistä, jotka tuottavat tietoa, ja päätösvaltaisista ryhmistä, jotka tekevät päätöksiä työryhmien tuottaman tiedon pohjalta.

-verkostoon. Se on ainoa edistyksellisten valtuutettujen verkosto Yhdysvalloissa. Se ajaa taloudellista oikeudenmukaisuutta, maahanmuuttajien oikeuksia, antirasismia ja kestävä kehitystä paikallistasolla, joka usein jää liian vähälle huomiolle yhdysvaltalaisessa edistyksellisessä liikkeessä.

Zagreb je NAŠ!

"Zagreb on meidän!"

zagrebjenas.hr Zagreb, Kroatia

Zagreb je NAŠ! (ZJN) on kuntatason poliittinen liike, joka on perustettu vuoden 2017 alussa. Sen pääperiaate on sosiaalinen ja poliittinen oikeudenmukaisuus, ja se pyrkii kokoamaan yhteen vasemmistolaisia ja vihreitä puolueita ja yksityishenkilöitä. Tavoitteena on päästä kaupunginvaltuustoon ja luoda zagrebilainen vasemmistolainen poliittinen liike. ZJN uskoo, että niiden ihmisten, jotka kantavat seuraukset poliittisista päätöksistä, pitää olla myös tekemässä päätöksiä. ZJN haluaa, että kaupungin resurssit käytetään asukkaiden elämän parantamiseen ja heidän itsemääräämisoikeutensa vahvistamiseen.

ZJN osallistui toukokuun 2016 kuntavaaleihin vaaliliitossa, johon kuului myös neljä muuta puoluetta: Nova ljevica (Uusi vasemmisto),

Radni ka fronta (Työläisten rintama), ORAH (Vihreä vaihtoehto) and Za grad (Kaupungin puolesta). Vaaliliitto sai neljä paikkaa Zagrebin kaupunginvaltuustoon ja 68 paikkaa kaupunginosavaltuustoihin. Vaalikampanjoinnissa yhteenliittymä käytti nimeä Zagreb je NAŠ!

ZJN kokoaa yhteen ammattiyhdistystoimijoita, asukasaktiiveja, julkisen sektorin ja kulttuurialan työntekijöitä sekä ihmisiä, jotka ovat toimineet yksityistämisen vastaisessa liikkeessä. Järjestö rakenne koostuu työryhmistä, jotka tuottavat tietoa, ja päätösvaltaisista ryhmistä, jotka tekevät päätöksiä työryhmien tuottaman tiedon pohjalta. Osa jäsenistä toimii molemmissa ryhmissä. Lisäksi puolueella on johtoryhmä, yleiskokoustyyppisiä tukiryhmiä ja korttelineuvostoja, joiden jäsenet toimivat yhdessä alueen asukasaktivistien kanssa.

ZJN on saanut vaikutteita ja innoitusta Euroopassa ja muualla maailmassa kasvavalta munisipalistiselta liikkeeltä. Se pyrkii tekemään feminististä politiikkaa. ZJN asettaa vaaleissa aina yhtä monta mies- ja naisehdokasta ja se huomioi ohjelmissaan erityisesti naisten ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeudet.

Zaragoza En Común

”Zaragoza yhdessä”

zaragozaencomun.com Zaragoza, Espanja

Zaragoza En Común yhdistää tavallisia kaupunkilaisia, aktivisteja ja poliittisia puolueita. Se perustettiin vuonna 2014 osana laajaa liikehdintää, jossa monissa Espanjan kaupungeissa ihmiset nousivat vaatimaan kaupunkiaan asukkaiden hallintaan.

Zaragoza En Común muodostuu koordinaatioryhmästä, asukaskouksista ja asukasneuvostosta. Lisäksi liikkeellä on teemallisia ja alueellisia työryhmiä, jotka ovat avoimia kaikille ja joiden toiminta perustuu osallistuvaan demokratiaan. Työryhmät ovat laatineet muun muassa liikkeen vaaliohjelman ja tavoitteet, joita liike on vuoden 2015 vaaleista lähtien ajanut kaupunginvaltuustossa. Zaragoza En Comúnin toiminta perustuu kollektiiviseen joukkoölyyn ja rakentavaan yhteistyöhön.

Zaragoza En Común haluaa tehdä politiikkaa, joka hyödyttää asukkaiden enemmistöä eikä esimerkiksi rakennus-, rahoitus- tai energia-alan sijoittajien etuja. Se uskoo, että yhteiskunnan muutos voi alkaa

kaupungeista ja kaupunki voi olla paikka, jota asukkaat itse suunnittelevat, rakentavat ja hallitsevat. Näin voi syntyä uutta kulttuuria ja uusia tapoja elää, käyttää kaupunkitilaa ja ymmärtää luontoa. Kaiken poliittisen toiminnan ja järjestäytymisen lähtökohtana tulee olla asukkaiden hyvinvointi ja kestävä elämäntapa.

Zaragoza En Comúnin keskeisiä tavoitteina ovat eriarvoisuuden vähentäminen, julkisten palvelujen vahvistaminen, kaupunkiympäristön parantaminen, julkisten varojen käytön läpinäkyvyys, lähiöiden kunnostaminen, ilmastonmuutoksen jarruttaminen ja asukkaiden osallisuuden ja kulttuurin edistäminen.

Zaragoza En Común haluaa perua julkisten palvelujen yksityistämisen. Kun keskeiset palvelut otetaan suoraan kaupungin hallintaan, voidaan säästää kustannuksissa, parantaa palvelun laatua ja luoda kaupunkiin lisää työpaikkoja. Tätä tavoitetta vastustavat suuryritykset ja niitä tukevat mediatatolot, liike-elämä ja poliittiset puolueet.

Kiitokset

Tämä kirja on syntynyt kansainvälisen munisipalistisen liikkeen yhteistyönä. Innoituksen siihen antoi Fearless Cities -konferenssi Barcelonassa 9.–11. kesäkuuta 2017. Kirjoittamiseen on osallistunut 114 henkilöä 54 kaupungista eri puolilta maailmaa. Mukana on pormestareita, kaupunginvaltuutettuja, kansalaisaktivisteja ja tutkijoita. Kirjoittamisprosessia koordinoi Barcelona En Comú -liikkeen kansainvälinen työryhmä, joka haluaa kiittää alla mainittuja henkilöitä heidän kommentistaan, rakentavasta kritiikistään ja muusta tuestaan:

Adrià Alemany	Federico Gatti	Milica Lekovic
Agnès Petit	Francesc Magrinyà	Monica Bertran
Alberto de Nicola	Franco Ingrassia	Nahum Mann
Alberto Labarga	Gabriela Alacid	Nikita Bashmakov
Alberto Recio	Giulia Follo	Oriol Sorolla
Alejandra Calvo	Guilherme Serodio	Pedro Salinas
Alessandro Scarnatto	Guy Oron	Peter MacFadyen
Álvaro Porro	Iva Marcetic	Rana Khoury
Angelina Kussy	Ivan Lam	Raul Royo
Angello Ponziano	Jaume Asens	Roberto Andres
Annie Morin	Javier Miranda Baz	Roberto Andrés
Antonio Calleja	Juan Romero Raposo	Sandra Salvador

Arturo Losada	Justina Koscinska	Sarita Pillay
Bea Martínez	Kiki	Sergi Caravaca
Caio Tendolini	Laia Bertran	Sergi Cutillas
Carla Ruffini	Laia Rosich	Sergio Espin
Christopher Gepp Torres	Lara Salgados	Silvia Giuntinelli
Clare Walden	Laura Calbet	Sílvia Gla
Cris Mañas	Lucía Martín	Simon Thorpe
Daniel Cao	Manuel Salinas	Simona Levi
David Balbás	Mar Jiménez	Steve Early
David Bravo	Marcelo Expósito	Steve Hughes
Elena Tarifa	Marie Depelteau-Paquette	Steven Forti
Elisabet Sánchez	Marina López	Susanna Segovia
Eloi Badia	Marina Vicen	Sylvia Fredriksson
Emily Clancy	Mariona Pascual	Vanessa Maxé
Enric Barcena	Marta Cruells	Weronika Smigielska
Enric Pons	Marta G. Franco	Xabier Barandiaran
Ercan Ayboga	Marta Nalin	Ximo Balaguer
Eric Recoura	Marta Vallverdú	Xristina Moschovidou
Eunate Serrano	Mayo Fuster	Yagmur Sutcu
Federico Alagna	Miguel Penas	Ysabel Torralbo

Erityismaininnan ansaitsee Marta Junqué Surià kirjoitus- ja julkaisuprosessin johtamisesta ja kannustuksesta etenkin niinä hetkinä, jolloin koko hanke näytti mahdottomalta. Kiitos myös julkaisuhankkeen koordinaatioryhmälle tuesta kirjan editointiin liittyvissä kysymyksissä ja etenkin Kate Shea Bairdille, jonka ansiosta kirja lopulta vastasi odotuksiamme.

Haluamme myös kiittää Barcelonan apulaispormestaria Gerardo Pisarelloa hänen väsymättömästä työstään munisipalistisen liikkeen kansainvälisen yhteistyön hyväksi ja hänen tuestaan Fearless Cities -konferenssin järjestämiseksi ja tämän kirjan julkaisemiseksi.

Lopuksi haluamme kiittää erityisesti seuraavia järjestöjä, joita ilman Fearless Cities -tapaaminen tai tämän kirjan julkaiseminen ei olisi ollut mahdollista:

- » Charles Léopold Mayer Foundation
- » Guerrilla Foundation
- » European Culture Foundation
- » Fundación Avina
- » Karibu Foundation
- » EDGE Funders Alliance

KSL-JULKAISUT

.....

KSL-opintokeskus tuottaa kirjoja ja opintoaineistoja aikuiskasvatuksesta, kulttuurista, työelämästä ja yhteiskunnasta sekä järjestötaidoista. Julkaisut ovat tilattavissa tai ladattavissa maksutta osoitteessa ksl.fi/julkaisut.

KSL-OPINTOKESKUS SOSIAALISESSA MEDIASSA

.....

- » facebook.com/kslopintokeskus
- » instagram.com/kslopintokeskus
- » www.youtube.com/@KSL-opintokeskus
- » soundcloud.com/kslopintokeskus

Toisenlainen kaupunki on mahdollinen!

Munisipalistinen liike radikalisoi käsityksen paikallispolitiikasta ja kääntää katseen kohti tulevaisuuden kaupunkia. Pelottomat kaupungit rakentavat ekologista ja solidaarista elintilaa.

Munisipalisismi nousee Espanjasta, mutta se on globaali ilmiö. Ympäri maailmaa paikallisyhteisöt kamppailevat korruptoituneita poliitikkoja, yhtiöiden määräysvaltaa ja konservatiivisia arvoja vastaan.

Pelottomat kaupungit –oppaan 114 kirjoittajaa valottavat munisipalismia 54 kaupungissa maailman eri kolkissa. Nostattavat puheenvuorot käsittelevät niin puoluepolitiikkaa kuin aktivisimiäkin. Poliittiset vaatimukset ja yhteisörakennus käyvät rinta rinnan.

Liki läkähdyttävä määrä esimerkkejä on sytykettä poliittiselle mielikuvitukselle ja kaupunkipolitiikan uudelleen keksimiselle. Läpileikkaavana teemana on politiikan feminisoiminen. Liike itsessään on toisenlaisen maailman tila!

Kirja on munisipalistisen paikallispuolue **Barcelona En Común** kansainvälinen voimannäyte.

ISBN 978-952-6693-73-6 (nid.)

ISBN 978-952-6693-74-3 (pdf)